

...seus ex iudea venit in ordine primus ponitur. et...
...primus...
...quorum in...
...prima circum...
...et ex utroque in patribus. xpc. sicq. quater de...
...posito. principium. credendi fide in electionis tempus...
...et ex electione usq. in transmigrationis diem dirigens. et...
...migrationis die usq. in eam diffinens. Decursam aduer...
...et generationem. ut et numero satisfaciens et tempori. et se...
...ostenderet. et di in se opus monstrans etiam in his quorum...
...posito xpi operantis a principio testimonium non negaret.
Quorum omnium rerum. tempus. ordo. numerus. dispositio uel ratio.
quod fidei necessarium est. dicitur xpc est. qui factus est ex muliere. factus
sub lege. natus ex uirgine. passus in carne omnia in cruce fixus. ut
triumphans eam in semetipso resurgens in corpore. ut patris nomen
in patribus. filio et filii nomen patri restituens in filiis sine principio.
sine fine ostendens unum secum patre esse. quia unus est.
In quo euangelio utile est desiderantibus dm. sic prima uel media
uel perfecta cognoscere. ut et uocationem apostoli. et opus euan
gelii. et dilectionem di in carne nascentis. p. uniuersa legentes in
tellegant. atq. id in eo in quo adprehensi sunt et adprehendere
experiunt. recognoscant. Nobis enim hoc in studio argumenti
fuit. et fidem fidei tradere. et operantis di intellegendam
diligenter esse dispositionem querentibus. non tacere.

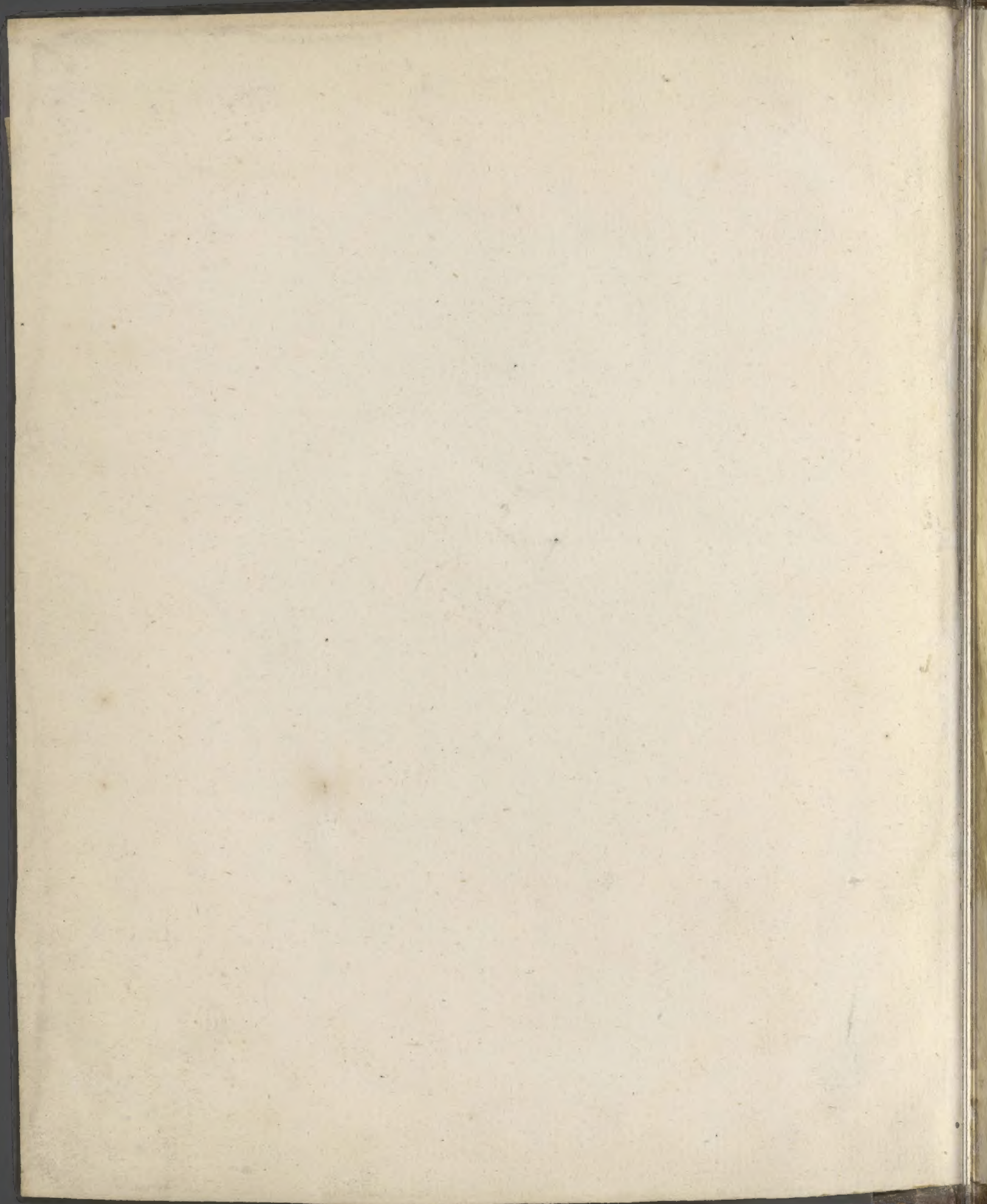
EXPLICIT ARGUMENTUM.

MS. Theol. Lat. Qu. 5.

11

ms. Hebr. lat. quat. 5.

Liber iste ē sēi maurici magdeburch.

Incipēan

MATHEW

xv
xxii
xxxii
xxxii
l
lxii
lxii
lxiii
lxvii
lxxviii
lxxi
lxxii
lxxii
lxxiii
lxxiiii
lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxxii
lxxxii
lxxxiii
lxxxiii
lxxxv
lxxxv
lxxxviii
lxxxviii
xcii
xciii
xciiii
ciii
cxiii
cxvi
cxcii
cxcii

MARCUS

vi
x
cii
xxxviii
xxxviii
xli
xiii
xiii
xviii
xv
xlvii
xxi
xxii
xxii
xxiii
xlvi
li
xxviii
xxx
liii
liii
liii
lv
lv
exli
exli
xl
lxxxvi
lxxxvi
l
xxiii
xxv
xxxii
xxxiii

LUCAS

xv
xxxii
cxxxv
cxxxiii
lxxviii
lvi
iiii
xxiii
xxxiii
xxvi
lxxxiii
xxxviii
xxxviii
cxxxvi
xl
lxxxvi
cxxxviii
lxxxvi
xliii
lxxxviii
cx
lxxxviii
cxii
cxiii
lxxxviii
cxxxviii
celi
lxxx
xcviii
cxli
lxx
xli
xlii
cxxxviii
cxxxviii

tres

ІОНАНЪ.

I
 III
 IV
 II
 XXII
 XXVI
 XXXVII
 XLIII
 LXXXVIII
 CII
 CXLVIII
 XXX
 CXLIII
 LXXXVII
 XLIII
 LXI
 CIII
 LXXVI
 XC
 CLIII
 CXLII
 XLVII

TERTIVS

Incip

Canon

Incip

Incip

Incip

viii
xvii
xx
xxii
xlvi
lxxvii
lxxxvii
lxxxvii
e
cxxxviii
cxlvi
cxlvi
clii
cliii
clvii
clviii
clx
clxiii
clxv
clxviii
clxxiii
clxxx
cxxxviii
ceii
cexiii
cexu
cexxiii
cexlvi
cexlvi
ce l
ce lii
celiii
celviii
celxxxv
celxxxviii
celxxxvii
celxxxv
celxxxvi
ce xc
ce xcii
ce xc vii
ccc v
ccc vii
ccc xi

liii
vii
viii
xi
cxxxvi
lxiii
cxxxviii
xe viii
xlv
lx
lxv
lxviii
lxxi
lxxii
lxxiii
lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxxiii
lxxxviii
e
ciii
cxiii
cxx
cxxxiii
cxxxvi
cxl
cxlii
cxlv
cxlviii
clv
clviii
clvi
clvii
clviii
clxviii
clxxi
clxxiii
clxxxviii
clxxxv
cxc
cxii

ccc xxx
ccc xxxviii
ccc xli
ccc xlviii
ccc l
finis canon
Incip canon
v
xviii
xviii
xviii
xx
clxxxv
ce vii
Explicit canon
Incip canon
Incip. marcus
xxiii
xxv
xxvii
xxviii
lxxxiii
lxxxviii
xci
c
ciii
ce xlviii
ce lxxxviii
ccc xxxv
Explicit canon

ce viii
ce xviii
ce xxi
ce xxxvi
ce xxxviii
Sextus
Incip. ii
lxxxiii
xviii
xxxii
xxxviii
lxxxii
ce xv
ci
Septimus
Octavus
lucii
xii
xiii
xvi
xxviii
xvii
xlvi
lvi
lxi
lxxxv
xcvii
cxxxvi
ce xvi
ce xxx
Octavus

Incipit

nonus

Incipit

in quo

Incipit

LUCAS

xxx
xxx
cclxii
cclxii
cclxiii
cclxxiiii
cclxxiiii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc xl
ccc xl
ccc xli
ccc xli

cccxli

Finit can

/Iohann.

ccxviii
ccxxi
ccxxiii
ccxxiii
ccxxviii
ccxxviii
ccxxxii
xc
xc
xc
cclxxxvi
cclxxxvi
cclxxxvi
cclxxii
cclxxii
cclxxii
ccxiii
ccxvii
ccxxi
ccxxiii

ccxxv

Nonus.

MATTH

ii
iii
vi
xiii
xxiii
xxvi
xxviii
xxxiii
xxxv
xxxviii
xxxviii
xlvi
xlvi
li
li
lxxv
lxxxii
lxxxviii
xc
xcviii
ci
cvii
cviii
cxiii
cxv
cxviii
cxviii
cxvii
cxxxiii
cexl

Finit canon

MATTH

cxi
cxi
cclxiii
cclxi
cclxxvi
cclxxxi
cclxxxiii
cclxxxvi
cclxxxviii
cxc
cxv
cc
ccx
ccxii
ccxviii
ccxxii
ccxxvii
ccxxx
ccxxxiii
ccxxxv
ccxxxviii
ccxli
cclxviii
cclxxiii
cclxxxiii
ccc iii
ccc xviii
cccxxiii
cccxxvii
cccxlvi

cccl

ccclv

decimus.

canon

in quo proprie

canon

in quo proprie

MARE

xviii
xxi
xlvi
lvi
lvi
lxi
lxx
lxxiiii
lxxx
lxxxviii
lxxxviii
xc
xcii
xciiii
ci
ciii
cxxxiii
cxxxvii
clxxxvi
ccxiii
ccxxxiiii

LUCAS

i
iii
v
viii
xviii
xx
xxii
xxviii
xxxii
l
li
lxxvii
lxxviii
lxxii
lxxv
ciii
cvi
cxviii
cxvii
cxvii
cxviii
cxvxi
cxliii
cxlviii
cli
cliii
clviii
clxiii
clxviii
clxvi
clxxviii
clxxx

LUCAS

clxxxiii
clxxxviii
cxc
cxcii
cxevi
cci
cciii
ccviii
ccx
ccxiii
ccxviii
ccxxv
ccxxvii
ccxxxvi
cclii
ccliii
ccclviii
ccclxiii
ccclxxi
ccclxxiii
ccclxxvi
ccclxxviii
ccclxxxiii
ccclxxxviii
ccxcvi
ccxcvi
ccc
ccciii
cccvi
cccviii
cccxi
cccxx
cccxxvi
cccxxxi
cccxxxiii
cccxxxix
cccxlvi

finis canon

in quo proprie

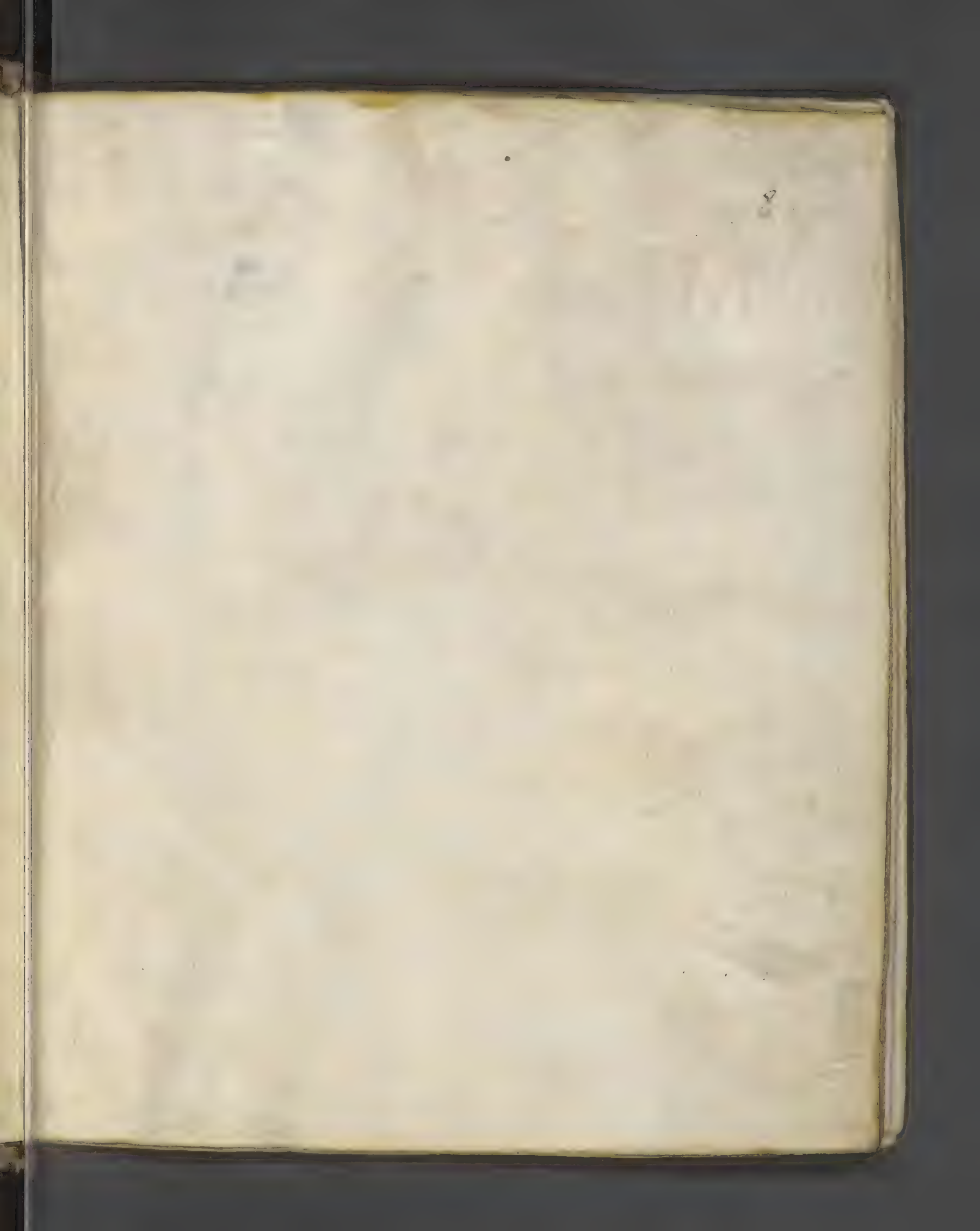

INCIPIIT ARGUMENTUM.

SECUNDUM MATHEVM.

Matheus ex iudaea sicut in ordine primus, ponitur. Ita euangelium in iudaea primus scripsit. cuius uocatio ad dm̄ ex publicanis actibus fuit. Duorum in generatione xpi principia presumens unius cuius prima circumcisio in carne. alterius cuius scdm̄ cor electio fuit: et ex utrisq. in patribus xpc. sicq. quater denario numero in formam posito. principium a credendi fide in electionis tempus porrigens. et ex electione usq. in transmigrationis diem dirigens. atq. in transmigrationis diem usq. in xpm diffiniens. Decursum aduentus dñi ostendit generationē. ut et numero satis faciens. et tempori. et se qd̄ eēt ostenderet. et dñi in se opus monstrans. etiā in his quorum genus posuit. xpi operantis a principio testimonium non negaret. Quorum omnium rerum tempus ordo. numerus. dispositio et ratio. qd̄ fidei necessarium ē. dñs xpc ē. qui factus ē. ex muliere. factus sub lege. natus ex uirgine. passus in carne om̄ia. in cruce fixus. ut triumphans eā in semet ipso resurgens in corpore. ut pater in om̄i in patribus. filio et filii in om̄i patri restituens in filiis sine principio sine fine ostendens. unū se cum patre eē. quia unus est. In quo euangelio utile ē. desiderantibus dñm. sic primatū mediū t̄p̄fecta cognoscere. ut et uocationē. xpi. et opus euangelii. et dilectionē dñi in carne nascentis. p̄ uniuersis legentibus intellegant. atq. id in eo in quo ad p̄hensum sunt et app̄hendere expetunt recognoscant. Nobis enim hoc in studio. uigilanti fuit. et fidem fidei rei tradere. et operantis dñi intellegendi. diligenter eē. dispositione querentibus non tacere.

EXPLICIT ARGUMENTUM.

Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit iacob. Iacob autem
genuit iudam et fratres eius. Iudas autem genuit phares et
Zara de thamar. Phares autem genuit esrom. Esrom autem genuit
aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit
naasson. Naasson autem genuit salmon. Salmon autem genuit
booz de rachab. Booz autem genuit obed ex ruth. Obed autem
genuit iesse. Iesse autem genuit dauid regem. Dauid autem
rex genuit salomonem ex ea que fuit urie. Salomon autem
genuit roboam. Roboam autem genuit abia. Abia autem ge
nuit asa. Asa autem genuit iosaphath. Iosaphath autem genuit
ioram. Ioram autem genuit oriam. Orias autem genuit ioatham.
Ioatham autem genuit achaz. Achaz autem genuit ezechiam.
Ezechias genuit manassen. Manasses autem genuit amon.
Amon autem genuit iosiam. Josias autem genuit iechonia
et frater eius in transmigrationem babilonis. Et post transmi
grationem babilonis iechonias genuit salathiel. Salathi
el autem ^{gen}torobabel. Torobabel autem genuit abiud. Abi
ud autem genuit eliachim. Eliachim autem genuit ator.
Ator autem genuit sadoc. Sadoc autem genuit achim. Achim
autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Eleazar

autem genuit mathan. mathan autem genuit iacob. Iacob autem.
genuit ioseph uirum marie. De qua natus est ihc. qui uocatur xpc.

cap. ii.
Sol

Omnes ergo generationes ab abraham usque ad dauid. genera-
tiones quattuordecim. Et ad dauid usque ad transmigationem
babilonis. generationes quattuordecim. Et a transmigra-
tione babilonis usque ad xpm. generationes quattuordecim.
XPI AUTEM GENERATIO SIC ERAT.

cap. iii.
Le. iii.

ICum esset desponsata mater eius maria ioseph. antequam
conuenirent. inuenta est in utero habens despu sco. Ioseph autem
uir eius cum esset iustus. et nollisset eam traducere. uoluit occulte
dimittere eam. Hec autem eo cogitante. ecce angelus dni in

cap. iii.
Sol

somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid. noli timere accipere
maria conjugem tuam. Quod enim in ea natum est. despu sco
est. pariet autem filium. et uocabis nomen eius ihm. Ipse enim
saluum faciet populum suum. a peccatis eorum. Hoc autem
totum factum est. ut adimpleretur quod dictum est ad no p. pro-
phetam dicentem. Ecce uirgo in utero habebit. et pariet filium.
et uocabunt nomen eius emmanuel. quod est interpretatum
nobiscum ds. Exurgens autem ioseph a somno. fecit sicut ei
precepit angelus dni. et accepit conjugem suam. Et non cognosce

bat eum. donec peperit filium suum primogenitū. et uocauit
nomen eius ihm. **C**um ergo natus esset ihc in beth leē iude.
indiebus herodis regis. ecce magi ab oriente uenerunt hiero
soly. mī dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorū. Vidimus
enim stellam eius in oriente. et uenimus adorare eum. Audi
ens autem herodes rex turbatus est. et omnis hiero soly. ma cū
illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas
populi. sciscitabatur ab eis ubi xpc. nascetur. At illi dixerunt
q. In bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam.
Et tu bethleem terra iuda. nequaquam minima es in prin
cipibus iuda. Ex te enim exiet dux. qui regat populū meū
israhel. **T**unc herodes cum uocatis magis. diligenter didicit
ab eis tempus stelle. que apparuit eis. Et mittens illos in beth
leem. dixit. Ire. et interrogate diligenter de puero. Et cum
inuenitis renunti. ite mihi. ut et ego ueniens adorem eum.
Qui cum audissent regem. abierunt. Et ecce stella quam
uiderant in oriente. ante cedeb. it. eos. usque dum ueniens
staret super ubi erat puer. Videntes autem stellam. gauisi
sunt gaudio magno ualde. Et intrantes domum. inueni
runt puerum cum maria matre eius. Et procidentes.

adorauerunt eum. Et apertis thesauris suis. optulerunt ei mu-
nera. Aurum. thus. et myrram. Et responso accepto in som-
nis. incredirent ad herodem. per aliam uiam reuersi sunt. in
regionem suam. QUI CUM RECESSISSENT. **E**cce angelus
dñi apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe pue-
rum et matrem eius. et fuge in egyptum. et esto ibi. usque dū
dicam tibi. futurum est enim. ut herodes quærat puerum. ad
perdendum eum. Qui consurgens. accepit puerum et matrē
eius nocte. et secessit in egyptum. et erit ibi. usque ad obitū
herodis. Ut adimpleretur quod dictum est ad nō. per prophē-
tam dicentem. Ex egypto uocaui filium meum. Tunc hero-
des uidens quō illusus esset amagis. iratus est ualde. Et mit-
tens occidit omnes pueros qui erant in bethleem. et in omnib;
finibus eius. ab imitu et infra. secundum tempus quod ex-
quisierat amagis. Tunc adimpletum est. quod dictum est
per hieremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita
est. ploratus et ululatus multus. rachel plorans filios suos.
Et noluit consolari. quia non sunt.

II Defuncto autem herode. ecce angelus dñi apparuit in som-
nis ioseph in egypto dicens. Surge et accipe puerum et

matrem eius. et uade interram israhel. Defuncti sunt enim. qui
 queriebant animam pueri. Qui consurgens. accepit puerum et
 matrem eius. et uenit interram israhel. Audiens autem quod
 archelaus regnaret in iudea pro herode patre suo. timuit illō
 ire. Et admonitus in somnis. secessit in partes galilee. Et
 ueniens. habitauit in ciuitate. que uocatur nazareth. Ut ad
 impleretur quod dictum est per prophetas. quō nazareus uo
 cabitur. **I**n diebus illis. Venit iohannes baptista. predi
 cans in deserto iudee. et dicens. penitentiam agite. appro
 pinquabit enim regnum celorum. Hic est enim. qui dictus
 est per isaiam prophetam dicentem. **V**ox clamantis in deserto.
 parate uiam dñi. rectas facite semitas eius. Ipse autem iohan
 nes habebat uestimentum de pilis camelorum. et cōni pelli
 cam circa lumbos suos. Esca autem eius. erant locuste. et mel
 siluestre. Tunc exiebat ad eum omnis hierosolyma. et om
 nis iudea. et omnis regio circa iordanem. et baptizabantur
 in iordane ab eo. confitentes peccata sua. **V**idens autem mul
 tos phariseorum. et sadduceorum uenientes ad baptismū suū.
 dixit eis. progenies uiperarum. quis demonstrauit uobis fu
 gere a futura ira. **E**cce ergo fructum dignum penitentiae.

t. m. m.
 l. vi.
 l. m. m.

t. m. m.
 l. m.
 l. vi.
 l. x.
 l. m. m.
 l. m.

t. x.
 l. m.

et ne uelitis dicere intra uos. patrem habemus abraham. Dico
enim uobis. quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare filios
abrahæ. Tamen enim. secundum radicem arborum posita est. Omnis
ergo arbor que non facit fructum bonum. exciditur. et in ignem
mittitur. Ego quidem. uos baptizo in aqua in penitentiam. Qui
autem post me uenturus est. fortior me est. cuius non sum dig-
nus calciamenta portare. Ipse uos baptizabit. in spiritu sancto et igni.
Cuius uentilabrum in manu sua. et per mundabit aream suam.
et congregabit triticum suum in horreum. paleas uitem com-
buret igni inextinguibili. **T**unc uenit ihesus galilee in
iordanem ad iohannem. ut baptizaretur ab eo. Iohannes autem.
prohibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari. et tu uenis
ad me. Respondens autem ihesus. dixit ei. Sine modo. sic enim
deceet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. bapti-
zatus. uitem ihesus. confestim ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt
ei caeli. et uidit spiritum dei descendentem sicut columbam. et uenien-
tem super se. Et ecce uox de caelis dicens. hic est filius meus di-
lectus. in quo mihi complacui. Tunc ihesus ductus est in deser-
tum aspidu. ut temptaretur a diabolo. Et cum ieiunasset qua-
draginta diebus et quadraginta noctibus. postea esurit.

m. xi.
h. iii.
l. x.
l. xii.

m. xii.
l. xi.

m. xiii.
sol

m. xiiii.
m. v.
l. xiii.
l. xiv.

m. xv.
h. vi.
l. xv.
m. xvi.
l. xvi.

Et accedens temptator. dixit ei. Si filius dei es. dic ut la-
 pide isti panes fiant. Qui respondens. dixit. Scriptum
 est. non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod
 procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam
 ciuitatem. et statuit eum supra pinnaculum templi. et
 dixit ei. Si filius dei es. mitte te deorsum. Scriptum est
 enim. quia angelis suis mandabit de te. et in manibus tol-
 lent te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. At
 illi ihc. Rursum scriptum est. Non temptabis dominum deum
 tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excel-
 sum ualde. et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam
 eorum. et dixit ei. hec omnia tibi dabo. si cadens adora-
 ueris me. Tunc dicit ei ihc. Vade satanas. Scriptum est
 enim. dominum deum tuum adorabis. et illi soli seruias. Tunc
 reliquit eum diabolus. et ecce angeli accesserunt. et mi-
 nistrabant ei. **C**um autem audisset ihc quod iohannes
 traditus esset. secessit in galileam. Et relictam ciuitatem na-
 zareth. uenit et habitauit in capharnaum maritimum.
 in finibus zabulon et neptalim. Ut adimpleretur quod
 dictum est per isaiam prophetam. Terra zabulon et

m. xxvii
 n. vii

m. xxviii
 n. viii
 l. xxviii
 m. xxviii
 l. xxviii

terra neptalim. iuxta mare transiordanen galilee gentium.
populus qui sedebat in tenebris. Lucem uidit magnam.
Et sedentibus in regione et umbra mortis. Lux orta est eis. Ex
inde cepit ihc predicare et dicere. Penitentiam agite. et pro
pinquabit enim regnum celorum.

Ambulans autem iuxta mare galilee. uidit duos fratres. sy
monem qui uocatur petrus. et andream fratrem eius. mittentes
rete in mare. Erant enim piscatores. Et ait illis. Venite post me.
et faciam uos fieri pisces hominum. At illi continuo relictis
retibus. secuta sunt eum. Et procedens inde. uidit alios duos frs.
iacobum et iohannem fratrem eius in nauis cum zebedeo
patre eorum. reficientes reti sua. et uocauit eos. Illi autem statim
relictis retibus et patre. secuta sunt eum.

Et circumib. et ihc totam galileam docens in synagogis eorum.
et predicans euangelium regni. et sanans omnem linguorem.
et omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio eius in totam
syriam. Et optulerunt ei omnes male habentes. uariis linguori
bus et tormentis comprehensos. et qui demonia habebant. et lu
naticos et paralyticos. et curauit eos. Et secute sunt eum turbe
multe de galilea. et decipoli. et hierosolymis. et iudea. et de transiordanem

Th. xxiii
Sol
Th. xxv
L. xlvi
Th. xxvi
Sol
Th. xxvii
L. xlvii
Th. xxviii
L. xlviii
Th. xxix
Sol

Videns autem turbas. ascendit in montem. Et cum sedisset. accesserunt ad eum discipuli eius. Et aperiens os suum docebat eos dicens. **Beati pauperes spiritu.** quia ipsorum est regnum celorum. **Beati mites.** quia ipsi possidebunt terram. **Beati qui lugent.** quia ipsi consolabuntur. **Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam.** quia ipsi saturabuntur. **Beati misericordes.** quia ipsi misericordiam consequentur. **Beati mundo corde.** quia ipsi deum videbunt. **Beati pacifici.** quia filii dei vocabuntur. **Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam.** quia ipsorum est regnum celorum. **Beati estis cum maledixerint vobis.** et persecuti vos fuerint. et dixerint omne malum adversum vos. mementes propter me. **Gaudete et exultate.** quia merces vestra copiosa est in celis. Sic enim perierunt prophetae. qui fuerunt ante vos:

Th. xxxi
Th. xxxii
L. lxxvii
Th. xxxiii
L. lxxviii
Th. xxxiv
L. lxxviii

Vos estis sal terre. Quod si sal evanuerit. in quo salietur? Ad nihilum valet ultra. nisi ut mittatur foras. et concalcetur ab hominibus. **Vos estis lux mundi.** Non potest ciuitas abscondi. super montem posita. Neque accendunt lucernam. et ponunt eam sub modio. sed super candelabrum. ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat

333
Sot
334
E. ex. iii

335
Sot

336
E. cl. vii

Lux ura coram hominibus. ut uideant opera ura bona. et glo
rificent patrem urum qui in celis est. **N**olite putare. quod
ueni solvere legem. aut prophetas. Amen quippe dico uob.
donec transeat celum et terra. iota unum aut unus apex non
preteribit a lege. donec omnia fiant. Qui ergo soluit unum
de mandatis minimis. et docuerit sic homines. minimus
uocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit & docuerit. hic magnus uocabitur in regno
Dico autem uobis. quia nisi habundauerit iustitia ura plus celorum
quam scribarum et phariseorum. non intrabitis in regnum
celorum. Audistis quia dictum est antiquis. non occides.
Qui autem occiderit. reus erit iudicio. Ego autem dico uob.
Quia omnis qui irascitur fratri suo. reus erit iudicio. Qui autem
dixerit fratri suo racha. reus erit concilio. Qui autem dixerit
fatue. reus erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuum
ad altare. et ibi recordatus fueris. quia frater tuus habet ali
quid aduersum te. relinque ibi munus tuum ante altare.
et uade prius reconciliare fratri tuo. Et tunc ueniens. offe
res munus tuum. **E**sto confertiens aduersario tuo cito.
dum es in uia cum eo. ne forte tradat te aduersarius iudici.
et iudex tradat te ministro. et in carcerem mittaris.

Amē dico tibi. non exies inde. donec reddas novissimū
quidāntem. Audistis quia dictum est antiquis. non me
chabens. **E**go autem dico vobis. Quō omnis qui uiderit
mulierem ad concupiscendam eam. iam mechatus est eā
in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te.
erue eum. et proice abste. Expedi enim tibi. ut pereat
unum membrorum tuorum. quam totum corpus tuū
mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scanda
lizat te. abscide eam. et proice abste. Expedi enim tibi.
ut pereat unum membrorum tuorum. quam totū corp
tuū erit in gehennam. **D**ictum est autem. Quicumq;
dimiserit uxorem suam. det illi libellum repudiij. Ego
autem dico vobis. Quia omnis qui dimiserit uxore suā.
excepta fornicationis causa. facit eam mechā. Et dimis
sum duxerit. adulterat. Iterum audistis quia dictum
est antiquis. non periurabis. Redēs autem dño iuramen
ta tuā. Ego autem dico vobis. non iurare omnino neque
per celum. quia thronus dī est. neque per terram. quia
scabellum est pedum eius. neque per hierosolimam.
quia ciuitas est magni regis. neque per caput tuū iurans.

quia non potes unum capillum album alium facere aut
nigrum. Sic autem sermo ur̄. est est. non non. quod autem
his abundantius est. amilo est. Audistis quia dictum est
antiquis. Oculum pro oculo. et dentem pro dente. Ego
autem dico uobis. non resistere malo. Sed si quis te percusse
rit in dexteram maxillam tuam. prebe illi et alteram.
Et ei qui uult tecum iudicio contendere. et tunicam tuam
tollere. dimitte ei et pallium. Et quicumque te in sinu
auerit mille passus. uade cum illo alia die. Qui percutit
te in laqueum. et uolenti mutuari a te. ne auertaris.
Audistis quia dictum est. Diliges proximum tuum. et
odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis.
Diligite inimicos uros. bene facite his qui oderunt uos.
Et orate pro persequentibus et calumniantibus uos. ut
sitis filii patris ur̄i qui in celis est. Qui solem suum ori
facit. super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos.
Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam mercedem
habebitis. Nonne et publicani hoc faciunt. Et si salu
taueritis filios uros tantum. quid amplius facitis. Nonne
et ethnici hoc faciunt. Et stote ergo uos perfecti. sicut

Mat. xxviii
L. lxi

Mat. xxviii
Sol

Mat. xli
L. lxi

Mat. xli
L. lxi

an. xlv
sol

et pater ur̄ celestis perfectus est : Adtendite ne iustitiam
ur̄m facitis coram hominibus. ut uideamini ab eis. Alioquin.
mercedem non habebitis apud patrem ur̄m qui in celis est.
Cum ergo facis elemosinam. noli tuba canere ante te.
sicut hy-pocrite faciunt in synagogis et in uicis. ut hono-
rificentur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt
mercedem suam. Te autem faciente elemosinam. nesci-
at sinistra tua quid faciat dextera tua. ut sit elemosina
tua in absconso. Et pater tuus qui uidet in absconso. red-
det tibi. **E**t cum oratis. non eritis sicut hy-pocrite.
qui amant in synagogis et in angulis platearum stan-
tis orare. ut uideantur ab hominibus. Amen dico uob.
receperunt mercedem suam. Tu autem cum orabis.
intra in cubiculum tuum. et clauso ostio tuo. ora patre
tuum in absconso. et pater tuus qui uidet in absconso.
reddet tibi. **O**rautes autem nolite multum loqui
sicut ethnici. putant enim. quia in multa loquio suo
gaudiantur. Nolite ergo adsimilari eis. Scit enim
pater ur̄ quid opus sit uobis antequam petatis eum.
Sic ergo uos orabitis. pater nr̄ qui es in celis. sc̄i ficetur

an. xlv
16. xxiii

nomen tuum. adueniat regnum tuum. fiat uoluntas tua
sicut in celo et in terra. Panem nostrum super substantialem da
nobis hodie. et dimitte nobis debita nostra. sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris. et ne nos inducas in temptationem.
sed libera nos a malo. Si enim dimiseritis hominibus pec-
cata eorum. dimittet et uobis pater uester celestis delicta uestra.
Si autem non dimiseritis hominibus. nec pater uester. dimittet
et uobis peccata uestra. **C**um ieiunatis. nolite fieri sicut
hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas. ut par-
eant hominibus ieiunantes. Amen dico uobis. quia recepe-
runt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas. unge caput
tuum et faciem tuam laua. ne uidearis hominibus ieiunans.
sed patri tuo qui est in abscondito. Et pater tuus qui uidet in
abscondito. reddet tibi. Nolite thesaurizare uobis thesau-
ros in terra. ubi erugo et tinea demolitur. et ubi fures effo-
diunt et furantur. Thesaurizate autem uobis thesauros in
celo. ubi neque erugo neque tinea demolitur. et ubi fures
non effodiunt nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus.
ibi est et cor tuum. **L**ucerna corporis. est oculus tuus.
Si fuerit oculus tuus simplex. totum corpus tuum lucidum

Mat. xlii
L. cxxxvii

Mat. xlv
Sol

Mat. xlvii
L. clm

Mat. xlviii
L. cxxxiii

18
erit. Si autem oculus tuus nequus fuerit. totum corpus
tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est. te-
bre sunt. ipse tenebro. quante erunt.

Mat. xlviii
L. cxi

Nemo potest duobus dominis servire. Aut enim unum
odio habebit. et alterum diliget. Aut unum sustinebit. et
alterum contempnet. Non potestis deo servire et mammonae.

Mat. xlviii
L. cl.

Ideo dico vobis. ne solliciti estis anime vestrae quid mandu-
cetis. neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima
plus est quam esca. et corpus plus quam uestimentum.
Respiciite volatilia caeli. quae non serunt. neque metunt.
neque congregant in horrea. et pater vestrum celestis pascit illa.
Nonne vos magis pluris estis illis. Quis autem vestrum cogi-
tans potest ad staturam suam cubitum unum.
Et de uestimento quid solliciti estis. Considerate lilia agri
quomodo crescunt. non laborant. neque nent. Dico autem
vobis. quia nec Salomon in omni gloria sua coopertus est
sicut unum ex istis. Si autem fenum agri quod hodie est.
et cras in clibanum mittitur. deus sic uestit. quanto magis vos
minime fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes. quid
manducabimus. aut quid bibemus. aut quo operemur.

hæc autem omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester.
quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum
dei et iustitiam eius. et omnia hæc adicientur vobis.

Nolite ergo esse solliciti in crastinum. Crastinus enim dicit.
sollicitus erit sibi ipse. Sufficit diei malitia sua.

Nolite iudicare. ut non iudicemini. In quo enim iudi-
cio iudicaueritis. iudicabimini. Et in qua mensura men-
si fueritis. remetitur vobis. Quid autem uides festu-
cam in oculo fratris tui. et trabem in oculo tuo non uides.
Aut quomodo dicis fratri tuo. sine. etiam festucam
de oculo tuo. et ecce tibi est in oculo tuo. Hic poenitet
eice primum trabem de oculo tuo. et tunc uidebis eicere
festucam. de oculo fratris tui. Nolite dare semini cibum.
neque mittatis margaritas uestras ante porcos. ne forte
conculcent eis pedibus suis. et conuersi dirumpant uos.
Petite. et dabitur uobis. Quærite. et inuenietis. Sulcate
et aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. et qui que-
rit inuenit. et pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis
homo. quem si petierit filius suus panem. numquid lapi-
dem porrigit ei. Aut si piscem petierit. numquid serpentem.

21. l.
22. xlj
23. lvi

24. li
25. lvi

26. lvi
27. Sol

28. lvi
29. lxxii

porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali. nōtis bona dare
filis uis. quanto magis pater uis qui in celis est da-
bit bona petentibus se. **O**mnia quaecumque uultis ut fa-
ciant uobis homines. et uos facite eis. hec est enim lex et
propheta. Intrate per angustam portam. quia lata porta
et spatioſa uia que ducit ad perditionem. et multi sunt
qui intrant per eam. Quam angusta porta et arcta uia que
ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniunt eam.

Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad uos in uesti-
mentiſ ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fruc-
tibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis
uiuas. aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bona. fructus
bonos facit. Mala autem arbor. fructus malos facit.
Non potest arbor bona fructus malos facere. neque arbor
mala fructus bonos facere. Omnis arbor que non facit
fructum bonum. excidetur. et in ignem mittetur. Igitur
ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit
mihi dñe dñe. intrabit in regnum celorum. Sed qui facit
uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse intrabit in
regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die. dñe dñe.

nonne in nomine tuo prophetauimus. et in nomine tuo
demonia eiecimus. et in tuo nomine uirtutes multas feci-
mus. Et tunc confitebor illis. qui numquam noui uos. disce-
dite a me qui operamini iniquitatem. **O**mnis ergo qui
audit uerba mea hec. et facit ea. Assimilabitur uiro sapi-
enti. qui edificauit domum suam supra petram. Descen-
dit pluui. et uenerunt flumina. et flauerunt uenti. et
inruerunt in domum illam. et non cecidit. fundata eni
erat supra petram. Et omnis qui audit uerba mea hec.
et non facit ea. similis erit uiro stulto. qui edificauit do-
mum suam super harenam. Descendit pluui. et uenerunt
flumina. et flauerunt uenti. et inruerunt in domum illi
et cecidit. et fuit ruina eius magna. **VII**

Et factum est cum cum consummasset ih̄s uerba hec.
admirabantur turbe super doctrinam eius. Et tunc 1 eni docens eos
sicut potestatem habens non sicut scribe eoru et pharisei.

Cum autē descendisset de monte. secute sunt eum turbe
multe. Et ecce leprosus ueniens. adorabat eum dicens.
Dne. si uis. potes me mundare. Et extendens sibi manu.
tetigit eum dicens. Volo. mundare. Et confestim mun-

et
l. xviij

et
l. xviij
et
l. xviij
et
l. xviij

et
l. xviij
et
l. xviij
et
l. xviij

29
d. erat leprosus. Et ait illi ih̄c. Vide nemini dixeris.
sed uade ostende te sacerdoti. et offer munus quod prece-
pit moyses in testimonium illis. **C**um autem introisset
capharnaum. Accessit ad eum centurio. rogans eum et
dicens. Dñe. puer meus iacet in domo paraliticus. et
male torquetur. Et ait illi ih̄c. Ego ueniam. et curabo eum.
Et respondens centurio. ait. Dñe. non sum dignus ut in-
tres sub tectum meum. sed tantum dic uerbo. et sanabitur
puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate. habens
sub me milites. Et dico huic uade. et uadit. Et alio. ueni.
et uenit. Et seruo meo. fac hoc. et facit. Audiens autem
ih̄c miratus est. et sequentibus se dixit. Amen dico uobis.
non inueni tantam fidem in israhel. Dico autē uob. quod
multi ab oriente et occidente ueniunt. et recumbent
cum abraham et isaac et iacob in regno celorum. filij
autem regni. eicientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus
et stridor dentium. Et dixit ih̄c centurioni. Vade. et sicut
credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer. in illa hora.

Et cum uenisset ih̄c in domum petri. uidit socrum eius
iacentem et febricitantem. et tetigit manuum eius.

et dimisit eam febris. et surrexit. et ministrabat eis.

Vespere autem facto. obtulerunt ei multos demonia habentes. et aciebat sps uerbo. et omnes male habentes curauit. Ut adimpleretur quod dictum est per isaiam prophetam dicentem. Ipse infirmitates nostras accepit. et egrotationes portauit. Vides autem ihc turbas multas circūse. ^{discipulos suos} iussit ire transfretum. **E**t accedens unus scriba. ait illy. Magister. Sequar te. quocumque ieris. Dicit ei ihc. Vulpes foueas habent. et uolucres celi nidos. filius autem hominis non habet ubi caput reclinat. Alius autē de discipulis eius. ait illy. Dñe. pmitte me primum ire. et sepelire patrem meum. Ihc autem. ait illy. Sequere me. et dimitte mortuos. sepelire mortuos suos. **VIII**

Et ascendente eo in nauiculā. secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus magnus factus est in mari. ita ut nauicula operiretur fluctibus. Ipse uero. dormiebat. Et accesserunt. et suscitauerunt eum dicentes. Dñe. salua nos. perimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modice fidei. Tunc surgens imperauit uentis et mari. et facta est tranquillitas magna. Porro. homines mirati sunt dicentes.

an. lxxvii
l. clu

an. lxxviii
h. l. viii
l. lxxviii

Quis est hic. quia uenti et mare. obediunt ei.

Et cum uenissent transfretum. in regione gerasenorum. occurrerunt ei duo habentes demonia demonumantis exeuntes. seu nimis. ita ut nemo posset transire per uiam illam. Et ecce clamauerunt dicentes. Quid nobis et tibi ihu fili di. uenisti huc ante tempus torquere nos. Erat autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens. Demones autem. rogabant eum dicentes. Si eiis nos. mitte in gregem porcorum. Et ait illis. Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. et ecce impetu abiit totus grex p[er] precep[er] in mare. et mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt. Et uenientes in ciuitatem. nuntiauerunt omnia. et de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exiit obuiam ihu. et uiso eo. rogabant. ut transiret a finibus eorum. **E**t ascendens in nauiculam. transfretauit. et uenit in ciuitatem suam. Et ecce offerebant ei paralyticum. in lecto iacentem. Videns autem ihc fidem illorum. dixit paralytico. Confide fili. remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam describis. dixerunt in irase. hic blasphematur. Et cum uidisset ihc cogitationes

eorum. dixit. Ut quid cogitatis mala in cordibus uestris. Quid est
facilius dicere dimittantur tibi peccata. aut dicere. surge et
ambula. Ut scitis autem. quod filius hominis habet potes-
tatem in terra dimittendi peccata. Tunc ait paralytico. Surge
tolle lectum tuum. et uade in domum tuam. Et surrexit. et
abiit in domum suam. Videntes autem turbe. timuerunt.
et glorificauerunt dm̄. qui dedit potestatem tale hominibus.

Et cum transiret inde ih̄c. uidit hominem sedentem in celo-
neo. mattheum nomine. et ait illi. Sequere me. Et surgens.
secutus est eum. Et factum est discumbente eo in domo. ecce
multi publicani et peccatores uenientes. discumbebant cum
ibu. et discipulis eius. Et uidentes pharisaei. dicebant discipu-
lis eius. Quare cum publicanis et peccatoribus manducat
magister ur̄. At ih̄c audiens. ait. Non est opus ualentibus
medicis. sed male habentibus. Euntes autem. discite quid
est. misericordiam uolo et non sacrificium. Non enim ueni
uocare iustos. sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum
discipuli iohannis. dicentes. Quare nos et pharisaei ieiunamus
frequenter. discipuli autem tui non ieiunant. Et ait illis ih̄c.
Numquid possunt filii sponsi lugere. quamdiu cum illis

in lxxi
m̄. lxxi
lxxxi

in lxxii
m̄. lxxii
lxxxviii
lxxxviii

in lxxiii
m̄. lxxiii
lxxxix
lxxxix

est sponsus. Venient autem dies. cum auferetur ab eis spon-
sus. et tunc ieiunabunt. Nemo autem inmittit commissuram
panni rudis in uestimentum uetus; tollit enim plenitudi-
nem eius a uestimento. et prior scissura fit. Neque mittunt
uinum nouum in utres ueteres. Alioquin rumpuntur
utres. et uinum effunditur. et utres perunt. Sed uinum
nouum in utres nouos mittunt. et ambo conseruantur.

Hec eo loquente ad eos. Ecce princeps unus accessit.
et adorabat eum dicens. Filia mea modo defuncta est.
sed ueni. inpone manum tuam super eam et uiuet. Et sur-
gens ihc. sequebatur eum. et discipuli eius. Et ecce mulier
que sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis. accessit
retrorsum. et tetigit fimbriam uestimenti eius. Dicebat enim intra
se. Si tetigero tantum uestimentum eius. salua ero. At ihc
conuersus et uidens eam. dixit. Confide filia. fides tua te
salua fecit. Et saluata est mulier. ex illa hora.

Et cum uenisset ihc in domum principis. et uidisset tibi cines.
et turbam tumultuantem. dicebat; recedite. Non est enim
mortua puella. sed dormit. Et deridebant eum. Et cum
cuncta esset turba intrauit. et tenuit manum eius. et surrexit.

puella. Et exiit fama hec. in uniuersam terram illam.

Et transeunte inde ihu. secuti sunt eum duo cæci. clamantes
et dicentes. Misere nri filii dauid. Cum autem uenisset do-
mum. accesserunt ad eum cæci. et dicit eis ihu. Creditis. quia
hoc possum facere uobis. Dicunt ei. utique dñe. Tunc teti-
git oculos eorum dicens. Secundum fidem uram fiat uobis.
Et aperti sunt oculi eorum. et cōminutus est illis ihu dicens.
Videte. ne quis sciat. Illi autem exeuntes. diffuserunt eū
in tota terra illam. Egressis autem illis. ecce obtuler
ei hominem mutum. demonium habentem. Et eiecto de-
mone locutus est mutus. et mirate sunt turbe dicentes.
Numquam apparuit sic in isrl. Pharisei autem dicebant.
In principe demoniorum. eicit demones.

Et circumibit ihu ciuitates omnes et castella docens in sy-
nagogis eorum. et predicans euangelium regni. et curans
omnem languorem. et omnem infirmitatem.

Videns autem turbas. misertus est eis. quia erant uexati.
et uacentes sicut oues. non habentes pastorem.

Tunc dicit discipulis suis. Messis quidem multa. operarii
autem pauci. Rogate ergo dñm messis. ut eiciat operarios

in messem suam. **E**rgo misit ille duodecim discipulos
dedit illis potestatem spirituum immundorum. ut eicerent
eos. et curarent omnem languorem. et omnem infirmitatem.

Duodecim autem apostolorum nomina sunt haec.

Primus simon qui dicitur petrus. et andreas frater eius;

Iacobus zebedei. et iohannes frater eius;

Philippus et bartholomeus. Thomas. et matheus publicanus.

Iacobus alphei. et thaddeus. Simon chanaaneus;

Et iudas scariothes. qui et tradidit eum;

Hos duodecim misit ihesus. precipiens eis et dicens.

In uiam gentium ne abieritis. et in ciuitates samaritanorum
ne intraueritis. sed potius ite ad oues quae perierunt domus israel.

Euntes autem predicate dicentes. quia appropinquabit
regnum celorum. Infirmos curate. mortuos suscite.

Leprosos mundate. demones eicite. Gratis accepistis. gratis
date. Nolite possidere aurum. neque argentum. neque pecu
niam in torcularis. non peram in uia. neque duas tunicas.

neque calciamenta. neque uirga. Dignus est enim operarius. cibo suo.

In quacumque autem ciuitatem aut castellum intraue
ritis. interrogate quis in ea dignus sit. et ibi manete. donec

ῥ. lxxxiii
l. cxi

exitis. **I**ntrantes autem in domum. salutate eam dicentes.
pax huic domui. Et si quidem fuerit domus digna. ueniet
pax ur̃a sup̃ eam. Sin autem non fuerit digna. pax ur̃a ad

ῥ. lxxxv
ῥ. lxi
l. cxi
l. lxxxviii

uos reuertetur. **E**t quicumque non receperint uos. neq;
audierint sermones ur̃os. exeuntes foras de domo uel ciui-
tate. Excutite puluerem de pedibus ur̃is. Amen dico uobis.
tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die
iudicii. quam illi ciuitati.

ῥ. lxxxvi
l. cxi

Ecce ego mitto uos. sicut oues in medio luporum. Estote
ergo prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe.

ῥ. lxxxvii
ῥ. lxxxviii

Cauete autem ab hominibus. Tradent enim uos in conciliis.
et in synagogis suis flagellabunt uos. Et ad presides et reges

ῥ. lxxxviii
l. cxi
l. cxi
l. cxi

ducemini propter me. in testimonium illis et gentibus. **C**um
autem tradent uos. nolite cogitare quomodo aut quid loqua-
mini. Dabitur enim uobis in illa hora. quid loquamini.
Non enim uos estis qui loquimini. sed sp̃s patris ur̃i. qui loqui-
tur in uobis. Tradet autem fr̃ fratrem in mortem. et pater fi-
lium. Et insurgent filii in parentes. et morte eos afficient.
Et eritis odio omnibus. propter nomen meum. Qui autem
perseuerauerit usque in finem. hic saluus erit.

Cum autem persequerentur uos in ciuitate ista

fugite in aliam: Amen dico uobis non consummabitis ciuitates israel donec ueniat filius hominis.

Non est discipulus super magistrum. nec seruus super dominum suum. Sufficit discipulo. ut sit sicut magister eius. Et seruus. sicut dominus eius. Si patrem familias beelzebub uocauerunt. quanto magis domesticos eius. Non ergo timueritis eos;

Nihil enim opertum quod non reuelabitur. et occultum. quod non sciatur. Quod dico uobis in tenebris. dicite in lumine. Et quod in aure auditis. predicate super terram. Et nolite timere eos qui occidunt corpus. animam autem non possunt occidere. Sed potius eum timete. qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeret. assidue ueniunt. et unus ex illis non cadet super terram. sine patre uro. Vri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere. multis passeribus meliores estis uos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus. confitebor et ego cum coram patre meo. qui in celis est. Qui autem negauerit me coram hominibus. negabo et ego cum coram patre meo. qui in celis est.

Nolite arbitrari. quia uenerim mittere pacem in terram.

Non ueni pacem mittere sed gladium. Veni enim separare
 hominem aduersus patrem suum. et filiam aduersus matrem
 suam. et nurum aduersus socrum suam. et inimici hominis
 domestici eius. Quia. et patrem aut matrem plus quam me.
 non est me dignus. Et qui. am. et filium aut filiam super me.
 non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam. et sequi
 tur me. non est me dignus. Qui inuenit animam suam. perde
 cam. Et qui perdidit animam suam propter me. inueniet eam.
 Qui recipit uos. me recipit. Et qui me recipit. recipit eu
 qui me misit. Qui recipit propheta in nomine prophete.
 mercedem prophete accipiet. Et qui recipit iustum in no
 mine iusti. mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum
 dederit uni ex minimis istis. calicem aque frigide tantum
 in nomine discipuli. Amen dico uobis. non perdet mercedem suam.
ET factum est cum transisset ibi
 precipiens duodecim discipulis suis. transiit inde. ut doce
 ret. et predicaret in ciuitatibus eorum.
 Iohannes. uero. cum audisset in uinculis opera christi. mit
 tens duos de discipulis suis. ait illi. Tu es qui uenturus es. an
 alium expectamus. Et respondens ibi. ait illis. Euntes

m. xxi
 l. c. lxxxi

m. xxi
 l. c. lxxxi
 l. c. lxxxi

m. xxi
 l. c. lxxxi
 l. c. lxxxi
 l. c. lxxxi

m. c.
 m. xxi

xxi
 m. c.
 l. c. lxxxi

m. c.
 l. c. lxxxi

renuntiate iohanni. que audistis et uidistis. Ceci uident.
claudi ambulant. repleti mundantur. Surdi audiunt. mor-
turi resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est. qui
non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus.
cepit ihc dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in deser-
tum uidere harundinem uento agitatam. Sed quid existis
uidere hominem mollibus uestitum. Ecce qui mollibus
uestiuntur. in domibus regum sunt. Sed quid existis ui-
dere prophetam. etiam dico uobis. et plus quam propheta.
Hic est enim. de quo scriptum est. Ecce mitto angelum meum
ante faciem tuam. qui preparabit uiam tuam. ante te.

Amen dico uobis. non surrexit inter natos mulierum.
maior iohanne baptista. Qui autem minor est. in regno
celorum maior est illo. Adiebus autem iohannis baptiste
usque nunc. regnum celorum uim patitur. et uiolenti ra-
piunt illud. Omnes enim prophete et lex. usque ad iohan-
nem prophetauerunt. Et si uultis recipere. ipse est helias
qui uenturus est. Qui habet aures audiendi. audiat.

Cui autem similem estimabo generationem istam. si-
milis est pueris sedentibus in foro. qui clamantes coequalibus

dicunt. Cecinimus uobis. et non saltastis. Lamentauimus.
et non plauxistis. Venit enim iohannes. neq; manducans.
neque bibens. et dicunt. demonium habet. Venit filius
hominis manducans et bibens. et dicunt. ecce homo uorax.
et potator uini. publicanorum et peccatorum amicus. et
iustificata est sapientia a filiis suis.

7.
m. cxi
E. cxi

Tunc coepit reprehendere eos in illo tempore. quia
plurime uirtutes eius. qui non egissent penitentia. Ne tibi
corozum. ue tibi bethsaida. Quia sunt tyro et sidone. facte
essent uirtutes. que facte sunt in uobis. Olim in cilicio et
cinere penitentiam egissent. Verumtamen dico uobis.
Tyro et sidoni remissius erit in die iudicii. quam uobis.
Et tu capharnaum. Numquid usq; in celum exaltaberis.
usque in infernu descendes. Quia in sodomis facte fuissent
uirtutes. que facte sunt in te. forte mansissent usque in
hunc diem. Verumtamen dico uob. quia terra sodomoru
et gomorreorum remissius erit in die iudicii quam tibi.

7.
m. cxii
Sot

In illo tempore. Respondens ihu. dixit.

7.
m. cxiii
le. cxiii

Confiteor tibi dñe pater celi et terre. quia abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus. et reuelasti ea paruulis.

† m. cxi
l. c. xxi
† m. cxi
l. c. xxi
† l. c. xxi

Ita pater quō sic fuit plicitum ante. Omnia mihi tradita
sunt a patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater. neque
patrem quis nouit nisi filius. et cui uoluerit filius reuelare.

† m. cxi
Sol

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. et ego
reficiam uos. Tollite iugum meū sup uos. et discite a me
quia mitis sum et humilis corde. et inuenietis requiem
animabus uris. Iugū enim meū suaue ē. et onus meū leue.

† m. cxi
† m. cxi
† l. c. xxi

In illo tempore. Abiit ih̄s iherosolē per bethaniam.

Discipuli autem eius esurientes. ceperunt uellere spicas.
et manducare. Pharisei autē uidentes. dixerunt ei. Ecce
discipuli tui faciunt. quod non licet eis facere sabbatis.
At ille dixit eis. Non legistis quid fecerit dauid quando
esurit et qui cum eo erant. quomodo intrauit in domum
dī. et panes propositionis comedit. quos non licebat ei
edere. neque his qui cum eo erant. nisi solis sacerdotibus.

† m. cxi
Sol

Aut non legistis in lege. quia sabbatis sacerdotes in tēplo
sabbatum uiolunt. et sine crimine sunt. Dico autem
uobis. quia tēplo maior est hic. Si autem sciretis. quid ē.
misericordiā uolo et non sacrificium. numquā condemp
nassetis innocentes. Dñs ē enī filius hominis etiā sabbatū.

7. xxv
h. xxv
l. xlii

Et cum inde transisset. uenit in synagogam eorum. et ecce homo manum habens aridam. Et interrogabant eum dicentes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis. Quis erit ex uobis homo qui habet ouem unam. et si ceciderit hec sabbatis in foueam. nonne tenebit et leuabit eam. quanto magis melior est homo ouis. Itaque. licet sabbatis beneficere. Tunc ait homini. Extende manum tuam. et extendit. et restituta est sinitati. sicut altera.

7. xxvii
h. xxvi
l. xxviii
7. xliii

Exeuntes autem pharisaei. consilium faciebant aduersus eum. quomodo eum perderent.

7. xxviii
Sol

Ihesus autem sciens recessit inde. et secuti sunt eum multi. et curauit eos omnes. Et precepit eis ne manifestum facerent. ut adimpleretur quod dictum est per os prophetarum dicentem. Ecce puer meus quem elegi. dilectus meus. in quo bene complacuit anime mee. Pona spiritum meum super eum. et iudicium gentibus nuntiabit. non contendet neque clamabit. neque audiet aliquis in plerisque uocem eius. Arundinem quassatum non confringet. et linum fumigans non extinguet. donec eiciat ad iudicium. et in nomine eius gentes sperabunt.

Tunc oblatuſ eſt ei demonum habens. cecus et mutus et eu-
rauit eum. ita ut loqueretur et uideret.

Et ſtapebunt omnes turbe. et dicebunt. Numquid hic
eſt filius dauid. **P**harisei autem audientes dixerunt.
hic non eiecit demones. niſi in beelzebub principe demoniorum.

Iheſus autem ſciens cogitationes eorum dixit eis. Omne
regnum diuiſum contra ſe. deſolabitur. Et omnis
ciuitas uel domus diuiſa contra ſe. non ſtabit. Et ſi ſtra-
nas ſatanan eiecit. aduerſum ſe diuiſum ſe diuiſum eſt.
Quomodo ergo ſtabit regnum eius. Et ſi ergo in be-
elzebub eicio demones. filii uiri in quo eiciunt. ideo
ipſi iudices erunt uiri. Si autem ego in ſpū dī eicio de-
mones. igitur peruenit in uos regnum dī. Aut quomo-
do poteſt quiſquam intrare in domū ſertis. et uafa eius
diripere. niſi prius alligauerit fortem. et tunc domū
illius diripiet. **Q**ui non eſt mecum. contra me eſt.
Et qui non congregat mecum. ſpargit. Ideo dico uob.
Omne peccatum et blaſphemia remittetur hominibus.
ſpūs autem blaſphemiæ non remittetur. Et quicumq;
dixerit uerbum contra filiū hominis. remittetur ei.

qui autem dixerit contra sp'm sc'm . non remittetur ei .
neque in hoc seculo . neque in futuro .

Aut facite arborem bonam . et fructum eius bonum .
aut facite arborem malam et fructum eius malum ;
Siquidem ex fructu arbor agnoscitur . Progenies
uiperarum . quomodo potestis bona loqui . cum sitis
mali . Ex abundantia enim cordis . os loquitur .

Bonus homo . de bono thesauro profert bona . &
malus homo . de malo thesauro profert mala .

Dico autem uobis . quo omne uerbum otiosum . quod
locuti fuerint homines . reddent rationem de eo in die
iudicii . Ex uerbis enim tuis iustificaberis . et ex uerbis
tuis condemnaberis .

Tunc responderunt ei quidam desc'ribis et pharisaeis .
dicentes . Magister . uolumus te signum uidere .

Qui respondens . ait illis . Generatio mala et adultera
signum querit . et signum non dabitur ei . nisi signum
ionae prophetae . Sicut enim fuit ionas in uentre
cet'ribus diebus . et tribus noctibus . sic erit filius
hominis in corde terre . tribus diebus et tribus noctibus .

28
Viri nuncite surgent in iudicio cum generatione
ista: et condemnabunt eam. quia paenitentiam
eegerunt in predicatione ione. Et ecce plus quam iona
hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione
ista: et condemnabit eam quia uenit a finibus terre
audire sapientiam salomonis. Et ecce plusquam
salomon hic. **C**um autem in mundus spiritus exierit
ab homine. ambulat per loca arida querens requiem
et non inuenit; tunc dicit. Reuertar in domum meam
unde exiui. Et ueniens inuenit uacantem. scopis
mundatam et ornata. Tunc uadit et assumit
septem alios spiritus secum nequiores se. et intrantes
habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius.
peiora prioribus. Sic erit et generationi huic pessime.
Ad huc eo loquente ad turbas. ecce mater eius et
fratres stabant foris. querentes loqui ei. Dixit autem
ei quidam. Ecce mater tua et fratres tui. foris stant.
querentes te. At ipse respondens. dicens sibi ait.
Que est mater mea: et qui sunt fratres mei. Et exten
dens manum in discipulos suos. dixit. Ecce mater

mea et fratres mei. Qui cumq; enim fecerit uoluntatem
patris mei qui in celis est. ipse meus et frater. et soror
et mater est.

IN ILLO DIE EXIENS IHS IN LUGAM

dedomo. sedebat secus mare. et congregatae sunt ad
eum turbae multae. ita ut in nauicula ascendens sederet.
Et omnis turba stabat in litore. et locutus est multa
in parabolis dicens. Ecce exiit qui seminat. seminare;
Et dum seminat. quaedam ceciderunt secus uiam. et
^{uolucres} uenerunt et comederunt eas. Aliae autem ceciderunt
in petrosa. ubi non habebat terra multa. et continuo
exorta sunt. quia non habebat altitudinem terrae.
Sole autem orto. aestuauerunt. et quia non habebant
radicem aruerunt. Aliae autem ceciderunt in spinas.
et creuerunt spine. et suffocauerunt eas. Aliae uero
cecidērunt in terram bonam. et dabant fructum. aliud
centesimum. aliud sexagesimum. aliud tricesimum.
Qui habet aures audiendi. audiat. Et accedentes
discipuli. dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris
eis. Qui respondens. ait illis. Quia uobis datum est

nosse mysteria regni celorum. illis autem non est datum.

Qui enim habet dabitur ei. et abundabit. qui autem non habet. et quod habet. auferitur ab eo.

Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non uident. et audientes non audiunt. neque intellegunt. et ad impletur in eis propheta isaie dicen s. Auditui audietis et non intellegatis. et uidentes uidebitis. et non uidebitis. incassatum est enim cor populi huius. et auribus grauitur audierunt. et oculos suos cluserunt. nequando uiderint oculis. et auribus audiant. et corde intellegant. et conuertantur. et sanentur eos.

Vni autem beati oculi quia uident. et aures uis. quia audiunt. Amen quippe dico uobis. quia multi prophete et iusti cupierunt uidere que uidetis. et non uiderunt. et audire que auditis. et non audierunt.

Vos ergo. audite parabolam seminantis. Omnis qui audit uerbum regni. et non intellegit. uenit malus et rapit quod seminatum est in corde eius. hic est qui secus uiam seminatus est. Qui autem super petrosa seminatus est. hic est qui uerbum audit.

et continuo cum gaudio accipit illud. non habet
autem in se radicem. sed est temporalis. facta autē
tribulatione et persecutione. propter uerbū conti-
nuo scandalizatur. Qui autem est seminatus in
spinis. hic est qui uerbum audit. et sollicitudo
seculi istius. et fallacia diuitiarū suffocat uerbum.
et sine fructu efficitur. Qui uero in terram bonam
seminatus est. hic est qui audit uerbum. et intellegit
et fructum adfert. et facit aliud quidem centesimū.
aliud autem sexagesimum. aliud uero tricesimū.

Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile
factum est regnum celorum. homini qui semina-
uit bonum semen in agro suo. Cum autem dormi-
rent homines. uenit inimicus eius. et super seminauit
titzania in medio tritici et abiit. Cum autem cre-
uisset herba. et fructum fecisset. tunc apparuerunt
et titzania. Accedentes autem serui patris familias.
dixerunt ei. Dñe. nonne bonum semen seminasti
in agro tuo. unde ergo habet titzania. Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Serui autē. dixerunt ei.

Visimus. et colligimus ea. Et ait. Non. Ne forte
colligentes titania. eradicetis simul cum eis et tritu-
cum. Sinite utraque crescere. usque ad messem.
Et in tempore messis. dicam messoribus. Colligite
primum titania. et alligate ea fasciculos ad combu-
rendum. Triticum autem. congregate in horreum meum.

Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile est
regnum celorum grano sinapis. quod accipiens ho-
mo. seminavit in agro suo. quod minimū quidem
est omnibus seminibus. Cum autem creverit. maius
est omnibus holeribus. et fit arbor. ita ut volucres
celi veniant. et habitent in ramis eius.

Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnū
celorum fermento. quod acceptum mulier abscon-
dit in farine satis tribus. donec fermentatū est totū.

Hec omnia locutus est ih̄s in parabolis ad turbas.
et sine parabolis non loquebatur eis. ut impleretur
quod dictum erat p̄ prophetam dicentem.

Aperiam in parabolis os meum. eructabo abscon-
dita a constitutione mundi.

omni
sol

Tunc dimissis turbis. uenit in domum. et accesserunt
ad eum discipuli eius dicentes. Dissere nobis para
bolam titianorum agri. Qui respondens. ait. Qui
seminat bonum semen. est filius hominis. Ager
autem est mundus. Bonum uero semen. hi sunt filii
regni. Titania autem. filii sunt nequam. Inimicus
autem qui seminauit ea. est diabolus. Messis uero
consummatio seculi est. messores autem angeli sunt.
Sicut ergo colliguntur Titania. et igni comburentur.
sic erit in consummatione seculi. Mittet filius ho
minis angelos suos. et colligent de regno eius omnia
scandala. et eos qui faciunt iniquitatem. et mittet
eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor den
tium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris
eorum. Qui habet aures audiendi. audiat.
Simile est regnum celorum. thesauro abscondito
in agro. Quem qui inuenit homo abscondit. et pro
gaudio illius uadit et uendit uniuersa que habet.
et emit agrum illum. Iterum simile est regnorum
homini negotiatori. querenti bonas margaritas.

Inuenta autem una pretiosa margarita abiit et
uendidit omnia que habuit. et emit eam. Iterum
simile est regnum celorum. sagene misse in mare.
et ex omni genere ^{piscium} congregantur. Quam cum imple
ta esset. educentes et secus litus sedentes. elegerunt
bonos in uasa. malos autem foras miserunt. Sic erit
in consummatione seculi. Exibunt angeli. et sepa
rabunt malos de medio iustorum. et mittent ^{eos} in cami
num ignis. ibi erit fletus. et stridor dentium.
Intellexistis hec omnia. Dicunt ei. etiam. Attollis.
Ideo omnis scriba doctus in regno celorum. similis est homini
patri familias. qui profert de thesauro suo. noua & uetera.
Et factum est cum consummasset ih̄s parabolas
istas. transiit inde. Et ueniens in patriam suam. doce
bat eos in synagogis eorum. ita ut mirarentur et
dicerent. Unde huic sapientia hec et uirtutes.
Nonne hic est fabri filius. nonne mater eius dicitur
maria. et fratres eius iacobus et ioseph. et symon
et iudas. et sorores eius nonne omnes apud
nos sunt. Et respondit illis. Unde ergo huic omnia ista.

Et scandalizabantur in eo.

Mat. xxi
L. xxi
Jo. xxxvi

Ihs autem dixit eis. Non est propheta sine honore. nisi in patria sua et in domo suo. Et non fecit ibi uirtutes multas. propter incredulitatem illorum.

Mat. xxi
L. xxi
Jo. xxi

IN ILLO TEMPORE AUDIUIT STEPHANUS herodes tetrarcha famam ihu. et ait pueris suis. Hic est iohannes baptista. ipse surrexit a mortuis. et ideo uirtutes operantur in eo.

Mat. xxi
L. xxi
Jo. xxi

Herodes enim tenuit iohannem. et alligauit eum. et posuit in carcere. propter herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes. Non licet tibi habere eam. Et uolens illum occidere. timuit populum; quia sicut prophetam eum habebant.

Mat. xxi
L. xxi
Jo. xxi

Die autem natalis herodis. saltauit filia herodidis in medio. et placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare. quodcumque postulasset ab eo. At illa premonita a matre sua. da mihi inquit hic in disco. caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex. sed propter iuramentum autem. et eos qui pari bono ter recubebant.

iussit dari. Misitque. et decollauit iohannem in carcere. et adlatum est caput eius in disco. et datum est puelle. et tulit matri sue. Et accedentes discipuli eius. tulerunt corpus. et sepelierunt illud. et uenientes. nuntiauerunt ihu.

Quodcum audisset ihs. secessit inde in nauicula in locum desertum seorsum. Et cum audissent turbe. secute sunt eum pedestres decurritibus; Et exiens uidit turbam multam. et misertus est eius. et curauit languidos eorum.

Vespere autem facto. accesserunt ad eum discipuli eius dicentes. Desertus est locus. et hora iam preterit. dimitte turbas. ut euntes in castella. emant sibi escas. Ihs autem dixit eis; Non habent necesse ire. date illis uos manducare. Responderunt ei. Non habemus hic nisi quinque panes. et duos pisces. Qui ait illis. Adferte illos mihi huc. Et cum iussisset turba discumbere supra fenum. accepit quinque panib; et duobus piscibus. aspiciens in celum benedixit et fregit. et dedit discipulis panes. discipuli autem

turbis. Et manducauerunt omnes. et saturati sunt.
Et tulerunt reliquias. duodecim cophinos fragmen-
torum plenos. manducantium autem fuit nume-
rus. quinque milia hominum. exceptis mulierib;
et paruulis. Et statim iussit discipulos ascen-
dere in nauiculam. et precedere eum trans fretum.
donec dimitteret turbas.

1. c. x. viii
1. c. x. viii

1. c. x. viii
1. c. x. viii
1. c. x. viii
1. c. x. viii
1. c. x. viii
1. c. x. viii

Et dimissa turba. ascendit in montem solus orare.
Vespere autem facto. solus erat ibi. Nauicula autem.
in medio mari uocabatur fluctibus. Erat enim
contrarius uentus. Quarta autem uigilia noctis.
uenit ad eos ambulans sup mare. Et uidentes eum
supra mare ambulantem. turbati sunt dicentes.
quia fantasma est. Et pre timore clamauerunt.
Statimque ih̄s. locutus est eis dicens. habete fidu-
tiam. ego sum. nolite timere.

1. c. x. viii
1. c. x. viii

Respondens autem petrus. dixit ei Dñe. si tu es.
iube me uenire ad te super aquas. At ipse ait.
Veni. Et descendens petrus de nauicula.ambu-
labat sup aquam. ut ueniret ad ih̄m. Videns uero

uentum ualidum. timuit. Et cum cepisset mergi.
clamauit dicens. Dñs. saluum me fac. Et continuo
ih̄s extendens manum. apprehendit eum. et ait illi.
modice fidei. quare dubitasti.

Et cum ascendissent in nauiculam. cessauit uentus.
qui autem in nauicula erant. uenerunt. et adorauerunt
eum dicentes. Vere. filius di es;

Et cum transfretassent. uenerunt inter t̄i genessar.
Et cum cognouissent eum uiri loci illius. miserunt
in uniuersam regionem illam. et obtulerunt ei om
nes male habentes. et rogabant eum. ut uel fimbriā
uestimenti eius tangerent. Et quicumque tetige
runt. salui facti sunt.

TUNC ACCESSERUNT AD EUM. XXVI.
ab hierosolimis scribe et pharisei. dicentes. Quare
discipuli tui transgrediuntur traditionē seniorum.
Non enim lauant manus suas. cum panem mandu
cant. Ipse autem respondens. ait illis. Quare et
uos transgredimini mandatum di. propter traditi
onem ur̄am. Nam dñs dixit. honora patrē et matrē.

Et qui maledixerit patri uel matri. morte morietur.
Vos autem dicitis. quicumque dixerit patri uel matri.
munus quodcumque est ex me tibi proderit. et non
honorificauit patrem suum aut matrem suam. & irritū
fecistis mandatum dī. propter traditionem uāam.
Hij pharisae. bene prophetauit de uobis esaias dicens.
Populus hic labijs me honorat. cor autem eorum longe est
a me. Sine causa autem colunt me. docentes doctrinas
mandata hominum. Et conuocatis ad se turbis. dixit
eis. Audite. et intellegite. Non quod intrat in os coin
quinat hominem. sed quod procedit ex ore. hoc
coinquinat hominem.

^T
m. clv
Sol

TUNC ADUEHENTES DISCIPULI EIVS.
dixerunt ei. Scis quia pharisaei audito uerbo. scandali
zati sunt. At ille respondens. ait. Omnis plantatio. quā
non plantaui pater meus celestis. eradicabitur.

^T
m. clvi
le. lvi

Sinite illos. ceci sunt. duces cecorum. Cecus autem
sic ceco ducatum prestat. ambo in foueam cadunt.

^T
m. clvii
Sol

Respondens autem petrus. dixit ei. Edissere nobis para
bolam istam. At ille dixit. Adhuc et uos sine intellectu estis.

34
N^{on} intell^{igitur} quia omne quod in os intrat in uentrem uadit.
et in secessum emittitur. Que autem procedunt de ore.
de corde exeunt. et excoquinant hominem. De corde
enim exeunt cogitationes male. homicidia. adulteria.
fornicationes. furti. falsa testimonia. blasphemie. hec
sunt que coinquant hominem. Non lotis autem manib;
manducare. non coinquat hominem.

Et egressus inde ih̄s. secessit in partes t̄m et s̄idonis.

Et ecce mulier chanaanex a finibus illis egressa. clama
uit dicens ei. Misere mei dñe fili dauid. filia mea male
ademonio uexatur. Qui non respondit ei uerbum. Et
accedentes discipuli eius. rogabant eum dicentes. Di
mitte eam. quia clamat post nos.

Matth. 23. cccxxvii
Ipsē autem respondens. ait. Non sum missus. nisi ad oues
que perierunt domus isrl̄.

Matth. 23. cccxxviii
At illa uenit. et adorabat eum dicens. Dñe. adiuua
me. qui respondens. ait. Non est bonum sumere panē
filiorum. et mittere canibus. At illa dixit. Etiam dñe.
Nam et cithelli edunt de micis. que cadunt de micis do
minorū suorum. Tunc respondens ih̄s. ait illi.

O mulier. magna est fides tua. fiat tibi sicut uis. Et
sanata est filia illius. ex illa hora.

2. 16
3. 19

ETAU TRANSITIT. unde illi

uenit secus mare galilee. et ascendens in montem. sede
bat ibi. Et accesserunt ad eum turbe multe. habentes
secum mutos. clodos. cecos. debiles. et alios multos. et
proiecerunt eos ad pedes eius. et curauit eos. ita ut turbe
mirarentur. uidentes mutos loquentes. clodosambu
lantes. cecos uidentes. et magnificabant dñm isrl.

IHC ANTEM CONSIDERATIS. X VII

discipulis suis. dixit. Misereor turbe. quia triduo iā
pseuerant mecum. et non habent quod manducent.
Et dimittere eos ieiunos nolo. ne deficiant in uia. &
dicunt ei discipuli. Unde ergo nob in deserto panes tan
tos. ut saturemus turbam tantam. Et ait illis ihs.
Quot panes habetis. At illi dixerunt septem. et paucos
pisciculos. Et precepit turbe. ut discumberet super
terram. Et accipiens septem panes et pisces. et gratias
agens fregit. et dedit discipulis suis. et discipuli dederunt
populo. et comederunt omnes. et saturati sunt. Et

quod superfuit de fragmentis tulerunt. septem spor-
tas plenas. Erant autem qui manducauerunt. quor-
tuor milia hominum. extra paluulos et mulieres.
Et dimissa turba. ascendit in nauiculam. et uenit in
fines magedan.

^{Jo. clxi.}
^{Jo. lxxviii.}
^{Jo. lxxviii.}
^{Jo. lxxviii.}
^{Jo. clxi.}
^{Jo. clxi.} Et accesserunt ad eum pharisei et sadducei temptantes.
et rogauerunt eum. ut signum de celo ostenderet eis.
Et ille respondens. ait eis. facta uespere dictas. serenu-
erit. rubicundum est enim celum. Et mane. hodie
tempestas. rutilat enim triste celum. Faciem ergo celi
diuudicare non stis. signa autem temporum non potestis.

^{Jo. clxi.}
^{Jo. lxxviii.}
^{Jo. lxxviii.} Generatio mala et adultera signum querit. et signum
non dabitur ei. nisi signum ione. Et relictis illis.
abit. Et cum uenissent discipuli eius trans fretum.
obliti sunt panes accipere.

^{Jo. clxi.}
^{Jo. lxxviii.}
^{Jo. clxi.} Qui dixit illis. Intuemini et caute a fermento pha-
riseorum. et sadduceorum.

^{Jo. clxi.}
^{Jo. lxxviii.} Et illi cogitabant inter se dicentes. quia panes non
accepimus. Sciens autem ihs. dixit. Quid cogitatis
inter uos modice fidei. quia panes non habetis.

Nondum intellegitis neque recordamini quinque panū
et quinque milia hominum. et quot cophinos sumpsisistis.
neque septem panum et quattuor milia hominum. et
quot sportas sumpsisistis. Quare non intellegitis. quia
non de pane dixi uobis. Cuiete a fermento phariseorum
et sadduceorum. Tunc intellexerunt quia non dixit
cuiendum a fermento panum. sed a doctrina phariseorū
et sadduceorum.

In. clxxvi.
H. lxxxii.
L. xciii.
F. lxxvii.

Venit autem ih̄s in partes cesarię philippi. et interrogabat
discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filiū
homininis. At illi dixerunt. Alii iohannem baptistam.
Alii autem helum. alii uero hieremiam. aut unum ex
prophetis. Dicit illis ih̄s. Vos autem. quem me esse
dictis. Respondens s̄mon petrus. dixit. Tu es xp̄s
filius dī uiuī.

In. clxxvii.
H. lxxxiii.
L. xciiii.
F. lxxviii.

Respondens autem ih̄s. dixit ei. Beatus es s̄mon bar
ioni. quia caro et sanguis non reuelauit tibi. sed pater
meus qui in celis est. Et ego dico tibi. quia tu es petrus.
et sup hanc petram edificabo eccl̄iam meam. et portę
inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo

26
clauēs regni celorum. Et quodcumque ligaueris sup
terram. erit ligatum in celis. Et quodcumque solueris
super terram. erit solutum in celis.

Tunc precepit discipulis suis. ut nemini dicerent. quia ipse
esset ih̄s xp̄s. Exinde cepit ih̄s ostendere discipulis suis.
quia oportere eum ire hierosolymam. et multa pati a seni
oribus et scribis. et principibus sacerdotum. et occidi.
et tertia die resurgere.

Et adsumens eum petrus. coepit increpare illum dicens.

Absit ate dñe. non erit tibi hoc. Qui conuersus. dixit petro.
Uade post me satanas. Scandalum es mihi. quia non
sapis ea que di sunt. sed ea que hominum.

Tunc ih̄s dixit discipulis suis. Siquis uult post me uenire.
abneget semetipsum. et tollat crucem suam. et sequat
me. Qui enim uoluerit animam suam saluam facere.
p̄det eam. Qui autem p̄diderit animam suam propter
me. inueniet eam. Quid enim prodest homini. si mundū
uniuersum lucretur. anime uero sue detrimentum pati
atur. Aut quā dabit homo cōmutationē p̄ animā suā.

Filius enim hominis uenturus est in gl̄a patris sui. cum

Jo. lxxxi.
Jo. lxxxviii.
Lxxviii.

angelis suis. et tunc reddet unicuique secundū opera ei.
Amen dico uobis. sunt quidam de hic stantibus qui non
gustabunt mortem. donec uideant filium hominis.
uenientem in regno suo.

ET POST HAEC DIXIT IESUS PETRO ET IACOBO ET IOHANNI FRATRIBUS SUIS

petrum et iacobum et iohannem fratrem eius. et ducit
illos in montem excelsum seorsum. et transfiguratus est
ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. uestimenta
autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuit
illis moyses et elias. cum eo loquentes. Respondens
autem petrus. dixit ad ihm. Dñe. bonum est nos hic
esse. si uis faciamus hic tria tabernacula. Tibi unum.
et moysi unum. et helie unum. Adhuc eo loquente.
ecce nubes lucida obumbravit eos. et ecce uox de nube
dicens. hic est filius meus dilectus. in quo mihi bene
cōplacui. ipsum audite. Et audientes discipuli. ceci
derunt in faciem suam. et timuerunt ualde. Et acces
sit ih̄s. et tetigit eos. dixitque eis. Surgite. et nolite
timere. Leuantes autem oculos suos. neminem uiderū.
nisi solum ihm. Et descendentes illis de monte.

27
precepit ih̄s dicens. Nemini dixeritis uisionem. donec
filius hominis. a mortuis resurgat.

*In clxxxvii.
In lxxxviii.* Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo
scribe dicunt. quod heliam oportet primum uenire.

At ille respondens. ait eis. helias quidem uenturus
est. et restituet omnia. Dico autem uobis. quia helias
iam uenit. et non cognouerunt eum. sed fecerunt
in eo quaecumque uoluerunt. Sic et filius hominis.
passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli.
quia de iohanne baptista dixisset eis.

*In clxxxviii.
In lxxxix.
In lxxxviii.* Et cum uenisset ad turbam. accessit ad eum homo
genibus pro uolutus ante eum dicens. Dñe. mise
rere filio meo. quia lunaticus est et male patitur.
Nam sepe cadit in ignem. et crebro in aquam. et ob
tuli eum discipulis tuis. et non potuerunt curare
eum. Respondens ih̄s dixit. O generatio incredula
et perversa. quo usque ero uobiscum. usquequo patiar
uos. Adferre huc illum ad me. Et increpauit illū
ih̄s. Et exiit ab eo demoniū. et curatus est puer ex illa hora.

*In clxxxix.
In lccc.* Tunc accesserunt discipuli ad ih̄m secreto. et dixerunt.

Quare^{nos} non potuimus eicere illum. Dicit eis. Propter incre-
dulitatem uram. Amen quippe dico uobis. Si habueritis
fidem sicut granum sinapis. dicetis monti huic transi hinc
et transibit. et nihil impossibile erit uobis. Hoc autem
genus non eicitur. nisi p orationem et ieiunium.

h. clxxvi.
m. xciii.
l. ci

Conuersantibus autem eis in galilea dixit illis ih̄s.
filius hominis tradendus est in manus hominum. et oc-
cident eum. et tertia die resurget. Et contristati
sunt uehementer.

h. clxxvii.
sol

Et cum uenissent capharnaum. accesserunt qui didragma
accipiebant ad petrum. et dixerunt ei. Magister ur̄ non
solut didragma. ait. Etiam. Et cum intrasset in do-
mum. preuenit eum ih̄s dicens. Quid tibi uidetur
simon. reges terre a quibus accipiunt tributum uel cen-
sum. a filiis suis. an ab alienis. Et ille dixit. Ab alienis.
Dixit illi ih̄s. Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scan-
dalizemus eos. uade ad mare. et mitte hamum. et
cum piscem qui primus ascenderit tolle. et aperto
ore eius. inuenies staterem. Illu sumens. daci spme & te.

h. clxxviii.
m. xciv.
l. cii.

IN ILIA HORA. ACCESSERUNT DISCIPULI.

ad ihm dicentes. Quis putas maior est in regno celoru.
Et aduocans ihs paruulum. statuit eum in medio eoru
et dixit. Amen dico uobis. nisi conuersi fueritis. et effi
ciamini sicut paruuli. non intrabitis in regnu celorum.
Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste.
hic est maior in regno celorum. & qui suscepit unu
paruulum talem in nomine meo. me suscipit.

ui autem scandalizauerit unum de pusillis istis qui in me
credunt. expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo
eius. et dimergatur in profundum maris. Ne mundo
absandalis. Necessesse est enim. ut ueniant scandala.
Uerumtamen. ue homin. p quem scandalu uenit.

Si autem manus tua uel pes tuus scandalizat te.
abscide eum. et proice abste. Bonum tibi est ad uitam
ingredi debilem uel clodum. quam duas manus uel
duos pedes habentem. mita in ignem aeternum.
Et si oculus tuus scandalizat te. erue eum et proice
abste. bonum tibi est unum oculum habentem. in uitam
intrare. quam duos oculos habentem. mita in gehennam ignis.

Videte. ne contempnatis unu ex his pusillis. Dico eni

uobis. quia angeli eorum in celis semper uident faciem
patris mei. qui in celis est. Venit enim filius hominis
saluare quod perierat.

in. lxxxi.
l. lxxxi.

Quid uobis uidetur. si fuerint alicui centum oues. et erra-
uerit una ex eis. nonne relinquet nonaginta nouem in
montibus. et uidet querere eam que errauit. Et si con-
tigerit ut inueniat eam. Amen dico uobis. quia gaudet
super eam magis quam supra nonaginta nouem. que non
errauerunt. Sic non est uoluntas ante patrem uirum qui
in celis est. ut perat unus de pusillis istis.

in. lxxxi.
l. lxxxi.

Si autem peccauerit inter fratres tuos. uade et corripe
eum inter te et ipsum solum. Si te audierit. lucratus
eris fratrem tuum.

in. lxxxi.
sol.

Si autem non te audierit. adhibe tecum adhuc unum
uel duos. ut in ore duorum testium uel trium. stet omne
uerbum. Quod si non audierit eos. dic ecclesie. Si autem
ecclesiam non audierit. sit tibi sicut ethnicus et publicanus.

in. lxxxi.
l. lxxxi.

Amen dico uobis. quaecumque alligaueritis super terram.
erunt ligata et in celo. Et quaecumque solueritis super
terram. erunt soluta et in celo.

terum dico uobis. quia si duo ex uobis consenserint sup
terram de omni re quamcumque petierint. fiet eis a patre
meo qui in celis est. Vbi enim sunt duo uel tres congre
gati in nomine meo. ibi sum in medio eorum.

Tunc accedens petrus ad eum. dixit. Dñe. quotiens pec
cabit in me frater meus. et dimittam ei usque septies.
Dicit illi ih̄s. Non dico tibi usque septies. sed usque
septuagies septies.

XVIII.

regnum celorum homini regi. qui uoluit ratione po
nere cum seruis suis. Et cum cepisset ratione ponere.
oblitus est ei unus. qui debebat decem milia talenta.
Cum autem non haberet unde reddere. iussit eum
dñs uenundari. et uxorem et filios. et omnia que habe
bat. et reddi. Procidens autem seruus ille. orabat eum
dicens. Patientiam habe in me. et omnia reddam tibi.
Misertus autem dñs serui illius. dimisit eum et debitum
dimisit ei. Egressus autem seruus ille. inuenit unum
deorseruis suis. qui debebat ei centum denarios. Et
tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes.

Et procidens conseruus eius. rogabat eum dicens. Lit-
entiam habe. et omnia reddam tibi. Ille autem noluit.
sed abiit et misit eum in carcerem. donec redderet debi-
tum. Uidentes autem conserui eius que fiebant. contrista-
ti sunt ualde. Et uenerunt. et narrauerunt domino
suo. omnia que facta fuerant. Tunc uocauit illum do-
minus suus. et ait illi. Serue nequa. omne debitum dimisi
tibi. quo rogasti me. Non ergo oportuit et te misereri
conserui tui. sicut et ego tui misertus sum. Et iratus do-
minus eius. tradidit eum tortoribus. quo ad usque red-
dere uniuersum debitum. Sic et pater meus celestis
faciet uobis. si non remisertis unusquisque fratri suo.
de cordibus uestris.

in. clxxxviii.
S. J. L.

Et factum est cum consummasset ih̄s sermones istos.
migravit a galilea. et uenit in fines iudee trans iordanem.
et secute sunt turbe multe et curauit eos ibi. Et accesserunt
ad eum pharisei. temptantes eum et dicentes.
Si licet homini dimittere uxorem suam. quacumque
ex causa. Qui respondens. ait eis. Non legis. quia
qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos.

& dixit. Propter dimittet homo patrem et matrem: et
 adhaerebit uxori suae. et erunt duo in carne una. Itaque.
 iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit.
 homo non separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses
 mandavit dari libellum repudij. et dimittere. At
 illis. Quo moyses adduncum cordis uestrum. promisit uobis
 dimittere uxores uestras. ab initio autem non fuit sic.

Dico autem uobis. Quia qui cumque dimiserit uxorem
 suam. nisi ob fornicationem. et aliam duxerit. mechatur.
 Et qui dimissum duxerit. mechatur.

Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa homini. cum uxore.
 non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt
 uerbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eu
 nuebi. qui de matris utero sic nati sunt. et sunt eunu
 chi. qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eustichi.
 qui se ipsos eunuchizauerunt. propter regnum ce
 lorum. Qui potest capere. capiat.

Tunc obliti sunt ei paruuli. ut manus ^{eorum} imponere
 et orare. Discipuli autem. increpabant eos. Ihesus uero.
 ait eis. Sinite paruulos. et nolite eos prohibere.

ad me uenire. Talium est enim regnū celorum.
Et cum imposuisset eis manus. abiit inde.

Th. cxxviii.
M. cxxviii.
L. cxxviii.
I. cxxviii.

Et ecce unus accedens. ait illi. Magister bone. quid boni
faciam. ut habeam uitam eternam. Qui dixit ei.
Quid me interrogas de bono. Unus est bonus deus.
Si autem uis ad uitam ingredi. mandata serua. Dicit
illi. Que. Ihesus autem. dixit. Non homicidium fa-
cies. non adulterabis. non facies furtum. non falsum
testimonium dices. honora patrem tuum et matrem.
Et diliges proximum tuum. sicut te ipsum. Dicit
illi adolescens. Omnia hec custodiu. Quid adhuc
mihi deest. Ait illi ihesus. Si uis perfectus esse. uade.
uende que habes. et da pauperibus. et habebis thes-
aurum in celo. et ueni sequere me.

Th. cxxviii.
M. cxxviii.
L. cxxviii.
I. cxxviii.

Cum audisset autem adolescens uerbum. abiit
tristis. Erat enim. habens multas possessiones.
Ihesus autem. dixit discipulis suis. Amen dico uobis.
quia diues difficile intrabit in regnum celorum.
Et iterum dico uobis. Facilius est camelum per for-
men acus transire. quam diuites intrare in regnū celorum.

Th. cxxviii.
M. cxxviii.
L. cxxviii.

Auditis autem his discipuli. mirabantur ualde di-
centes. Quis ergo poterit saluus esse. Aspiciens autem
ihc. dixit eis. Apud homines hoc impossibile est.
Apud dñm autem. omnia possibilia sunt.

IN OMNIBUS HOMINIBUS PETRUS SIT

Ecco nos reliquimus omnia. et secuti sumus te. quid
ergo erit nobis. Ihc autem dixit eis; Amen dico uob.
quod uos qui secuti estis me. in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis
et uos sup sedes duodecim. iudicantes duodecim
tribus isrl. Et omnis qui reliquit domum. uel fra-
tres aut sorores. aut patrem. aut matrem. aut uxore.
aut filios. aut agros propter nomen meum. centu-
plum accipiet. et uitam eternam possidebit.

Multa eni er̃ primi nouissimi. et nouissimi primi.

SYNOPSIS

homini patrifamilias. qui exiit primo mane. con-
ducere operarios in uineam suam. Conuentione
autem facta cum operariis ex denario diurno. misit
eos in uineam suam. Et egressus circa horam tertiam.

uidit alios stantes in foro ociosos. et illis dixit. Ite &
uos in uineam. et quod iustum fuerit dabo uob. Illi autem
abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam
horam. et fecit similiter. Circa undecimam uero exiit.
et inuenit alios stantes. et dicit illis. Quid hic statis
totadie ociosi. Dicunt ei. quia nemo nos conduxit.
Dicit illis. Ite et uos in uineam. Cum sero autem factum
esset. dicit dominus uineae procuratori suo. Voca ope
rarios. et redde illis mercedem. Incipiens a nouissimis.
usque ad primos. Cum uenissent ergo. qui circa undeci
mam horam uenerant. acceperunt singulos denarios.
Venientes autem et primi. arbitratum sunt. quod plus
essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi singulos
denarios. Et accipientes. murmurabant aduersus pa
trem familias dicentes. Hi nouissimi una hora fecerunt.
et pares illos nobis fecisti. qui portauimus pondus diei
et estus. At ille respondens. uni eorum dixit. Amice.
non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario conuenisti
mecum. tolle quod tuum est et uade. Volo autem
et huic nouissimo dare. sicut et tibi. Aut non licet

42
mihi quod uolo facere. An oculus tuus nequam est. quia
ego bonus sum. Sic erunt nouissimi primi. et primi
nouissimi. Multi enim sunt uocati. pauci uero electi.

ET ASCENDES IN IEROSOLYMAM

assumpsit duodecim discipulos secreto. et ait illis.
Ecce ascendimus hierosolymam. et filius hominis tra-
detur principibus sacerdotum et scribis. et condempna-
bunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad deluden-
dum. et flagellandum. et crucifiendum. Et tertia die resurget.

TUM ACCESSIT AD EU MATER FILII ET DECEI

cum filius suus. adorans. et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei.
Quid uis. Ait illi. Dic ut sedent hi duo filii mei. unus
ad dexteram tuam. et unus ad sinistram in regno tuo.
Respondens autem ihs. ait illis. Nescitis quid petatis.
Potestas bibere calicem. quem ego bibiturus sum. Dicunt
ei. possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis.
sedere autem ad dexteram meam uel sinistram. non est
meum dare uobis. sed quibus paratum est a patre meo.

Et audientes decem. indignati sunt de duobus fratribus.

Ihs autem uocauit eos ad se. et ait. Scitis quia principes

gentium dominantur eorum. et que maiores sunt. potes-
tatem exercent in eos. Non ita erit inter uos. Sed qui cumq;
uoluerit inter uos maior fieri. sit ur minister. Et quicumq;
uoluerit inter uos primus esse. erit ur seruus. Sicut filius
hominis non uenit ministrari. sed ministrare. Et dare ani-
mam suam. redemptionem pro multis.

ET SECUTI SUNT EUM MULTI

secute sunt eum multe. Et ecce duo cecum sedentes secus uia.
audierunt quia ihc transiret. et clamauerunt dicentes. Dne.
miserere nr filii dauid. Turba autem. increpabat eam ut
tacere. At illi. magis clamabant dicentes. Dne. miserere
nr filii dauid. Et fecit ihc et uocauit eos. et ait. Quid uultis
ut faciam uobis. Dicunt ei. Dne. ut aperiantur oculi nr.
Misertus autem ihc. tetigit oculos eorum. et confestim
uiderunt. et secuti sunt eum. XXI

ET VENISSENT BETHSAGE AD MONTEM OLIVE

et uenissent bethsage ad montem oliue. tunc ihc misit
duos discipulos. dicens eis. Ite in castellum quod contra
uos est. et statim inuenietis asinam alligatum. et pullu
cum ea. Soluite. et adducite mihi. Et si quis uobis ali-

quid dixerit. dicite. quia dñs hīs opus habet. et confestim
dimittet eos. Hoc autem totum factum est. ut adimple
retur quod dictum est p̄ prophetam dicentem. Dicite
filie sion. ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. et sedens
sup̄ asinam. et pullum filium subuigalis. Cunctes autē
discipuli. fecerunt sicut precepit eis ih̄c. Et adduxerunt
pullum et asinam. et imposuerunt sup̄ eos uestimenta sua.
et eum desup̄ sedere fecerunt. Plurima autem turba. tra
uerunt uestimenta sua in uia. Alij autem cedebant ramos
de arboribus. et sternebant in uia. Turbe autem que pro
cedebant et que sequebantur. clamabant dicentes. Osanna
filio dauid. benedictus qui uenit in nomine dñi. Osanna in altissimis.

Et cum intrasset iherosolimam. commouit

uniuersa ciuitas dicens. Quis est hic. Populi autem dice
bant. Hic est ih̄c propheta. ananias galileae.

Et intrauit ih̄c in templum dñi. et eiciebat omnes uendentes
et ementes in templo. et mensas nummulariorum. et ca
thedras uendentium columbas euerit. Et dixit eis. Scrip
tum est. quia domus mea. domus orationis uocabitur.
Vos autem. fecistis illam speluncam latronum. Et

acceserunt ad eum cæci et claudi in templo. et sanauit eos.

T. ccxiii
M. ccxvii
L. ccxxv

Videntes autem principes sacerdotum ^{& scribe} mirabilia que fecit. et pueros clamantes in templo et dicentes. osanna filio dauid. indignati sunt et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt.

T. ccxiiii
M. ccxviii
L. ccxxvi

Ih̄c autem. dicit eis. Vtique. Numquam legistis. quia ex ore infantium et lactantium p̄fecisti laudem. Et relic-
tis illis. abiit foras extra ciuitatē in bethania. ibiq; mansit.

Mane autem in bethania. in curru. cum discipulis.

Et uidens ficum arborem unum secus uiam. uenit ad eam. et nihil inuenit in ea. nisi folia tantum. Et ait illi. Nunquā ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est con-
tinuo ficulnea. Et uidentes discipuli. mirati sunt dicentes.

T. ccxv
M. ccxix
L. ccxxvii

Quomodo continuo aruit. Respondens autem ih̄c. ait eis. Amen dico uobis. si habueritis fidem. et non hesita-
ueritis. non solum deficulnea facietis. sed et simonti huic dixeritis. tolle. et iacta te in mare sic.

T. ccxvi
Sot
M. ccxx
L. ccxxviii
L. ccxxl

Et omnia quecumque petieritis in oratione credentes. accipietis.

Et cum uocasset in templum. accesserunt ei principes
principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In qua
potestate hec facis. et quis tibi dedit hanc potestatem.

Respondens ihc. dixit eis. Interrogabo uos et ego unū
sermonem. quem si dixeritis mihi. et ego uobis dicam. in
qua potestate hec facio. baptismum iohannis unde erat.
ex celo. an ex hominibus. At illi cogitabant inter se dicen
tes. Si dixerimus ex celo. dicet nobis. Quare ^{ergo} non credidistis
illi. Si autem dixerimus ex hominibus. timemus turbā.
Omnes enim habebant iohannem sicut prophetam. Et
Respondentes ihu dixerunt. Nescimus. At illi et ipse.
Nec ego uobis dico. in qua potestate hec facio.

^{in cxxviii}
^{Sal} Quid autem uobis uidetur.

Homo quidam habuit duos filios. et accedens ad primū
dixit. fili. uade hodie operari in uinea mea. Ille autem
respondens. ait. Nolo. Postea autem penitentia motus.
abit. Accedens autem ad alterum. dixit similiter. At
ille respondens. ait. Eo dño. et non uiro. Quis ex duob;
fecit uoluntatem patris. Dicunt eq. Primus. Dicit illis
ihc. Amen dico uobis. quia publicani et meretrices. pre
cedunt uos in regnum dī. Venit enim ad uos iohannes
in uia iustitie. et non credidistis ei. Publicani autem
et meretrices. crediderunt ei. Vos autē uidentes. neo

penitentiam habuisti postea: ut crederis ei.

Aliam parabolam uidere.

Homo erat paterfamilias. qui plantauit uineam. et sepe
circumdedit eam. et fodit in ea torcular. et edificauit turrem.
et locauit eam agricolis. et peregre profectus est. Cum
autem tempus fructuum appropinquasset. misit seruos
suos ad agricolas. ut acciperent fructus eius. Et agricolae
apprehensis seruis. alium ceciderunt. alium occiderunt.
alium uero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos. plu-
res prioribus. et fecerunt illis similiter. Nouissime autem.
misit ad eas filium suum dicens. Verebuntur filium meum.
Agricolae autem uidentes filium. dixerunt intra se. hic est
heres. uenit occidamus eum. et habebimus hereditatem eius.
Et adprehensum eum. eiecerunt extra uineam. et occiderunt.
Cum ergo uenerit dominus uineae. quid faciet agricolis
illis? Auiunt illi. Malos male pdae. et uineam locabit
aliis agricolis. qui reddant ei fructum temporibus suis.
Dicit illis ihc. Numquam legistis in scripturis. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput
anguli. ad no factum est istud. et est mirabile in oculis

7. xxviii

8. xxviii

9. xl i

nr̃is. Ideo dico uobis. quia auferetur a uobis regnũ dñi.
et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderunt
sup lapidem istum. confringetur. Sup quem uero ceci
derit. conteret eum. Et cum audissent principes sacer
dotum et pharisei parabolas eius. cognouerunt quod
de psis diceret. Et querentes eum tenere. timuerunt
turbas. Quò sicut prophetam. eum habebant.

Et respondens ih̃c. dixit iterũ in parabolis eis dicens.

Simile factum est regnum celorum

homini regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit ser
uos suos. uocare inuitatos ad nuptias. et nolebant uenire.
Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. ecce
prandium meum parauit. Tauri mei et attilia occisa.
et omnia parata. uenite ad nuptias. Illi autẽ neglexer.
et abierunt. alius in uillam suam. alius uero ad negoti
ationem suam. Reliqui uero tenuerunt seruos eius.
et contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cũ
audisset. iratus est. Et missis exercitibus suis. perdidit
homicidas illas. et ciuitatem illorum succendit. Tunc
ait seruis suis. Nuptie quidem paratæ sunt. sed qui

inuitati erant. non fuerunt digni. Ite ergo ad extus ui-
arum. et quoscumque inueneritis uocate ad nuptias.
Et egressi serui eius in uias. congregauerunt omnes quos
inuenerunt malos et bonos. et implete sunt nuptie discum-
bentium. Intrauit autem rex. ut uideret discumbentes.
Et uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali. et
ait illi. Amice. quomodo huc intraisti. non habens uestem
nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex minis-
tris. Ligatis pedibus eius et manibus. mitte eum in
tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium.
Multi autem sunt uocati. pauci uero electi. **XXIII.**

Tunc abeuntis pharisaei consilium inueniunt
ut caperent ihm in sermone. Et mittunt ei discipu-
los suos. cum herodianis dicentes. Magister. scimus
quia uerax es. et uiam diuinitate doces. et non est tibi
cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum.
Dic ergo nobis. quid tibi uidetur. Licet census dare cesari.
an non. Cognita autem ihc nequitia eorum. ait.
Quid me temptatis hypocrite. Ostendite mihi nomis-
macensus. At illi. obtulerunt ei denarium. Et ait illis

† m. cxxii
sot

† m. cxxiii
R. c. xxx
L. c. xliii

40
ihc. Cui est imago hec. et subscriptio. dicunt ei. cesaris.
Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari.
et que sunt di do. Et audientes mirati sunt. et relicto eo. abierunt.

In illo die accesserunt ad eum sadducei.

quid dicunt non esse resurrectionem. et interrogauerunt
eum dicentes. Magister. moyses dixit. Siquis mortuus
fuerit non habens filium. ut ducat frater eius uxorem
uxorem illius. et suscitetur semen fratri suo. Erant autem
apud nos septem fratres. Et primus uxore ducta. defunctus
est. Et non habens semen. reliquit uxorem suam fratri suo.
Similiter secundus et tertius. usque ad septimum. Novis
sime autem omnium. et mulier defuncta est. In resur
rectione ergo. cuius erit de septem uxor. Omnes enim
habuerunt eam. Respondens autem ihc. ait illis. Erratis.
nescientes scripturas. neque uirtutem di. In resurrectione
enim. neque nubent neque nubentur. sed sunt sicut an
geli di in celo. De resurrectione autem mortuorum non
legistis. quod dictum est ad d. dicente uobis. Ego sum d.
abraham. et d. isaac. et d. iacob. non est d. mortuorum.
sed uiuorum. Et audientes turbe. mirabantur in doctrina ei.

T. cccxiii
M. cccxiii
L. cccxiii

Pharisei autem audientes quod illum in

imposuisset sadduceis. conuenerunt in unum. et interro-
gavit eum unus eorum legis doctor. temptans eum.
Magister. quod est mandatum magnum in lege? At-
t illi ihc. Diliges dñm dñm tuum ex toto corde tuo. et
intota anima tua. et intota mente tua. Hoc est maxi-
mum. et primum mandatum. Secundum autem. si-
mile est huic. Diliges proximum tuum. sicut te ipsum.
In his duobus mandatis. uniuersa lex pendet et pphete.

T. cccxv
M. cccxv
L. cccxv

Congregatis autem phariseis. interrogauit eos ihc dicens.
Quis uobis uidetur de xpo. cui filius est? dicunt ei. dauid.
Att illis. Quomodo ergo dauid in spū. uocat eum dñm
dicens. dixit dñs dño meo. sede adextris meis. donec
ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si ergo
dauid uocat eum dñm. quomodo filius eius est? Et
nemo poterat respondere ei uerbum. neque ausus fuit
quisquam ex illa die. cum amplius interrogare.

T. cccxvi
M. cccxvi
L. cccxvi

T. cccxvii
M. cccxvii
L. cccxvii

Tunc ihc locutus est ad turbas

et ad discipulos suos dicens. Super cathedra moysi. seder
scribe et pharisei. Omnia ergo quecumq; dixerint uob.

seruite et facite. Secundum opera uero eorum. nolite
facere. Dicunt enim. et non faciunt. Alligant enim onera
grauia et inportabilia. et inponunt in humeros hominū.
digito autem suo. nolunt eamouere. Omnia uero opera
sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant enī
phylacteria sua. et magnificant fimbrias. Amant autē
primos recubitus in cenis. et primas cathedras in syna
gogis. et salutationes in foro. et uocari ab hominibus rabbi.
Vos autem. nolite uocari rabbi. Unus est enim magister
ur̄. Omnes autem uos. fratres estis. Et patrem. nolite
uocare. ^{uob}sup̄ terram. Unus est enim pater ur̄. qui in celis
est. Nec uocemini magistri. quia magister ur̄ unus
est xpc. Qui maior est ur̄m. erit minister ur̄. Qui
autem se exaltauerit. humiliabitur. Et qui se humi
liauerit. exaltabitur.

XXIII

Vae autem uobis scribes et pharisaei hypocritae
qui clauditis regnum celorum ante homines. Vos enī
non intratis. nec intro euntes sinitis intrare. Ne uob
scribe et pharisaei hypocrite. qui comeditis domos ui
duarum. Orationes longas orantes. propter hoc am

†.ccxxxi
Sot

plus accipietis iudicium. **V**e uobis scribe et pharisei
hypochrite. quia circūtis mare et andam. ut faciat
unū p̄selitum. Et cum fuerit factus. facietis eum filiū
gehennę. duplo quam uos. Ve uob duces cecj. qui dicatis
quicumque iurauerit p̄ templum nihil est. Qui autem
iurauerit in auro templi. debet. Stulti et cecj. Quid enim
maius est. aurum an templum. qđ sc̄i facit aurum. Et
quicumque iurauerit in altare. nihil est. Quicumque
autem iurauerit in domo quod est sup̄ illud. debet.
Cecj. quid enim maius est. donum an altare. quod sc̄i fi
cat donum. Qui ergo iurat in altari. iurat in eo. et in
omnibus quę sup̄ illud sunt. Et quicumque iura
uerit in templo. iurat in illo. et in eo qui habitat in ipso.
Et qui iurat in celo. iurat in throno dī et in eo. qui sedet
sup̄ eum. **V**e uob scribe et pharisei hypochrite. qui
decimatis mentam. et anetum. & ciminum. et reliquistis
quę grauiora sunt legis. iudicium. et misericordiam.
et fidem. Hęc oportuit facere. & illa non omittere.
Duces cecj. excolantes culicem. camelum autem glut
tientes. **V**e uobis scribe et pharisei hypochrite.

†.ccxxxiii
Sot
le. cxxxvi

†.ccxxxv
Sot
m. cxxxvi
le. cxxxviii

qui mundatis quod deforis est calicis. et parapsidis. intus
autem pleni sunt rapina et inmundicia. Pharisee cece.
munda prius quod intus est calicis & parapsidis. ut fiat
& id quod deforis est mundum. **Ve** uobis scribe et pha
risei hy pocrite. quia similes estis sepulcris dealbatis.
Que a foris parent hominibus speciosa. intus uero plena
sunt ossibus mortuorum. et omni spurcicia. Sic et uos
a foris quidem pareatis hominibus iusti. intus autem pleni
estis hy pocrisi. et iniquitate. **Ve** uobis scribe et pharisei
hy pocrite. quia edificatis sepulcra prophetarum. &
ornatis monumenta iustorum et dicitis. Si fuissetis
in diebus patrum nrorum. non essemus socii eorum.
in sanguine prophetarum. Itaque. testimonio estis
uosmetipsi. quia filii estis eorum. qui prophetas occi
derunt. Et uos implete mensuram patrum uororum.
Serpentes genimina uiperarum. quomodo fugietis
a iudicio gehenne.

Ille erat ego mitto ad uos prophetas
et sapientes. et scribas. et ex illis occidetis et crucifigitis.
et ex eis flagellabitis in synagogis uris. Et persequemini

deciuitate in ciuitatem. ut ciuias sup uos omnis sanguis
iustus. qui effusus est sup terram. A sanguine abel usq.
usque ad sanguinem zacharie filii barachie. quem oc
cidistis inter templum et altare. Amen dico uobis
uenient hec omnia sup generationem istam. *Ierusa*
lem. Ierusalem. que occidis prophetas. et lapidas
eos. quia ad te missi sunt. Quotiens uolui congregare
filios tuos. quem admodum gallina congregat pullos
suos sub alas. et noluit. Ecce. relinquetur uobis
domus ura deserta. Dico enim uob. Non me uide
bitis amodo donec dicatis. Benedictus qui uenit.
in nomine dñi

Et egrediens ihs de templo. ibat. Et accesserunt discipuli ei
ut ostenderent ei edificationes templi. Ipse autem respon
dens. dixit illis. Videtis hec omnia. Amen dico uob.
non relinquetur ^{hic} lapis sup lapidem. qui non destruatur.
*S*edente autem eo sup montem oliuetq. accesserunt ad
eum discipuli secreto. dicentes. Dic nob quando hec erunt.
et quod signum aduentus tui. et consummationis seculi.
Et respondens ihs. dixit eis. Videte. ne quis uos seducat.

xxv
h. c. xli
l. c. lxxv

τ. ccxlii
h. c. cxxxviii
l. c. cxxxviii
7cc. xlii

τ. ccxlii
h. c. cxxxviii
l. c. cxxxviii

Multa enim uenient in nomine meo dicentes. ego sum
xpc. et multos seducunt. Audituri enim estis prelia
et opiniones preliorum. Videte. ne turbemini.
Oportet enim hec fieri. sed nondum est finis. Con
surget enim gens ingentem. et regnum in regnum.
et erunt pestilentie et fimes. et terremotus per loca.
Hec autem omnia. initia sunt dolorum. Tunc tra
dent uos in tribulationem. et occident uos. et eritis
in odio omnibus gentibus propter nomen meum.
Et tunc scandalizabuntur multi. et inuicem tradunt.
et odio habebunt inuicem. Et multi pseudo prophete
surgent et seducunt multos. Et habundabit iniquitas.
refrigescet caritas multorum. Qui autem perseuerauerit
usque in finem. hic saluus erit.
Et predicabitur hoc egypti regni. in uniuerso orbe.
in testimonium omnibus gentibus. Et tunc ueniet consummatio.
Cum ergo uideritis signum hominatum
desolationis que dicta est. Adaniele propheta.
stantem in loco sco. qui legit intellegat. Tunc qui
in iudea sunt. fugiant ad montes. & qui in tecto.

non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui
in agro. non reuertatur tollere tunicam suam. **V**e autem
pregnantibus et nutriendis. in illis diebus. **O**rate
autem. ut non fiat fuga uia hieme uel sabbato. **E**rit
enim tunc tribulatio magna. qualis non fuit ab initio
mundi usque modo. neque fiet. Et nisi breuitati fuisset
dies illi. non fieret salua omnis caro. Sed propter
electos. breuiabuntur dies illi. **T**unc si quis uobis dixe-
rit. ecce hic xpc aut illic. nolite credere. **S**urgent
enim pseudo xpi. et pseudo prophete. et dabunt signa
magna et prodigia. ita ut in errorem inducantur
si fieri potest etiam electi. **E**cce predixi uobis. **S**i ergo
dixerint uobis. ecce in deserto est. nolite exire. **E**cce
in penetrabilibus. nolite credere. **S**icut enim fulgur
exiit ab oriente. et patet usque in occidentem. ita erit
et aduentus filii hominis. **U**bicumque fuerit corpus.
illuc concrebuntur aquile. **S**tati autem post tri-
bulationem dierum illorum. sol obscurabitur. et luna
non dabit lumen suum. Et stelle cadent de celo. et
uirtutes celorum commouebuntur. **E**t tunc parebit

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

τ. celum

θ. celum

λ. celum

signum filii hominis in celo. Et tunc plangent omnes
tribus terre. et uidebunt filium hominis uenientem
innubibus. cum potestate magna et maiestate. Et mit
tet angelos suos cum tuba et uoce magna. et congregabunt
electos eius. a quattuor uentis. a summis celorum. usq;
ad terminos eorum.

Arbor autem filii. dicitur per symbolum.

Cum iam ramus eius tener fuerit. et folia nata. scitis
quia prope est estas. Ita et uos cum uideritis hec omnia.
scitote. quia prope est in uanis. Amen dico uobis. quia
non preteribit hec generatio. donec hec omnia fiant.
Celum et terra transibunt. uerba autem mea. non preteribunt.

Et die autem illa et hora nemo scit. neque angeli celoru.
nisi pater solus. Sicut autem in diebus noe. ita erit et
aduentus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante
diluuium. comedentes et bibentes. nubentes. et nuptu
tridentes. usque ad eum diem. quo introiuit in arcam
noe. et non cognouerunt. donec uenit diluium. et tulit
omnes. Ita erit et aduentus filii hominis. Tunc duo
erunt in agro. unus adsumetur. et unus relinquetur.

celum
Sot

celum
celum
celum
celum

celum
Sot

Due molentes in mola: una adsumetur: et una relin-
quetur. Duo in lecto: unus adsumet: et unus relinquet.

m. cclxiii
ñ. cl iii

VIGILATE INQ. QUA HORA
qua hora dñs ur uenturus sit.

m. cclxiiii
ñ. cl v.
l. cl v.

Illud autem scitote. quò si sciret paterfamilias: qua
hora fur uenturus esset: uigilaret utique: et non sineret
pforari domum suam. Ideo et uos estote parati: quia
qua nescitis hora: filius hominis uenturus est.

m. cclxv
l. cl vii

Quis putas est fidelis seruus et prudens: quem consti-
tuit dñs suus sup familiam suam: ut daret illis cibum in tēpore.

m. cclxvi
l. cl vii
l. cl vii

Beatus ille seruus: quem cum uenerit dñs eius: inue-
nerit sic facientem. Amen dico uobis: quoniam sup
omnia bona sua constituet eum.

m. cclxvii
l. cl viii

Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo:
moram facit dñs meus uenire: et cepit peccare con-
seruos suos: manducet autem et bibet cum ebriosis:
ueniet dñs serui illius: in die qua non sperat: et hora
qua ignorat. Et diuidet eum: partemq; eius ponet
cum hypocritis: illic erit fletus et stridor dentium.

m. cclxviii
l. cl x

TUNC SIMILIS ERIT REGNUM.

decem uirginibus. Que accipientes Lampades suas.
exierunt obuiam sponso et sponse. Quinque autem ex
eis erant fatue. et quinque prudentes. Sed quinque
fatue. acceptis Lampadibus. non sumpserunt oleum secum.
Prudentes uero. acceperunt oleum in uasis suis cum Lam
padibus. Moram autem faciente sponso. dormitauerunt
omnes et dormierunt. Media autem nocte. clamor
factus est. ecce sponsus uenit. exite obuiam ei. Tunc
surrexerunt omnes uirgines ille. et ornauerunt Lam
pades suas. Fatue autem. sapientibus dixerunt. Date
nobis de oleo uro. quia Lampades nre extinguuntur.
Responderunt prudentes dicentes. Ne forte non suf
ficiat nobis et uobis. ite potius aduendentes. et emite
uobis. Dum autem irent emere. uenit sponsus. Et
que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. et
clausa est uanua. Nouissime uero. ueniunt et relique
uirgines dicentes. Dne. dne. aperi nobis. At ille respon
dens. ait. Amen dico uobis. nescio uos. Vigilate itaq.
quia nescitis diem. neque horam.

in. c. lxxviii
d. d. lxxviii
E. c. lxxviii

Sicut enim homo pinguis proficiens.

uocauit seruos suos. et tradidit illis bona sua.

Et uni dedit quinque talenta. alii autem duo. alii uero unum. Unicuique secundum propriam uirtutem. et profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat. et operatus est in eis. et lucratus est alia quinque. Similiter et qui duo acceperat. lucratus alia duo. Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terra. et abscondit pecuniam domini sui. Post multum uero temporis. uenit dominus seruorum illorum. et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat. obtulit alia quinque talenta dicens. Dñe. quinque talenta mihi tradidisti. ecce alia quinque sup lucratus sum. At illi dñs eius. Euge bone serue et fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis. sup multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat. et ait. Dñe. duo talenta mihi tradidisti. ecce alia duo lucratus sum. At illi dominus eius. Euge serue bone et fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis. sup multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accedens autem et

qui unum talentum acceperat. ait. Dñe. scio quia ho-
mo durus es. metis ubi non seminasti. et congregas. ubi
non sparsisti. Et timens. abiit. et abscondi pecuniam
tuam in terra. Ecce habes quod tuum est.

Respondens autem dominus eius. dixit ei. Serue male
et piger. sciebas quia meto ubi non semino. et congrego.
ubi non sparsi. Oportuit ergo te committere pecunia
mea nummulariis. et ueniens ego recepissem utique
quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo talen-
tum. et date ei. qui habet decem talenta.

Omnium enim habenti dabitur. et habundabit. Et autem
qui non habet. et quod uidetur habere. auferetur ab eo.

Et inutilem seruū eice in tenebras exteriores. illic
erit fletus. et stridor dentium.

Cum autem uenit filius hominis

in maiestate sua. et omnes angeli cum eo. Tunc sede-
bit super sedem maiestatis sue. et congregabuntur
ante eum omnes gentes. et separabit eos ab inuicem.
sicut pastor segregat oves ab edis. Et statuit oves
quidem ad dexteras suas. edos autem a sinistris. Tunc

Mat. c. lxi
Mat. c. lxi
Luc. c. xxi

Mat. c. lxi
Luc. c. xxi

Mat. c. lxi
Mat. c. lxi

dicet rex his qui ad dexteris eius erunt. Venite benedi-
dicti patris mei. possidete paratum uobis regnum.
a constitutione mundi. Esuriui enim. et dedistis mihi
manducare. Sitiui. et dedistis mihi bibere. Hospes
eram. et collegistis me. Nudus. et cooperuistis me.
Infirmus. et uisitastis me. In carcere eram. et uenistis
ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Dñe.
quando te uidimus esurientem et pauiimus. sitientem.
et dedimus tibi potum. Quando autem te uidimus
hospitem. et collegimus te. Aut nudum. et cooperuimus.
Aut quando te uidimus infirmum aut in carcere.
et uenimus ad te. Et respondens rex. dicet illis.
Amen dico uobis. quam diu fecistis uni de his fratribus
meis minimis. mihi fecistis. Tunc dicet et his qui
ad sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem
aeternum. qui paratus est diabolo & angelis eius.
Esuriui enim. et non dedistis mihi manducare.
Sitiui. et non dedistis mihi potum. Hospes eram.
et non collegistis me. Nudus. et non operuistis
me. Infirmus et in carcere. et non uisitastis me.

51
Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes · Dñe · quando te
uidimus esurientem aut sitientem · aut hospitem ·
aut nudum · aut infirmum uel in carcere · et non mi
nistrauimus tibi · Tunc respondebit illis dicens ·
Amen dico uobis · quamdiu non fecistis uni de minorib;
his · nec mihi fecistis · Et ibunt hi in supplicium eter
num · iusti autem · in uitam eternam · / *discipulis suis*

Et factum est cum sciretis scriba sermonis huiusmodi · dixit
Eritis quia p̄ biduū pascha fiet · et filius hominis tradetur ut crucifigat̃ ·

Tunc congregati sunt principes sacerdotum et senio
res populi in atrium principis sacerdotū · qui dicebat̃
cuphas · Et consilium fecerunt · ut ih̄m dolo tenerent ·
& occiderent · Dicebant autem · Non in die festo · ne
forte tumultus fieret in populo ·

Cum autem eēt ih̄c in bethania · in domo symonis
leprosi · accessit ad eum mulier · habens alabastrū
unguenti preciosi · et effudit sup̄ caput ipsius recubentis ·
Videntes autem discipuli · indignati sunt dicentes ·
Ut quid p̄ditio hec · Potuit enim istud uenundari
multo · & dari pauperibus · Sciens autem ih̄c ·

ait illis. Quid molesti estis mulier. opus bonum. ope-
rata est in me. Nam semper pauperes habetis uobiscum.
me autem. non semper habetis.

¶ m. cclxxviii
¶ m. cclxxviii
¶ l. exxvii

Mittens enim hec unguentum hoc in corpus meum.
ad sepeliendum me fecit. Amen dico uobis. ubicumq;
predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo.
dicetur. et quod hec fecit in memoriam eius.

¶ m. cclxxviii
¶ m. cclxxviii
¶ l. cclxxviii

Tunc abiit unus de duodecim qui dicitur iudas sca-
rioth ad principes sacerdotum. et ait illis. Quid
uultis mihi dare. et ego uobis eum tradam. At illi.
constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde que-
rebat oportunitatem. ut eum traderet. Prima autem
atimorum. accesserunt discipuli. ad ihm dicentes.
Vbi uis paremus tibi comedere pascha. At ih's dixit.
Ite in ciuitatem ad quendam. et dicite ei. Magister
dicit. tempus meum prope est. apud te facio pascha
cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut
constituit illis ih's. et parauerunt pascha.

¶ m. cclxxviii
¶ m. cclxxviii
¶ l. cclxxviii

Vespere autem facto. discumbebat cum discipu-
lis suis. Et edentibus illis. dixit. Amen dico uob.

quia unus ur̃m. me traditurus est.

Et contristati ualde. ceperunt singuli dicere.

Numquid ego sum dñe.

At ipse respondens. ait. Qui intinguit mecum manu
in papside. hic me tradet. Filius quidem hominis
uidet. sicut scriptum est de illo.

Ne autem homini illi. pro quem filius hominis tra
detur. Bonum erat ei. si natus non fuisset homo ille.

Respondens autem iudas qui tradidit eum. dixit.

Numquid ego sum rabbi. Ait illi. Tu dixisti.

Cenantibus autem eis. accepit ih̃c panem. et bene
dixit ac fregit. deditque discipulis suis et ait.
Accipite et comedite. hoc est corpus meum.

Et accipiens calicem. gratias egit. et dedit illis
dicens. Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis
meus noui testamenti. qui pro multis effundetur.
in remissionem peccatorum. Dico autem uobis.
Non bibam amodo de hoc genimine uitae. usque
in diem illum. cum illud bibam uobiscum nouum.
in regno patris mei.

h. cclxxxviii
h. cclxxxvii
h. cclxxxvi
h. cclxxxv
h. cclxxxiiii
h. cclxxxiii

Et hymno dicto. exierunt in montem oliuetq.

Tunc dicit illis dñs.

Omnes uos. scandalum patiemini in ista nocte.
Scriptum est enim. Percutiam pastorem. & dispergen-
tur oues gregis. Postquam autem resurrexero. pre-
cedam uos in galileam.

h. cclxxxviii
h. cclxxxvii
h. cclxxxvi
h. cclxxxv

Respondens autem petrus. ait illi. Et si omnes
scandalizati fuerint in te. ego numquam scandali-
zabor. Ait illi ih̄c. Amen dico tibi. quia in hac
nocte. ante quam gallus cantet. ter me negabis.

h. cclxxxv
h. cclxxxiiii

Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum.
non te negabo. Similiter et om̄s discipuli dixerunt.

h. cclxxxiii
h. cclxxxii
h. cclxxxvi
h. cclxxxv
h. cclxxxiiii
h. cclxxxiii

Tunc uenit ih̄c cum illis in uillam que dicitur
gethsemani. et dixit discipulis suis. Sedete hic.
donec uadam illuc et orem. Et assumpto petro.
et duobus filiis zebedei. cepit contristari. et mestus ē.

h. cclxxxii
h. cclxxxi
h. cclxxx

Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortē.
Sustinete hic. et uigilate mecum.

h. cclxxxviii
h. cclxxxvii
h. cclxxxvi
h. cclxxxv

Et progressus pusillum. procidit in faciem suam.
orans & dicens. Mi pater. si possibile est. transet

amo calix isto.

Verumtamen. non sicut ego uolo. sed sicut tu.

Et uenit addiscipulos suos. et inuenit eos dormientes.

Et dicit petro. Sic non potuisti una hora uigilare
mecum. Vigilate et orate. ut non intretis in temptationem.

Sp̄s quidem promptus est. caro autem in firma.

Iterum secundo abiit. et orauit dicens. Pater mi.

si non potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat
uoluntas tua. Et uenit iterum. et inuenit eos
entes. Erant enim oculi eorum grauati. Et relictis
illis. iterum abiit et orauit tertio. eundem sermonem dicens.

Tunc uenit addiscipulos suos. & dicit illis. Dormite
iam. et requiescite. Ecce appropinquabit hora. et
filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite.
eamus. Ecce appropinquabit. qui me tradet.

Adhuc ipso loquente. ecce iudas unus deduo decim
uenit. & cum turba multa cum gladiis et fustibus.
missi a principibus sacerdotum. et senioribus populi.

Qui autem tradidit eum. dedit illis signum dicens.

Quemcumque osculatus fuero. ipse est. tenete eum.

Et confestim accedens ad ihm. dixit. Ave. Rabbi.
Et osculatus est eum. Dixitq; illi ihc. Amice. ad
quod uenisti. Tunc accesserunt. et manus iniecerunt
ineum. et tenuerunt eum.

¶. cccii
¶. cxxxviii
¶. cxxxviii
¶. cxxxviii

Et ecce unus ex his qui erant cum ihu. extendens ma-
num. exemit gladium suum. et percussit seruum
principis sacerdotum. amputavit auriculam eius.

¶. ccciii
¶. cxxxviii

Tunc ait illi ihc. Conuertere gladium tuum in locum suum.
Omnes enim qui acceperint gladium. gladio peribunt.
An putas. quia non possum rogare patrem meum.
& exhibebit mihi modo. plus quam duodecim legio-
nes angelorum. Quomodo ergo implebuntur
scripture. quia sic oportet fieri.

¶. ccciiii
¶. cxxxviii
¶. cxxxviii
¶. cxxxviii

In illa hora. dixit ihc turbis. Tamquam ad latro-
nem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me.
Cotidie apud uos sedebam in templo docens. et
non me tenuistis.

¶. cccv
¶. cxxxviii

Hoc autem totum factum est. ut implerentur scrip-
ture prophetarum. Tunc discipuli omnes. relic-
to eo. fugerunt.

At illi tenentes ihm. duxerunt ad caiphan principem

sacerdotum. ubi scribe et seniores conuenerant.

Petrus autem. ^{ei}Sequebatur a longe. usque in atrium
principis sacerdotum. Et ingressus intro. sedebat
cum ministris. ut uideret finem.

Principes autem sacerdotum et omne concilium.
querebant falsum testimonium contra ihm. ut eum
morti traderent. Et non inuenerunt. cum multi falsi
testes accessissent.

Novissime uero. uenerunt duo falsi testes et dixerunt.

Hic dixit. Possum destruere templum di. et post
triduum. reedificare illud. Et surgens princeps sa
cerdotum. ait illi. Nihil respondes ad ea que isti
aduersum te testificantur. Ihc autem. tacebat.
Et princeps sacerdotum. ait illi. Adiuro te per dm
uiuum. ut dicas nob. si tu es xpc filius di. Dicit
illi ihc. Tu dixisti.

Verumtamen. dico uob. A modo uidebitis filium
hominis. sedentem ad dextris uirtutis. & uenientem in nubib. celj.

Tunc princeps sacerdotum. scidit uestimenta sua

dicens. Blasphemauit. Quid ad huc egemus testibus.
Ecce. nunc audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur.
Et illi. respondentes dixerunt. Reus est mortis.

¶. cccxiii
¶. cccxiiii
¶. cccxv
¶. cccxvi

Tunc expuerunt in faciem eius. et colaphis eum ceciderunt.

Alii autem. palmas in faciem ei dederunt dicentes.

Propheta nobis xpe. quis est qui te percussit.

¶. cccxvii
¶. cccxviii
¶. cccxix
¶. cccxx

Petrus uero. sedebat foris in atrio. Et accessit ad eum

una ancilla dicens. Et tu cum ihu galileo eras. Et

ille. negauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis.

¶. cccxxi
¶. cccxxii
¶. cccxxiii
¶. cccxxiv

Exente autem illo ianuam. uidit eum alia ancilla

et ait his qui erant ibi. Et hic erat cum ihu nazareno.

Et iterum negauit cum iuramento. quia non noui

hominem. Et post pusillum. accesserunt qui sta-

bant. & dixerunt petro. Vere. et tu ex illis es. Nam

et loquela tua. manifestum te facit. Tunc cepit

detestari et iurare. quia non nouisset hominem.

Et continuo. gallus cantauit.

¶. cccxxv
¶. cccxxvi
¶. cccxxvii
¶. cccxxviii

Et recordatus est petrus uerbi ihu quod dixerat.

prius quam gallus cantet. ter me negabis.

Et egressus foras. fleuit amare.

37
Mane autem facto. consilium inierunt omnes princi-
pes sacerdotum et seniores populi. aduersus ih̄m. ut
eum morti traderent.

Et uinctum adduxerunt eum. et tradiderunt pontio pilato p̄sidi.

Tunc uidens iudas qui eum tradidit. quod damnatus
esset. penitentia ductus. retulit triginta argenteos prin-
cipibus sacerdotum. et senioribus dicens. Peccaui. tra-
dens uobis sanguinem iustum. Et illi dixerunt. Quid
ad nos. Tu uideris. Et proiectis argenteis in templo.
recessit. Et abiens. laqueo se suspendit.

Principes autem sacerdotum acceptis argenteis. dixerunt.
Non licet eos mittere in carbanan. quia precium sanguinis est.
Consilio autem inito. emerunt ex illis agrum figuli.
in sepulturam peregrinorum. Propter hoc uocatus est ager
ille acheldemagh. hoc est ager sanguinis. usque
in hodiernum diem.

Tunc impletum est. quod dictum est p̄ prophetam
dicentem. Et acceperunt triginta argenteos. p̄cium
ad pretiati. quod adpretiauerunt a filiis isrl̄. et dederunt
eos in agrum figuli. sicut constituit mihi dñs.

h. cccxx
h. cc
le. cccii
l. clxxxvii
h. cccxxi
h. cci
le. cccii
l. clxxx

h. cccxxii
h. ccii
le. cccviii
h. cccxxiii
h. ccciii
le. clxxxviii

h. cccxxv
h. ot

h. cccxxvii
h. cciii

h. cccxxviii
h. ccv.

Ih̄c. autem. stetit ante presidem. Et interrogauit eū
preses dicens. Tu es rex iudeorum. Dicit illi ih̄c. Iudicis.
Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et seni
oribus. nihil respondit. Tunc dicit illi pilatus. Non
audis. quanta aduersum te dicunt testimonia. & non
respondit ei adullum uerbum. ita ut miraretur p̄ses iudei.
Per diem autem sollemnem. consueuerat preses dimit
tere populo unum uinctum. quem uoluissent.
Habebat autem tunc uinctum in signem. qui diceba
tur barabbas. Congregatis ergo illis. dixit pilatus.
Quem uultis dimittam uobis. barabban. an ih̄m. qui
dicit̄ x̄pc. Sciebat enim. qđ p̄ inuidiā tradi dissent eū.
Sedente autem illo pro tribunali. misit ad eū uxor
eius dicens. Nihil tibi. et iusto illi. Multa enim passa
sum hodie p̄ uisum. propter eum.
Principes autem sacerdotum et seniores. p̄suaserunt
populis. ut peterent barabban. ih̄m uero p̄derent.
Respondens autem preses. ait illis. Quem uultis
uobis deduoibus dimitti. At illi dixerunt. Barabban.
Dicit illis pilatus. Quid igitur faciam de ih̄u. qui

dictur xpc. Dicunt om̃s. crucifigatur. At illis
preses. Quid enim mali fecit. At illi. magis clama
bant dicentes. Crucifigatur.

Mat. cccxxvii
Sof

Videns autem pilatus quia nihil proficeret. sed magis
tumultus fieret. accepta aqua. lauit manus coram populo
dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. uos uidetis.
Et respondens uniuersus populus. dixit.
Sanguis eius super nos. et super filios nostros.

Mat. cccxxviii
Mat. cc vi
Le. cccxxviii
I. ccc vi

Tunc dimisit illis barabbam. Ihesum autem. flagella
tum tradidit eis. ut crucifigeretur.

Mat. cccxxviiii
Mat. cc vii
Le. cccxxviii
I. ccc vii

TU NC MILITES PRESIDIS. SUSCIP
ientes ih̃m. in pretorio. congregauerunt ad eum uni
uersam cohortem. Et exuentes eum. clamidem coc
cineam circum dederunt ei. Et plectentes coronam de
spinis. posuerunt super caput eius. et arundinem in
dexteram eius. Et genu flexo ante eum. inludabant
dicentes. haue. rex iudeorum.

Mat. cccxxx
Mat. cc viii

Et expuentes in eum. acceperunt arundinem. et percuti
ebant caput eius. Et postquam illuserunt ei. exuerunt
eum clamide. et induerunt eum uestimentis eius.

9
& duxerunt eum ut crucifigerent.

Ex euntē autem. inuenerunt hominem cireneū. nomine simonē. hunc angariauerunt. ut tolleret crucem eius.

Et uenerunt in locum quid dicitur golgotha. qd ē caluarie loc.

Et dederunt ei uinum bibere. cum felle mixtum; & cum gustasset. noluit bibere.

Postquam autem crucifixerunt eum. diuiserunt uestimenta eius. sorte mittentes. Et sedentes. seruabant eum.

Et inposuerunt sup caput eius. causam ipsius scriptam. h'c est ih'c. rex iudeorum.

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus a dextris. et unus a sinistris.

Pretereuntē autem blaphemabant eum. mouentes capita sua & dicentes. Nuah. qui destruit templum dī. et in triduo illud reedificat. Salua te & ipsum. Si filius dī es. descende de cruce.

Similiter & principes sacerdotum in ludentes eum cū scribis et senioribus. dicebant. Alios saluos fecit. se ipsum non potest saluum facere. Si rex isrl' est. descendat nunc de cruce. et credimus ei. Confidit

τ. cccxxxi

θ. ccviii

κ. ccxxii

ι. cccxiii

θ. cccxxxii

θ. ccx

κ. cccxxiii

ι. cccxii

θ. cccxxxiii

θ. cccxi

κ. cciii

θ. cccxxxiiii

θ. ccxii

κ. cccxxxvi

ι. cc

θ. cccxxxv

θ. ccxiii

κ. cccxxxvii

ι. cccxiiii

θ. cccxxxvi

θ. ccxii

κ. cccxxxviii

ι. cccxv

τ. cccxxxviii

θ. ccxv

κ. cccxxxix

ι. cccxvi

θ. cccxxxviii

θ. ccxvi

κ. cccxxxviii

ι. cccxvii

θ. cccxxxviii

θ. ccxvii

κ. cccxxxviii

ι. cccxviii

θ. cccxxxviii

θ. ccxviii

κ. cccxxxviii

ι. cccxix

in dō. liberat nunc eum si uult. Dixit enī. quia dī filius suū.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Idipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo.

in properabant eum.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

A sexta autem hora. tenebre facte sunt super uniuersam terram. usque in horam nonam.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Et circa horam nonam. clamauit ih̄c uoce magna dicens. heli. heli. lama zabani. hoc est; D's meus. d's meus. ut quid me dereliquisti. Quidam autem illic stantes. et audientes. dixerunt. heliam uocat iste.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Et continuo currens unus ex eis. acceptam spongiam impleuit aceto. et imposuit arundini. & dedit ei bibere.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Ceteri uero. dicebant. Sine. uideam. an ueniat helias. liberans eum. Ih̄s autē iterū clamans uoce magna. emisit sp̄m.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Et ecce uelū templi scissum ē in duas partes. a summo. usque deorsum.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Et terra mota est. & petre scisse sunt. et monumenta aperta sunt. et multa corpora scōrū qui dormierant. surrexerunt.

Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius. uenerunt in scām ciuitatē. et apparuerunt multis.

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

99. ccc. xxxviii

Centurio autem et qui cum eo erant. custodientes ih̄m. uiso terremoto. et his qui fiebant. timuerunt ualde dicentes.

Vere. dī filius erat iste.

In excelsis.
In excelsis.

Erant autem ibi mulieres multe alonge. que secute erant
ih̄m a galilea ministrantes ei. Inter quas erat maria magda-
lena. et maria iacobi et ioseph mater. et mat̄ filiorū zebedei.

In excelsis.
In excelsis.
In excelsis.
In excelsis.

Cum autem sero factum ē. uenit quidam homo diues
abarimathia. nomine ioseph. qui et ipse discipulus erat ih̄u.
hic accessit ad pilatum. et petiit corpus ih̄u. Tunc pilatus.
iussit reddi corpus.

In excelsis.
In excelsis.
In excelsis.
In excelsis.

Et accepto corpore ioseph. inuoluit illud in sindone
mundo. et posuit illud in monumento suo nouo. quod
exciderat in petra. Et aduoluit saxum magnum. ad
ostium monumenti. et abiit.

In excelsis.
In excelsis.

Erat autem ibi maria magdalena. et altera maria.
sedentes contra sepulchrum.

In excelsis.
In excelsis.

ALTERNANDO. QUOD EST POST PASCHAM.
principes sacerdotum et pharisei. ad pilatū dicentes.
Dñe. recordati sumus. quia seductor ille dixit adhuc
uiuens. post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri
sepulchrum. usq; in diem tertium. Ne forte ueniant
discipuli eius. & furentur eum. et dicant plebi. surrexit

amortuis. Et erit nouissimus error. peior priore. At
illis pilatus. Habetis custodiam. ite. custodite sicut scitis.
Illi autē abeuntes. muniunt sepulchrum. Signantes lapidē. cū custodib;

VEIPERAE AVTEM EXIUNT. QVIA ERAT SABBA

in prima sabbati. uenit maria magdalena. et altera maria
uidere sepulchrum. Et ecce tremotus factus ē magnus.
Angelus enim dñi descendit de celo. et accedens reuoluit
lapidem. et sedebat sup eum. Erat autem aspectus eius
sicut fulgur. uestimenta autem eius sicut nix. Per timore
autem eius exterriti sunt custodes. et facti sunt uelut mortui.

Respondens autem angelus. dixit mulieribus. Nolite
timere uos. Scio enim. quod ih̄m qui crucifixus est queratis.
Non est hic. Surrexit enim. Sicut dixit. Venite et uidete
locum. ubi positus erat dñs. Et cito euntes dicite discipu
lis eius. quia surrexit. Et ecce p̄cedit uos in galilea.
Ibi eum uidebitis. ecce dixi uobis.

Et exierunt cito de monumento cū timore. et gaudio magno.
currentes. nuntiare discipulis ei.

Et ecce. ih̄c occurrit illis dicens. Haucete. Ille autē
accesserunt. et tenuerunt pedes ei. et adorauerunt eum.

Tunc ait illis ihc. Nolite timere. Ite nunciate fratrib. meis. ut eant in galileam. ibi me uidebunt. Que cu abissent. ecce quidam decustodibus uenerunt in ciuitate. et nuntiauerunt principib. sacerdotu. omniaque facta fuerint. Et congregati cum senioribus. consilio accepto. pecunia copiosi dederunt militib. dicentes. Dicite. quia discipuli eius nocte uener. et facti sunt cum nob. dormientib. Et si hoc auditu fuerit. ap. s. de. nos suadebim. ei. et securos uos facim. At illi accepta pecunia. fecer. sic erant docti. Et diuulgatu e. uerbu istud apud iudeos. usq. in hodiernu die.

Abier. in galileam. in montem. ubi constituerat eis ihc. Et uidentes eum adorauerunt. quidam aut. dubitauer. Et accedens ihc. locutus est eis dicens. Data est mihi omnis potestas. in celo. et in terra. Eunt. ergo. docete omnes gentes. baptizantes eos in nomine patris. et filij. et sp. scj. Docentes eos seruare omnia. quecumque mandau. uob. Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus. usque ad consummationem seculi. AMEN.

EXPLICIT EUANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM

INCIPIT ARGUMENTUM. SECUNDUM MARCUM.

MARCUS euangelista dicitur et petri in baptismo filius. atque in diuino sermone discipulus. sacerdotium in se habens. secundum carnem leuita. conuersus ad fidem christi. euangelium in italia scripsit. ostendens in eo quid et genere suo deberet et christo. Nam initium principii in uoce prophetice exclamationis instituens. ordinem leuitice electionis ostendit. ut predicans predestinatum iohannem filium zacharie in uoce angeli annuntians missum. Non solum uerbum caro factum. sed corpus domini in omnia puerbum diuine uocis animatum. Initio euangelice predicationis ostenderet. ut qui hec legens sciret cui initium carnis in domino et ibi aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere. atque in se uerbum uocis quod in consonantibus perdidit inueniret. Denique et perfecti euangelii opus intrasset. ad baptismum domini predicare dominum inchoans. non laborauit naturam carnis quam in prioribus uideret dicere. sed totus in exprimendis expositionem deserti. ieiunium numeri temptatione diaboli. congregationem bestiarum. et ministerium protulit angelorum. ut instituens nos ad intellegendum singula in breui conpingens. Hec uictoriam fictam ridemur et perficiendo operi plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi potest fidem pollicem dicit. ut sacerdotio reprobis haberetur. sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio. ut nec sic in opere uerbi perderet. quod prius in ueritate in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. cui per singula opera scire. et euangelium in sedem disponere. et disciplinam in se legis agnoscere. et diuinam incarnati intellegere naturam. que in nos primum requiri debuit inquisita uolumus agnosci. Habentes mercedem exhortationis quinquaginta et quingenta unum. qui uite incrementum prestat. dicitur. **EXPLICIT ARGUMENTUM.**

INCIPI ARGUMENTI SCDI MARCI

Marcus euangelista di. et petri in baptismo filius. atq. in diuino sermone discipuli. sacerdotii inuit agens. sed in carnem leuita. conuersus ad fidem xpi. euangelium in italia scripsit. ostendens in eo quid ex genere suo deberet expro. Nam initium principii in uoce prophetis exclamatio nis instans. ordinem leuitice electionis ostendit. ut predicans predi catum iohannem filium zacharie in uoce angeli annuntians emissum. Non solum uerbum caro factum. sed corpus dni in omnia per uerbu di uis uocis animatum. Initium euangelice predicationis ostendens. ut qui her legens scire. cui initium carnis in dno et ihu adueniens habitaculum caro deberet agnoscere. atq. in se uerbum uocis quod in consonantibus perdidit inuenire.

Deniq. et perfecta euangelii opus intrasset. ad baptismum dni predica re dm inchoans non laborauit naturam carnis. quam in priorib. uidetur dicere. sed totus in exprimens expositionem deserta. ieiunium numeri temptatione diaboli. congregationem bestiarum. et ministrum protulit angelorum. ut instans nos ad intellegendum singula in breui conpingens. Nec auctoritatem facite redimere. et perficiendo operi plenitudinem non negare.

Deniq. amputasse sibi post fidem pollicem dicitur. ut sacerdotio reprobis haberetur. sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio. ut nec sic in opere uerbi pderet. quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. cuius per singula opus scire. et euangelii in se dicta disponere. et disciplinam in se legis agnoscere. et diuinam incarnem dni intellegere naturam que in nos primum requiri dehinc in quista uolumus agnosq. habentes mercedem exhortationis. quo qui plantat et qui rigat unum sunt. qui autem incrementum prestat ds est.

EXPLICIT ARGUMENTA

ECCENITO ANGELUM MEUM

ante faciem tuam. qui preparabit uiam tuam. Vox clamantis in deserto. parate uiam dñi. rectas facite semitas ei.

Fuit iohannes in deserto baptizans. et predicans baptismum penitentiae. in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad illum omnis iude regio. et hierosolymite unuersi. & baptizabantur ab illo in iordane flumine. confitentes peccata sua.

Et erat iohannes uestitus pilis cameli. et zona pellitiae. circa lumbos eius. Et locustas et mel siluestre edebat. et predicabat dicens. Venit fortior me post me. cui non sum dignus. procubens soluere corrigiam calciamentorum eius. Ego uos baptizavi aqua. ipse uero baptizabit uos spiritu sancto.

Et factum est in diebus illis. Venit ihesus anazar et galilee. et baptizatus est a iohanne in iordane. Et statim ascendens de aqua. uidit apertis celos. et spiritum tamquam columbam descendentem. et manentem in ipso. Et uox facta est de celis. Tu es filius meus dilectus. in te complacui.

Et statim spiritus expulit eum in desertum. Et erat in deserto. quadraginta diebus. & xl. noctibus. et temptabatur a satana.

h. vii.
m. xii.
h. xiii.
m. xiiii.
l. xxvi.
h. xiiii.
m. xix.

Eratq. cum bestis. et angeli ministrabant ei.

Postquam autē traditus ē iohannes. uenit ih̄s in galileam.

Predicans euangelii regni dī et dicens. Quia impletū est
tempus. et appropinquabit regnū dī. penitemini. et cre-

dite euangelio. Et preteriens secus mare galilee. uidit

simonē et andrea fratre eius. mittentes retia in mare.

h. x.
m. xxi.
l. xxxii.

Erant enim piscatores. Et ait illis ih̄s. Venite post me.

et faciam uos fieri piscatores hominum. Et protinus re-
lictis retibus. secuti sunt eum.

h. xi.
m. xxii.

Et progressus inde pusillū. uidit iacobū zebedei. et io-

hannem fratre eius. & ipsos in nauī cōponentes retia.

& statim uocauit eos. Et relicto patre suo zebedeo in

nauī cum mercennariis. secuti sunt eum.

h. xii.
m. xxiii.

Et ingrediuntur capharnaum. et statim sabbatis ingres-
sus in synagogam. docebat eos.

h. xiii.
m. xxiv.
l. xxv.

Et stupebant sup doctrinā eius. Erat enim docens eos.
quasi potestatem habens. et non sicut scribe.

h. xiiii.
l. xxvi.

Et erat in synagoga eorum homo in spū immundo. et ex-
clamauit dicens. Quid nob̄ et tibi ih̄u nazarene. uenisti
perdere nos. Scio qui sis sc̄s dī. Et cōminatus est ei ih̄c

60
dicens. Obmutesce. et exi de homine. Et discerpens eum
sp̄s in mundus. et exclamans uoce magna. exiit ab eo.
Et mirati sunt omnes. ita ut conquērent inter se dicentes.
Quidnam est hoc. quē doctrina hęc noua. quia in potestate.
et spiritibus inmundis imperat. et obediunt ei. Et p̄cessit
rumor eius statim. in omnem regionem galilee. Et protin̄
egredientes desi. nagoga. uenerunt in domū s̄i. monis. et an
dræ. cū iacobo et iohanne. Decumbebat autem socrus
s̄i. monis febris itans. Et statim dicunt ei de illa. Et acce
dens eleuauit eam. apprehensa manu eius. et continuo
dimisit eam febris. et ministrabat eis. Vespere autē facto.
cum occidisset sol. afferebant ad eum omnes male haben
tes. et demonia habentes. Et erat omnis ciuitas congregata
ad ianuam. et curauit multos. qui uexabant̄ uariis languo
ribus. et demonia multa eiciebat.

Et non sinebat loqui ea. quō sciebant eum.

Et diluculo ualde surgens. egressus abiit in desertū locū.
ibique orabat. Et p̄secutus est eum s̄i. mon. et qui cum illo
erant. Et cum inuenissent eum. dixerunt ei. Quia omnes
querunt te. Et ait illis. Eamus in proximos uicos et ciuitates.

ut et ibi predicem. ad hoc enim ueni. Et erat predicans in
synagogis eorum. et omni galilea. & demona ciciens.

Et uenit ad capharnaum.

et genu flexo ante eum dixit. Si uis. potes me mundare. *Ihs autem dixit.*

Extendens manu suam et tangens eum. ait illi. Volo. mundare.

Et cum dixisset. statim discessit ab eo lepra. et mundatus est.

Et comminatus est. statimque eiecit illum. et dicit ei. Vide. ne

mini dixeris. sed uade. ostende te principi sacerdotum.

Et offer pro emundatione tua. que precepit moyses in testi-

monium illis. Et ille egressus. cepit predicare et diffamare

sermonem. ita ut iam non possit manifeste in ciuitatem

introidre. sed foris in desertis locis esset. Et conueniebant ad eum undique.

Et iterum intrauit capharnaum post dies. Et auditum est.

quod in domo esset. Et conuenerunt multi. ita ut ^{non} caperent

neque aduiui. Et loquebatur eis uerbum. Et uenerunt ferentes

ad eum paralyticum. qui a quattuor portabatur. Et cum

non possent offerre eum ^{illi} preturba. nudauerunt tectum ubi

erat. & patefacientes. summisserunt grabatum. in quo para-

lyticus iacebat. Cum uidisset autem ihc fidem illorum. ait

paralytico ^{filii.} Dimittuntur tibi peccata. Erant autem

¶. cxxviii.
¶. cxxviii.
¶. cxxviii.

¶. cxxviii.
¶. cxxviii.
¶. cxxviii.

¶. cxx.
¶. cxx.
¶. cxxviii.
¶. cxxviii.

illuc quidam describis sedentes. et cogitantes in cordib. suis.
Quid hic sic loquitur. "Blasphemat". Quis potest dimittere
peccata nisi solus ds. Quo statim cognito ihu. spu suo.
quia sic cogitarent intrare. dicit illis. Quid ista cogitatis
in cordib. uris. Quid e facilius dicere paralytico. dimit
tuntur tibi peccata. aut dicere. surge tolle crabbatum
tuum et ambula. Ut aut sciat. quia potestate habet
filius hominis. interea dimittendi peccata. At paraly
tico. Tibi dico. surge tolle crabbatu tuum. et uade in
domu tuu. Et statim ille surrex. Et sublato crabbato.
abit coram omnibus. ita ut admirarentur omnes. et ho
norificarent dm dicentes. quia nuqua sic uidimus.

ET TELONEVS IN IERUSALEM.

Omnisq. turba ueniebat ad eu. & docebat eos. Et cum
preteriret. uidit leui alphaei. sedentem ad teloneum.
& ait illi. Sequere me. Et surgens. secutus est eum.
Et factum est cu accumberet in domo illius. multi
publicani & peccatores. simul discubebant cu ihu. &
discipulis eius. Erant enim multi. qui & sequebant eu.
Et scribe et pharisei uidentes. quia manducaret cum

cap. xxiii.
an. lxxviii.
l. xl.

publicanis et peccatoribus. dicebant discipulis eius. Quare
cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit. ^{mag. f. e.} hoc
audito ih̄s. ait illis. Non necesse habent sani medico.
sed q̄ male habent. N̄ enī ueni uocare iustos. sed peccatores.
Et erant discipuli iohannis et pharisei ieiunantes. et
ueniunt. et dicunt ei. Quare discipuli iohannis et pharise
orum ieiunant. tua autem discipuli non ieiunant. Et ait
illis ih̄s. Numquid possunt filii nuptiarū. quam diu
sponsus cum illis est ieiunare. Quanto tempore habent
secum sponsum. non possunt ieiunare. Venient autē
dies. cum auferetur ab eis sponsus. et tunc ieiunabunt.
in illis dieb; Nemo ad sumtū panni rudis. assuit uesti
mento ueteri. alioquin. aufert supplementū nouum
a uetere. Et maior scissura fit. Et nemo mittit uinū
nouum in utres ueteres. alioquin. dirumpit uinū utres.
& uinū effundetur. et utres peribunt. Sed uinū nouū.
in utres nouos mitti debet. 111

cap. xxiiii.
an. cxi.
l. xli.

Et factum est iterū. cum sabbatis ambularet p̄ sata.
& discipuli eius ceperunt progredi. et uellere spicas.
Pharisei autem. dicebant ei. Ecce quid faciunt sabbatis

quod non liceat. Et ait illis. Numquam legistis. quid
fecerit dauid quando necessitatem habuit. et esurit
ipse et qui cum eo erant. quomodo introiit in domum
dei. sub abiathtar principe sacerdotum. et panes propo-
siti manducauit. quos non licebat manducare nisi sa-
cerdotibus. et dedit eis qui cum eo erant.

Et dicebat eis. Sabbatum propter hominem factum est.
et non homo propter sabbatum. Itaque dominus est filius ho-
minis. etiam sabbati. Et introiit iterum in synagogam.
et erat ibi homo habens manum aridam. Et obseruabant
eum. si sabbatis curaret. ut accusarent illum. Et ait
homini habenti manum aridam. Surge in medium.
Et dicit eis. Licet sabbatis bene facere. an male. Anima
saluam facere. an perdere. At illi tacebant. Et circumspi-
ciens eos. cum ira contristatus. super cecitatem cordis eorum.
dicit homini. Extende manum tuam. Et extendit. et
restituta est manus illi.

Exeuntes autem statim pharisei. cum herodianis consi-
lium faciebant aduersus eum. quomodo eum perderent.
Et ihesus cum discipulis suis. secessit ad mare.

8. xxvii.
8. xxviii.
1. xlii.
1. xlii.

Et multa turba galilea et iudaea secuta est eum.
Et ab hierosolymis. et ab idumaea. et transiordanen.
et qui circa tyrrum et sidonem. multitudo magna.
audientes que fiebant. ueniebant ad eum. Et dixit
discipulis suis. ut nauicula sibi deseruirent. propter
turbam. ne cõprimerent eum. Multos enim sanabat.
ita ut irruerent in eum. ut illũ tangerent. quotquot ha
bebant plagas. Et sp̃s immundũ cũ illũ uidebat. p̃cidebat ei.
Et clamabant dicentes. Tu es filius dñi. Et uehementer
cõminabatur eis. ne manifestarent illum.

8. xxviii.
1. xxviii.

8. xxxviii.
8. xxxviii.
1. lxxxvii.

Et ascendens in montẽ. uocauit ad se quos uoluit ipse.
et uenerunt ad eum. Et fecit. ut essent duodeci cũ illo.
et ut mitteret eos predicare. Et dedit illis potestatem
curandi infirmitates. et eiciendi demonia.

8. xxx.
8. lxxx.
1. xlii.

Et inposuit s̃moni nomen petrus. & iacobũ zebeder.
et iohannem fratre iacobi. Et inposuit eis nomina boa
nerges. quod est filii tonitruj. Et andream & philippũ.
et bartholomeum et matheum. et thomam. et iacobũ
alpei. et taddeum. et s̃monem chananeum. Et
iudam scarioth. qui tradidit illum.

ET CONVENIUNT ADDORAV. ET CONVENIUNT ITERN
turba. ita ut non possent neque panem manducare.
Et cum audissent sui. exierunt tenere eum. Dicebant
autem. quo infurorem uersus est.

Et scribe qui ab hierosolymis disce derant. dicebant.
Quo beelzebub habet. et quia in principe demoniorum
eicit demonia.

Et conuocatis eis. in parabolis dicebat eis. Quomodo
potest satanas satan eicere. Et si regnum in se diuidit.
non potest stare regnum illud. Et si domus super ipsam
disputatur. non poterit domus illa stare. Et si satanas
consurrexerit in semetipsum. disputatus est. et non poterit
stare. sed finem habet. Nemo potest uasa fortis ingres
sus in domum disrumpere. nisi prius fortem alligat. et
tunc domum eius diripiat.

Amen dico uobis. quo omnia dimittentur filiis hominum
peccata et blasphemie. quibus blasphemauerint. Qui
autem blasphemauerit in spiritum sanctum. non habet remissi
onem in eternum. sed reus erit eterni delicti.
Quo dicebant. spiritum inmundum habet.

B. xxxv
M. xxxv.
L. Lxxvii

Et ueniunt mater eius et frs. et foris stantes. miserunt
ad eum. uocantes eum. Et sedebat circa eum turba. et dicuntq.
Ecce mater tua et frs tui. foris. querunt te. Et respondens.
ait eis. Que est mater mea et frs meq. Et circumspiciens
eos. qui incircutu eius sedebant. ait. Ecce mat mea
Qui enim fecerit uoluntatem di. hic frater meus. et soror
mea. et mater est.

B. xxxvi
M. xxxvi
L. Lxxviii

Et IERUSA CEPIT DOCEERE AD MARE. Et congregata
est ad eum turba multa. ita ut in nauem ascendens. sederet
in mari. Et omnis turba circa mare sup terram erat. et
docebat illos in parabolis multa. et dicebat illis in doctrina
sua. Audite. Ecce exiit seminans. ad seminandum.
Et dum seminat. aliud cecidit secus uiam. et uenerunt
uolucres. et comederunt illud. Aliud uero cecidit super
petrosa. ubi non habuit terram multam. Et statim exortu
est. quo non habebat altitudinem terre. Et quando exort
est sol. et estuauit. et eo quod non haberet radice exaruit.
Et aliud cecidit in spinas. et ascender spinis. et suffocauer
illud. et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram
bonam. et dabit fructum. ascendentem et crescentem.

Et afferebat unum triginta. et unum sexaginta. et unum
centum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi. audiat.
Et cum eēt singularis. interrogauerunt eum hi qui cum
eo erant duodecim parabolam. et dicebat eis.

Nobis datum est scire misterium regni di.

Illis autem qui foris sunt. in parabolis omnia fiūt. ut
uidentes uideant. et non uideant. Et audientes audiant.
et non intellegant. nequando conuertantur. et dimitt
tantur eis peccata. Et ait illis. Nescitis parabolā hanc.

Et quomodo omnes parabolas cognoscitis. **Q**ui seminat.
uerbum seminat. Hi autem sunt qui circa uia. ubi semi
natur uerbum. Et cum audierint. confestim uenit satanās.
et aufert uerbum quod seminatum est. in cordib. eorū.
Et hi sunt similiter. qui supra petram seminantur.
Qui cum audierint uerbum. statim cum gaudio accipi
unt illud. Et non habent radicem in se. sed tēporales sunt.
Deinde orta tribulatione et psecutione. propter uerbū.
confestim scandalizantur. Et alii sunt. qui in spinis semi
nantur. Hi sunt qui uerbum audiunt. et erūne seculi
et deceptio diuitiarum. et circa reliqua concupiscentie

intro cunctes suffocant uerbum: et sine fructu efficitur.^{un}
Et hi sunt qui sup bonam terram seminati sunt. qui
audiunt uerbum et suscipiunt. et fructificant. Unū
triginta. et unum sexaginta. et unum centum.

Et dicebat illis. Numquid uenit lucerna ut sub modio
ponatur. aut sub lecto. Nonne ut supra candelabru ponit.

Non enim est aliquid absconditum. quod non mani
festetur. nec factum est occultum. sed ut in palā ueniat.

Siquis habet aures audiendi. audiat.

Et dicebat illis. Videte quid auditis. In qua men
sura mensi fueritis. remetietur uobis. et adicietur uobis.

Qui enim habet. dabitur illi. Et qui non habet. etiam
quod habet. auferetur ab illo.

Et dicebat. Sic est regnum di. quemadmodum si homo
iaceat sementem in terram & dormiat. et exurgat nocte
ac die. et semen germinet. & increscat. dum nescit ille.

Ultra enim terra fructificat. Primum herba. deinde
spicum. deinde plenum frumentum in spica. Et cum
se produxerit fructus. statim mittit falce quo ad e messis.

Et dicebat. Cui ad similibimus regnū di. aut cui

h. xxxviii
h. xxxii
l. cxxxiii

h. xl
h. xxi
l. lxxx

h. xli
h. l
l. lxi

h. xlii
h. cclxi
l. cxxx

h. xliii
Sol

h. xliiii
h. cxxviii
l. clxxii

parabole comparabimus illud. Sicut granum sinapis
quod cum seminatum fuerit in terra. minus est om-
nibus seminibus. que sunt in terra. Et cum seminatum
fuerit ascendit. et fit maius omnibus holeribus. et
facit ramos magnos. ita ut possint sub umbra eius
aves celi habitare.

*ch. xlii
di. cxxxviii* Et talibus multis parabolis. Loquebatur eis uerbum.

pro ut poterant audire. Sine parabola autem. non loquebatur eis.

*ch. xlii
sol.* Secorsum autem discipulis suis. disserebat omnia.

*ch. xlii
di. cxxxix
E. lxxxiii* Et ait illis. Indie illa. Cum sero esset factum. transiit extra.

Et dimittentes turbam. assumunt eum. ut in nauim ^{ita} erat.
& alie naues erant cum illo. Et facta est procella
magna uenti. et fluctus mittebat in nauim. ita ut
impleretur nauis. Et erat ipse in puppi supra cerui-
cal dormiens. et excitant eum. et dicunt ei. Magister.
non ad te peruenimus. quia perimus. Et exurgens comi-
natus est uento. et dixit mari. Tace. obmutescere.
Et cessauit uentus. et facta est tranquillitas magna.
Et ait illis. Quid timidi estis. necdum habetis fidem.
Et timuerunt magno timore. et dicebant ad alterutrum.

Quis putas est iste. Quia uentus et mare. obediunt ei.
Et uenerunt trans fretum maris. in regionē gerasenorū.
Et exiit ei denari. statim occurrit demonumētis
homo. in spū immundo: qui domiciliū habebat in mo-
numentis. Et neque catenis iam quisquam eū poterat
ligare. quō sepe cōpedibus et catenis uinctus. disrum-
pisset catenas. et cōpedes cōminuisset. Et nemo poterat
eum domare. Et semp nocte ac die in monumentis. et
in montibus erat. clamans. et concidens se lapidibus.
Videns autem ih̄m a longe. cucurrit & adorauit eū.
et clamans uoce magna dixit. Quid mihi et tibi ih̄u.
fili dī summi. Adiuro te p̄ dīm. ne me torques.
Dicebat enim illi. Exi sp̄s immunde ab homine.
Et interrogabat eum. Quod tibi nomen est. Et dicit ei.
Legio mihi nomen est. quia multi sumus. Et deprecā-
batur eum multum. ne se expelleret extra regionē.
Erat autem ibi circa montem grex portorū magni pascens.
Et deprecabantur eum sp̄s dicentes. Mitte nos in por-
cos. ut in eos introeamus. Et concessit eis statim ih̄s.
Et exeuntes sp̄s immundi. introierunt in porcos.

et magno impetu grex precipitatus est in mare. Adduo milia
 & suffocati sunt in mare. Qui autem pascebant eos uenerunt
 et nunciauerunt in ciuitate & in agros. Et egressi sunt ui-
 dere. quod esset factum. Et uenerunt ad ihm. et uident illum
 qui a demonio uexabatur. sedentem uestitum. et sane mentis.
 Et timuerunt. Et narrauerunt illis qui uiderant. qualiter
 factum esset ei. quid demonium habuerit. et de portis. Et
 rogare eum ceperunt. ut discederet a finibus eorum.

di. xlii
 l. lxxxvii

Cumq. ascenderet nauim. cepit illum deprecari. qui
 a demonio uexatus fuerat. ut esset cum illo. Et non
 amisit illum. sed ait illi. Vade in domum tuam
 ad tuos. et adnuncia illis. quanta tibi dominus fecerit. et
 misertus sit tibi. Et abiit. et cepit predicare. in decia-
 poli. quanta sibi fecisset ihesus. et omnes mirabantur.

di. xliii
 l. lxxxviii

Et cum transcendisset ihesus in nauim rursus trans fretum.
 conuenit turba multa ad illum. et erat circa mare.
 Et uenit quidam de archisynagogis. nomine iabirus.
 Et uidens eum prociudit ad pedes eius. et deprecabatur
 eum multum dicens. Quo filia mea in extremis est.
 ueni. inpone manum super eam. ut salua sit et uiuat.

Et abiit cum illo. et sequebatur eum turba multa. et
conprimebant illum. Et mulier que erat in fluxu
sanguinis annis duodecim. et fuerat multa perpeffa.
in compluribus medicis. & erogauerat omnia sua. nec
quicquam profecerat. sed magis deterius habebat.
Cum audisset de ihu. uenit in turba retro. et tetigit
uestimentum eius. Dicebat enim. Quia si uel uesti
mentum eius attingero. salua ero. Et confestim sciatu
est fons sanguinis eius. Et sensit corpore. quod
sana esset a plaga. Et statim ihu cognoscens in semetipso.
uirtutem que exierat de eo. conuersus ad turbam
dicebat. Quis tetigit uestimenta mea. Et dicebant
ei discipuli sui. Vides turbam comprimentem te.
& dicis. quis me tetigit. Et circumspiciebat uidere
eam. que hoc fecerat. Mulier autem timens et tremens.
sciens quod factum esset in se. Venit et procidit ante
eum. et dixit ei omnem ueritatem. Ille autem dixit ei.
Filia. fides tua te saluam fecit. Vade in pace. et esto
sana a plaga tua. Adhuc eo loquente. ueniunt
ad archisynagogu^{na} dicentes. Quia filia tua mortua est.

Quid ultra uexas magistrum. Ihs autem uerbo quod
dicebatur audito. ait archisynagogo. Noli timere.
tantummodo crede. Et non animisit quemquam sequi
se. nisi petrum. et iacobum. et iohannem fratrem iacobi.
Et ueniunt in domum archisynagogi. & uidit tumultum
et flentes. et ciulantes multum. Et ingressus. ait illis.
Quid turbamini. et ploratis. Puella non est mortua
sed dormit. Et irridebant eum. Ipse uero eiectis om-
nibus. assumit patrem et matrem puelle. et qui secu-
erant. Et ingrediuntur ubi erat puella iacens. et te-
nens manum puelle. ait illi. Tabitha cum. quod est
interpretatum. puella tibi dico surge. Et confestim
surrexit puella et ambulabat. Erat autem annorum
duodecim. Et obstupuerunt stupore maximo.
Et precepit illis uehementer. ut nemo id sciret.
Et dixit dari illi manducare.

E T I O G E S S U S I N D E. AB ILLI IN P A T R I A S U A

Et sequebantur illum discipuli sui. Et facto sabbato.
cepit in synagoga docere. Et multi audientes. admi-
rabantur in doctrina eius. dicentes. Unde huic hec

omnia. Et que est sapientia que data est illi. et uir-
tutes tales que p manus eius efficiunt. Nonne hic est
faber filius marie. frater iacobi et ioseph. iude et simo-
nis. Nonne et sorores eius hic nobiscum sunt.
Et scandalizabantur in illo.

h. li.
h. lxxlii
l. xxi
l. xxxv

Et dicebat eis ihc. Quia non est propheta sine honore.
nisi in patria sua. & in cognatione sua. et in domo suo.
Et non poterat ibi uirtutem ullam facere. nisi paucos
infirmos. inpositis manibus curauit.

Et mirabatur propter incredulitatem illorum.

h. liii.
h. lxxxi
l. lxxxi
h. lxxxi
l. lxxxi
l. lxxxi

Et circuibat castella. incircuitu docens.

Et conuocauit duodecim. & cepit eos mittere binos.
Et dabat illis potestatem spirituum inmundoru. et pre-
ceptis eis. nequid tollerent in uia. nisi uirgam tantum.
Non peram. non panem. neq. in zona es. Sed calciatos
scandalis. et ne induerentur duabus tunicis.

h. lxxxii
h. lxxxii
l. lxxxii
l. lxxxii

Et dicebat eis. Quocumque introieritis in domum.
illuc manete. donec exitis inde.

h. lxxxiii
h. lxxxiii
l. lxxxiii
l. lxxxiii

Et quicumq. non receperint uos. nec audierint uos.
exiuntes inde. excutite puluerem de pedibus uris.

intestimonium illis.

Et exeuntes predicabant ut penitentiam agerent.
Et demonia multa eiciebant. et ungebant oleo mul-
tos egros. et sanabantur.

Et audiuit herodes rex. manifestum enim factum
est nomen eius. et dicebat. quia iohannes baptista resur-
rexit a mortuis. Et propterea operantur uirtutes in illo.
Alii autem dicebant. quia helias est. Alii autem dice-
bant quia propheta est. quasi unus ex prophetis.

Quo audito herodes. ait. Quem ergo decollaui iohanne.
hic a mortuis resurrexit.

Ipse enim herodes misit. et tenuit iohannem. et uinxit
eum in carcere. propter herodiaden. uxorem philippi fra-
tris sui. quia duxerat eam.

Dicebat enim iohannes herodi. Non licet tibi habere
uxorem fratris tui. Herodias autem insidiebatur
illi. et uolebat occidere eum nec poterat.
Herodes enim metuebat iohannem. sciens eum
uirum iustum et scum. et custodiebat eum. Et audito
eo multa faciebat. et libenter eum audiebat.

Et cum dies oportunus accidisset. herodes natali suo.
cenam fecit principibus et tribunis. et primis galilee.
Cumq; introisset filia illius herodiadis. & saltasset.
et placuisset herodi. simulq; recumbentibus. rex ait
puelle. Scete ame qd uis. et dabo tibi. Et iurauit illi.
quia quicquid petieris dabo tibi. licet dimidiu regni mei.
Que cum exisset. dixit matri sue. Quid petam. et illa
dixit. Caput iohannis baptiste. Cumq; introisset
statim cum festinatione ad regem. petiuit dicens. Volo.
ut ptinus des mihi in disco. caput iohannis baptiste.
Et contristatus est rex propter iusiurandu. et propter
simul discumbentes. noluit eam contristare. sed misso
spiculatore. precepit afferi caput eius in disco. Et
decollauit eum in carcere. et attulit caput eius in disco.
et dedit puelle. Et puella. dedit matri sue. Quo au
dito discipuli eius. uenerunt et tulerunt corpus ei.
& posuerunt illud in monumento.

Et conuenientes apti ad ihm. renuntiauerunt illi
omnia que egerant et docuerant.

Et ait illis. Venite seorsum. in desertum locum.

& requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant
et rediebant multi. et nec manducandi spatiū habebant.

<sup>Mat. xxiij.
Lxxviii.</sup> Et ascendentes in nauim. abierunt in desertū locū seorsū.
Et uiderunt eos abeuntes. et cognouerunt multū. Et
pedestres de omnibus ciuitatibus concurrerunt illuc.
et preuenerunt eos. Et exiens uidit turbam multa
ihc. & misertus est sup̄ eos. quia erant sicut oues. non
habentes pastorem. Et cepit docere illos multa.

<sup>Mat. xxiij.
Lxxviii.
Lxxxiij.
Lxxxiiii.</sup> Et cum iam hora multa fieret. accesserunt discipuli
eius dicentes. Desertus est locus hic. etiam hora pre
terijt. Dimitte illos. ut euntes in proximas uillas
et uicos. emant sibi cibos quos manducant. Et respon
dens. ait illis. Date illis uos manducare. Et dixerūq.
Euntes emamus denariis ducentis panes. et dabimus
eis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis. Ire
et uidete. Et cum cōgnouissent. dicunt. Quinque.
et duos pisces. Et precepit illis. ut accumbere facerent
omnes. scdm contubernia sup̄ uiride fenum. Et discu
buerunt in partes. p centenos & quinquagenos. Et ac
ceptis quinq. panibus. et duob. piscibus. intuens in

celum. benedixit et fregit panes. et dedit discipulis
suis. ut ponerent ante eos. Et duos pisces diuisit omnib;
Et manducauerunt omnes. et saturati sunt. Et sustu-
lerunt reliquias fragmentorum. duodecim cophinos
plenos. et de piscibus. Erant autem qui manducauer.
quinque milia uiuorum.

h. lxxv.
d. cxxv

Et statim coegit discipulos suos ascendere nauim.
ut precederent eum trans fretum abeth Suda. diu ipse
dimitteret populum.

h. lxxvi
d. cxxvi
f. cxxvii
g. lxxvii
h. lxxvii
i. lxxvii

Et cum dimisset eos. abiit in montem orare.

Et cum sero eet. erat nauis in medio mari. et ipse solus
interra. Et uidens eos laborantes in remigando. erat eni
uentus contrarius eis. Et circa quartam uigilia noctis.
uenit ad eos. ambulans sup mare. Et uolebat preterire
eos. At illi ut uiderunt eum ambulantem sup mare.
putauerunt fantasmi ee. et exclamauer. Omnes eni
eum uiderunt. et conturbati sunt. Et statim locutus
est cum eis. et dixit illis. Confidite. ego sum. nolite timere.
Et ascendit ad illos in nauem. et cessauit uentus. Et
plus magis intra se stupebant. Non enim intellexerant

h. lxxviii
d. cxxviii

de panib. erat enim cor eorum obcecatum. Et cum
transfretassent. puenērunt in terram genesareth. et applicuer.

Cumq. egressi eēnt denaui. continuo cognouerūt eū.

Et pcurrentes regionem illam. ceperūt increpatis eos
qui se male habebant circumferre. ubi audiebant eū eē.
Et quocumq. introibat in uicos t. in uillas. aut ciuitates.
in plateis ponebant infirmos. et deprecabantur eū.
ut fimbriam uestimenti eius tangerent. Et quotquot
tangebant eum. salui fiebant.

Et conueniunt ad eum pharisē & quidā de scribis
uenientes ab hierosolimis. Et cum uidissent quosdā
ex discipulis eius cōmunib. manib. id est non lotis
manducare panes. uituperauerūt. Scribsaī enī & omēs
iudei. nisi crebro lauent manus. non manducant.
tenentes traditiones seniorum. Et a foro nisi bapti
tentur. non comedunt. Et alia multa que tradita
sunt illis seruare. baptismata calicum. & urceoru
& cramentorum. et lectorum. Et interrogabant eū
pharisei et scribe. Quare discipuli tui non ambulant
iuxta traditionem seniorū. sed cōmunib. manib.

manducant panem. At ille respondens dixit. Bene
prophetauit de uob is^{ias}uas hi-pocritas. sicut scriptu^{us} est.
Populus hic labiis me honorat. cor aut^{em} coru^m longe abest
a me. In uanum autem me colunt. docentes doctrinas
precepta hominum. Relinquentes enim mandatu^m di.
tenetis traditionem hominum. Baptisma ita urteorum.
& ciliciu^m. & alia similia his fictis multa. Et dicebat
illis. Bene irritum fictis preceptu^m di. ut traditionem
u^{er}am seruetis. Moyses enim dixit. honora patrem
tuum. et matrem tuam. Et qui maledixerit patri
aut matri. morte morietur. Nos autem dicitis.
si dixerit homo patri aut matri corban quod est donu^m.
quodcumq^{ue}. ex me tibi profuerit. & ultra non dimit
titis eum quicquam facere patri suo aut matri. rescin
dentes uerbum di propter traditionem u^{er}am. qua
tradidistis. Et similia huiusmodi multa fictis.
Et aduocans iterum turbam. dicebat illis.
Audite me om^{nes}. et intellegite. Nihil extra homi
nem introiens in eum. quod possit eum coinquinare.
Sed que de homine procedunt. illa sunt. que co^mmu

nicant hominem. Siquis habet aures audiendi. audiat.

Mat. 23. 17. 18.

Et cum introisset in domum a turba interrogabant eum discipuli eius parabolam. et ait illis. Sic et vos imprudentes estis. non intellegitis. quia omne extrinsecus introiens in hominem. non potest eum communicare. quia non introit in cor ei. sed in uentre. et in secessum exit. purgans omnes escas. Dicebat aut. Quo de homine exeunt. illa communicant hominem. Abintus enim de corde hominum cogitationes male procedunt. adulteria. fornicationes. homicidia. furta. auaritie. nequitiæ. dolus. impudiciæ. oculus malus. blasphemia. superbia. stulticia. Omnia hec mala abintus procedunt. et communicant hominem. Et inde surgens. abiit in fines tiri et sidonis. Et ingressus in domum. neminem uoluit scire. et non potuit litere. Mulier enim statim ut audiuit de eo. cui habebat filia spm in mundu. intrauit.

Mat. 23. 19. 20.

et prostravit ad pedes eius. Erat aut mulier gentilis. sirophensis genere. Et rogabat eum. ut demonium eiceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine

prius saturari filios. Non est enim bonum sumere panem
filiorum. et mittere canibus. At illa respondit.
et dicit ei. Vtique domine. Nam et catelli sub mensa
comedunt. de micis puerorum. Et ait illi. Propter
hunc sermonem uade. exiit demonium de filia tua.
Et cum abisset domum suam. inuenit puellam iacentem
supra lectum. et demonium exisse.

¶. lxxiii
sol

Et iterum exiens de finibus tyri. uenit per sidonem ad
mare galilee. inter medios fines decapoleos. Et ad
ducunt ei surdum et mutum. et deprecabantur eum.
ut inponat illi manum. Et adprehendens eum de
turba seorsum. misit digitos suos in auriculas eius.
Expuensque tetigit linguam eius. Et suspiciens in celum.
ingemuit. et ait illi. Eppheta quod est ad aperire.
Et statim aperte sunt aures eius. et solutum est uin-
culum lingue eius. et loquebatur recte. Et precepit
illis. ne cui dicerent. Quanto autem eis precipiebat.
tanto magis plus predicabant. et eo amplius admi-
rabantur dicentes. Bene omnia fecit. et surdos
fecit audire. et mutos loqui.

¶. lxxv
i. n. m.

¶. lxxvi
m. clx

In illis diebus. Iheru cum turba multa
 esset. et nec haberent quod manducarent. conuocatis
 discipulis. ait illis. Misereor sup turbam. quia ecce iam
 triduo sustinent me. nec habent quod manducant. Et si
 dimisero eos ieiunos indomum suam. deficient in uia.
 Quidam autem ex eis de longe uenerunt. Et responderunt
 ei discipuli sui. Unde istos poterit quis hic saturare
 panibus insolitudine. Et interrogauit eos. Quot panes
 habetis. Qui dixerunt. septem. Et precepit turbe.
 discumbere sup terram. Et accipiens septem panes.
 gratias agens. fregit. et dabat discipulis suis ut ap
 ponerent. et apposuerunt turbe. Et habebant pisci
 culos paucos. et ipsos benedixit. et iussit apponi.
 Et manducauerunt. et saturati sunt. Et sustulerunt
 quod superauerat de fragmentis. septem sportas.
 Erant autem qui manducauerunt quasi quattuor
 milia. et dimisit eos. Et statim ascendens in nauim
 cum discipulis suis. uenit in partes dalmanutha.

R. lxxviii
 ch. clxxi
 l. lxxviii
 i. lxxviii

Et exierunt pharisei. et ceperunt conquerere eum.
 querentes ab illo signum de celo. temptantes eum.

h. lxxv
m. lxxv

Et ingemiscens spū ait · Quid generatio ista signum
querit · Amen dico uob · fidabitur generationi ista signū ·
Et dimittens eos · ascendens iterum in nauim · abiit
trans fretum · Et obliti sunt sumere panem · & nisi
unum panem · non habebant secum in nauī ·

h. lxxviii
m. lxxviii
p. lxxviii

Et precipiebat eis dicens · Videte · cauete a fermento
phariseorum · et a fermento herodis ·

h. lxxx
m. lxxx

Et cogitabant ad alterutrum dicentes · Quia panes n̄ habem ·
Quo cognito ihs · ait illis · Quid cogitatis quia panes non
habetis · nondum cognoscitis · nec intellegitis · Adhuc
cecitum habetis cor ur̄m · Oculos habetis · non uiditis ·
et aures habentes non auditis · Nec recordamini · quan
do quinque panes fregi · in quinque milia · & quot cophi
nos fragmentorum plenos sustulistis · Dicunt ei · Duo
decim · Quando septem panes in quattuor milia ·
quot sportas fragmentorum tulistis · Et dicunt ei ·
Septem · Et dicebat eis · Quomodo nondū intellegitis ·

h. lxxxii
sol

Et uenerunt bethsaida · et adducunt ei cecum · et
rogabant eum · ut illum tangeret · Et apprehensa
manu cecī · eduxit eum extra uicū · et expuens in

oculos eius in positis manib. suis. interrogauit eum.
si aliquid uideret. Et aspiciens ait. Video homines.
uelut arbores ambulantes. Deinde iteru inposuit man.
sup oculos eius. et cepit uidere. Et restitutus est. ita
ut uideret clare omnia. Et misit illu in domu suam
dicens. Vade in domum tua. et si in uicu introieris. ne
mini dixeris. **E**t egressus est ih̄s et discipuli eius in
castella cesarie philippi. Et in uia interrogabat disci
pulos suos. dicens eis. Quem me esse dicunt homines.
Qui responderunt illi dicentes. Iohanne baptista.
alii heliam. alii uero. quasi unum ex prophetis. Tunc
dixit illis. Vos uero. que esse me dicitis.
Respondens petrus. ait ei. Tu es xpc. Et cominatus
est eis. ne cui dicerent de illo. Et cepit docere illos.
qm oportet filium hominis multa pati. Et reprobari
a senioribus. et a summis sacerdotibus. et scribis. et occidi.
et post tres dies resurgere. Et palam uerbu loquebat.
Et apprehendens eum petrus. cepit increpare eum.
Qui conuersus. et uidens discipulos suos. cominatus
est petro dicens. Vade retro. Satanas. qm non sapis

h. lxxxi.
h. lxxxi
l. xxi
l. lxxxi

h. lxxxi
h. lxxxi
l. xxi

h. lxxxi
h. lxxxi

que di sunt. sed que sunt hominum.

h. lxxxvii
ch. lxxxvii
l. xcvi

Et conuocata turba cum discipulis suis. dixit eis.
Siquis uult me sequi. denegat semetipsum. et tollit cru-
cem suam. et sequatur me. Qui enim animam suam salua
ficere. p[er]det eam. Qui autem p[er]didit animam suam propter
me. & eug[er]m. salua ei facia. Quid eni prodest homini.
si lucretur mundu totum. et detrimentu faciat anime
sue. Aut quid dabit homo comutationis p[er] animam suam.

h. lxxxviii
ch. lxxxviii
l. xcvi
7 ex lvi

Qui enim me confusus fuerit. et uerba mea in generati-
one ista. et adulteri et peccatrice. et filius hominis
confundetur eum. cum uenit in gl[ori]a patris sui. cu[m] ang[eli]s suis.

h. lxxxviii
ch. lxxxviii
l. xcvi

Et dicebat illis. Amen dico uobis. qui uisunt quida
de hic stantibus qui non gustabunt mortem. donec ui-
deant regnum di ueniens in uirtute.

Et post dies sex. assumpsit ih[esu]s petru[m]. et iacobu[m]. et io-
hannem. et duxit illos in montem excelsu[m] seorsu[m]
solos. et transfiguratus est coram ipsis. Et uestimenta
eius facta sunt splendentia. et candida nimis uelut
nix. quia fullo sup[er] terram. non potest candida facere.
Et apparuit illis helias cu[m] moyses. et erant loquentes

74
cum ihu. Et respondens petrus. ait ihu. Rabbi. bonu
est nos hic esse. et faciamus tria tabernacula. Tibi unu.
et moysi unum. et elie unum. Non eni scribebat quid
diceret. erant enim timore exterriti. Et facta est nubes
obumbrans eos. Et uenit uox de nube dicens. hic est fili
us meus karissimus. audite illum. Et statim circumspecti
entes. neminem amplius uiderunt. nisi ihm tantu secum.
Et descendentes illis de monte. precepit illis. necui
que uidissent narrarent. nisi cum filius hominis amor

th. lxxxviii
sol
tuis surrexerit. Et uerbu continuet. apud se con
quirentes quid esset. cum amotuis resurrexerit.

th. lxxxviii
b. clxxxiii
Qui respondens. ait illis. Helias cum uenerit. primo
restituam omnia. Et quomodo scriptu est in filiu homi
nis. et multa patiatur. et contematur. Sed dico uob. quia et
helias uenit. et fecerit ei. quecumq. uoluerunt. Sicut
scriptum est de eo. Et ueniens ad discipulos suos. uidit
th. xc
sol
turbam magnam circa eos. et scribas conquirentes cum
illis. Et confestim omnis populus uidens eu. stupefactus e.

h. xci.
h. lxxxiii.
p. xciiii.

& expauer. occurrentesq. salutabant eum. Et interro-
gauit eos. Quid inter uos conquiritis? Et respondens un' de turba
dixit. Magister. attuli filiū meū ad te. habentem
sp̄m mutū. Qui ubicumq. eū apprehenderit. allidit
eū et spumit. et stridet dentib. et arescit. Et dixi disci-
pulis tuis. ut eicerent illū. et non potuer. Qui respon-
dens eis. dicit. O generatio incredula. quādiu apud
uos ero. quādiu uos patiar. afferte illum ad me.
Et attulerunt eum. Et cū uidisset illū. statū sp̄s con-
turbauit eum. et elisus interea uolutabatur spumans.
Et interrogauit patrem eius. Quantū tēporis est. ex
quo hoc ei accidit. At ille ait. Ab infantia. Et frequēt
eū in ignem et in aquas misit. ut eum pderet. Sed siquid
potest. adiuuānos. misertus nr̄. Ihs autem. ait illi.
Si potes credere. omnia possibilia ^{sunt} credenq. Et conti-
nuo exclamans pater pueri. cū lacrimis aiebat. Credo
dn̄e. adiuua incredulitatem meam. Et cū uideret ihs
concurrentē turbam. cōminatus est sp̄ui in mundo.
dicens illi. Surde et mute sp̄s. ego tibi precipio. exi
ab eo. et amplius ne intro eas in eum. Et clamans.

et multum discerpens eum. exiit ab eo. Et factus est
sicut mortuus. ita ut multi dicerent. quia mortuus est.
Ihs autē tenens manū eius. delevit eum. et surrexit.
Et cum introisset domū. discipuli eius secreto. intro-
gabant eum. Quare nos non potuimus eicere eum.
Et dixit eis. Hoc genus in nullo non potest exire. nisi
in oratione et ieiunio. ¶ IIII

Et inde pfecti pretergredebantur galileam. nec uolebat
quemquā scire. Docebat autē discipulos suos. et dicebat
illis. Qm̄ filius hominis tradetur in manus hominum.
et occident eū. et occisus. tertia die resurget. At illi
ignorabant uerbū. et timebant eum interrogare.

Et uenerunt capharnaū. Qui cum domi eēt. interro-
gabat eos. Quid in uia tractabatis. At illi tacebant.
Siquide inter se in uia disputauerint. quis eēt illorū
maior. Et residens uocauit duodeci. ait illis.
Siquis uult p̄timus eē. erit omniū nouissimus. et om-
nium minister. Et accipiens puerū. statuit eū in me-
dio eorū. Quem cum cōplexus rēt. ait illis. Quisquis
unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo.

in. xxi
h. xxi
l. xxi
l. xxi
h. xxi
l. xxi

me recipit. Et quicumq. me suscepit. non me susci-
pit. sed eum qui me misit.

Respondit illi iohannes dicens. Magister. uidim'
quendam in nomine tuo eicientem demonia. qui non
sequi non sequitur nos. et phibum' eum. Ih's autē.
ait. Nolite phibere eum. Nemo est enim qui faciat
uiratē in nomine meo. et possit cito male loqui de me.
Qui enī non est aduersum uos. p' uobis est.

h. xxi
h. c

Quis enī potū dederit uob. calicē aque in nomine meo.
quia xpi estis. amen dico uobis. non pd& mercedē suā.

h. xxi
h. c
l. c

Et quisquis scandalizauit unū ex his pusillis
credentib. in me. bonū est ei magis. si circūdaret
mola asinaria collo eius. et in mare mitteretur.

h. c
h. c

Et si scandalizauit te manus tua. abside illā.
Bonū est tibi debilem introire in uitā. quā duas
manus habentem. ire in gehennā. in ignē inextinguibilē.

h. c
sol

Ubi uermis eorū non mortuit. et ignis n̄ extinguit.
Et si pestius te scandaliz&. amputa illū. Bonū
tibi est claudum intrare in uitā. eternā. quā duos
pedes habentem mitti in gehennā. ignis inextinguibilis.

ubi uermis eorum non moritur. et ignis non extinguit^r.
Quod si oculus tuus scandalizat te. eice eum. Bonum est
tibi luscum introire in regnū dī. quā duos oculos habentē
mitti in gehennā ignis. ubi uermis eorum non moritur.
et ignis non extinguitur. Om̄s enim igne salietur. et
om̄s uictima sale salietur. Bonū est sal. Quod si sal
insulsum fuerit. in quo illud condietis. habete in uobis
salem. et pacem habete inter uos.

Et inde exurgens. uenit in fines iudee. ultra iordanen.
et conueniunt iterū turbe ad eum.

Et sicut consueuerat. iterū docebat illos. Et accedentes
pharisei interrogabant eum. scilicet uiro uxore dimittere.
temptantes eum. At ille respondens dixit eis. Quid uob̄
precepit moyses. Quid dixer̄. Permisit libellum repudii
scribere. et dimittere. Quib. respondens ih̄s. ait. Adduri
ciam cordis ur̄i. scripsit uob̄ preceptū istud. Ab initio
autē creature. masculum et feminā fecit eos d̄s. ^{et dixit} Propter
hoc relinquet homo patrē suum et matrē suam. et adhe
rebit ad uxorem suā. et erunt duo in carne una. Itaq̄
iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo d̄s iunxit.

homo non separat.

Jo. viii
Sol
Jo. viii
dixit
Exposit

Et in domo iterum discipuli eius. de eodem interrogauerunt eum.

Et ait illis. Quicumque dimiserit uxorem suam. et aliam duxerit. adulterium committit super eam. Et si uxor dimiserit uirum suum. et alium nupsert. mechatur.

Jo. viii
dixit
Exposit

Et offerebant illi paruulos. ut tangeret illos. Discipuli autem. comminabantur offerentibus. Quos cum uideret ihesus. indigne tulit. Et ait illis. Sinite paruulos uenire ad me. et ne prohibeatis eos. Talius est enim regnum dei. Amen dico uobis. quisquis non receperit regnum dei uel ut paruulus. non intrabit in illud. Et complexans eos. et inponens manus super illos. benedicebat eos.

Jo. viii
dixit
Exposit
Exposit

Et cum ingressus esset in uiam. percurrentis quidam genu flexo ante eum. rogabat eum. Magister bone. quid faciam. ut uitam eternam percipiam. Ihesus autem. dixit ei. Quid me dicis bonum. Nemo bonus. nisi unus deus. Precepta nostra. Ne adulteres. ne occidas. ne fureris. ne falsum testimonium dixeris. ne fraudem feceris. honora patrem tuum et matrem. At ille respondens. ait illi. Magister. omnia hec obseruaui. a iuuentute mea. Ihesus autem

Jo. viii
dixit
Exposit

intuitus in eum dilexerunt. et dixit illi. Unum tibi dico.

S. xxiii
M. lxxxi
E. cccc Vide. quicquid habes vende. et da pauperibus. et habebis
thesaurum in celo. et ueni sequere me. **Q**ui contristatus
in uerbo. abiit merens. Erat enim habens possessiones
multas. Et circumspectus ih̄s. ait discipulis suis. Quia diffi-
cile qui pecunias habent in regnum dei introibunt. Disci-
puli autē. obstupescerant in uerbis eius. Et ih̄s rursum
respondens ait illis. Filioli. quam difficile est confiden-
tes in pecuniis. in regnum dei introire. Facilius est came-
lum per foramen acus transire. quam diuitie introire in regnum dei.
Qui magis admirabantur. dicentes ad semetipsos. Et
quis potest saluus fieri. **R**etinuens illos ih̄s. ait. Apud
homines impossibile est. sed non apud deum. Omnia
enim.abilia sunt apud deum. Et cepit ei petrus dicere.
Ecce nos dimisimus omnia. et secuti sumus te.

S. xx
M. lxxxi
E. cccc Respondens ih̄s. ait. Amen dico uob. nemo est qui
reliquerit domum. aut fratres. aut sorores. aut patrem
aut matrem. aut filios. aut agros. propter me. et propter
euangelium. qui non accipiat centesimum nunc. in
tempore hoc. Domos. et fratres. et sorores. et matres.

et filios et agros. cum persecutionibus. et in secula futuro uitā etnā.

dh. cxi

dh. lxxxi

L. clxxxi

dh. cxii

dh. cxi

L. cxxxi

Multa autem erunt primi nouissimi. et nouissimi primi.

Erant autē in uia ascendentes in hierosolimā. et prece-
debat illos ih̄s. et stupebant. et sequentes timebant.

Et assumens iterum duodecim. cepit eis dicere. que eēnt
ei euentura. Quia ecce ascendimus hierosolimā. et filius
hominis tradetur principibus sacerdotum. et scribis et se-
niorib. et damnabunt eum morte. Et tradent eum gen-
tibus. et illudent eum. et conspuent eum. et flagellabunt
eum. et interficient eum. et tertia die resurget.

dh. cxiii

dh. cxi

Et accedunt ad eum iacob; et iohannes. filii zebedei.
dicentes. Magister. uolumus ut quodcumq. petierim?
facias nob. At ille dixit eis. Quid uultis ut faciam uob.
Et dixer. Da nobis. ut unus ad dexteram tuā. et alius ad
sinistram tuam. sedeamus in gl̄a tua. Ih̄s autē. ait eis.
Nescitis quid petatis. Potestis calicē bibere. aut baptis-
mum. quod ego baptizor baptizari. At illi dixer. q.
possumus. Ih̄s autem. ait eis. Calicē quidō quē ego
bibō bibetis. et baptismum quo ego baptizor baptiza-
bimini. sedere autem ad dexterā meā & sinistrā. non

est meum dare. sed quibus paratum est.

h. cxxii
h. cxxiii
l. cclxxx

Et audientes decem. ceperunt indignari. de iacobo et iohanne. Ihs autem uocans eos. ait illis. Scitis quia hi qui uidentur principari gentibus. dominantur eis. et principes eorum. potestate habent ipsorum. Non ita est autem in uobis. Sed quicumque uoluerit fieri maior. erit uir minister. Et quicumque uoluerit in uobis primus esse. erit omnium seruus.

h. cxxii
h. ccliii
l. xii
l. cxxxii

Nam et filius hominis non uenit ut ministraret ei. sed ut ministraret. Et daret animam suam. redemptionem pro multis.

h. cxxii
h. ccliii
l. cxxxii

Et ueniunt hierichum. Et proficiente eo de hiericho. et discipulis eius. et plurima multitudine. filius tamen barchimeus. cecus sedebat iuxta uiam mendicans.

Qui cum audisset. quia ihs nazarenus est. cepit clamare et dicere. Fili dauid ihu. miserere mei. Et comminabantur ei multi. ut taceret. At ille multo magis clamabat. fili dauid miserere mei. Et stans ihs. precepit illum uocari. Et uocant eum. dicentes ei. Anime quior esto. surge. uocat te. Qui profecto uestimento suo. exiliens. uenit ad eum. Et respondens ihs. dixit illi. Quid tibi uis faciam. cecus

autem. dixit ei Rabboni. ut uideam. Ihs autē. ait
illi. Nade. fides tua te saluum fecit. Et confestim
uidit. et sequebatur eum in uia.

h. cxxviii
ch. cxxviii
l. cxxviii

Et cum appropinquassent hierosolyme et bethanie
ad monte oliueti. mittens duos ex discipulis suis. et
ait illis. Ite in castellum quod est contra uos. et statim
introeuntes illuc. inuenietis pullum ligatum. sup
quem nemo adhuc hominū sedit. Soluite illū. et ad
ducite. Et si quis uobis dixerit quid facitis. dicite
quia dño necessarius est. Et continuo illū dimittet huc.

h. cxxviii
ch. cxxviii
l. cxxviii

Et abeuntes. inuenerū pullum ligatum. ante ianuā
foris in biuio. et soluunt eum. Et quidā de hic ^{ill} stan
tibus. dicebant illis. Quid facitis. soluentes pullū.
Qui dixerunt illis sicut preceperat illis ihs. et dimi
serunt eis. Et duxerunt pullum ad ihm. et inponunt
illi uestimenta sua. et sedit sup eum. Multi autem
uestimenta sua strauerū in uia. Alii autem frondes
cedebant de arboribus. et sternebant in uia.

h. cxxviii
ch. cxxviii
l. cxxviii
f. c

Et qui prehibant. et qui sequebant. clamabant
dicentes. O sanna benedictus qui uenit. in nomine dñi.

Benedictum quod uenit regnum patris nri dauid.

Osanna in excelsis.

Et introiit hierosolimam in templum. Et circum
spectis omnibus. cum iam uespera eēt hora. exiit in betha
nam cū duodecim. Et alia die. cū exirent abethania. esuruit.
Cumq. uidisset a longe ficum habentē folia. Venit.
siquid forte inueniret in ea. Et cum uenisset ad eam.
nihil inuenit preter folia. Non enim erat temp' ficorū.
Et respondens. dixit ei. Iam non amplius in eternū
quisquam fructum ex te manducet. Et audiebant discipuli.

Et ueniunt hierosolimam. Et cū introisset tēplū.
cepit eicere uendentes et ementes in tēplo. et mensas
nūmulariorū. et cathedras uendentū colūbas euerit.
Et non sinebat. ut quisquā transferret uas p tēplū.
Et docebat dicens eis. Nonne scriptū est. quia dom'
mea domus orationis uocabitur omnib. gentib.
Vos autē. fecistis eam speluncā latronū. Quo audito
principes sacerdotū et scribe. querebant quomodo
eum pderent. Timebant enim eum. quō uniuersa
turba admirabantur sup doctrina eius.

di. cxxii
fol

Et cum uespera facta cēt. egrediebatur de ciuitate.

Et cum mane transirent. uidet ^{est petrus} ficum andi facta ardi-
cibus. Et recordatus. dixit ei. Rabbi. ecce ficus. cui

di. cxxiii
fo. cxxii

maledixisti aruit. Et respondens ihs. ait illis. Habete
fidem dī. Amen dico uobis. quia quicumq. dixerit.

huic monti tollere. et mittere in mare. et non hesita-
uerit in corde suo. sed crediderit. quia quodcumque

dixerit fiat. fiat ei. Propterea dico uobis. Omnia que

cumq. orantes petitis. credite quia accipietis. et eue-

nient uob. Et cum stabitis adorandum. dimitte

siquid habetis aduersus aliquem. ut et pater ur̄ qui

in celis est. dimittat uobis peccata ur̄a. Quod si uos

non dimiseritis. nec pater ur̄ qui in celis est. dimit-

tet uobis peccata ur̄a.

x

di. cxxiiii
fo. cxxiii
l. cxxl

Et uenerunt rursus hierosolimam.

Et cum ambulare in templo. accedunt ad eum

summi sacerdotes. et scribe et seniores. et dicunt ei.

In qua potestate hec facis. & quis tibi dedit ^{hanc} potestatem

ut ista facias. Ihs autē respondens. ait illis. Interro-

gabo uos et ego unū uerbū. et respondete mihi. et

dicam uobis. in qua potestate hec facio. Baptismu
 iohannis de celo erat. an ex hominibus. Respondete
 mihi. At illi. cogitabant secum dicentes. Si dixerimus
 de celo. dicit. Quare ergo non credidistis illi. Si dixerimus
 ex hominibus. timebant populum. Omnes enim habe
 bant iohannem. quia uere propheta eet. Et respondentes.
 dicunt ad ihm. Nescimus. Respondens ihs. ait illis. Neq.
 ego dico uobis. in qua potestate hec facia.

in. p. xxiij
 in. c. xxiij
 in. c. xxiij

Et cepit illis in parabolis loqui. Vineam plantauit
 homo. & circumdedit sepem. et fodit lacu. et edifica
 uit turrim. et locauit eam agricolis. et peregre pfectus est.
 Et misit ad agriculas in tempore seruum. ut ab agrico
 lis acciperent de fructu uinee. Qui apprehensum eum
 cecider. et dimiserunt uacuum. Et iterum misit ad
 illos alium seruum. et illum in capite uulnerauerunt.
 et contumelias affecer. Et rursus alium misit. et
 illu occider. Et plures alios quosdam cecidentes.
 alios uero occidentes. Ad huc ergo unum habens
 filium karissimum. et illum misit ad eos nouissi
 mum dicens. Quia reuerbuntur filium meum.

Coloni autem. dixerunt ad inuicem. hic est heres. uenite
 occidamus eum. et nostra erit hereditas. Et apprehenden-
 tes eum. occiderunt. et eiecerunt eum extra uineam. Quid ergo
 faciet dominus uineam. ueniet. et prodeat colonos. et dabit uineam
 aliis. Nec scripturam hanc legistis. Lapidem quem repro-
 bauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. ad domino fac-
 tum est istud. et est mirabile in oculis nostris. Et querebant
 eum tenere. timuerunt turbam. Cognouerunt enim. quoniam
 ad eos parabolam hanc dixerat. Et relicto eo. abierunt.
 Et mittunt ad eum quosdam et phariseis. et herodia-
 nis. ut eum caperent in uerbo. Qui uenientes. dicunt ei.
 Magister. scimus quia uerax es. et non curas quemquam.
 Nec enim uides in faciem hominum. sed in ueritate. uiam
 dei doces. Licet dari tributum cesari. an non dabimus.
 Qui sciens uersutiam eorum. ait illis. Quid me temptatis.
 afferte mihi denarium ut uideam. At illi. obtulerunt ei.
 Et ait illis. Cui est imago hec et scriptio. Dicunt illi.
 cesaris. Respondens autem ihesus. ait illis. Reddite igitur
 que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Et mirantur super eo.
 Et uenerunt ad eum sadducei. qui dicunt resurrectionem

non esse. Et interrogabant eum dicentes. Magister.
moyses nobis scripsit. ut sicui frater mortuus fuerit. et
dimiserit uxorem. et filios non reliquerit. accipiat frater
eius ipsius uxorem. et resuscitet semen fratri suo. Septem
ergo freres erant. Et primus accepit uxorem. et mortuus est.
non relicto semine. Et secundus accepit eam et mortuus est.
et nec iste reliquit semen. Et tertius similiter. et accepit
eam similiter septem. et non reliquit semen. Nouissima
omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cum
resurrexerint. cuius de his erit uxor. septem enim habuit
eam uxorem. Et respondens ipsis. ait illis. Nonne ideo
eratis. non scientes scripturas. neque uirtutem dei. Cum enim
a mortuis resurrexerint. neque nubent. neque nubentur. sed
sunt sicut angeli in celis. De mortuis autem quod resur-
gant. non legistis in libro moysi. super rubum. quomodo
dixit illi deus inquit. ego sum deus abraham. et deus isaac.
et deus iacob. Non est deus mortuorum. sed uiuorum. Vos ergo
multum erratis.

Et accessit unus de scribis. qui audierat illos conquiren-
tes. et uidens quomodo bene illis responderit. interrogauit

eum. quod esset primum omnium mandatu. Ihs autē
respondit ei. Quia primum omnium mandatum est.
audiuit. dñs dñr. unus dñs est. Et diliges dñm dñm
tuum. ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex
tota mente tua. et ex tota uirtute tua. Hoc est primum
mandatu. Secundum autem. simile est illi. Diliges
proximu tuum. tamquam te ipsum. Maius horum.
aliud mandatum non est.

¶. cxxxi
Sol.

Et ait illi scriba. Bene magister in ueritate dixisti.
quia unus est dñs. et non est alius preter eum. Et ut dili
gatur ex toto ^{et ex toto intellectu} corde. et ex tota anima. et ex tota fortitu
dine. et diligere proximum tuum tamquā te ipsum.
Maius est omnib. holocaustis et sacrificiis.
Ihs autem uidens quod sapienter respondisset. dixit
illi. Non es longe a regno dñi.

¶. cxxxi
di. cxxxi
E. cxxxi

Et nemo iam audebat eum interrogare.

¶. cxxxi
di. cxxxi
E. cxxxi

Et respondens ihs. dicebat docens in templo.
Quomodo dicunt scribe. xpm esse filium dauid. ipse
enim dauid. dicit in spū scō. Dixit dñs dño meo. sede
adextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellū

pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dñm. et unde
est filius eius. Et multa turba eum libenter audiunt.

dh. cxxxv
dh. cxxxvi
E. cxxxvii
I. cxxxviii

Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete ab scribis. qui
uolunt in stolis ambulare. et saluari in foro. et in pri
mis cathedris sedere in synagogis. et primos recubiti

dh. cxxxix
E. cxxxix
I. cxxxix

in cenis. Qui deuorant domos uiduarum. sub optentu
plice orationis. hi accipiunt plixius iudicium.

Et sedens ibi contra gatiophilatium. aspiciebat. quo
modo turba uictaret esingatiophilatium; Et multi di
uites. uictabant multa. Cum uenisset autem una uidua
paup. misit duo minuta. quod esset quadrans. Et con
uocans discipulos suos. ait illis. Amen dico uob. qm
uidua hec paup. plus omnib. misit. qui miser ingatio
philatium. Omnis enim. ex eo qd habundat illis miser.
Hec uero depenuria sua omniaque habuit. misit
totum uictum suum.

dh. cxxxix
E. cxxxix
I. cxxxix

Et cum egrederetur de templo. ait illi unus ex disci
pulis suis. Magister. aspice quales lapides. et quales
structure. Et respondens ibi. ait illis. Nonne uides has
magnas edificationes. Non relinquetur lapis super

Lapidem · qui non destruat ·

211

81. p. 100. v. 11
82. p. 101. v. 11
83. p. 102. v. 11

Et cum sederet in monte oliuari contra templum ·
interrogabant eum separatim · petrus et iacob; et io-
hannes · et andreas · Dic nob · quando ista fient · et
quod signum erit · quando hec omnia incipiunt con-
sumari · Et respondens ih̄s · cepit dicere illis ·

Videte · ne quis uos seducat · Multi enim ueniunt
in nomine meo dicentes · ego sum · et multos seducunt ·

Cum audieritis autē bella · et opiniones bellorum ·
nec timueritis · Oportet enim fieri · sed nondum finis ·
Exurget enim gens sup gentem · et regnum sup regnū ·
et erit terremotus p loca · et fimes · Inciū dolorū hec ·

84. p. 103. v. 11
85. p. 104. v. 11
86. p. 105. v. 11
87. p. 106. v. 11

Videte autem uosmetipsos · Tradent enim uos in con-
cilis · et in synagogis uapulabitis · Et ante reges et
presides stabitis propter me · in testimonium illis ·

88. p. 107. v. 11
89. p. 108. v. 11

Et in omnes gentes · primū oportet p̄dicari euāḡm ·

90. p. 109. v. 11
91. p. 110. v. 11
92. p. 111. v. 11
93. p. 112. v. 11

Et cum duxerint uos tradentes · nolite precogitare ·
quid loquimini · Sed quod datum uob fuerit in illa
hora · illud loquimini · Non enim uos estis qui loqui
mini · sed sp̄s sc̄s · Tradet autem frater fratrem in morte ·

& pater filium. Et consurgent filii in parentes. et
morte afficient eos. Et eritis odio omnib. propter
nomen meum. Qui autem sustinuerit in fine. hic salu' erit.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Cum autem uideritis abominatione' desolationis
stantem ubi non debet. qui legit. intellegat.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Tunc qui in iudea sunt. fugiant in montes. et qui sup
tectum. non descendat in domum. nec introeat. ut
tollat quid de domo sua. Et qui in agro erit. non
reuertatur retro. tollere uestimentum suum.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Ne autem pregnantibus. et nutrientib. in illis dieb;

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Orate ergo. ut hieme non fiant.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Erunt enim dies illi tribulationes. tales. quales
non fuerunt ab initio creature quam condidit d's
usq. nunc. neq. fiet.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Et nisi breuiasset dñs dies. non fuisset salua om
nis caro. Sed propter electos quos elegit. breuiavit dies.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Et tunc si quis uobis dixerit. ecce hic est xpc. ecce
illic. ne credideritis.

h. 1. p. 1. 1. 1.
d. 1. 1. 1. 1.

Exurgent enim pseudo xpi. et pseudo pphete.
et dabunt signa et portenta. ad seducendos si fieri

Angl
M. celum
E. celum

potest etiam electos. Vos ergo uidete. ecce predixi uobis omnia.
Sed in illis diebus post tribulationem illam. sol non
tenebrabitur. Et luna non dabit splendorem suum.
Et stelle celi erunt decedentes. et uirtutes que sunt in celis mouebuntur.

Angl
M. celum
E. celum

Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus.
cum uirtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos.
et congregabunt electos suos. A quattuor uentis. a summo
terre. usque ad summum celum. A ficu autem discite para
bolam. Cum iam ramus eius tener fuerit. et nata
fuerint folia cognoscitis. quia in proximo sit aestas.
Sic et uos cum uideritis hec fieri. scitote. quod in
proximo sit in hostis. Amen dico uobis. quod non tran
sibit generatio hec. donec omnia ista fiant. Celum
et terra transibunt. uerba autem mea non transibunt.

Angl
M. celum
E. celum

Dedie autem illo uel hora nemo scit. neque angelus in ce
lis. neque filius nisi pater.

Angl
M. celum
E. celum

Videte. uigilate et orate. Nescitis enim. quando tempus sit.

Angl
M. celum
E. celum

Sicut homo qui peregre profectus. reliquit domum
suam. et dedit seruis suis potestatem. cuiusque operis
et ianitori precipiat. ut uigilet.

officiu
de beatus
le. clau

Vigilate ergo. nescitis enim. quando dñs domus ueniat.
sero. an media nocte. an gallicantu. an mane. Ne cum
uenerit repente. inueniat uos dormientes. Quod autē
uobis dico. omnibus dico. uigilate.

officiu
de beatus
le. clau
de beatus
le. clau

ERAIA VERA PASCA LTIMA POST BIDVVA.

Et querebant summi sacerdotes. et scribe. quomodo deū
dolo tenerent. et occiderent. Dicebant enim. Non in
die festo. ne forte tumultus fieret populi.

officiu
de beatus
le. clau
de beatus
le. clau

Et cum esset bethanie in domo symonis leprosi. et recū
beret. uenit mulier habens alabastrum unguenta. nardi
spicati preciorq. Et fracto alabastro. effudit sup caput
eius. Erant autem quidam indigne ferentes intra semet
ipsos. et dicentes. Ut quid perditio ista unguenti facta ē.
Poterat enim unguentum istud. plus quā trecentis denariis.
et dari pauperibus. Et fremebant in eam. Ihs autē. dix.
Sinite eam. Quid illi molesti estis. Bonum opus. ope
rata est in me. Semp enim pauperes habetis uobiscum.
et cum uoluertis. potestis illis bene facere. me autē.
non semp habetis.

officiu
de beatus
le. clau
de beatus
le. clau

Quod habuit hec fecit. preuenit unguere corpus meum

in sepultura. Amen dico uobis. ubicumq. predicatum
fuerit euangelium istud in uniuerso mundo. et quod
fecit hec. narrabitur in memoriam eius.

h. elc
h. elc
l. elc

Et iudas scariothes. unus de duodecim abiit ad summos
sacerdotes. ut pderet eum illis. Qui audientes gausi sunt.
et promiserunt ei pecuniam se dituros. Et querebat. quo
modo oportune tradere. Et primo die azimorum.
quando pasca immolabant. dicunt ei discipuli. Quo uis
eamus. et paremus tibi. ut manduces pasca. Et mittit
duos ex discipulis suis. et dicit eis. Ite in ciuitate. et
occurrat uobis homo. Linguenamque baiulans.
Sequimini eum. et quocumq. introierit. dicite domino
domus. Qui magister dicit. Vbi est refectio mea. ubi
pasca cum discipulis meis manducem. Et ipse uobis de
monstrabit cenaculum grande stratum. et illic parate nob.
Et abierunt discipuli ei. et uenerunt in ciuitatem. et in uenerunt
sicut dixerat illis. et parauerunt pasca.

h. elc
h. elc
l. elc
l. elc

Vespere autem facto. uenit cum duodecim. Et discubi
bentibus eis et manducantibus. ait ih̄s. Amen dico
uobis. quia unus ex uobis tradet me. qui manducet mecum.

At illi ceperunt contristari. et dicere ei singulim.

Numquid ego. Quia illis. Unus ex duodecim. qui
intinguit mecum in cruce. Et filius quidem hominis

uidit. sicut scriptum est de eo. Ne uitem homini illi.
per quem filius hominis tradetur.

Bonum erat ei. si ita non fuisset homo ille.

Et manducantibus illis. accepit ih̄s panem. et benedi-
cens fregit. et dedit eis et ait. Sumite. hoc est corp' meū.

Et accepto calice. gratias agens dedit eis. et biberunt
ex illo omnes. Et ait illis. hic est sanguis meus noui

testamenti. qui pro multis effundetur. Amen dico uob.

quod iam non bibam de gemmine uitae. usque in diem illū

cum illud bibam. nouum in regno dī. Et hymno dicto.

exierunt in montem oliuorum. Et ait illis ih̄s. Omnes scan-
dalizabimini in nocte ista. Quia scriptū est. Percutia

pastorem. et dispergentur oues. Sed postea cum surrexero.

precedam uos in galileam. Petrus autem. ait ei.

Et si omnes scandalizati fuerint. sed non ego.

Et ait illi ih̄s. Amen dico tibi. quia tu hodie in nocte
hac. prius quā bis gallus uocem dederit. ter me es negaturus.

di. c. lxxi
di. c. lxxi

At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul
comori tibi. non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

di. c. lxxii
di. c. lxxii
di. c. lxxii
di. c. lxxii
di. c. lxxii

Et ueniunt in predium. cui nomen gethsemani.

Et ait discipulis suis. Sedete hic. donec orem.

Et assumit petrum et iohannem et iacobum secum. et cepit
præuere et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea.
usque ad mortem. Sustinete hic. et uigilate.

di. c. lxxiii
di. c. lxxiii
di. c. lxxiii

Et cum processisset paululum. prostratus super terram et
orabat. ut si fieri posset. transiret ab eo hora.

di. c. lxxiv
di. c. lxxiv
di. c. lxxiv
di. c. lxxiv

Et dixit. Abba pater. Omnia tibi possibilia sunt.
transfer calicem hunc a me.

di. c. lxxv
di. c. lxxv
di. c. lxxv
di. c. lxxv
di. c. lxxv

Sed non quod ego uolo. sed quod tu. Et uenit. et inuenit eos
dormientes. et ait petro. Symon dormis. non potuisti
una hora uigilare.

di. c. lxxvi
di. c. lxxvi
di. c. lxxvi
di. c. lxxvi
di. c. lxxvi
di. c. lxxvi
di. c. lxxvi

Vigilate et orate. ut non intretis in temptationem.

Spis quidem promptus. caro autem infirma.

Et iterum abiens. orauit eundem sermonem dicens.

Et reuersus denuo. inuenit eos dormientes. Erant
enim oculi eorum grauati. et ignorabant quid responderent.

di. c. lxxvii
di. c. lxxvii
di. c. lxxvii

Et uenit tertio. et ait illis. Dormite iam. et requiescite.

Sufficit. uenit hora. ecce tradetur filius hominis. in
manus peccatorum. Surgite. eamus. Ecce qui me tradet. ppe ē.

Et adhuc eo loquente. uenit iudas scarioth. unus
ex duodecim. et cum eo turba multa. cū gladius et lignis.
a summis sacerdotib. et scribis. et a senioribus.

Dederit autē traditor ei signū eis. dicens. Quemcūq.
osculatus fuero. ipse est. tenete eū. et ducite eū.

Et cum uenisset. statim accedens ad eum. ait. Rabbi.
et osculatus est eum. At illi manū iniecit in eū. et tenuerunt eū.

Unus autē quidā decircūstantib. educens gladium.
percussit seruū summi sacerdotis. et amputauit illi auriculā.

Et respondens ih̄s. ait illis. Tamquā ad litronem
existis cum gladius et lignis cōprehendere me. Cotidie
eram apud uos in templo docens. et non me tenuistis.

Sed ut ad impleantur scripture.

Tunc discipuli eius relinquentes eum. omnes fugerunt.

Adolescens autem quidam sequebatur eum. amictus sindone
sup nudo. et tenuerunt eum. At ille reiecta sindone.
nudus p̄git ab eis.

Et adduxerunt ih̄m ad summū sacerdotem. et conuenerunt

omnes sacerdotes et scribe. et seniores.

af. clxxxviii
m. cccxiii
l. cxi

Petrus autem. alongo secutus est eum. usq. intro. in ttriū.

Et sedebat cum ministris. et calefaciebat se ad ignem.

h. clxxxviii
m. cccxiii
l. cxi

Summi uero sacerdotes et omne conciliū. querebant
aduersus ihm testimonium. ut eum morti traderent.

nec inueniebant. multi enim testimonii falsū dicebant
aduersus eum. et conuenientia testimonia non erant.

h. ccc
m. cccxiii

Et quidam surgentes. falsum testimonii ferebant
aduersus eum dicentes. Quō nos audiuius eū dicentē.

Ego dissoluam templū hoc manufactū. et peridui.

aliud non manufactū edificabo. Et non erat cūueniens

testimonium eorum. Et exurgens sūmus sacerdos

inmedium. interrogauit ihm dicens. Non respon

des quicquam ad ea. que tibi obiciuntur ab his.

Ille autem tacebat. et nihil respondit.

Rursum sūmus sacerdos interrogabat eum. et dixit.

Tu es xpo filius benedicq.

h. cccxi
m. cccxiii
l. cxi

Ihs autem. dixit illi. Ego sum. Et uidebitis filium

hominis ad dextris sedentem uirtutis. et uenientē cū nubib. celj.

h. cccxi
m. cccxiii

Sūmus autē sacerdos. scindens uestimenta sua. ait.

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
Quid ad huc desideramus testes. Audistis blasphemiam.

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
Quid uobis uidetur. Qui omnes condemnauerunt eum.
et reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum.
et uelare faciem eius. et colaphis eum cedere. et dicere ei.
Propheta. Et ministri alapis eum cedebant.

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
Et cum esset petrus in atrio deorsum. uenit una ex
ancillis summi sacerdotis. Et cum uidisset petrum
calefacientem se. aspiciens illum ait. Et tu cum ihu
nazareno eras. At ille. negauit dicens. Nescio. neque

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
nouo quid dicas. Et exiit foras ante atrium. & gallus
cantaui. Rursus autem cum uidisset illum ancilla.
cepit dicere circumstantibus. quia hic ex illis est.
At ille. iterum negauit. Et post pusillum. rursus
qui adstabant. dicebant petro. Vere. ex illis es.
Nam et galileus es. Ille autem cepit anathematizare
et iurare. quia nescio hominem ^{istum} quem dicitis.

Et statim iterum gallus cantauit.

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ei ihu.
priusquam gallus cantet bis. ter me negabis.

af. cxxxi
dh. cxxxi
l. cxxxi
Et cepit flere. Et confestim mane consilium

ficientes summi sacerdotes cum seniorib. et scribis. et
uniuerso concilio.

Vincentes ihm duxer. et tradiderunt pilato.

Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeoru.
At ille respondens. ait illi. Tudicis.

Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Sicut
autē. rursus interrogauit eum dicens. Non respondes
quicquā. uides in quantis te accusant. Ihs autē amplius
nihil respondit. ita ut miraretur pilatus.

Per diem autem festum. dimittere solebat illis unum
ex uinctis. quemcumq. petissent.

Erat autem qui dicebatur barabbas. qui cū seditiosus erit
uinctus. qui in seditione fecerat homicidiū. Et cū ascen
disset turba. cepit rogare. sicut semp faciebat illis.
Pilatus autem. respondit eis et dixit. Vultis dimittam
uob regem iudeorum. Sciebat enim. qđ p inuidiam tra
didissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concitauerunt turbam. ut magis barab
ban dimitteret eis.

Pilatus autem iterū respondens. ait illis. Quid ergo uultis

faciā regi iudeorum. At illi. iterum clamauer. Crucifige eū.
Pilatus uero. dicebat eis. Quid enī mali fecit. At illi.
magis clamabant. Crucifige eum.

35. 2041
36. 2042
37. 2043
38. 2044 Pilatus autem uolens populo satisfacere. dimisit illis ba
rabbā. et tradidit ihm flagellis cesū. ut crucifigetur.

35. 2045
36. 2046
37. 2047
38. 2048 Milites autem duxer. eum intro in atrium pretorii. et
conuocant totam cohortem. Et induunt eū purpurā
et in ponunt ei plectentē spinā coronā. Et ceperunt
silitare eum. haue. rex iudeorum. Et percutiebant caput
eius harundine. et conspuebant eum. et ponentes genua
adorabant eum.

35. 2049
36. 2050 Et postquam illuserunt ei. exuer. illum purpurā et
induer. illum uestimentis suis. et educunt illū. ut crucifigerent eū.

35. 2051
36. 2052
37. 2053 Et angariauer. pretereuntem quēpiā sīmonē cireneū.
uenientem de uilla. patrem alexandri et rufi. ut tollerā. crucē ei.

35. 2054
36. 2055
37. 2056 Et pducunt illum in golgotha locum. qd ē int̄ptatū caluarie loc.

35. 2057
36. 2058
37. 2059 Et dabant ei bibere uinum myrratum. et non accepit.

35. 2060
36. 2061
37. 2062 Et crucifigentes eum. diuiserunt uestimenta eius.
mittentes sortem sup. eis. quisquid tollerā.

35. 2063
36. 2064 Erat autem hora tertia. et crucifixerunt eum.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Et erat titulus cause eius in scriptis. rex iudeorum

Et cum eo crucifigunt duo latrones. unum ad dextris et alium a sinistris

Et ad impleta est scriptura que dicit. & cum iniquis reputat e.

Et pretereuntes blasphemabant eum. mouentes

capita sua et dicentes. Vni. qui destruit templum. et in trib.

dieb. edificat. saluum fac te metipsum. descendens de cruce.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Similiter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum

cum scribis. dicebant. Alios saluos fac. seipsum non potest saluum facere.

Xp̄s rex isrl̄ descendit nunc de cruce. ut uideamus et credamus.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Et qui cum eo crucifixi erant. conuiciabantur ei.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Et facto hora sexta. tenebre facte sunt per totam terram
usque in horam nonam.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Et hora nona. exclamauit ih̄s uoce magna dicens.

HELOI. HELOI. Lami sabhani. qd̄ est interpretatu.

D̄s meus. d̄s meus. ut quid dereliquisti me. et quid

de circumstantib. audientes. dicebant. Ecce. heliā uocat.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Currens autem unus. et implens spongiā in aceto.

circumponensq. calamo. potum dabit ei dicens.

Sinite. uideamus si uenit helias. ad deponendum eum.

Incipit
Evangelium
secundum
mattheum
capitulum
xxviii
versus
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ih̄s autem emissā uoce magna. expirauit.

Et uelum templi scissum est in duo. a sursum usque deorsum.

Videns autem centurio. qui ex aduerso stabat. quia sic
climans expirasset. ait. Vere. hic homo. filius dei erit.

Erant autem ^{ibi} et mulieres. de longe aspicientes. inter
quas erat maria magdalena. et maria iacobi minoris.
et ioseph miter. et solome. Et cum esset in galilea seque-
bantur eum. et ministrabant ei. Et alie multe. que simul
cum eo ascenderant hierosolimam.

Et cum iam sero esset factum. quia erit parasceue
quod est ante sabbatum. uenit ioseph ab arimathia
nobilis decurio. qui et ipse erat expectans regnum dei.
Et audacter introiit ad pilatum. et petit corpus ihu.
Pilatus autem. mirabatur si uideret. et accersito cen-
turione. interrogauit eum si iam mortuus esset.

Et cum cognouisset a centurione. donauit corpus ioseph.

Ioseph autem meratus sindonem. et deponens eum.
inuoluit sindone. Et posuit ^{eum} in monumento. quod erat
excisum de petra. Et aduolu lapide ad ostium monumenti.

Maria autem magdalena. et maria ioseph. aspi-
ciebant. ubi poneretur.

ET TERTIO IDU QUINQUE NONAS APRILIS

IN CALENDAS APRILIS

emerunt aromata: ut uenientes unguerent ihm.

5. ccc. xxi
4. ccc. lxxv
3. ccc. xxi

Et ualde mane una sabbatorum. ueniunt ad monu-

mentum. orto iam sole. Et dicebant ad inuicem.

Quis reuoluit nob lapidem. ab ostio monumenti.

Et respicientes. uiderunt reuolutum lapidem.

Erat quippe magnus ualde. Et introcuntes in mo-

numentum. uiderunt iuuenem sedentem in dextris.

5. ccc. xxi
4. ccc. lxxv
3. ccc. xxi

co opertum stola candida. et obstupuerunt. Qui dixit illis.

Nolite expauescere. Ihm quem uis nati arenum. crucifixum.

surrexit. non est hic. Ecce locus. ubi posuerunt eum.

Sed ite dicite discipulis eius. et petro. quia pcedit

uos in galileam. Ibi eum uidebitis. sicut dixit uobis.

5. ccc. xxi
4. ccc. lxxv
3. ccc. xxi

At ille exeuntes. fugerunt de monumento. Inuaserat

enim eis tremor et pauor. et nemini quicquam dixerunt.

Timebant enim. Surgens autem mane prima sabbati.

apparuit primo marie magdalene. de qua eiecerat

septem demonia. Illa uidens. nuntiavit his. qui cum

ea fuerant. lugentibus et flentibus. Et illi audientes quia

uiuere. et uiuus esset ab eis. non crediderunt.

Post hec autem duobus ex eis ambulanti-
bus. ostensus est. in alia effigie euntibus in uillam.

Et illi euntes. nuntiauerunt ceteris. nec illis crediderunt.

NOUITATE JESU CHRISTI

illis undecim. Apparuit ih̄s. et expbrauit incredu-

litatem illorum. et duriciam cordis. Quia his qui

uiderant eum resurrexisse. non crediderunt.

Et dixit eis. Euntes in mundum uniuersum uni-
uersum. predicate euanḡm omni creature.

Et qui crediderit. et baptizatus fuerit. saluus erit.

Qui uero non crediderit. condemnabitur. Signa

autem. ^{eos} qui crediderint. hec sequentur. In nomine

meo demonia eicient. linguis loquentur nouis.

serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint.

non eos nocebit. Super egros manus inponent. et bene

abebunt. Et dñs quidem ih̄s. postquam locutus est

eis. assumptus est in celum. et sedit adextris dñi.

Illi autem profecti. predicauerunt ubiq; Dño coope-

rante. et sermone confirmante. sequentibus. signis.

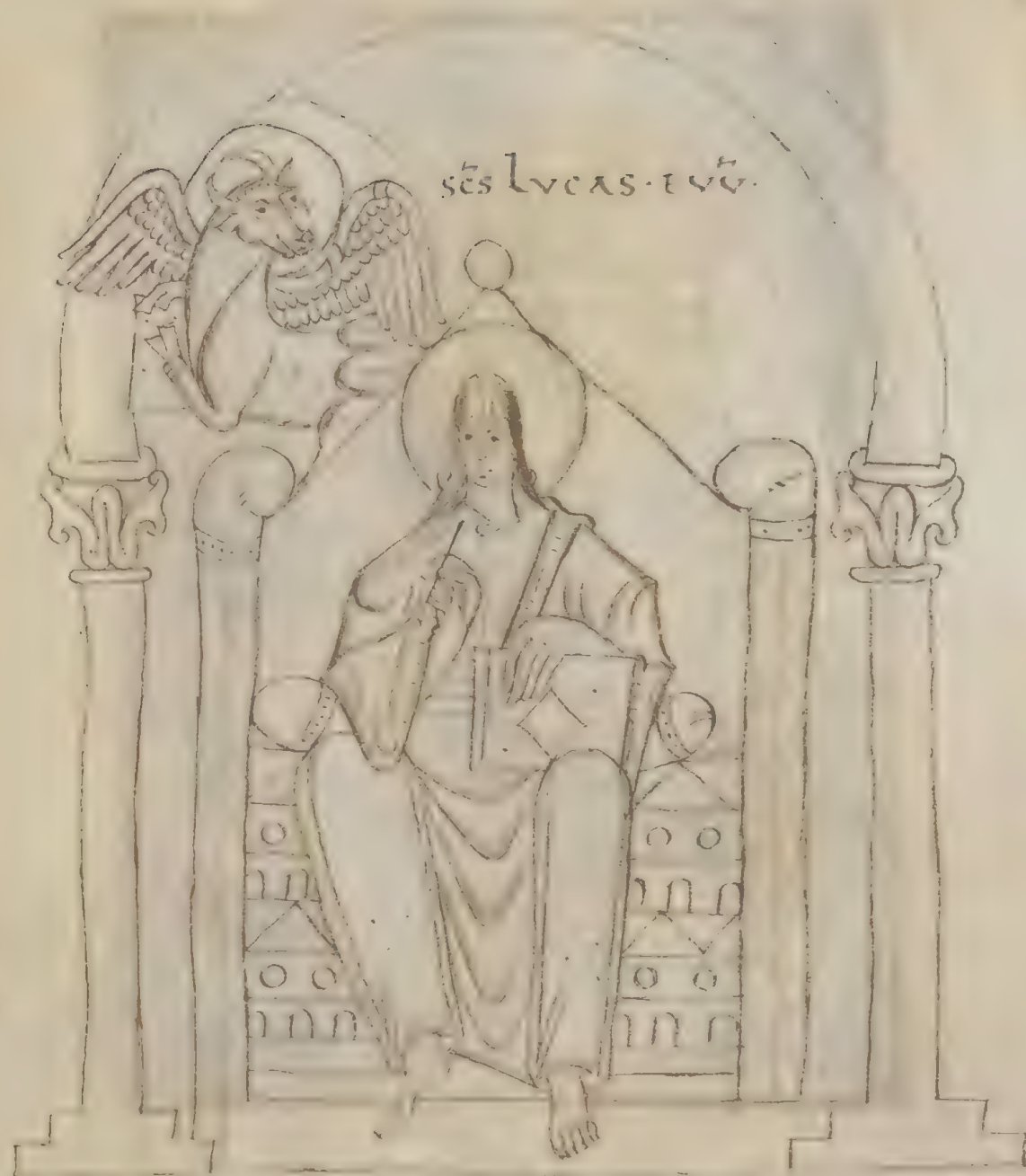
EXPLICIT EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM

INCIPIT NARRATIO IN SECUNDUM LUCAM

Lucas syrus anno censis arte medicus. discipulus apostolorum. postea paulum secutus. usq. ad confessionem eius. seruens dō sine crimine. Nam neq. uxorem umquam habens neq. filios. Septuaginta et quattuor annorum obijt in bethunia plen' spū scō. Qui cum iam scripta essent euagla. p m iherosolimam dem in iudea. p marcum autem in italia scō instigante spū. in achais paribus hoc scripsit euangl'm signifi cans etā ipse in pri. neipio ante alia cō descripta. cui extra ea que ordo euangelice dispositionis exposcet. ea maxime necessitas laboris fuit. Ut primum erecis fidelib. omni ppheticone uenturū in carnē dī xpī manifesta humanitas. Ne iudaicis fabulis aēta. in solo legis desiderio tenerent. ne uel hereticis fabulis. et stultis sollicitationib. seducti excederent. a ueritate elaboraret.

Dehinc ut in principio euagla iohannis naturate presumppta. cui euagl'm scribere. cōtinuo deet scribere indicaret. Contestans infecōpleta et que eēt ab aliis inchoata. Cui deo p baptismū fili dī affectione generationis in xpō implete. repetende a principio naturate humane potestas pmissa est. ut requireret. de monstraret. Inq. adphendens erat p nathan filium introitū recurrentis in dīm. generationis admissio in disparabilis dī. predicans in hominib. spm suum pfectū opus hominis redire in se p filium faceret. qui p dauid patrem. ueniret. et p plebem in xpō. Cui lucē non inmerito etiā scribendorū apostolicorum actū potestas in ministerio datur. ut dō in dīm pleno. et filio p ditionis exancto. oratione ab aptis facta. sorte dñi. electionis numer' compleretur. Sicq. paulus confirmationem apostolicis actib. daret. quem dū contra stimulum recalcitratum in se desolasset. Quod e legibus. ac requirit b dīm. et si p singula imp dīm anob. uile fuerat. sciens tamen. quod dō. et sōm agricolam oportet a fructib. suis edere. uitium publicā curiositate. ne nō uolentib. dīm inuocant. qui facti dīmib. prodess.

INCIPIT NARRATIO IN SECUNDUM LUCAM

NARRATIONE

QVAE IN OB

COMPLETE S.

73
sicut tradiderunt nobis quia ab initio ipsi uiderunt. et ministri
fuerunt sermonis. Visum est et mihi a secundo a princi-
pio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere. optime
theophile. ut cognoscas eorum uerborum. de quibus
eruditus es ueritatem.

IN ITINERIBUS HIS
sacerdos quidam. nomine zacharias. de uince abia. et
uxor illi defiliabus aaron. et nomen eius elisabeth.
Erant autem ambo iusti ante dominum. Incedentes in
omnibus mandatis. et iustificationibus domini sine querela.
Et non illis filius. eo quod esset elisabeth sterilis.
et ambo processissent in diebus suis.
Factum est autem cum sacerdotio fungeretur zacha-
rias in ordine uicis sue ante dominum. secundum consue-
tudinem sacerdotum. sorte exiit. ut incensum poneret.
ingressus in templum domini. Et omnis multitudo
erat populi. orans foris. ora incensum. Apparuit autem
illi angelus domini. stans ad dextris altaris incensum.
Et zacharias turbatus est uidens. et timor irruit

sup eum. At autem ad illum angelus. Ne timeas Zacharia. qm exaudita est deprecatio tua. et uxor tua Elisabeth. pariet tibi filium. et uocabis nomen eius iohanne. Et erit gaudium tibi et exultatio. et multi innatiuitate eius gaudebunt. Erunt enim magnus coram domino. et uinum et siceram non bibet. Et spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue. et multos filiorum israhel conuertet ad dominum dominum ipsorum. Et ipse precedet ante illum. in spiritu et uirtute helie. ut conuertat corda patrum in filios. et incredibiles ad prudentiam iustorum. Salutare domino. plebem perfectam. Et dixit zacharias ad angelum. Unde hoc sciam. ego enim sum senex. et uxor mea processit in diebus suis.

l. ii
d. iii

Et respondens angelus. dixit ei. Ego sum gabriel. qui sto ante dominum. Et missus sum loqui ad te. et hec tibi euangelizare.

l. iii
sol

Et ecce eris tacens. et non poteris loqui. usque in diem. quo hec fiunt. pro eo quod non credidisti uerbis meis. que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam. et mirabantur. quod tardaretur.

ipse in templo. Egressus autem. non poterat loqui
ad illos. Et cognouit quod uisione uidisset in templo.
& ipse erat innuens illis. et permansit mutus. Et factum
est. ut impleti sunt dies officii eius. abiit in domum suam.
Post hos autem dies. concepit Elisabeth uxor eius. et
occultabat se mensibus quinque. dicens. Quia sic mihi
fecit dominus. in diebus. quibus respexit auferre obprobrium
meum inter homines.

I N M E N S E A U T E M S E X T O

Missus est angelus gabriel ad o. in ciuitatem galilee.
cui nomen nazareth. ad uirginem desponsatam uiro.
cui nomen erit ioseph de domo dauid. et nomen uirgi
nis maria. Et ingressus angelus ad eam. dixit. Haue.
gratia plena. dominus tecum. benedicta tu in mulieribus.
Que cum audisset. turbata est in sermone eius. et cogi
tabat. qualis esset ista saluatio. Et ait angelus ei.
Nec timeas maria. inuenisti enim gratiam apud dominum.
Ecce concipies in utero. et paries filium. et uocabis
nomen eius ihm. Hic erit magnus. et filius altissimi
uocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius.

et regnabit in domo iacob in eternum. et regni eius.
non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quo
modo fiet istud. quoniam uirum non cognosco. Et respon
dens angelus. dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te. et
uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod
nascetur secundum. uocabitur filius dei. Et ecce elisabeth
cognita tua. et ipsa concepit filium in senectute sua.
Et hic mensis est sextus. que illi uocatur sterilis.
quia non erit impossibile apud dominum omne uerbum.
Dixit autem maria. Ecce ancilla domini. fiat mihi se
cundum uerbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

EXEGETICA MARCI IN DIE IVLLIS

Abiit in montana cum festinatione. in ciuitatem
iuda. et intrauit in domum zacharie. et salutauit
elisabeth. Et factum est ut audiuit salutationem marie
elisabeth. exultauit in finis in utero eius. Et repleta
est spiritu sancto elisabeth. et exclamauit uoce magna
et dixit. benedicta tu inter mulieres. et benedixit
fructus uentris tui. Et unde hoc mihi. ut ueniat
mater domini mei ad me. ecce enim ut facta est uox

salutationis tue in auribus meis. exultavit in gau-
dio in finis in utero meo. Et beata que credidit.
quod perficeretur ea. que dicta sunt ei a domino. Et ait maria.
Magnificat anima mea dominum. et exultavit spiritus meus
in domino salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille
sue. ecce enim ex hoc beata me dicent omnes generati-
ones. Quia fecit mihi magna qui potens est. et sanctum
nomen eius. Et misericordia eius in progenies et proge-
nies. timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo.
dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes
desedere. et exaltauit humiles. Esurientes inpleuit
bonis. et diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum
suum. memorari misericordie sue. Sicut locutus
est ad patres nostros. abraham. et semini eius in secula.
Mansit autem maria cum illa. quasi mensibus. tribus.
et reuersa est in domum suam.

ELISABETH IMPLETUM EST

tempus pariendi. et peperit filium. Et audierunt vicini
et cognati eius. quia magnificauit dominus misericordiam
suam cum illa. et congratulabantur ei. Et factum est

indie octauo. uenerunt circumcidere puerū. et uoca-
bant eum nomine patris sui Zachariam. Et respondens
mater eius. dixit. Nequaquam. sed uocabitur iohannes.
Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua.
qui uocetur hoc nomine. Innucebant autem patri eius.
quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem.
scripsit dicens. iohannes est nomen eius. Et mirati sunt
uniuersi. Apertum est autem ilico os eius et lingua
eius. et loquebatur benedicens dñm. Et factus est timor
sup omnes uicinos eorum. et sup omnia montana iudee.
diuulgabant omnia uerba hec. Et posuerunt omnes
qui audierant in corde suo. dicentes. Quis putas.
puer iste erit. et enim manus dñi erit cum illo.
Et zacharias pater eius impletus spū scō. et prophe-
tauit dicens. benedictus dñs dñs isrl. quia uisitauit.
et fecit redētionem. plebi sue. Et erex cornu salutis
nobis. in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est p̄ os
scōrum. quia seculosunt prophetarū ei. Salutem ex
inimicis nr̄is. et de manu omnium qui oderunt nos.
Ad faciendam misericordiam cum patribus nr̄is. et

161
memorari testamenti sui scj. Iusiurandum quod iurauit
ad abraham patrem nrm. daturum se nobis. Ut sine
timore de manu inimicorum nrorum liberati. serui
amus illi. In scititate et iusticia coram ipso. omnibus
diebus nrjs. Et tu puer propheta altissimi uocaberis.
prebis enim ante faciem dni purare uias eius. Addan
dum scientiam salutis plebi eius. in remissionem pec
catorum eorum. Seruiscera misericordie di nri. in quib;
uistauit nos oriens ex alto. In luminare his qui in
tenebris et in umbra mortis sedent. ad dirigendos
pedes nros in uiam pacis. Puer autem crescebat et con
fortabatur spu. et erat in desertis. usq; in diem osten
sionis sue ad israhel. factum est aut in diebus illis.

EXII EDICTVM ACESARE AVGVSTO.

ut describeretur uniuersus orbis. hec descriptio prima
facta est a preside syrie cirino. Et ibant omes. ut pro
ficerentur. singuli in suam ciuitatem. Ascendit aut
et ioseph. agalilea. de ciuitate nazareth. in iudeam.
ciuitatem dauid. que uocatur bethleem. eo qd eet
de domo et familia dauid. ut proficeretur cum maria

desponsata sibi uxore pregnantē. Factum est uitem
cum eēt ibi. impleti sunt dies ut parerē. Et peperit
filium suum primogenitum. et pannis eum inuoluit.
& reclinauit eum in presepio. quia non erat eis locus
indiuersorio. Et pastores erant in regione eadem uigi-
lantes. et custodientes uigiliis noctis supragregē suū.
Et ecce angelus dñi stetit iuxta illos. et claritas di-
cētum fulsit illos. et timuerunt timore magno. Et dixit illis
angelus. Nolite timere. Ecce enim euangelizo uobis
gaudium magnum. quod erit omni populo: quia
natus est uobis hodie saluator. qui est xpc dñs. in
ciuitate dauid. Et hoc uobis signū. Inuenietis infan-
tē pannis inuolutum. et positum in presepio. Et subito
facta est cum angelo. multitudo militie celestis. lau-
dantium dñm et dicentium. Glā in altissimis dō. et
in terra pax in hominibus. bonę uoluntatis.
Et factū est ut discesserāt ab eis angeli in celum.
Pastores loquebantur adinuicem. Transeam⁹ usq. beth-
leem. et uideamus hoc uerbum quod factū est. qđ
dñs ostendit nobis. Et uenerunt festinantes. et inuenerunt

mariam et ioseph. et infantem positum in presepio.
Videntes autem. cognouerunt de uerbo. quod dictum
erat illis. de puero hoc. Et omnes qui audierunt. mi-
rati sunt. et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos.
Maria autem conseruabat omnia uerba hec cōferens
in corde suo. Et reuersi sunt pastores. glorificantes.
et laudantes dñm. In omnibus que audierant et uide-
rant. sicut dictum est ad illos.

Et postquam consummati sunt dies octo. ut circu-
cideret. ^{pater} uocatum est nomen eius ih̄s. Quod uoca-
tum est ab angelo. prius quam in utero conciperetur.

ET POSTQUAM IMPLERIS VITI DIES
purgationis eius. secundum legem moysi. tulerunt
illum in hierlm. ut sisterent eum dño. sicut scriptum
est in lege dñi. Qui omne masculinū. adaperiens
uuluum. sc̄m dño uocabitur. Et ut darent hostiā.
sec̄dm qđ dictum. in lege dñi. parturitum. aut
duos pullos columbarum.

11

Et ecce homo erat in hierlm. cui nomen sīmeon.
et homo iste iustus et timoratus. expectans consolationē

isrl. et sps scs erat in eo. Et responsum accepit aspū
sco. non uisum se mortem. nisi prius uideret xpm dñj.
Et uenit in spū intemplum. Et cum inducerent puerū
ibm putntes eius. ut facerent scdm consuetudinem
legis mo. et ipse accepit eum in ulnas suas. et benedixit
dm et dixit. Nunc dimittis seruum tuū dño. secun-
dum uerbum tuum in pace. Quia uideri oculi mei
salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium
populorum. Lumen ad reuelationem gentium. et
gloriam plebi tue. israhel.

Et erat pater eius et mater mirantes. sup his. que
dicebantur de illo. Et benedixit illis simeon. et dixit
ad mariam matrem eius. Ecce positus ē hic in ruinā.
et in resurrectionem multorū in isrl. et in signum.
cui contradicetur. Et tuam ipsius animā pertransibit
gladius. ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat anna prophetissa filia fanuhel. de tribu aser.
hec processerat in dieb; multis. et uixerat cum uiro
suo annis septem a uirginitate sua. Et hec uidit usq;
ad annos octoginta quattuor. que non discedebat

125
de templo . ieiunius et obsecrationib . seruieus . nocte
ac die . Et hec ipsa hora supueniens confitebatur dño .
et loquebatur de illo . omnib . qui expectabant redēp
tionem hierlm . Et ut pfeecerunt omnia . secundum
legem dñi . reuersi sunt in galileam . in ciuitatē suam
nazarēth . Puer autem crescebat et confortabatur .
plenus sapientia . et gratia dī erat in illo .
Et ibant parentes ei p om̄s annos in hierusalem .
in die sollempni pasce .

ET CUM FACTVS ESSET ANNO RŪ DVODECIM .
ascendentibus illis hierosolymam . secundū con
suetudinem diei festi . Consumatisq ; dieb . cū redirent .
remansit puer ih̄s in hierlm . et non cognouer̄ paren
tes eius . Existimantes autem illum esse in comitatu .
uener̄ iter diei . et requirebant eum inter cognatos
et notos . Et non inuenientes . regressi sunt in hierlm .
requirentes eum . Et factum est post tridui . inuener̄
illum in templo sedentem in medio doctorū . audiente
illos . et interrogantem eos .

l. 1111
ch. lxxii
h. xxi

Stupebant autem omnes qui eum audiebant . sup

prudencia et responsis eius. Et uidentes ^{ad} mirati sunt.

Et dixit mater eius ad illum. fili. quid fecisti nobis. ecce pater tuus et ego. dolentes querebamus te. Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. nesciebatis. quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et ipsi non intellexerunt uerbum. quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis. et uenit nazareth. et erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia uerba hec. in corde suo. Et ih̄s proficiebat sapientia. et etate et gratia apud dñm et homines. |||

^{autem}
Antiphona. *Et uenit in omnem regionem iordanis.*
tiberi cesaris. procurante pontio pilato iudeam. tetrarcha autem galilee herode. philippo autem fratre eius tetrarcha. ituree et trachonitidis regionis. et lisania abilene tetrarcha. sub principibus sacerdotum anna et cupha. factum est uerbum dñi sup iohanne tachane filium in deserto.

Et uenit in omnem regionem iordanis. predicans baptismum penitentiae. in remissionem peccatorum. sicut scriptum est in libro sermonum isaie prophete.

Luc. xiii.
m. 5.

Voce clamantis in deserto. parate uiam dñi. rectas
fiette semitas eius. Omnis uallis implebitur. et om
nis mons et collis humiliabitur. Et er̃ praua indirecta.
et aspera in uias planas. Et uidebit omnis caro. salutare dñi.
Dicebat ergo ad turbas. que exiebant. ut baptizarent̃
ab ipso. Genimina uiperarum. Quis ostendit uob
fugere. auenturi ite. Fiette ergo fructus dignos pe
nitentie. et neceperitis dicere. patre habem̃ abraham.
Dico autem uobis. qui potest dñs de lapidib. istis.
suscitare filios abrahe. Iam enim. securis ad radicem
arborum posita est. Omnis enim arbor. non faciens
fructum bonum. excidetur. et in ignem mittetur.
Et interrogabant eum turbe dicentes. Quid ergo
facimus. Respondens autem. dicebat illis. Qui habet
duas tunicas. det non habenti. Et qui habet escas.
similiter faciat. Venerunt autem et publicani. ut baptiza
rentur. et dixerunt ad illum. Magister. quid faciem.
At ille dixit ad illos. Nihil amplius. quam quod
constitutum est uobis facietis. Interrogabant autem illi.
& milites dicentes. Quid faciem & nos. et ait illis.

Luc. xiii.
v. 11.

Neminem concutatis. neque calumniam faciatis.
& contenti estote stipendii uris. Existimante autē
populo. et cogitantibus omnib. de ioh. anne. ne forte
ipse esset xpc. Respondit iohannes. dicens omnib.;

l. x
m. xi
ch. iiii
l. xii

Ego quidem aqua baptizo uos. ueniet autē fortior
me. cui non sum dignus. soluere corrigiā calciamen
torum eius. Ipse uos baptizabit. in spū scō et igni.

l. xi
ch. xxi

Cuius uentilabrum in manu eius. et purgabit arē
suam. et congregabit triticum in horreum suū. Saleas
autem. comburet igni inextinguibili. Multa quidē
et alia exortans. euangelizabat populo.

l. xii
ch. xliii
m. lvi

Herodes autem tetrarcha. cum corripere tur ab illo.
de herodiade. uxore fratris sui. et de omnib. malis.
que fecit herodes. adiecit et hōc supra omnia. et in
clusit iohannem in carcere.

l. xiii
m. xliii
ch. v
l. xxi

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus
et ihū baptizato et orante. apertum est celum. et descen
dit sps scs corporali specie. sicut columba in ipsum.
Et uox de celo facta est. Tu es filius meus dilectus.
in te complacuit mihi.

Et ipse ih̄s erat incipiens. quasi annorū triginta.
ut putabatur filius ioseph.

Qui fuit beli. Qui fuit matthan. Qui fuit leui.

Qui fuit melchi. Qui fuit ianne. Qui fuit ioseph.

Qui fuit mathathie. Qui fuit amos. Qui fuit naum.

Qui fuit esli. Qui fuit nagge. Qui fuit maxth.

Qui fuit mathathie. Qui fuit semei. Qui fuit ioseph.

Qui fuit iuda. Qui fuit ioanna. Qui fuit rosa.

Qui fuit torobabel. Qui fuit salathibel. Qui fuit neri.

Qui fuit melchi. Qui fuit addi. Qui fuit cosan.

Qui fuit helmadan. Qui fuit her. Qui fuit hiesu.

Qui fuit helier. Qui fuit iorim. Qui fuit mathath.

Qui fuit leui. Qui fuit symeon. Qui fuit iuda.

Qui fuit ioseph. Qui fuit iona. Qui fuit elrachim.

Qui fuit melex. Qui fuit menna. Qui fuit mathata.

Qui fuit nathan. Qui fuit dauid. Qui fuit iesse.

Qui fuit obed. Qui fuit boor. Qui fuit salmon.

Qui fuit naasson. Qui fuit aminadab. Qui fuit arim.

Qui fuit esrom. Qui fuit phares. Qui fuit iude.

Qui fuit iacob. Qui fuit isaac. Qui fuit abrahe.

Qui fuit thare. Qui fuit nachor. Qui fuit seruth.
Qui fuit ragau. Qui fuit phalee. Qui fuit eber.
Qui fuit sile. Qui fuit canan. Qui fuit arphaxet.
Qui fuit sem. Qui fuit noe. Qui fuit lamech.
Qui fuit mathusile. Qui fuit enoc. Qui fuit iared.
Qui fuit malalehel. Qui fuit canan. Qui fuit enos.
Qui fuit seth. Qui fuit adam. Qui fuit dñs ; IIII

IHC NVTEM PLVS SVS SC O.

regressus est iordanem. et agebatur in spū. in deserto.
dieb: quadraginta. et temptabatur a diabolo.

Et nihil manducauit in dieb: illis. et consumma-
tis illis. esurito. Dixit autem illi diabolus. Si
filius dñs. dic lapidi huic. ut panis fiat. Respon-
dit ad illum ih̄s. Scriptum est. quia non in pane
solo uiuit homo. sed in omni uerbo dñi. Et duxit
illum diabolus. et ostendit illi omnia regna orbis
terre. in momento temporis. et ait illi. Tibi dabo
potestatem hanc uniuersam. et gloria illorum. quia
tradita sunt mihi. et cui uolo do illa. Tu ergo.
si adoraueris coram me. erunt tua omnia.

146
Et respondens ibi dixit illi. Scriptum est. dñm
dñm tuum adorabis. et illi soli seruiēs. Et duxit
illum in hierlm. et statuit eum supra pinna tēpli.
et dixit illi. Si filius di es. mitte te hinc deorsum.
Scriptum est enim. quod angelis suis mandauit
de te. ut conseruent te. & quia in manib. tollent
te. ne forte offendas ad lapidem pedē tuū. Et respon
dens ibi ait illi. Dictum est. non temptabis dñm
dñm tuum. Et consummata omni temptatione. dia
bolus recessit ab illo. usq. ad tempus.

Et regressus
est ihs in uirtute
sp̄s in galileam.

Et regressus est ihs in uirtute sp̄s in galileam.
et fama exiit p̄ uniuersam regionem de illo. Et ipse
doceret in synagogis eorum. et magnificabatur ab omnib;

Et uenit
nāzareth ubi erat nutritus.

Et uenit nāzareth ubi erat nutritus. et intrauit
secundum consuetudinem suam die sabbati in syna
gogam. et surrexit legere. Et traditus est ei liber.
prophete esae. Et ut reuoluit librum. inuenit
locum. ubi scriptum erat. Sp̄s dñi super me. propter
quod unxit me. euangelizare pauperib. misit me.
Sanare contritos corde. predicare captiuis remissionē.

et cecidissimum. Dimittere confractos in remissionem.

predicare annum dñi acceptum. et diem retributionis.

Et cum plicuisset librum. reddidit ministro et sedit.

Et omnium in synagoga oculi. erant intendentes in eum.

Cepit autem dicere ad illos. Quia hodie impleta est
hec scriptura in auribus uris.

l. xxiii
ch. lxi
v. l.
f. lxxiii

Et omnes testimonium illi dabant. et mirabantur
in uerbis gratie. que procedebant de ore ipsius. Et
dicebant. Nonne hic filius est ioseph.

l. xx
v. l.
sol

Et ait illis. Utique dicetis mihi hanc similitudinem.
medice. curate ipsum. Quanta audiuius facta in
capharnaum. fac et hic in patria tua.

l. xxi
ch. lxi
v. lxxv
f. lxxv

Ait autem. Amen dico uobis. quia nemo propheta
acceptus est in patria sua.

l. xxii
v. l.
sol

In ueritate dico uobis. Multe uidue erant in diebus
helie. in isrl. quando clausum est celum annis tribus
et mensibus sex. cum facta esset fames magna in omni
terra. et ad nullam illarum missus est helias. nisi in
sareptha sidonie. ad mulierem uiduam. Et multi leprosi
erant in isrl. sub heliseo propheta. et nemo eorum mundatus.

est. nisi neeman syrus. Et repleti sunt omnes in syna-
goga ira. hec audientes. Et surrexerunt. et eiecerunt illum
extra ciuitatem. et duxerunt illum usque ad supelium
montis. super quem ciuitas eorum erat edificata. ut
precipitarent eum. Ipse autem transiens. per medium eorum ibat.

Exxiii
A. xiii
B. xiii

Et descendit in capharnaum. ciuitate galilee. ibique
docet et illos sabbatis. sermo ipsius.

Exxiiii
A. xiiii
B. xiiii

Et stupebant in doctrina eius. quia in potestate erat

Exxv
A. xv
B. xv

Et in synagoga erat homo habens demonium inmundum.
et exclamauit uoce magna dicens. Sine quid nobis. et
tibi ihu natarenus. uenisti perdere nos. Scio te. qui sis
filius dei. Et increpauit illum ihs dicens. Obmutesce.
& exi ab illo. Et cum perisset illum demonium in medium.
exit ab illo. nihilque eum nocuit. Et factus est pauor
in omnibus. & conloquebantur ad inuicem dicentes.
Quod est hoc uerbum. quia in potestate et uirtute
imperat inmundis spiritibus et exeunt. Et diuulga-
batur fama de illo. in omni loco regionis.

Exxvi
A. xvi
B. xvi

Surgens autem de synagoga. introiit in domum
simonis. Socrus autem simonis. tenebat magnis

febris. Et rogauer̃ illum. p̃ea. Et stans sup̃ illā.
imperauit febr̃. et dimisit illam. Et continuo surgens.
ministrabat illis. Cum sol autem occidisset. omnes
qui habebant infirmos uariis languoribus. ducebant
illos ad eum. Et ille singulis manus imponeb̃. cura
bat eos. Exiebant autem demonia a multis. clamantia
et dicentia. quia tu es filius d̃j. Et increpans. non
sinebat ea loqui. quia sciebant ipsum esse xpm̃.

l. xxvii
f. 201v

l. xxviii
f. 202r

Facta autem die. egressus ibat in desertum locum.
Et turbe requirebant eum. et uener̃ usq; ad ipsum.
et detinebant illum ne disceder̃ ab eis. Quib; ille
ait. Quia alijs ciuitatib; oportet me euangelizare.
regnum d̃j. quia ideo missus sum. Et erat p̃dicans.
in synagogis galilee.

l. xxviii
f. 201

Factum est autem cum turbe irruerent in ihm̃. ut
audirent uerbum d̃j. et ipse stabat secus stagnum
genesareth. Et uidit duas naues stantes secus stagnū.
piscatores autem descenderant. et lauabant retia.
Ascendens autem in unam nauim que erat simo
nis. rogabit eum a terra reducere pusillum.

Et sedens. docebat de nauicula uerbis. **N**ecessi
uit autem loqui. dixit ad symonem. **D**uc matru
et laxate ^{re}na uiri incapturi. **E**t respondens symon.
dixit illi. ^{preceptor} **S**er totam noctem laborantes nihil cepim.
in uerbo uitem tuo laxabo rete. **E**t cum hoc fecis
sent. concluderunt piscium multitudinem copiosam.
Rumpebatur autem rete eorum. **E**t annuerunt
socii qui erant in alio naui. ut uirerent. et adiu
uarent eos. **E**t uenerunt. et impleuerunt ambas
nauiculas. ita ut mergentur ^{re}. **Q**uod cum uidisset
symon petrus. procipto ad iesua ihu dicens.
Exi a me. quia homo peccator sum dñe. **S**tupor
enim circumdederat eum. et omnes qui cum illo
erant in captura piscium quam ceperant.
Similiter autem iacobum & iohannem filios zebe
dei. qui erant socii symonis. **E**t ait ad symonem
ih̄s. **N**oli timere. ex hoc iam homines eris capiens.
Et subductis ad terram nauib. relictis omnibus.
secuti sunt eum.

EI PAETOM EST COMESSE IIM

in una ciuitatem. et ecce uir plenus lepro et uidens
ihm. et procidens in faciem eius. rogauit eum dicens.
Dñe. si uis. potes me mundare. Et extendens manu.
tetigit illum dicens. Volo. mundare. Et confectus.
lepra discessit ab illo. Et ipse precepit illy. ut
nemini diceret. sed uide. ostende te sacerdoti. et
offer pro emundatione tua. sicut precepit moy-
ses in testamōum illis.

l. xxxiii
ch. xxiii
m. xxviii
l. xliii

Perambulabat autem magis sermo de illo. & con-
ueniebant turbe multe. ut audirent. et curarent
ab infirmitatibus suis.

l. xxxi
ch. xxi
m. xxvi

l. xxxvii
ch. xxvii
m. xxxii

Ipse autem secebat in desertum. et orabat.

ET FACTURA EST IN QUODA DIE RVMA. ET

ipse sedebat docens. Et erant pharisei sedentes. et
legis doctores. qui uenerant ex omni castello galilee.
et iudex. et hierusalem. et uirtus erat dñi ad sanan-
dum eos.

l. xxxviii
ch. xxviii
m. xxxiii

Et ecce uiri portantes in lecto hominem.
qui erat paralyticus. et querebant eum inferre. &
ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte
eum inferrent pre turba. ascenderunt sup tectum.

& p[re]gulas sub miserunt illum cum lecto in me-
dium. ante ih̄m. Quorū fidē ut uidit. dixit.
Homo. remittuntur tibi peccata tua. Et ceper[unt]
cogitare scribe & pharisei. dicentes. Quis est hic.
qui loquitur blasphemias. Quis potest dimittere
peccata nisi solus d[eu]s. Ut cognouit autē ih̄s cogi-
tationes eorum. respondens dixit ad illos. Quid
cogitatis in cordibus ur̄is. Quid est facilius dicere
dimittantur tibi peccata. an dicere. surge et ambula.
Ut autem scitis. quia filius hominis. potestatem
habet in terra dimittendi peccata. Atto paralytico.
Tibi dico. surge. et tolle lectum tuum. et uade
in domum tuam. Et confestim surgens coram illis.
tulit in quo iacebat. et abiit in domum suam.
magnificans d[eu]m. Et stupor apprehendit om̄s.
et magnificabant d[eu]m. Et repleti sunt timore.
dicentes. Quia uidimus mirabilia hodie.
ET POST HEC EXIIT. ET VIDI[IT] PUBLICANU[m].
nomine leui. sedentem ad teloneum. et ait illi.
Sequere me. Et relictis omnibus. surgens. secut[us] ē eū.

Ad

1. p. 111
4. l. 11
4. 111

Et fecit ei conuiuium magnum lani in domo suo.
et erat turba multa publicanorum. et aliorum.
qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant
pharisei et scribe. ^{coru} dicentes ad discipulos eius.
Quare cum publicanis et peccatoribus mandu-
catis et bibitis.

1. p. 111
4. l. 11
4. 111

Et respondens ipsis. dixit ad illos. Non egent
qui sani sunt medico. sed qui male habent.
Non enim ueni uocare iustos. sed peccatores in penitentiam.
At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli iohannis
ieiunant frequenter. et obsecrationes faciunt. simi-
liter et phariseorum. tu autem edas et bibis.
quibus ipse ait. Numquid potestis filios sponsi.
dum cum illis est sponsus. facere ieiunare. Venient
autem dies cum ablitus fuerit ab illis sponsus.
tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem
et similitudinem ad illos. Qui nemo commisit
a uestimento nouo. in mittit in uestimentum uetus.
Alioquin. et nouum rumpit. & ueteri non conuenit
commixtura nouo. Et nemo mittit uinum nouum.

in utres ueteres. Noloquin. rumpit uinum nouum
utres. & ipsum effunditur. et utres peribunt.
Sed uinum nouum. in utres nouos mittendu est.
& utraque conseruantur. Et nemo bibens uetus
statim uult nouum. dicet enim. uetus melius est.
Factum est autem in sabbato secundo. primo. cum
transire p. lita. uellebunt discipuli eius spicas.
et manducabant. conficintes manibus. Quidam
autem phariseorum. dicebant illis. Quid facitis.
quod non licet in sabbatis. Et respondens ihs ad
eos. dicit. Nec hoc legistis. quod fecit dauid
cum esurire ipse. et qui cum eo erant. quo modo
intrauit in domum di. et panes ppositionis sumit
et manducauit. & dedit his qui cum eo erant.
quos non licebat manducare. nisi tantum sacerdotibus.
Et dicebat illis. Quia dñs est filius hominis. etiam sabbati.
Factum est autem & in alio sabbato. ut intrare
in sinagogam. et docere. Et erat ibi homo. &
manus eius dextera erat arida. Obseruabant autem
scribe et pharisei. si in sabbato curaret. ut inuenirent.

l. xli
ch. xxi
v. xxi

l. xli
ch. xxi
v. xxi

unde accusarent illum. Ipse uero sciebat cogitationes
eorum. et ait homini. qui habebat manū aridam.
Surge. et sta in medium. Et surgens. stetit. Ait
autem ad illos ih̄s. Interrogo uos. si licet sabbatis
beneficere an male? Animi saluam facere. an perdere?
Et circumspectis omnibus. in ira dixit hominib.
Extende manum tuam. Et extendit. et restituta
est manus eius. Ipsi autem repleti sunt in spiritum
et conloquebantur ad inuicem. quid nā facerent ih̄u.
Factum est autem in illis diebus. exiit in montem
orare. Et erat pernoctans in oratione dñi. Et cum dies
factus esset. uocauit discipulos suos. et elegit duo
decim ex ipsis. quos et aptos nominauit.
Simonem quē cognominauit petru. & andream fr̄em ei.
Iacobū & iohanne. philippum. & bartholomeum.
Thoma. & mattheū. et Iacobū alphei. et simonē. qui
uocatur zelotes. Iudam iacobi. & Iudā scarioth.
qui fuit proditor.

Et descendens cum illis. stetit in loco cum pefiri.
et turba discipulorum eius. Et multitudo copiosa

1. xl. iii
d. c. c. l. iii
h. l. x. vi
1. xl. iiii
d. c. c. l. iiii
h. l. x. vii

1. xl. iiii
d. c. c. l. iiii
h. l. x. vii
1. xl. v

plebis. ab omni iudei et hierosolym. et maritima. et
tiri. et sidonis. qui uenerunt ut audirent eum. et sana-
rentur a languoribus suis. Et qui uexabantur ab
spiritibus immundis. curabantur. Et omnis turba
querabat eum tangere. quia uirtus de illo exiebat.
et sanabat omnes.

Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos. dicebat.
Beati pauperes. quia uos est regnum dei.

Beati qui nunc esuritis. quia saturabimini.

Beati qui nunc fleas. quia ridebitis.

Beati eritis. cum uos oderint homines. et cum sepa-
rauerint uos et exprobrauerint. et eixerint nomen
uostum tanquam malum propter filium hominis.
Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces
uostra. multa in celo. Secundum hec enim. facie-
bant prophetas patres eorum.

Neruntamen uos uobis diuitibus. qui habetis con-
solationem uostam. Ne uobis qui saturati estis. quia
esurietis. Ne uobis qui ridetis nunc. quia luge-
bitis et flebitis.

1. 41
501

Ne cum bene uobis dixerint omnes homines. secun-
dum hec faciebant. ^{pseudo}prophetae per uires eorum.

1. 42
502

Sed uobis dico qui auditis. diligite inimicos uos.
beneficite his qui oderunt uos. Benedicite maledi-
centibus uos. orate pro calumniantibus uobis.

1. 43
503

Et qui te percussit in maxillam. prebe et alteram.
Et ab eo qui aufert tibi uestimentum. etiam tunicam
nolite prohibere. Omni autem petenti te. tribue.
Et qui aufert que tua sunt. ne repetas.

1. 44
504

Et pro ut uultis ut faciant uobis homines. et uos
facite illis similiter.

2. 10
505

Et si diligatis eos qui uos diligunt. que uobis est gratia.
Nam et peccatores diligentes se diligunt. Et si bene
feceritis his qui uobis beneficiunt. que uobis est gratia.
Siquidem et peccatores hoc faciunt. Et si mutuum
dederitis. his quibus speratis recipere. que uobis est gratia.
Nam et peccatores peccatoribus fenerantur. ut reci-
pant equalia. Verumtamen diligite inimicos
uos. et beneficite. et mutuum date. nihil despe-
rantes. et erit merces uiri multa. Et eritis

filii altissimi. quia ipse benignus est super ingratos et malos.

Estote ergo misericordes. sicut et pater vester misericors est.

Nolite iudicare. et non iudicabimini. Nolite
condemnare. et non condemnabimini. Dimitte.

et dimittetur vobis. Date. et dabitur vobis.

Mensuram bonam. et confertam. et coagulatam. et superfluentem
dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura
qua mensi fueritis. remetietur vobis.

Dicebat autem illis et similitudinem. Numquid
potest cecus cecum ducere. nonne ambo in foveam cadunt.

Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem
omnis erit. sicut magister eius.

Quid autem uides festucam in oculo fratris tui.
trabem autem que in oculo tuo est non consideras.

Et quomodo potes dicere fratri tuo. frater. sine oculo
festucam de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabem
non uidens. Propterea. ecce primum trahere de oculo
tuo. et tunc perspicies. ut educaas festucam de oculo fratris tui.

Non est arbor bona. que facit fructus malos. neque
arbor mala. faciens fructum bonum. Unaquęque

enim arbor. de fructu suo cognoscitur. Neque enim despinis colligunt ficus. neque de rubo vindemiant uuam.

1. lxxii
2. lxxiii
3. lxxiiii

Bonus homo. de bono thesauro cordis sui. profert bonum. Et malus homo. de malo thesauro cordis sui profert malum. Ex abundantia enim cordis. os loquitur.

1. lxxii
2. lxxiii
3. lxxiiii
4. lxxv

Quid autem uocatis me dñe dñe. et non facitis que dico.

Omnis qui uenit ad me. et audit sermones meos. et facit eos. ostendum uobis cui similis sit. Similis est homini edificanti domum. qui fodit in altum. et posuit fundamenta supra petram. Inundatione autem facto. illisum est flumen domui illi. et non potuit eam mouere.

Fundata enim erat. supra petram.

Qui autem audit. et non facit. similis est homini edificanti domum suam supra petram. sine fundamento. In quam illisus est fluuius. et continuo cecidit. et facta est ruina domus illius magna.

1. lxxii
2. lxxiii
3. lxxiiii
4. lxxv

Cum autem impleisset omnia uerba sua

¶

in aures plebis. intrauit capharnaum. Centurionis
autem cuiusdam seruus male habens erat moriturus.
qui illi erat preciosus. Et cum audisset de ihu. misit
ad eum seniores iudeorum. rogans eum ut ueniret.
et saluaret seruum eius. At illi cum uenissent ad eu.
rogabant eum sollicite dicentes ei. Quia dignus est.
ut hoc illi prestes. Diligit enim gentem nostram. et syna
gogam. ipse edificauit nobis. Ihs autem. ibat cum illis.
Et cum non longe esset ad domo. misit ad eu centurio
amicos dicens. Dne. noli uexari. Non enim dignus
sum. ut sub tectum meum intres. Propter quod
et me ipsum non sum dignum arbitratu. ut uenire
ad te. Sed dic uerbo. et sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum sub potestate constitutus.
habens sub me milites. Et dico huic uade. et uadit.
Et alio. ueni. et uenit. Et seruo meo. fac hoc. et
fieri. Quo audito ihs miratus est. et conuersus.
sequentibus se turbis dixit. Amen dico uob. nec
in isrl tantam fidem inueni.

Et reuersi qui missi fuerant domum. inuenerunt

seruum qui languerat sanum.

¶ Lxxvii
Sol

Et factum est deinceps. ibit in ciuitate que uocetur
naum. et ibant cum illo discipuli eius. et turba copiosa.
Cum autem appropinquarent porte ciuitatis. ecce
defunctus efferebatur. filius unicus matris sue.
Et hec uidua erat. et turba ciuitatis multa circum illam.
Quam cum uidisset ih̄s. misericordia motus super
illi dixit illi. noli flere. Et accessit. et tangit
loculum. Hi autem qui portabant. steterunt.
Et ait. Adulescens. tibi dico. surge. Et resedit
qui erat mortuus et cepit loqui. et dedit illi manum
sue. Accepit autem om̄s timor. et magnificabant
d̄m dicentes. Qui propheta magnus surrexit in
nobis. et qui d̄s. misit ante plebem suam.

¶ Lxxviii
Sol

Et exiit hic sermo in uniuersam iudei de illo.
et omnem circa regionem.

¶ Lxxviiii
Sol

Et nuntiauer̄ iohanni discipuli ei. de omnib; his.
Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes.
et misit ad ih̄m dicens. Tu es qui uenurus es. an illu
expectamus. Cum autem uenissent ad eum uir.

114
dixerunt. Iohannes baptista. misit nos ad te dicens.
Tu es qui uenturus es. an alium expectamus. in ipsa
autem hora curauit multos a languoribus et plagis.
et spiritibus malis. et ceteris multis. donauit usum.
Et respondens. dixit illis. Euntes nuntiate io
hanni. que uidistis et audistis. quia cecce uident.
claudia ambulare. leprosi mundantur. Surdi audi
unt. mortui resurgunt. pauperes euangelizant.
Et beatus est. quiq; non fuerit scandalizatus in me.
Et cum discessissent nunci iohannis. cepit dicere
de iohanne ad turbas. Quid existis in desertum
uidere. harundine uento moueri. Sed quid existis
uidere. hominem mollibus uestimentis indutum.
Ecce qui in ueste precioso sunt. et deliciis. in do
mibus regum sunt. Sed quid existis uidere. pro
phetam. Vtiq; dico uob. et plus quam propheta.
Hic est. de quo scriptum est. Ecce mitto angelum
meum ante faciem tuam. qui praeparabit uiam tuam. in me te.
Dico enim uobis. maior inter natos mulierum.
propheta iohannes baptista nemo est. Qui uult

Qui autem minor est. in regno di maior est illo.

l. lxxii
sol

Et omnis populus audiens et publicani. iustificauerunt
dm. baptizati baptisma iohannis. Pharisei autem
et legis periti. consilium di spreuerunt in semetipso s.
non baptizati ab eo.

l. lxxiii
d. xii

Cui ergo similes dicam homines. generationis huius.
et cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus in foro.
et loquentibus adinuicem et dicentibus. Cantauimus uobis
tibis. et non saltastis. Lamentauimus. et non plorastis.
Venit enim iohannes baptista. neque manducans panem.
neque bibens uinum. et dicitis demonium habere.
Venit ^{enim} filius hominis manducans et bibens. et dicitis.
ecce homo uorator. et bibens uinum. amicus publicano
rum. et peccatorum. Et iustificata est sapientia. ab
omnibus filiis suis.

l. lxxiiii
d. lxxv
d. lxxvi
l. lxxvii

Rogauit autem illum quidam ex phariseis. ut manducaret cum illo.
Et ingressus domum pharisei. discubuit. Et ecce mu
lier que erat in ciuitate peccatrix. ut cognouit quod
accubuit in domo pharisei. attulit alabastrum unguenti.
et stans retro secus pedes eius. lacrimis cepit rigare

115
pedes eius. et capillis capitis sui tergeb. it. et oscula
batur pedes eius. et unguento unguebat.

Videns autem phariseus qui uocauerat eum. ait
intra se dicens. hic si esset ppheta. sciret utiq; que
et qualis mulier esset que tangit eum. quia peccatrix e.
Et respondens ihs. dixit ad illu. Simon. habeo tibi
aliquid dicere. Duo debitores erant cuida feneratori.
unus debebat denarios quingentos. alius quinquaginta.
Non habentibus illis unde redderent. donauit utrisq;
Quis ergo eum plus diligit. Respondens simon. dix.
Estimo. quia is. cui plus donauit. At ille dixit ei.
Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem. dixit simoni.
Vides hanc mulierem. Intraui in domum tua. aqua
pedibus meis non dedisti. hec autem. lacrimis rigauit
pedes meos. et capillis suis tersit. Osculum mihi non
dedisti. hec autem. ex quo intraui. non cessauit oscu
lari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti. hec
autem. unguento unxit pedes meos. propter qd dico
tibi. Remittuntur ei peccata multa. quia dilexit multu.
Cui autem minus dimittatur. minus diligit.

Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et
ceperunt qui simul accumbabant. dicere intra se. Quis
est hic. qui etiam peccata dimittit. Dixit autem
ad mulierem. Fides tua te salua fecit. uade in pace.

1°. lxxxi
sol.

Et factum est deinceps. et ipse iter faciebat per ciuitates.
et castellum predicans. et euangelizans regnum dei.
Et duodecim cum illo. et mulieres aliquae. quae erant
curatae. ab spiritibus malignis. et infirmitatibus. Maria
quae uocatur magdalena. de qua demonia septem exierant.
et iohanna uxor chuze procuratoris herodis. et susanna
et aliae multae. quae ministrabant eis de facultatibus suis.

1°. lxxxii
th. xxxxi

Cum autem turba multa conueniret. et de ciuitatibus.
conueniret ad iherosolimam. dixit per similitudinem. Exiit qui
seminat. seminare semen suum. Et dum seminat.
aliud cecidit secus uiam et conculcatum est. et uolu-
cres caeli comederunt illud. Et aliud cecidit super petram.
et natum uiruit. quia non habebat humorem. Et aliud
cecidit inter spinas. et simul exorte spine. suffoca-
uerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam.
et ortum fecit fructum centuplum. Haec dicens. clamabat.

Qui habet aures audiendi. audiat. Interrogabant
autem eum discipuli ei. quæ esset hæc parabola.

^{l. lxxviii}
^{o. lxxviii}
^{h. lxxviii}
^{f. lxxviii} **Q**uibus ipse dixit. Vobis datum est nosse mysteriū
regni dī. ceteris autem in parabolis. ut uidentes non
uideant. et audientes non intellegant.

^{l. lxxviii}
^{o. lxxviii}
^{h. lxxviii} **E**st autem hæc parabola. Semen. est uerbum dī.

^{h. lxxviii} Qui autem secus uiam sunt. hi sunt qui audiunt.
Deinde uenit diabolus. et tollit uerbum de corde
eorum. ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram.
qui cum audierint. cum gaudio suscipiunt uerbum.
Et hi radices non habent. quia ad tempus credunt.
et in tempore temptationis recedunt. Quod autem
in spinis cecidit. hi sunt qui audier. et a sollicitudi-
nibus et diuitiis. et uoluptatibus uite. euntes suffo-
cantur. et non referunt fructum. Quod autē in bonā
terram. hi sunt qui in corde bono et optimo. audi-
entes uerbum retineno. Et fructum afferunt in patientia.

^{l. lxxviii}
^{o. lxxviii}
^{h. lxxviii} **N**emo autem lucernam accendens. operit eā
aut sup̄tus lectum ponit. sed sup̄ candelabrum ponit.
ut intrantes uideant lumen.

l. 4. c. 1.
m. 1. c. 1.
f. 1. c. 1.

Non enim est occultum. quod non manifestetur.

Hec absconditū qđ non cognoscatur. et in palā ueniat.

l. 4. c. 1.
m. 1. c. 1.
f. 1. c. 1.

Videte ergo. quomodo auditis. Qui enī habet. da
bitur illi. Et quicumque non habet. etiā quod putat
se habere. auferetur ab illo.

l. 4. c. 1.
m. 1. c. 1.
f. 1. c. 1.

Venerūt autē ad illū. mater et fr̄s eius. et non poterant
adire eum pr̄ turba. Et nuntiatum est illi. Mater
tua et fr̄s tui stant foris. uolentes te uidere. Qui
respondens. dixit ad eos. Mater mea et fr̄s mei hi sunt.
qui uerbum dī audiunt et faciunt.

l. 4. c. 1.
m. 1. c. 1.
f. 1. c. 1.

ACTVRA EST AVTEMA IN VHA DIE AVRA.

et ipse ascendit in nauiculam. et discipuli ei. Et ait
ad illos. Transfretemus trans stagnum. et ascenderē.
Nauigantes autē eis. obdormiunt. Et descendit pro
cella uenti in stagnum. et complebant. et pericli-
bantur. Accedentes autem. suscitauerunt eum dicentes.
Preceptor. perimus. Et ille surgens increpauit uentū.
et tempestatem aque. et cessauit. et facta est tranquil-
litas. Dixit autem illis. Vbi ē fides ur̄a. Qui timen-
tes. mutati sunt ad inuicem dicentes. Quis putas hic ē.

Quia et uentis imperat. & mari. et obediunt ei.

Et nauigauerunt ad regionem gerasenorum. que est
contra galileam. Et cum egressus esset ad terram. occurrit
illi uir quidam. qui habebat demonium. u. temporib; multis.
Et uestimento non induebatur. neque in domo manebat.
sed in monumentis. Is ut uidit ihm. prociuit ante illu.
& exclamans uoce magna dixit. Quid mihi et tibi est
ihu. fili di altissimi. Obsecro te. ne me torqueas. Scipi
ebat enim spui in mundo. ut exisset ab homine. Multis
enim temporibus arripiebat illum. et uinciebatur catenis.
et copedibus custoditus. et ruptis uinculis agebatur
ademonio in deserto. Interrogauit autem illu ihs dicens.
Quid tibi nomen est. Et illo dixit. legio. Quia intrauerant
demonia multa in eum. Et rogabant illum. ne impe
rarat illis. ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex
porcorum multorum pascentium in monte. et roga
bant eum. ut pmitteret eis in illos ingredi. Et permisit
illis. Exierunt autem demonia ab homine. & intrauerunt
in porcos. Et impetu abiit grex p preceptum in stagnu.
et suffocatus est. Quod ut uiderunt facti qui pascebant.

fugerunt et nuntiauerunt in ciuitatem et in uillis.
 Exierunt autem uidere quod factum est. et uenerunt ad ihm.
 et inuenerunt hominem sedentem. a quo demonia exierant.
 uestitum. ac sana mente. ad pedes eius. et timuerunt. Nuncia
 uerunt autem illis et qui uiderant. quomodo sinus factus
 esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo
 regionis gerasenorum. ut discederet ab ipsis. quia
 timore magno tenebantur. Ipse autem ascendens nauis.
 reuersus est. et rogauit illum uir. a quo demonia exierant.
 ut cum eo esset. Dimisit autem illum ihesus dicens.
 Redi domum tuam. et narra quanta tibi fecit dominus.
 Et abiit per uersam ciuitatem predicans. quanta
 illi fecisset ihesus.

l. lxxxvii
 d. lxxvii

l. lxxxviii
 d. lxxxviii
 h. lxxxviii

FACTUM EST AUTEM CUM REDIISSET IESUS.
 excepit illum turba. Erant enim omnes expectantes eum.
 Et ecce uir cui nomen iairus. et ipse princeps synagoge
 erat. Et cecidit ad pedes ihesu. rogans eum. ut intraret
 in domum eius. quia filia unica erat illi. fere annorum
 duodecim. et hec moriebatur. Et contigit dum irretire
 a turbis comprimebatur. Et mulier quedam. erat in

fluxu sanguinis ab annis duodecim. que in medicos
erogauerit omnem substantiam suam. nec ab ullo po-
tuit curari. Accessit retro. et tetigit fimbriam uestimenti
eius. et confestim cessat fluxus sanguinis. Et ait ih̄s.
Quis est qui me tetigit? Negantibus autem omnibus dixit
petrus. et qui cum illo erant. Preceptor. turbe te compr-
munt & affligunt. et dicis. quis me tetigit? Et dixit
ih̄s. Tetigit me aliquis. Nam ego noui uirtutem de
me exisse. Videns autem mulier quia non latuit.
tremens uenit. et prostravit ante pedes eius. et ob qua-
runt causam tetigerit eum. indicauit coram omni populo.
et quemadmodum confestim sanata sit. Et ipse.
dixit illi. filia. fides tua te saluum fecit. uade in pace.
Adhuc illo loquente. uenit quidam ad principem
synagoge. dicens ei. Quia mortua est filia tua.
noli uexare illum. Ih̄s autem audito hoc uerbo.
respondit patri puellae. Noli timere. crede tantum.
et salua erit. Et cum uenisset domum. non permisit
intrare secum quemquam. nisi petrum. & iacobum.
et iohannem. et patrem. et matrem puellae. flebant

autem omnes. et plangebant illam. Et ille dixit.
Nolite flere. non est mortua puella sed dormit. Et
deridebant eum. scientes quia mortua esset. Ipse
autem tenens manum ei. clamauit dicens. Puella
surge. Et reuersus est sps ei. et surrex continuo. Et
iussit dare illi manducare. Et stupuerunt parentes ei.
Quib; precepit ne aliquid dicerent. qd factum erat. xiii

l. lxxxvii
ch. lxxxviii
fi. xxxiiii

Conuocatis autem duodecim apostoli s. dedit illis
uirtute & potestatem sup omnia demonia. et ut
Languores curarent. Et misit illos predicare regnu
di. et sanare infirmos.

l. lxxxviii
ch. lxxxviii
fi. lxxxx

Et ait ad illos. Nihil tulertis in uia. neq; uirgam.
neq; peram. neq; panem. neq; pecunia. neq; duas
tunicas habetis. Et in qua cumq; domu intueritis.
ibi manete. et inde no exeat.

l. lxxxviii
ch. lxxxviii
fi. lxxxx

Et quicumq; non receperint uos. exeuntes de ciui
tate illa. etiam puluerem pedum uorū. excutite in
testimoniū supra illos.

l. lxxxviii
ch. lxxxviii
fi. lxxxx

Egressi autem. circuibant p castella. euangelizan
tes. et curantes ubique.

l. 20
f. 101v
f. 102r

Audiuit autem herodes tetrarcha omnia que fiebant
ab eo. et hesitabat. eo quod dicebatur. quibusdam. quia
iohannes surrexit a mortuis. Aliis uero. quia
helias apparuit. Ab aliis autem. qui propheta unus
de antiquis surrex. Et ait herodes. Iohanne ego de
collui. quis autem est iste. de quo ego audio talia.
Et querebat uidere eum.

l. 21
f. 102v
f. 103r

Et reuersi apostoli. narrauerunt illi. quicunque fecerunt.

l. 22
f. 103v
f. 104r

Et adsumptis illis. secessit seorsum in desertum locum.

qui est bethsaida. Quod cum cognouissent turbe.
secute sunt illum. Et excepit illos. et loquebatur
illis de regno dei. Et eos qui eum indigebant. sanabat.

l. 23
f. 104v
f. 105r

Die autem ceperat declinare. Et accedentes duodecim.
dixerunt illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella uillasque
que circa sunt. diuertant et inueniant escas. quia
hic in loco deserto sumus. Ait autem ad illos. Vos date
illis manducare. At illi dixerunt. Non sunt nobis plus
quam quinque panes. & duo pisces. nisi forte nos
eamus. ^{et edemus} in omne hanc turba escas. Erant autem fere
uiri quinque milia. Ait autem ad discipulos suos.

facite illos discumbere p̄ conuiuia quinquagenos.
et ita fecer̄. Et discubuer̄ omnes. Acceptis autem
quinq; panibus et duob; piscib; respex̄ in celū et be-
nedix̄ illos. et fregit. et distribuit discipulis suis.
ut ponerent ante turbas. Et manducauer̄ omnes.
et saturati sunt. Et sublitus est qđ sup̄fuit illis
fragmentorū. cophini duodeci.

℞. ccciii
℞. cccviii
℞. lxxxviii
℞. lxxxviii

Et factum est cum solus esset orans. erant cū illo
et discipuli. Et interrogauit illos dicens. Quē me
esse dicunt turbe. At illi responder̄ & dixer̄. Iohannē
baptistam. alii autem heliū. alii quia p̄pheta unus
de priorib; surrex̄. Dixit autē illis. Vos autē. quem
me esse dicitis. Respondens symon petrus. dixit. Xpm̄ dñm.

℞. cccv
℞. cccviii
℞. lxxxviii

At ille increpans illos. p̄cepit necui dicerent.
hoc dicens. quia oportet filiū hominis multa pati.
et rep̄b̄ari a senioribus. et principibus sacerdotum.
et scribis. et occidi. et tertia die resurgere.

℞. cccv
℞. cccviii
℞. lxxxviii

Dicebat autē ad om̄s. Si quis uult post me uenire.
abneget semetipsum. et tollat crucē suā cotidie. et
sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam

saluam facere. pder illam.

Nam qui pderit animam suam propter me. salui
fiet illi. Quid enim pfiat homini. si lucretur uni
uersum mundu. se autem ipsum pderit. & detrimentu sui fiet.

l. xxviii
ch. lxxviii
ch. lxxviii

Nam qui me erubuerit. et meos sermones. hunc filius
hominis erubescet. cu uenerit in muestate sua. et patris.
et scorum angtorum.

l. xxviii
ch. lxxviii
ch. lxxviii

Dico autem uobis. Vere sunt aliqui hic stantes. qui
non angustabunt mortem. donec uideant regnu dñi.

Factum e autē p' hec uerba. fere dies octo. & adsumit
petrum et iacobum. et iohanne. et ascendit in mon
tem. ut oriret. Et factum est dum oriret. species
uultus eius altera. et uestitus eius albus refulgens.
Et ecce duo uiri. loquebantur cum illo. Erant autē
moyses et helias uisi in muestate. et dicebant exces
sum ei. que cōpleturus erit in hierlm. Petrus uero.
et qui cum illo grauati erant somno. Et euigilantes.
uider muestate ei. et duos uiros. qui stabant cu illo.
Et factu est dum discederent ab illo. ait petrus. ad ihm.
Preceptor. bonu est nos hic ee. et fieri m' tria tabernacula.

Unum tibi. et unum helie. et unum moriſi. nesciens
quid diceret. Hec autem illo loquente. facta e nubecula.
et obumbravit eos. Et timuerunt intrantibus illis in nubem.
et uox facta est de nube dicens. Hic est filius meus
dilectus. ipsum audite. Et dum fieret uox. inuentus
est ih̄s solus. et ipsi tacuerunt. Et nemini dixerunt in illis
diebus quicquam. ex his que uiderant.

l. xxviii
m. clxxiii
ch. xci

Factum est autem in sequenti die. descendentes illis
de monte. occurrit illi turba multa. Et ecce uir de
turba. exclamauit dicens. Magister. obsecro te. respice
in filium meum. quia unicus mihi est. Et ecce sp̄s ad
prehendit illum. et subito clamat. et clidit. et discipulū
eum euspupna et iuxta discedit. dilanians eum. Et rogauit
discipulos suos. ut eicerent illum. et non potuerunt.
Respondens autem ih̄s. dixit. O generatio infidelis
et perversa. usquequo ero apud uos. et paciar uos.
Adduc huc filium tuum. Et cum accideret. elisit
illum demonium. et discipulū. Et increpauit ih̄s
sp̄m inmundū. et sanauit puerum. et reddidit illum
patri eius. Stupebant autem om̄s in magnitudine dī.

l. c.
m. lxxx

l. et
J. clxxii
h. xciii

Omnibusq; mirantib; in omnibus que faciebat. dixit
ad discipulos suos. Sinite uos in cordibus uestris. ser-
mones istos. filius enim hominis. futurus est. ut tra-
datur in manus hominum. Et illi ignorabant uer-
bum istud. et erat uelamentum ante eos. ut non sentirent
illud. Et timebant eum interrogare de hoc uerbo.

l. et
J. clxxiii
h. xciv

Intrauit autem cogitatio in eos. quis eorum maior esset.
Et ih̄s uidens cogitationes cordis eorum. adprehendens
puerum. statuit illum secus se. et ait illis. Quicumq;
susceperit puerum istum in nomine meo. me recipit.
Et quicumq; me receperit. recipit eum qui me misit.

Nam qui minor est inter omnes uos. hic maior est.

l. et
J. clxxiv
h. xcvi

Respondens autem iohannes. dixit. preceptor. ui-
dimus quendam in nomine tuo eicientem demonia.
et phibuius eum. quia non sequitur nobiscum.
Et ait ad illum ih̄s. Nolite phibere. Qui enim non est
aduersum uos. pro uobis est.

l. et
J. clxxv
h. xcvi

Factum est. ut cum complerentur dies assumpti-
onis eius. et ipse faciem suam firmauit. ut iret hierosolimam.
Et misit nuncios. ante conspectum suum. Et euntes.

intruierunt in ciuitate Simaritanorum. ut pararent illi.
et non receperunt eum. quia facies eius erat euntis hierim.

Cum uidissent autem discipuli eius iacobus et iohannes.
dixerunt. Domine. ius dicimus. ut ignis descendat de celo.
et consumat illos. Et conuersus. increpauit illos dicens.

Nescitis. cui spiritus estis. filius hominis non uenit ani-
mas perdere. sed saluare. Et abiit in aliud castellum.

1^a. eu
ch. lxviii

Factum est autem ambulanti. illis in uia. dixit
quidam ad illum. Sequar te. quocumque ieris. Et
ait illi ihesus. Vulpes foueas habent. et uolucres celi
nidos. filius autem hominis non habet. ubi caput reclinet.

Ait autem ad alterum. Sequere me. Ille autem
dixit. Domine. permitte mihi primum ire. et sepelire patrem
meum. Dixitque ei ihesus. Sine. ut mortui sepeliant
mortuos suos. Tu uero uade. adnuncia regnum dei.

1^a. eu
sol.

Et ait alter. Sequar te domine. sed primum permitte
mihi renuntiare. his qui domi sunt. Ait ad illum ihesus.
Nemo mittens manum suam in aratrum. et aspiciens
retro. aptus est regno dei.

1^a. eu
sol.

Post hec autem designauit dominus et alios septuaginta

duos. et misit illos binos ante facie sua. in omnem
ciuitate et locum. quo erat ipse uenturus. Et dicebat
illis. Messis quidem multa. operarii autem pauci.
Rogate ergo dominum messis. ut mittat operarios in messes.

Ite. ecce ego mitto uos. sicut agnos inter lupos.

Nolite portare sacculum. neque peram. neque
calcamenta. et neminem per uiam salutaueritis.

Inquamcumque domu intraueritis. primum dicite.
huic pax domui. Et si ibi fuerit filius pacis. requiescit
super illi pax uestra. Sin autem. ad uos reuertetur.

In eadem autem domo manete. edentes et bibentes.
que apud illos sunt. Dignus est enim operarius.
mercede sua. **N**olite transire de domo in domum.

Et inquamcumque ciuitatem intraueritis. et susce
perint uos. manducate que apponuntur uob.
Et curate infirmos qui in illa sunt. et dicite illis
Adpropinquauit in uos regnum dei.

Inquamcumque ciuitate intraueritis. et non receperint
uos. exeuntes in plateas eius dicite. Etiam puluere
qui adhesit nobis de ciuitate uestra. extergimus in uos.

Tamen hoc scitote. qui appropinquabit regnū dī.
Dico uobis. quia sodomis in die illa remissius erit.
quam illi ciuitatib;

1^a. xxvii
ch. xxviii

Ve tibi corozun. uē tibi bethsuda. Quia si intro. &
sidone facte fuissent uirtutes que in uob facte sunt.
olim in cilicio et cinere sedentes peniterent. Verūtam.
tiro et sidoni remissius erit in iudicio quam uobis. Et
tu capharnaum. usque ad celum exaltata. usq; in infernū dimergens.

1^a. xxvii
ch. xxviii
10. q. 10

Qui uos audit. me uidit. Et qui uos spernit. me spernit.

Qui autē me spernit. spernit eum qui me misit.

1^a. xxvii
Sol

Reuerſi ſunt autem ſeptuaginta duo cum gaudio. di
centes. Dñe. etiam demonia ſubiciunt nob. in nomine
tuo. Et ait illis. Videbam ſatanan. ſicut fulgur de celo
cadentem. Ecce dedi uobis potestate calcandi ſupra
ſerpentes. et ſcorpiones. et ſupra omne uirtute inimici.
et nihil uos nocebit. Verumtamen. in hoc nolite gau
dere. quia ſp̄s uob ſubiciunt. Gaudete autem. qđ
nomina uſa ſcripta ſunt in celis.

1^a. xxviii
ch. xxix

In ipſa hora exultauit ſp̄u ſcō et dixit. Confiteor
tibi pater dñe celi & terre. quia abſcondiſti hec a ſapi

entib. et prudentib. et reuelasti ei paruulis. Et i pater.
quia sic placuit ante te.

Omnia mihi tradita sapientie meo. Et nemo scit. qui
scit filius nisi pater. et qui sit pater nisi filius. et cui
uoluerit filius reuelare.

Et conuersus ad discipulos suos. dixit. Beati oculi.
qui uident que ^{uos} uideatis. Dico enim uob. qd multa pro
phete et reges uoluerunt uidere que uos uidetis. et non uiderunt.
Et audire que auditis. et non audierunt.

Et ecce quidam legis peritus surrex. temptans illum
et dicens. Magister. quid faciendo. uitam eternam possi
debo. At ille dixit ad eum. In lege quid scriptum est.
quomodo legis. Ille aut respondens. dixit. Diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima tua
et ex omnibus uiribus tuis. et ex omni mente tua. Et
proximum tuum. sicut te ipsum. Dixitque illi. Recte
respondisti. hoc fac. et uiues.

Ille autem uolens iustificare seipsum. dixit ad ihm.
Et quis est meus proximus. Suscipiens autem ihesus dixit.
Homo quidam descendebat ab hierosolymis in hiericho.

et incidit in litrones. Qui etiam despoliauer eum. et plagis
inpositas. abier semiuo relicto. Accidit autem ut sacer
dos quidam descenderet eide uia. et uiso illo preterit.
Similiter et leuita cum esset secus locum. et uideret eum. pertransiit.
Samaritanus autem quidam iter faciens. uenit secus eum.
et uidens eum. misericordiam motus est. Et appropinquans alligauit
uulnera eius. infundens oleum et uinum. Et inponens
illum in iumentum suum. duxit in stabulum. et curam eius egit.
Et altero die protulit duos denarios. et dedit stabulario
et ait. Curam illius habe. Et quodcumque superogaueris.
ego cum redigero. reddam tibi. Quis horum trium uidetur tibi.
proximum fuisse. illi qui incidit in litrones. At ille dixit.
Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi ihesus. Vade.
et tu fac similiter.

Factum est autem dum irent. et ipse intrauit in quoddam
cistellum. et mulier quedam martha nomine. exce
pit illum in domum suam. Et huic erat soror. nomine
maria. Que etiam sedens secus pedes domini. audiebat uerbum
illius. Martha autem. Circagebat circa frequens
ministerium. Que stetit. et ait. Domine. non est tibi

167
cure. qđ soror mea. reliquit me solū ministrare.

Dixit ergo illi. ut me adiuuā. Et respondens. dixit illi dñs. Martha martha. sollicita es. et turbaris erga plurima. Porro. unū ē necessarium. Maria autem optimā partem elegit. quē n̄ auferet ab ea.

l. xxiii
fol. lvi

Et factum est cum eēt in loco quodā orans. ut cessauit. dixit unus ex discipulis eius ad eum. Dñe. doce nos orare. sic & iohannes docuit discipulos suos. Et ait illis
et Cum oratis. dicite. Lixet. sc̄ificet nom̄ tuū. Adueniat regnum tuū. panem nr̄m cotidi. unū da nob̄ cotidie. Et dimitte nob̄ debita nr̄a. siquidē et ipsi dimittim⁹ omni debenti nob̄. Et ne nos inducas in tēptationē.

l. xxiiii
fol. lvi

Et ait ad illos. Quis ur̄m habebit amicū. et ibit ad illum mediū nocte. et dicet illi. Amice. cōmoda mihi tres pines. quō amicus meus uenit de uia ad me. et non habeo quod ponam ante illum. Et ille deint⁹ respondens. dicit. Noli mihi molestus eē. iam ostiū clausum est. et pueri mei mecū sunt incubili. non possum surgere. et dare tibi. Et ille si p̄seuera uerit pulsans. dico uobis. Et si non dabit illi surgens

eo quod amicus ei sit. propter inprobritatem tamen surgat.
et dabit illi quotquot habet & necessarios.

l. cxxxi
m. lxi

Et ego dico uobis. Petite. et dabitur uobis. Querite. et inuenietis. Pulsate. et aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. et qui querit inuenit. et pulsanti aperietur. Quis autem ex uobis patrem petit panem. numquid Lipidem dabit illi. Aut piscem. numquid pro pisce. serpentem dabit illi. Aut si petierit ouum. numquid porriget illi scorpionem. Si ergo uos cum sitis mali. nostis bona dare filiis uestris. quanto magis pater uestrum de celo. dabit spiritum bonum. petentibus se.

l. cxxxi
m. cxxxi

Et erat eiciens demonium. et illud erat *mutum*. Et eiecisse demonium locutus est mutus. & ammirante turba.

l. cxxxi
m. cxxxi
m. cxxxi

Quidam autem ex eis dixerunt. In beelzebub principe demoniorum. eicit demonia.

l. cxxxi
m. cxxxi

Et alii temptantes. signum de celo querebant ab eo.

l. cxxxi
m. cxxxi
m. cxxxi

Ipse autem ut uidit cogitationes eorum. dixit eis. Omne regnum in seipsum diuisum desolatur. et domus super domum cadit. Si autem & satanas in seipsum diuisus est. quomodo stabit regnum eius. quia dictus in beelzebub

principe demoniorum eicere me demonia. Si autē
ego in beelzebub eicio demonia. filii uiri. in quo eiciunt.
Ideo ipsi iudices uiri erunt. Porro si indigito di eicio
demonia. pfecto puenit in uos regnū dī. Cum fortis
armatus custodit atrium suū. in pace sunt ea que possidet.
Si autem fortior illo supueniens uicerit eum. uniuersa
arma ei aufert in quibus cōfidebat. et spolia ei distribet.
Qui non est mecum. aduersum me est. Et qui non
colligit mecum. dissipat.

l. cccc
n. cccxiiii

Cum immundus sps exierit ab homine. pambulat
p loca inaquosa. querens requiem. et non inueniens dicit.
Reuertar in domū meā. unde exiui. Et cū uenerit.
inuenit scopis munditā. Et tunc uidit. et assumit
septē alios sps nequiores se. et ingressi habitant ibi.
Et snouissima hominis illius. peiora prioribus.

l. cccv
Sol

Factum ē autē cū hec diceret. extollens uocē quēdam
mulier de turba dixit illi. Beat' uenter qui te portauit.
et ubera que suxisti. At ille dixit. Quinimo beati
qui audiunt uerbū dī. et custodiunt illud.

l. cccvii
n. cccxviii

Turbis autē cōcurrentib; cepit dicere. Generatio

generatio nequā ē. Signū querit. et signū non dabit
ei nisi signum iōne. Nā sic fuit iōnās signū nīuitas.
etiā erit et filius hominis generationi istī. Regīni autē
surgēt in iudicio. cū uiris generationis hui. et condēp
nabit illos. quia uenit a finib. terre. audire sapientiā
salomonis. Et ecce plus salomone hic. Viri nīuite
surgēt in iudicio cū generatione hac. et condēpnabūt
illā. quia penitentiā egerat ad p̄dicationē iōne. Et
ecce plus quā iōnā hic.

L. cxxxiii
M. cxxxiii
M. cxxxiii

Nemo lucernā accendit. et in abscondito ponit.
neq. sub modio. sed supra candelabrū. ut qui ingre
diunt lumen uideant.

L. cxxxiiii
M. cxxxiiii

Lucerna corporis tui. est oculus tuus. Si oculus tuus
fuerit simplex. totum corp' tuū lucidū erit. Si autē
nequā fuerit. etiā corp' tuū tenebrōsū erit. Vide ergo.
nē lumen quod in te ē. tenebrę sint. Si ergo corp' tuū
lucidū totū fuerit. nō habens aliquā partē tenebrarū.
erit lucidū totum. Et sicut lucerna fulgoris. inluminat te.

L. cxxxv
M. cxxxv

Et cū loqueret. rogauit illū quidā phariseus. ut
pbanderē apud se. Et ingressus. recubuit. Phariseus

136
autē cepit intra se reputans dicere. quare nō baptizatus
est ante phandriū. Et ait dñs ad illum. Nunc uos
pharisei qđ de foris ē calicis & citani munditias. Quod
autē int⁹ ē ur̄m. plenū ē rapina et iniquitate. Stulti.
Nonne qui fecit qđ de foris ē. etiā qđ de int⁹ est fecit.
Verū tamen quod sup̄ est. date elemosinam. & ecce
omnia munda s̄ uob.

137
Sed ue uob phariseis. quia decimatis mentā et rutā
et omne olus. et p̄teritis iudicium. et caritatē dī.
hec autē oportuit facere. et illa non omittere.

138
Ue uob phariseis. qui diligitis primas cathedras in
synagogis. et salutationes in foro.

139
Ue uob qui estis in monumēta que nō apparent. et ho
mines ambulantes supra nesciunt.

140
Respondens autem quidā ex legis peritis. Ait illi.
Magister. hec dicens. etiā nob̄ cū meli⁹ facis. At ille
ait. Et ue uob legis peritis. quia oneratis homines
onerib: que portari nō possunt. Et ipsi digito uno uirō.
nō tangitis sarcinas. Dicebat ih̄s turbis phariseorum
et principibus sacerdotum.

l. cxi
h. lxxxviii

Ve uob. qui edificatis monimenta prophetarum. Latres autem
uiri. occideritis illos. Profecto testificamini. quod essentis
operibus patrum uirorum. Quo quidem ipsi eos occiderunt.
uos autem edificatis eorum sepulchra.

l. cxli
h. cxi

Propterea et sapientia dixit. Mitti ad illos prophetas
et apostolos. et ex illis occident. et persequantur. ut in
quiratur sanguis omnium prophetarum. qui effusus est a consti
tutione mundi. a generatione ista. A sanguine abel.
usque ad sanguinem zacharie. qui perit in altare
et edem. Ita dico uob. requireretur ab hac generatione.

l. cxlii
h. lxxxix

Ve uob legis peritis. quia tulistis claue scientie. Ipsi
non introistis. et eos qui introibant. prohibuistis. **XII**

l. cxliii
h. l

Cum hec ad illos diceret. ceperunt pharisei et legis per
trauerunt insistere. & os eius opprimere. de multis in
sidiantes ei. Et querentes capere aliquid ex ore eius. ut
accusarent eum. Multis autem turbis circumstantibus
ita ut se inuicem conculearent. cepit dicere ad discipulos suos

l. cxliiii
h. lxi
l. cxliiii
h. lxi

Atendite a sermone phariseorum. quod est hyprochrisis.
Nihil opertum quod non reuelatur. neque absconditum. quod non sciatur.
Quo que intenebris dixistis. in lumine dicentur.

Et qđ in aure locuti estis in cubiculis. p̄dicite in tectis.
Dico autē uob̄ amicis meis. ne terreimini ab his qui occi-
dunt corp⁹. et p̄ hec n̄ habent amplius quod faciunt.
Ostendā autē uob̄. quē timeatis. Timeate eū. qui p̄ quā
occiderit. habet potestatem mittere in gehennā. Ita
dico uob̄. hunc timeate. Nonne quinque passeris
ueniunt di pondio. et un⁹ ex illis. n̄ est in obliuione
corā dō. Sed et capilli capitis ur̄i. om̄s numerati sunt.
Nolite ergo timere. multis passerib; pluris estis.
Dico autē uob̄. Omnis qui cūq; cōfessus fuerit me corā
hominib; et filius hominis cōfitebit̄ illū corā anḡlis dī.
Qui autē negauerit me corā hominib; denegabit̄ corā anḡlis dī.
Et omnis qui dicit uerbū in filiū hominis. ^{mi}rettet̄
illy. Qui autē in sp̄m sc̄m blasphemaueit. n̄ remittet̄.
Cum autē inducent uos in sinagogas. et ad magistrat⁹
et potestates. nolite solliciti eē. qualiter aut quid respon-
deatis. aut quid dicatis. Sp̄s enim sc̄s. docebit uos in
ipsa hora. que oportet dicere.

^{sol} **A**it autē ei quidā de turba. Magister. dic fratri meo.
ut diuidat metū hereditatē. At ille dixit ei homo.

l. ex l. iiii
c. l. xxi

l. ex l. iiii
c. l. xxi

l. ex l. iiii
c. l. xxi

Quis me constituit iudicem. aut diuisorē supra uos.
Dixq; ad illos. Videte et auerte ab omni auaritia.
quia n̄ habundantia cuiusquā uita eius est. ex his que
possidet. Dix. ut similitudinē ad illos dicens. homi
nis cui dī diuitis uberes fructus ager attulit. et cogitabat
intra se dicens. Quid faciā. qđ n̄ habeo quo cōgregē fructus
meos. Et dix. hoc faciā. Destruā horrea mea. et ma
iora faciam. et illuc congregabo omnia. que nata sū mihi.
Et bona mea. et dici anime meae. Anima. habes
multa bona posita. in annos plurimos. Requiesce.
comede. bibe. epulare. Dix. ut illi dī. Stulte. hac
nocte. animā tuā repetunt a te. Que autē paraſti. cui
er. Sic ē qui sibi thesaurizat. et n̄ ē in dñm diues.
L. 11
cap. 13 Dixque ad discipulos suos. Ideo dico uob. Nolite solli
citi ēē anime. quid manducetis. neq; corpori. quid
uestiamini. Anima plus ē quā esca. et corp⁹ quā uesti
mentū. Considerate coruos. quia n̄ seminant. neq;
metunt. quib. n̄ ē cellariū neq; horreū. et dī pascit
illos. Quanto magis uos pluris estis illis. Qui scit
uīm cogitando. potest ad statum suū cubitū

128
unum. Si ergo neque quod minimū ē potestis. Quid decete-
ris solliciti estis. Considerate lilia quomodo crescunt.
nō laborant. nō nent. Dico uerō uob. nec salomon in omni
gloria sua uestiebat. sic unū ex istis. Si autē fenū quod
hodie in agro ē. et cras in cubinū mittit. dñs sic uestit.
quantomagis uos pusille fidei. Et uos nolite querere
quid manducetis aut quid bibatis. et nolite ⁱⁿsublime
tollī. hec enim omnia gentes mundi querūt. Pater autē
ur̄ scit. quibus indigeatis. Verumtamē. querite regnū
dī. & hec omnia adicient uob.

l. clu
sol

Nolite timere pusillus grex. quia cōplicuit patri
ur̄o dare uob regnum.

l. clu
m. lxxvii
m. cxi
l. clu
m. lxxvii

Vendite que possidetis. et date elemosinam.

Facite uob sacculos. qui nō uetescunt. thesaurū nō defi-
cientem in celis. Quo fuk nō adp̄pit. neque tinea cor-
rupta. Vbi enī thesaur̄ ur̄ ē. ibi & cor ur̄m erit.

l. clu
sol

Sint lūbi ur̄i p̄cincti. et lucerne ardentes. Et uos simi-
les hominib; expectantibus dñm suū. quando reuer-
tatur anuptis. Ut cū uenerit et pulsauerit. c̄ festa aperiant q̄

l. clu
m. lxxvii

Berati serui illi. quos cum uenerit dñs. inuenerit uigilantes.

Amen dico uob. qđ p̄cinget se. et faciet illos discubere.
et transiet ministrabit illis. Et si uenerit in secunda uigi-
lia. et si in tertia uigilia uenerit. et ita in uenerit. beati serui illi.

l. clau
m. clau
m. clau

Hoc autem scitote. quō si sciret pater familias. qua
hora fur ueniret. uigilaret utique. & nō sineret p̄fodi do-
mum suā. Et uos estote parati. quia quā hora nō putatis.
filius hominis uenire.

l. clau
m. clau

Ait autē ^{et} petrus Dñe. ad nos dicis hanc parabolam.
an et ad omnes. dixit autē dñs. Quis putas ē fidelis dispen-
sator et prudens. quē cōstituit dñs supra familiā suā.
ut daret illis in tempore t̄ritici mensurā. beatus ille seruus.
quē cū uenerit dñs. in uenerit ita faciente. Vere dico
uob. quia supra omnia quē possidet. cōstituet illū.

l. clau
m. clau

Quod si dixerit seruus ille in corde suo. mori facit dñs m̄s
uenire. et ceperit p̄cutere pueros. & ancillas. & edere.
& bibere. et inebriari. ueniet dñs serui illius in die qua
nō sperat. et hora qua nescit. Et diuidet eū. partēq; ei.
cū infidelib; ponet.

l. clau
m. clau

Ille autē seruus. qui cognouit uoluntatē dñi sui. et nō p̄-
parauit. & nō fecit scdm uoluntatē ei. uapulabit multis.

109
Qui autē cognouit. et fecit digna. plagis uapulabit paucis.
Omni autē cui multū datū ē. multū queret ab eo. Et cū
mendauit multū. plus peterit ab eo.

le. clx
m. lxxv
Ignē ueni mittere in terrā. et qd uolo. nisi accendat.
Baptisma autē habeo baptizari. Et quomodo coartor.
usq; dū p̄ficiat. putatis quia pacē ueni dare in terrā. non.
Dico uob. sed separationem. Er̄ enī ex hoc quinq; in
domo una diuisi. tres in duo. & duo in tres diuident.
Pater in filiū. et filius in patre suū. Mater in filiū. &
filia in matrem. Socrus in nurū suū. & nur in socerū suū.

le. clxi
m. lxxvi
Dicebat autem et ad turbas. Cum uideritis nubē orientē
ab occasu. statim dicitis. Nib; uenit. et ita fit. Et cum
austerū flante. dicitis. quia est uersit. et fit. hy pochnite.
faciē celi et terre. nō scis p̄bare. hoc autē tēp. quomodo
n̄ p̄batis. Quid autē & auob̄ ipsis n̄ iudicatis. qd iustū ē.
le. clxii
m. lxxvii
Cum autem uadis cū aduersario tuo ad principem
in uia. da op̄tā liberari ab illo. Ne forte trahat te
apud iudicem. et iudex tradat te exactori. et exactor
mittat te in carcerem. Dico tibi. n̄ exies inde. donec
etā nouissimū minutū reddas.

l. c. lxiii
Sol

Aderant autē quidā ipso intēpore. nummantes ei de galileis. quorū sanguinē pilat' miscuit cū sacrificiis eorū.
Et respondens. dix illis. Putatis qđ hi galilei. p̄ omnib;
galileis peccatores fuer'. qui talia passi sunt. Non;
Dico uob. sed nisi penitentia habueritis. om̄s similiter
peribitis. Sic illi decē & octo. supra quos cecidit tr̄s
in siloā. & occidit eos. putatis quia & ipsi debitores
fuer' pret̄ om̄s homines. habitantes in hierl'm. Non.
Dico uob. sed si n̄ penitentia egeritis. om̄s similiter peribitis.

l. c. lxiiii
Sol

Dicebat autē hanc similitudinē. Arbore fici habebat
quidam plantata in uinea sua. & uenit querens fructū
in illa. & n̄ inuenit. Dix' autē ad cultore uinea.
Ecce anni tres s̄. ex quo uenio. querens fructū in fi
culnea hac. & n̄ inuenio. Succide ergo illā. Ut qđ
tr̄a occupat. At ille respondens. dix' illi. Dñe.
dimitte illā et hoc anno. usq. dū fodiā circa illā
et mitta stercore. Et siquidē fecerit fructū. sin autē
in futurū succides eā. Erat autē docens. in sinagoga
eorū sabbatis. Et ecce mulier que habebat sp̄m in
firmitatis. annis decē & octo. erat inclinata. nec

omnino poterat sursum respicere. Qui cum uideret ih̄s
uocauit ad se. et ait illi. Mulier. dimissa es ab infirmi-
tate tua. Et inposuit illi manum. Et est facta et cetera. &
glorificabat dominum.

l. c. lxxv
m. c. xxi

Respondens autem archisynagogus. indignans. quia in sab-
bato curasset ih̄s. dicebat turbis. Sex dies sunt. in quibus
oportet operari. In his ergo uenite et curamini. & non
in die sabbati. Respondens autem ad illum dominus. et dixit.
h̄i pochorita. unusquisque uerum sabbato non soluit bouem
suum. aut asinum a praesepe. & ducit ad aquam. hanc autem
filiam abrahe. quam alligauit satanas. ecce decem & octo
annis. non oportuit solui a uinculo. isto die sabbati.

l. c. lxxvi
m. c. lxxii

Et cum haec diceret. erubescerant omnes aduersarii.
Et omnis populus gaudebat in uniuersis. quae gloriose fiebant ab eo.

l. c. lxxvii
m. c. lxxiii

Dicebat ergo. Cui simile est regnum dei. & cui simile esse
existimabo illud. Simile est grano sinapis. quod acceptum
homo misit in hortum suum. et creuit. et factum est in arbore
magna. & uolucres celi. requieuerunt in ramis eius.

l. c. lxxviii
m. c. lxxiiii

Et iterum dixit. Cui simile existimabo regnum dei. Simile
est fermento. quod acceptum mulier abscondit in farinae sata tri-

donec fermentaret totū

l. cxxxiii
m. lxxxiii
c. lxi
l. cxxx
m. lxi

Et ibat per ciuitates et castella docens. et ita faciens in hierusalem.

Att autē illi quidā. Dñe. si pacis es. qui saluant. ipse autē dixit ad illos. Contendite intrare per angustā portā. quia multi dico uobis querēt intrare. et nō poterūt.

l. cxxxv
m. lxx

Cū autē intrauerit paterfamilias. et cluserit ostiū. et incipietis foris stare. et pulsare ostiū dicentes. dñe. aperis nobis. Et respondens dicet uobis. nescio uos unde sitis. Tunc incipietis dicere. Manducauimus corā te et bibimus. et in plateis nr̄is docuisti. & dicet uobis. nescio uos unde sitis. Discedite amo om̄s operarii iniquitatis. ibi erit fletus. et stridor dentium.

l. cxxxvi
m. lxxi

Cū uideritis abrahā et isaac et iacob. et om̄s prophetas in regno dī. uos autē expelli foras. Et uenient ab oriente et occidente. et aquilone et austro. et recubent in regno dī.

l. cxxxvii
m. cccxviii
c. cxi

Et ecce s̄ nouissimi. qui er̄ primi. et s̄ primi. q̄ er̄ nouissimi.

l. cxxxviii
sol

In ipsa die accesserūt quidā pharisaeorū. dicentes illi.

Exi et uade hinc. quia berodes. uult te occidere.

Et ait illis. Ite. et dicite uulpi illi. Ecce eicio demonia.

et sanitates perficio hodie et cras. et tertio die c̄sumor.

Veritatem. oportet me hodie et cras. et sequenti
ambulare. quia non capite prophetam perire. eximbiertm.

l. c. lxxv
m. c. xli

Hiertm. hiertm. qui occidis prophetas. et lapidas eos.
qui mittunt ad te. Quotiens uolui congregare filios tuos.
quemadmodum auis nidum suum sub pennis. et noluit.
Ecce relinquet uos domus uestra.

Dico autem uobis. quia non uidebitis me. donec ueniat
cum dicetis. Benedictus qui uenit in nomine domini. **xliii**

l. c. lxxvi
sol

Et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis pha-
riseorum sabbato manducare panem. et ipsi observa-
bant eum. Et ecce homo quidam idropicus. erat ante illum.

l. c. lxxvii
m. c. xlii
m. c. xli

Et respondens ihesus. dixit ad legis peritos et phariseos
dicens. Si licet sabbato curare. Nulli. tacuerunt. Ipse
uero adprehensum. sanum eum ac dimisit. Et respondens
ad illos. dixit. Cuius uisum a sinu aut bos. in puteum cecidit.
et non continuo extrahit illum die sabbati. et non poterant ad hec
respondere illi.

l. c. lxxviii
sol

Dicebat autem et ad inuitatos parabola. intendens. quo
modo primos accubitus eligerent. dicens ad illos.
Cum inuitatus fueris ad nuptias. non discubas in primo loco.

Nefortē honoratior te sit inuitat' ab eo. et ueniens is
qui te et illū uocauit. dicit tibi. Da hunc locū. Et
tunc incipias cū rubore. nouissimū locū tenere.
Sed cū uocet' fueris. uade recūbe in nouissimo loco.
Ut cū uenerit qui te inuitauit. dicit tibi. Amice.
ascende superius. Tunc erit tibi gloria. corā simul discubentib;

l. clyxxviii
ch. lxxxxi

Quia omnis qui se exaltat. humiliabit'. et qui se humi
liat. exaltabitur.

l. clyxxx
Sol.

Dicebat autē et ei qui se inuitauerat. Cū facis prandiu
aut cenā. noli uocare amicos tuos. neque fr̄s tuos.
neq; cognatos. neq; uicinos^{diuites}. ne forte et ipsi te reuiui
tent. et fiat tibi retributio. Sed cū facis c̄muniū.
uoca pauperes. debiles. claudos. cecos. Et beat' eris.
quia n̄ habent retribuere tibi. Retribuet enim tibi.
in resurrectione iustoru'. hec cū audisset quidam
desimul discubentib. dixit illi. Beatus qui indu
cabit panem in regno dī.

l. clyxxxi
ch. cxxxi

At ipse dixit ei. hō quidā fecit cenā magnā. et uocauit
multos. Et misit seruū suū hora cenę. dicere inui
tatis ut uenirent. quia iam parata sunt omnia.

Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit illi. Villi
emi. et necesse habeo exire. et uidere illa. Rogo te.
habe me excusatum. Et alter dixit. Iugabo enim quinque
et exprobare illa. Rogo te. habe me excusatum. Et alius
dixit. Uxorem duxi. et ideo non possum uenire.
Et reuersus seruus. nuntiavit hec domino suo. Tunc iratus
paterfamilias. dixit seruo suo. Exi cito in plateas &
uicos ciuitatis. et pauperes ac debiles. et cecos & claudos.
introduc huc. Et ut seruus. Domine. factum est ut impe
rasti. et adhuc locus est. Et ait dominus seruo. Exi in
uias et sepes et cipe pelle intrare. ut impleatur domus mea.
Dico autem uobis. quod nemo uirorum illorum qui uocatus est.
gustabit cenam meam.
Ibant autem turbe multe cum eo. et conuersi. dixit ad illos.
Siquis uenit ad me. et non odit patrem suum et matrem.
et uxorem. & filios. et fratres et sorores. adhuc autem
et animam suam. non potest meus esse discipulus. Et qui
non hauserit crucem suam et uenit pro me. non potest me
us esse discipulus.

¶ CXXXVII
Jo. 8. 11

¶ CXXXVIII
Sol.

Quis enim ex uobis uolens turrim edificare. non prius

sedens cōputat sūptus. qui necessarii sunt. si habet
ad p̄ficiendum. Ne postea quā posuerit fundamētū.
et non potuerit p̄ficere. omnes qui uident. incipiunt
inludere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare.
et n̄ potuit cōsummare. Aut quis rex itur cōmittere
bellum aduersus aliū regem. n̄ sedens prius cogitat.
si possit cū decem milibus occurrere ei. qui cum uiginti
milibus uenit ad se. Alioquin. adhuc illo longe agente.
legationē mittens. rogat ea quę pacis sunt.

l. c. lxxxi
d. c. vi

Sic ergo omnis ex uob. qui n̄ renunciat omnib; quę pos
sides. n̄ potest meus esse discipulus. xv

l. c. lxxx
d. c. vii
d. c. vii

Bonum ē sal. Si autē sal quoq; euanuerit. in quo ē di
ctur. neq. interā. neq. in sterquiliniū utile ē. sed
foras mittet. Qui habet aures audiendi. audiat.

l. c. lxxxi
d. c. viii
d. c. viii

Erant autē adppinquantēs ad ih̄m publicani et pec
catores. ut audirent illū. Et murmurabant pharisei
et scribe. dicentes. Quia hic peccatores recipit. &
manducat cum illis.

l. c. lxxxii
d. c. lxxxii

Et ait ad illos parabola ista dicens. Quis ex uob homo.
qui habet centum oues. et si pdiderit una ex ipsis.

123
nonne dimittit nonaginta nouē in deserto. et aduadit
ad illā quę perierat. donec inueniat illā. & cum
inuenierit eā. imponit in humeros suos gaudens. Et ue
niens domū. euocat amicos et uicinos. dicens illis.
Congratulamini mihi. quia inueni ouē meā quę
perierat. Dico uob. quāta gaudiū erit in celo. sup
uno peccatore penitentiā agente. quā sup nonaginta
nouē iustis. qui nō indigent penitentiam.

l. c. lxxxviii
Sol

Aut quę mulier. habens dragmas decē. Si p diderit
dragmā unā. nonne accendit lucernā. et euerit domū.
et querit diligenter. donec inueniat. Et cū inuenierit.
euocat amicas et uicinas dicens. Congratulamini mihi.
quia inueni dragmā quā p diderā.

l. c. lxxxviii
Sol

Ita dico uob. gaudiū erit corā angelis dī sup uno pec
catore. penitentiā agente.

l. c. c
Sol

At autē homo quidā habuit duos filios. et dixit
adolescentior ex illis patrī. Pat. da mihi portionē
substantie. quę me ētingit. Et diuisit illis substan
tiā. Et nō p multos dies. congregatis omnibus ado
lescentior filius. peregre pfectus ē in regionem

Longinquā. et ibi dissipauit substantiā suā. uiuendo
luxuriose. Et postquā omnia cōsumassē. facta ē fames
ualida. in regione illa. Et ipse cepit egere. Et abiit.
et adhefit uni ciuium regionis illius. et misit illū
inuillā suā. ut pascere porcos. Et cupiebat implere
uentrē suū. de siliquis. quos porci manducabant.
et nemo illi dabat. In se autē reuersus. dixit. Quanta
mercennariū in domo patris mei habundant panib;
ego autē hic fame perco. Surgā et ibo ad patrē meū.
et dicā ei. Pat. peccaui in celū et corā te. et iā nō sum
dignus uocari filius tuus. fac me sic unū de mercenna
riis tuis. Et surgens. uenit ad patrē suū. Cū autē
adhuc longe eēt. uidit illū pater ipsius. misericordia
mōt' est. Et accurrens. cecidit sup collū ei'. et oscu
lat' est illum. Dixq; ei filius. Pat. peccaui in celū
et corā te. iā nō sum dignus uocari filius tuus. Dixit autē
pater ad seruos suos. Cito. pferre stolā primā. et in
dute illum. et date anulū in manū ei'. et calcia
menta in pedes. Et adducite uttulū signatū. et
occidite. et manducem'. et epulemur. Quia hic

2
filius meus mortuus erat et reuixit. perierat. et inuentus
est. Et cepit epulari. Erat autem filius eius senior in agro.
Et cum ueniret. et appropinquaret domum. audiuit sym-
phonia et chorum. Et uocauit unum de seruis. et interrogauit
que hec essent. Isque dixit illi. Frater tuus uenit. et occi-
dit patrem tuum utulum sagineatum. quia sanum illum recepit.
Indignatus est autem. et nolebat introire. Stetit autem illius
egressus. cepit rogare illum. At ille respondens. dixit
patri suo. Ecce tot annis seruo tibi. et numquam man-
datum tuum precepi. Et nunquam dedisti mihi edum.
ut cum amicis meis epularer. Sed pro qua filius tuus
hic. qui de uorum substantia sua cum meretricibus uenit.
occidisti illum utulum sagineatum. At ipse dixit illi. Fili-
us semper mecum es. et omnia mea tua sunt. Epulari
autem et gaudere oportebat. quia frater tuus hic mortuus
fuerat. et reuixit. Perierat. et inuentus est.
Dicebat autem et ad discipulos suos. Homo quidam erat
diues. qui habebat uilicem. Et hic diffamatus est apud
illum. quasi dissipasset bona ipsius. Et uocauit
illum. et ait illi. Quid hoc audio de te. redde

rationem uilicationis tue. u' eni' n' poteris uilicare.
At aut' uilic' intrase. Quid facia'. qd' domin' meus
aufert a me uilicatione'. fodere n' ualeo. mendicare
erubesco. scio quid facia'. Ut cu' amor' fuero a uili
catione. recipiant me in domos suos. Conuocatis itaq;
singulis debitorib; domini sui. dicebat primo. Quantum
debes domino meo. At ille dix'. Centu' cados olei.
Dixq; illi. Accipe cautionem tuam. & sede cito scribe
quingenta. Deinde alio dix'. Tu uero. quantum debes.
Qui ait. Centum ch'ros. Atq; illi. Accipe litte
ras tuas. et scribe octoginta. Et laudau' domin'
uilicum iniquitatis. quia prudenter fecisse. Quia
filii hui' seculi. prudentiores filiis lucis. in genera
tione sua sunt. Et ego uob' dico. facite uob' amicos de
ma'mona iniquitatis. ut cum defeceritis recipiant
uos in eterna tabernacula. Qui fidelis e' in minimo.
in maiore fidelis e'. Et qui in modico iniquus est. in
maiore iniquus e'. Si ergo in iniquo ma'mona fideles
n' fuistis. Qd' ueru' e'. quis credet uob'. Et si in alieno
fideles n' fuistis. quod ur'm e'. quis dabit uobis.

L. xxv
Joh. xxi

Nemo servus potest duobus dominis servire. Aut enim
unum odiet. et alterum diligere. Aut uni adhaerebit. et alterum
contempnet. Non potestis deo servire et mammonae.

L. xxvi
Sol.

Audiebant autem omnia haec pharisei. qui erant avari.
& deridebant illum. Et ait illis. Vos estis qui iustifica-
tis vos coram hominibus. deus autem novit corda vestra.
Quia quod hominibus altius est. ab hominibus est apud deum.
Lex et propheta. usque ad iohannem. Et eo regnum dei evan-
gelizatur. et omnis in eum vivit.

L. xxvii
Joh. xxiL. xxviii
Joh. xxviii

Facilius autem est celum et terram preterire. quam de lege
unum apicem cadere. Et quid dimissum. viro ducit. mechatur.

L. xxix
Joh. xxix
L. xxx
Sol.

Omnes qui dimittit uxorem suam. et ducit alteram.
mechatur. Homo quidam erat dives. et induebatur
purpura et bisso. et epulabatur cotidie splendide.
Et erat quidam mendicus nomine Lazarus. qui iacebat
ad ianuam eius. ulceribus plenus. cupiens saturari de micis
quae cadebant de mensa divitis. Sed & canes veniebant.
et lungebant ulcera eius. Factum est autem ut moreretur
mendicus. et portaretur ab angelis. in sinum abrahae.
Mortuus est autem et dives. et sepultus est in inferno.

Cleuans autem oculos suos cum eēt. in tormentis. uidit
 Abraham a longe. et lazarus insinuatus. Et ipse clamans
 dixit. Pater abraham miserere mei. et mitte lazarus ut in
 tinguat extremum digiti sui in aqua. ut refrigeret lin
 guam meam. quia crucior in hac flamma. Et dixit illi
 abraham. Fili. recordare quia recepisti bona in uita tua.
 et lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur.
 tu uero cruciaris. Et in his omnib; inter nos et uos chaos
 magnum firmatum ē. ut hi qui uolunt hinc transire
 ad uos non possint. neq; inde huc transire. Et ait.
 Rogo ergo pater. ut mittas eum in domum patris mei.
 Habeo enim quinque frs. ut testetur illis. ne et ipsi ueniant
 in locum hunc tormentorum. Et ait illi abraham. Ha
 bent moysen et pphetas. audiunt illos. At ille dixit.
 Non pater abraham. sed si quis ex mortuis uenit ad eos.
 paenitentiam agunt. Ait autem illi. Si moysen et pro
 phetas non audiunt. neq; si quis ex mortuis resurrexerit.
 credent. Et ad discipulos ait. Inpossibile ē. ut non ueni
 ant se uindicta. Uae autem illi pro quem ueniunt. Utilius
 est illi. si lapis moluis imponatur circa collum eius. et

l. exen
 di. exen
 di. exen

proicitur in mare. quam ut scandalizet unum de pusillis

Exceun istis. Attendite uobis. Si peccauerit frater tuus. increpa illi.
An Exceun

Et si penitentiam egerit. dimitte illi.

le. lxxxiij. Et si septies in die peccauerint inter. et septies in die conuer
ti. lxxxiij.

sus fuerit ad te dicens. peccata me dimitte illi.

E Idixerunt ap̄ti dño. Adauge nobis fidem. Dixitque

Ans. Si habueritis fidem sicut granum sinapis. diceretis

huic arbori mozo eradicare et transplantare in mare. et

oboediret uobis.

Ex. 1.
551. **Q**uis autem uirum habens seruum arantem aut pascentem

qui regresso de agro. dicat illi statim. transi rotunde. et

non dicit ei. Ita quod concem et preceinge te. et ministra

mibi donec manducem et bibam. et post haec tu mundu

abis et bibis. Numquid gratum habet seruo illi. quia

fecit quæ ei impetrauerat. Non puto. Sic et uos eum fecit

ritis omnia que precepta sunt uobis. dicite. Serui in

et ut sumus. quod debuimus facere fecimus. Et factum ē.

Am ut in hierlm. transibat p medium sinum et

galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum.

occurrerunt ei decem uiri leprosi. qui steterunt a longe.

et leuauerunt uocem dicentes. Ihu preceptor. misere nri.
Quos ut uidit. dixit. Ite. ostendite uos sacerdotibus. Et fac
tum e. dum irent. mundati sunt. Unus autem ex illis ut
uidit quia mundatus e. regressus e. cum magna uoce mag
nificans dni. Et cecidit in faciem ante pedes eius. gratias
agens. et hic erat sumartanus. Respondens autem ihe. dix.
Nonne decem mundati sunt. et nouem ubi sunt. Non e.
inuentus qui rediret et daret gloriam do. nisi hic alienigena.
Et ait illi. Surge uade. quia fides tua. te saluum fecit.

Ecce
in. celu

Interrogatus autem a pharisais. quando uenit regnu di.
Respondit eis. et dix. Non uenit regnum di cum obseruati
one. neq. dicent. ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim regnu
di. intra uos e.

Ecce
sol

Et ait ad discipulos suos. Uenient dies quando desideratis
uidere unum diem filii hominis. et non uidebitis.

Ecce
in. celu
Ecce
in. celu

Et dicent uobis. Ecce hic. ecce illic. nolite ire neq. sectamini.
Nam sicut fulgur coruscans de sub celo in ea que sub celo st.
fulget. ita erit filius hominis in die sua.

Ecce
in. celu
Ecce
in. celu

Primum autem oportet illum multa pati. et reprobari age
neratione hac.

l. cccxii
ch. lxxxi

Et sicut factum ē. in dieb. noe. ita erit et in dieb. filii hominis
Edabant et bibebant. uxores ducebant. et dabantur ad nuptias
usq. in diem qua intrauit noe in arcam. et uenit diluuium.
et perdidit omnes.

l. cccxiii
Sol

Similiter sicut factum ē. in dieb. loth. edebant et bibebant.
emebant et uendebant. plantabant et aedificabant. Quia die
autem exiit loth a sodomis. pluit ignem et sulphur de celo.
et omnes perdidit. Secundum hoc erit. quia die filius hominis reuelabitur.

l. cccxiiii
ch. cccxiiii
ch. cccxiii

In illa hora. qui fuerit in tecto. et uasi eius in domo. non descen
dat tollere illa. Et qui in agro. similiter non redeat retro.

l. cccx
Sol

Memores estote uxoris loth.

l. cccxi
ch. cccxii

Quicumq. quæsierit animum suum saluam facere. perdet illam.
Et quicumq. perdidit illam. uiuificabit eam.

l. cccxi
ch. cccxii

Dico uobis. In illa nocte erunt duo in lecto una. unus assumet
et alter relinquetur. Due erunt molentes in unum. una as
sumetur. et altera relinquetur. Duo in agro. unus assumetur.
et alter relinquetur.

l. cccxiii
ch. cccxiiii

Respondentes dicunt illi. Ubi dñe. Quid dixit eis. Ubicumq.

l. cccxiiii
Sol

fuerit corpus. illuc congregabuntur. angel. Dicebat autem
et parabolam ad illos. quo oportet semper et non deficere dicens.

Iudex quidam erat in quadam ciuitate. quidam non time-
bat. et hominem non uerebatur. Vidua autem quedam erat
in ciuitate illa. et ueniebat ad eum dicens. Vindica me de ad-
uersario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hec uenit
dixit illi. Et si dominum non timeo nec hominem reuereor. tam-
quam molestus est. mihi hec uidua. uindica boillum. ne inno-
uissimo ueniens suggillet me. At autem dominus. Audite quid
iudex iniquitatis dicit. Dominus autem non faciet uindictam
electorum suorum clamantium ad se dicentium. et pa-
cientiam habebit in illis. Dico uobis. quia cito faciet
uindictam illorum. Verumtamen. filius hominis ue-
niens. putas inueniet fidem inter. Dixit autem ad
quosdam qui in se confidebant tamquam iusti. et asper-
nabantur ceteros parabolam istam. Duo homines ascen-
derunt in templum. ut orarent. Unus pharisaeus. et
alter publicanus. Pharisaeus stans. haec apud se orabat.
Domine. gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri hominum.
Raptorum. iniuri. adulteri. uelut etiam hic publicanus.
ieiunabis in sabbato. decimas das omnium que possideo.
Et publicanus a longe stans. nolebat nec oculos ad celum

leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Ds. propitius
esto mihi peccatori. Dico uobis. descendit hic iustificatus
in domum suam ab illo. Quia omnis quis exaltat humili
abitur. et quis humiliat. exaltabitur.

Afferebant autem ad illum et infantes. ut eos tangeret.
Quodcum uiderent discipuli. increpabant illos. Ihs autem
conuocans illos. dix. Sinite pueros uenire ad me. et no
lite eos uetare. Talium enim regnum di. sicut puer. Am
dico uobis. quicunq. non acceperit regnum di sicut puer.
non intrabit in illud.

Et interrogauit eum princeps dicens. Magister bone.
quid faciens uitam aeternam possidebo. Dixit autem ei ihs.
Quid me dicis bonum. Nemo bonus. nisi solus ds. Mandi
ta nota. Non occides. Non moechaberis. Non furtum
facies. Non falsum testimonium dices. Honora patrem
tuum et matrem. Qui ait. Haec omnia custodiui a iuuen
tute mea. Quo audito ihs. ait ei. Adhuc unum
tibi deest. Omnia quaecunq. habes uende et da pauperibus. et
habebis thesaurum in celo. et ueni sequere me.

Is ille auditis contristatus est. quia diues erat ualde.

quidam

Uidens autē ihs illum tristem factū. dix. quā difficile
qui pecunias habent in regnū dī intrabunt. Facilius ē.
enim camelum per foramen acus transire. quā diuitē in
trare in regnū dī. Et dixerunt qui audiebant. Et quis
potest saluus fieri. At illis. Quae impossibilia sunt apud
homines. possibilia sunt apud dñm. At autē petrus.
Ecce nos dimisimus omnia. et secuti sumus te. Quid dix
cis. Amen dico uobis. Nemo ē. qui reliquid domū. aut
parentes. aut frs. aut uxorē. aut filios. propter regnū
dī. et non recipiat multo plura in hoc tempore. Et in
seculo uenturo. uitam aeternam. XVII

Assumpsit autē xpi. et ait illis. Ecce ascendimus hic
iherosolimā. et consumabuntur omnia quae scripta sunt p pro
phetas de filio hominis. Tradetur enim gentib. et illudet
et flagellabitur et conspuetur. Et post quā flagellaue
rint occident eū. et die tertia resurget.

Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat uerbu istud
absconditū ab eis. et non intelligebant quae dicebantur.

Factum ē autē cum appropinquaret hiericho. caecus quidā
sedebat secus uiam mendicans. Et cū audiret turbam pre

l. cccxi
m. cccxi
m. cccxi

l. cccxii
m. cccxii
m. cccxii

l. cccxiii
m. cccxiii
m. cccxiii

l. cccxiv
m. cccxiv
m. cccxiv

terruente. interrogabat quid hoc eēt. Dixerunt autē ei.
quod ih̄c nazarenus transiret. Et clamauit dicens. Ih̄u fili
dauid. miserere mei. Et qui preibant. increpabant eum
ut taceret. Ipse uero. multo magis clamabat. fili dauid
miserere mei. Stans autē ih̄c. iussit illum ^{ad} duci ad se.
Et cum appropinquasset. interrogauit illum dicens. Quid
tibi uis faciam. At ille dix. Dñe. ut uideam. Et ih̄c
dixilli. Respice. fides tua. te saluum fecit. Et confestim
uidit. et sequebatur illū magnificans dñm. Et omnis plebs
ut uidit. dedit laudem dō. Et ingressus pambulabat
hiericho. et ecce uir nomine zacheus. Et hic erat prin
ceps publicanorum. et ipse diues. Et querebat uidere ih̄m
quis eēt. et non poterat preterire. quia statura pusillus erat.
Et precurrens. ascendit in arborem sicomorum ut uideret
illū. quia inde erat transiturus. Et cū uenisset ad locum.
suspiciens ih̄c uidit illum. et dixit ad eū. Zach̄. festinans
descende. quia hodie in domo tua. oportet me manere.
Et festinans descendit. et excepit illum gaudens. Et cū
uiderent. omnes murmurabant dicentes. quod ad ho
minē peccatorem diuertisset. Stans autē zacheus.

l. cxxxii
Sol

dixit ad ih̄m. Ecce dimidium bonorum meorum dñe
do pauperib; et si quid aliquē defraudaui. reddo quad
ruplum. At ih̄s ad eum. Quia hodie salus domui
huic facta ē. eo quod ipse filius sit abrahāe.

l. ccccxi
ch. clxiii
l. ccccxi
sol

Venit enim filius hominis querere et saluum facere.
quod perierat. Haec illis audientib; adiciens dixit
parabolam. eo quod eēt prope hierl̄m. et quia ex
istimarent quod confestim regnū dī manifestaret̄.

l. ccccxi
ch. clxiii
ch. clxiii

Dixit ergo. Homo quidam nobilis abiit in regionem
longinquā. accipere sibi regnū et reuerti.

l. ccccxi
ch. clxiii

Vocatis autē decē seruis suis. dedit illis decem
mnas. et ait illis. Negotiamini dum uenio. Cives
autē ^{ei} oderant illum. et miserunt legationē post
illum dicentes. Nolumus hunc regnare sup nos.
Et factum ē. ut rediret accepto regno. et iussit uocari
seruos suos quib; dedit pecuniam. ut sciret quantum
quisq; negotiatus eēt. Venit autē primus dicens.
Dñe. mna tua. decē mnas adquisiuit. Et ait illi.
Euge bone serue. quia in modico fidelis fuisti. eris
potestate habens sup decē ciuitates. Et alter uenit.

dicens. Dñe. mna tua. fecit quinq. mnas. Et huic
ait. Et tu esto supra quinq. ciuitates. Et alter uenit
dicens. Dñe. ecce mna tua. quā habui repositam in
sudario. Timui enim te. quia homo auferis es.
Tollis quod non posuisti. et metis quod non seminasti.
Dicit ei. De ore tuo de iudico serue nequā. Sciebas
quod ego auferis homo sum. tollens quod non posui.
et metens quod non seminaui. Et quare non dedisti
petuniam meā ad mensam. et ego ueniens cū usuris
utiq. exegissem illud. Et astans. dix. Auferre
ab illomnam. et dte illi qui detē mnas habet. Et dix
erunt illi. Dñe. habet decem mnas.

l. cccxxx
m. cccxxx
m. xli

Dico autē uobis. quia omni habenti dabitur. Ab
eo autē qui non habet. et quod habet. auferet^r ab eo.

l. cccxxx
m. cccxxx
m. cccxxx

Uerū tamen. inimicos meos illos qui nolunt me reg
nare supse. adducite huc. et interficite ante me.
Et his dictis. p̄cedebat ascendens hierosolimam.

l. cccxxx
m. cccxxx
m. cccxxx

Et factū ē. cum appropinquasset ad bethfage et betha
niam. ad montē qui uocatur oliueti. misit duos disci
pulos suos dicens. Ite. in castellum quod contra est.

In quod introeuntes. inuenietis pullum a sing. alligatū. cui
nemo umquā hominū sedt. Soluite illum. et adducite. Et
siquis uobis interrogauerit. quare solutis. sic dicetis ei.
quia dñs operam eius desiderat.

l. cccxxxiii
ch. cccxiii
f. cccxiii

Abierunt autē qui missi erant. et inuenerunt sicut
dix illis stantē pullum. Soluentib. autē pullum. dix
erunt domini eius ad illos. Quid solutis pullum. At illi
dixerunt. Quia dñs cum necessarium habet. Et duxerunt
illum ad ihm. Euntē autē illos. substernebant
uestimenta sua in uia.

l. cccxxxiiii
ch. cccxiiii
f. c.

Et cum appropinquaret iam ad descensum montis
oliueti. coeperunt om̄s turbe discipulorum gaudentes
laudare dñm uoce magna. sup omnib. quas uiderant uir
tutib. dicentes. Benedictus qui uenit rex in nomine
dñi. pax in celo et gloria in excelsis.

l. cccxxxv
ch. cccxv

Et quidam phariseorum de turbis. dixerunt ad illū.
Magister. increpa discipulos tuos. Quib. ipse ait.
Dico uobis. quia si bitacuerint. lapides clamabunt.

l. cccxxxvi
sul

Et cum appropinquauit. uidens ciuitatē. fleuit sup
illam dicens. Quia si cognouisses et tu. et quidem in hac

die tua que ad pacem tibi. Nunc autē abscondita sunt
Ab oculis tuis. Quia uenient dies inter. et circū dabunt
te inimici tui uallo. et circū dabunt te et coarctabunt
te undiq. et ad terrā prosterment te. et filios tuos q̄intest.

^{l. cccxxxi}
^{h. cccxlii}
^{ch. cccxciii} **E**T non relinquent inter lapidem sup lapidem. eo quod
non cognoueris tempus uisitationis tue.

^{l. cccxxxii}
^{h. cccxlii}
^{ch. cccxciii}
^{l. xxxi} **E**T ingressus in templum. coepit eicere uendentes et
ementes in illo. dicens illis. Scriptum ē. quia domus mea
domus orationis ē. Uos autē. fecistis illam speluncā latronū.

^{l. cccxxxiii}
^{h. cccxlii}
^{ch. cccxciii}
^{l. xxxii} **E**T erat docens cotidie in templo. Principes autē sacerdo
tū et scribe et principes plebis querebant illum p̄dere. et
non inueniebant quid facerent illi. Omnis enim popu
lus suspensus erat. audiens illum.

^{l. cccxl}
^{h. cccxlii}
^{ch. cccxciii} **E**T factum ē. in una dierum. docente illo populum in
templo et euangelizante. conuenerunt principes sacer
dotum et scribe cū seniorib. et uiuit dicentes ad illum.
Dic nobis in qua potestate hec facis. Aut quis ē. qui dedit
tibi hanc potestatem. Respondens autē. dixit ad illos. Inter
rogabo uos et ego unū uerbū. respondete mihi. Baptis
mū iohannis de celo erat. an ex hominibus. At illi.

cogitabant interse dicentes. Quia si dixerimus
de celo. dicet ^{nobis}. Quare ergo non credidistis ei.
Si autē dixerimus ex hominibus. plebs uniuersa
lapidabit nos. Certi sunt enim iohannem
prophetam esse. et responderunt se nescire unde
esset. Et ihc ait illis. Neq. ego dico uobis. in
qua potestate haec facio.

l. xxi
di. cccxiii
di. cccxiii

Coepit ergo dicere ad plebem. parabolam hanc.
Homoplantauit uineam. et locauit eam colonis.
et ipse peregre fuit multis temporibus. Et in tem
pore misit ad cultores seruum. ut de fructu uineae
darent illi. Qui cesum. dimiserunt inanem.
Et addidit alterum seruū mittere. Illi autē hunc
quoq. cedentes. et afficientes contumelia. dimiserunt
inanem. Et addidit tertium mittere. qui et illum
uulnerantes eiecerunt. Dixit autē dominus uineae.
Quid faciam. mitta filium meū dilectū. forsitan cum
hunc uiderint uerebuntur. Quē cū uidissent coloni.
cogitauerunt interse dicentes. Hic ē. heres. occidamus
illum ut nra fiat hereditas. Et eiecunt illum extra ui

neam. occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus
uince. ueniet et pdes colonos istos. et dabit uineam
aliis. Quo audito. dixerunt illi. Absit. Ille autem
aspiciens eos ait. Quid e. ergo hoc quod scriptum est.
Lapidem quem reprobauerunt aedificantes. hic fac
tus e. in caput anguli. omnis qui ceciderit sup illu
lapidem. conquassabitur. Supra quem autem ceci
derit. comminuet illum.

le. xxviii
di. cccc
l. cccc

Et querabant principes sacerdotu et scribe. mit
tere in illum manus illa hora. et timuer' populum.

Cognouer' enim. qd ad ipsos diceret similitudine ista. xxviii

le. xxviii
di. cccc
l. cccc

Et obseruantes miserunt insidiatores qui se iustos
simularent. ut caperent eu in sermone. ut traderet
illum principatui. et potestate presidis. Et interro
gauerunt illum dicentes. Magister. scimus quia
recte dicis et doces. et non accipis psonam. sed in ueri
tate uiam di doces. Licet nobis dare tributum cesari.
annon. considerans autem dolum illorum. dixit ad eos.
Quid me temptatis. ostendite mihi denarium.
cuius habet imaginem. et in scriptione. Respon

dentes dixerunt . Cēsaris . Et ait illis . Reddite ergo
quę cēsaris sunt cēsari . et quę dñi sunt dñō . Et non potui
erunt uerbum eius reprehendere coram plebe . et mi
rati in responsis eius tacuerunt . Accesserunt autem
quidam sadduceorum qui negant eē resurrectionem .
et interrogauerunt eum dicentes . Magister . moyses
scripsit nobis . si frater alicuius mortuus fuerit habens ux
orem . et hic sine filiis fuerit . ut accipiat eam frater eius
uxorem . et suscitet semen fratri suo . Septem ergo fr̃s erat .
Et primus accepit uxorem . et mortuus ē . sine filiis .
Et sequens accepit illam . et ipse mortuus ē . sine filio .
Et tertius accepit illam . Similiter et om̃s septem . et
non reliquerunt semen . et mortui sunt . Nouissime
omnium . mortua ē . et mulier . In resurrectione ergo .
cuius eorum erit uxor . ? Siquidem septem habuerunt
eam uxorem . Et ait illis ih̃c . Filii seculi huius nubunt .
et traduntur ad nuptias . Illi uero qui digni habebunt^r
seculo illo et resurrectione ex mortuis . neq . nubunt
neq . ducunt uxores . neq . enim ultra mori poterunt .
Aequales enim angelis sunt . et filii sunt dñi . cum sint

filii resurrectionis. Quia uero resurgant mortui. et moyses
ostendit setus rubum. sicut dicit. Dñm dñi abraham
et dñi isac. et dñi iacob. Dñs autē non ē. mortuorum.
sed uiuorum. Omnes enim uiuunt ei. Respondentes autē
quidam scribarum. dixerunt. Magister. benedixisti.

Et amplius non audebant eum quicquā interrogare.

Dixit autē ad illos. Quomodo dicunt xpm filium da
uid cē. et ipse dauid dicit in libro psalmozum. Dixit
dñs dño meo sede adextns meis. donec ponam inimi
cos tuos scabellum tuorum. Dauid ergo dñm illū
uocat. et quomodo filius eius ē.

Audiente autē omni populo. dixit discipulis suis.

Attendite. scribis. qui uolunt ambulare in stolis.
et amant salutationes in foro. et primas cathedras
in synagogis. et primos discubitos in conuiuiis.

Qui deuorant domos uiduarum. simulantēs. longam
orationē. hi accipient damnationē maiorem. Respi
ciens autē. uidit eos qui mittebant munera sua in
gizofiliatium diuites. Vidit autē. et quandam uidu
am paupculam mittentē aera minuta duo. et dixit.

Uere dico uobis. quia uidua haec paup plus qua omnis
misit. Nam omis hi. ex abundanti sibi miserunt in
munera di. Haec autē. ex eo quod de ē. illi. omnem
uictum suum qua habuit misit.

l. cccxlii
di. cccxlii
di. cccxlii

Et quibusdam dicentib. de templo. quod lapidibus
bonis et donis ornatum est. dix. Haec que uidetis.
uenient dies in quibus non relinquetur lapis super
lapidem. qui non destruat.

l. cccxlii
di. cccxlii
di. cccxlii

Ii interrogauerunt autē illum dicentes. Praeceptor.
quando haec erunt. et quod signum cum fieri inci
pient. Quid dix. Videte. ne seducamini. Multi enim
uenient in nomine meo dicentes. quia ego sum. et
tempus adpropinquabit. Nolite ergo ire post illos.
Cum autē audieritis proelia et seditiones. nolite
terreni. Oportet primum haec fieri. sed non dum
statim finis. Tunc dicebat illis. Surget gens contra
gentē et regnū aduersus regnū. et terre motus
magni erunt. proelia et pestilentie et fimes. terroresq.
de celo et signa magna erunt.

l. cccxlii
di. cccxlii
di. cccxlii

Sed ante haec omia. incipient uobis manus suas

et persequentur. Tradentes in synagogas et custodias. tra-
hentes ad reges et presides. propter nomen meum. Contin-
get autem uobis testimonium.

Ponite ergo in cordibus. uestris non premeditari. quem
admodum respondeatis. Ego enim dabo uobis os et sapi-
entiam. cui non poterunt resistere et contra dicere.
omnes aduersarii uestri. Trademini autem a parentibus. et
fratribus. et cognatis et amicis. et morte afficient ex uobis.
Et eritis odio omnibus. propter nomen meum. Et capillus
de capite uestro non peribit. In patientia uestra. posside-
bitis animas uestras

Cum autem uideritis circumdari ab exercitu hierusalem.
tunc scitote. quia appropinquabit desolatio eius.

Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. et qui in
medio eius discedant. et qui in regionibus non intrent
in eam. quia dies ultionis hi sunt. ut impleantur
omnia que scripta sunt.

Uic autem pregnantibus. et nutriendis. in illis diebus.

Erit enim pressura magna super terram. et ira populo
huius. Et cadent in ore gladii. et captiui ducuntur

in om̃s gentes. Et hierlm calcabit^r gentib. donec
impleant tempora nationū.

Is. cclviii
Am. cclviii
Is. ccl

Eterunt signa in sole et luna et stellis. et internis
pressura gentium. preconfusione sonitus maris et fluc-
tuū. Arescentib. hominib. pre timore et expectatione
que supuenient uniuerso orbi. Nam uirtutes celorum
mouebuntur. Et tunc uidebunt filiū hominis ueni-
entē in nube. cū potestate magna et maiestate. His
autē fieri incipientib. respicite et leuate capita ũra.
quō appropinquat redemptio ũra. Et dix illis simili-
tudine. Videte ficulneam et om̃s arbores cū pducunt
iam ex se fructū. scitis quō prope ē. aestas. Ita et uos cū ui-
deritis hec fieri. scitote quō prope ē. regnū dī. Amen dico
uobis. quia non preteribit generatio hec. donec om̃a
fiant. Celum et terra transibunt. uerba autē mea.
non transibunt.

Is. cclviii
S

At tendite autē uob. ne forte grauentur corda ũra
in crapula et ebrietate. et curis huius uite. et super-
ueniat in uos repentina dies illa. Tamquā laqueus
enim supueniet in om̃s. qui sedent sup faciem om̃is terre.

Vigilate itaq. omnitempore. orantes ut digni habea
mini fugere ista omnia que futura sunt. et stare ante fi
lium hominis. Erat autē diebus docens in templo.
noctibus uero exiens. morabatur in monte qui uocat²
oliuetq. Et omnis populus manebat ad eū in templo.
audire eum.

XXVIII

AD PROPRIQ. VASTANTIE DIE FESTIV

Timorum. qui dicitur pascha.

Et querēbant principes sacerdotū et scribē. quo
modo eū interficerent. Timebant uero plebem.

Intrauit autē stanas in iudam qui cognominabat²
scharioth. unum de duodecim.

Et abiit et locutus ē. cum principib. sacerdotum
et magistratibus. quē admodum illum traderet eis.
Et gauisū sunt. et pacti sunt pecuniam illi dare. Et
spopondit. Et querebat oportunitatē. ut traderet
illum sine turbis. Tlenit autē dies azimorum. in qua
necesse erat occidi pascha. Et misit petrum et iohannē.
dicens. Cūtes parate nobis pascha. ut manducemus.
At illi dixerunt. Ubi uis paremus. Et dixit ad eos.

Le. col. x
An. col. xxviii
di. col. vi
lo. x
Le. col. xi
An. col. xxix
di. col. xxi
lo. xxi
Le. col. xii
An. col. xxx
di. col. xxi
lo. xxi
Le. col. xiii
An. col. xxxi
di. col. xxi
lo. xxi

11

: uob

Ecce introeuntib; in ciuitate. occurrer uobis homo
amphoram aque portans. Sequimini eum in domum in
qua intrat. et dicetis patri familias domus. Dicit tibi
magister. Ubi e. diuersorium. ubi pascha cum discipulis
meis manduce. Et ipse uob ostendet cenaculum magnu
fortu. et ibi parate. Lumbes autem. inuenerunt sicut
dix illis. et parauerunt pascha. Et cum facta esset hora dis
cubunt. et duodecim apti cum illo.

Le. xxi
S. 1

Et ait illis. Desidero desideravi hoc pascha mandu
care uobiscum. antequam patiar.

Le. xxi
S. 1
S. 1

Dico enim uobis. quia ex hoc non manducabo illud.
donec impleatur in regno di. Et accepto calice. gras
egit. et dix. Accipite et diuite inter uos. Dico enim
uobis. quod non bibam degeneratione uitis. donec
regnum di ueniat.

Le. xxi
S. 1
S. 1
S. 1

Et accepto pane. gras egit et fregit. et dedit eis dicens.
Hoc e. corpus meum quod pro uobis datur. hoc facite in
meam commemorationem.

Le. xxi
S. 1
S. 1

Similiter et calice. post quam cenauit dicens. Hic e.
calix noui testamenti in sanguine meo. qui pro

uobis fundetur.

l. i. c. xxi
m. c. xxi
d. c. xxi

Uerumtamen. ecce manus tradentis me mecum inmissa.
Et quidem filius hominis. scdm quod definitum est. uadit.
Uerumtamen. uae homini illi pro quo tradetur.

l. i. c. xxi
m. c. xxi
d. c. xxi
e. c. xxi
f. c. xxi
g. c. xxi

Et ipsi ceperunt querere inter se. quis eorum uideretur esse
ficturus esset.

Facta est contentio inter eos. quis eorum uideretur esse
maior. Dixit autem eis. Reges gentium
dominantur eorum. et qui potestatem habent super
eos beneficiuocantur. Vos autem. non sic.
Sed qui maior est in uobis. fiat sicut iunior.
Et qui precessor est. sicut ministrator.

l. i. c. xxi
m. c. xxi

Nam quis maior est. qui recumbit. an qui ministrat.
Nonne qui recumbit. Ego autem in medio urum sum.
sicut qui ministrat. Vos autem estis. qui permansistis me
cum in temptationibus meis. Et ego dispono uobis sicut
disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis et bibatis
super mensam meam in regno meo.

l. i. c. xxi
m. c. xxi

Et sedetis super thronos. iudicantes xii tribus israel.
At autem dñs. Simon. simon. ecce satanas expen

ut uos. ut cribaret sicut triticū. Ego autē rogavi patrem.
ut non deficiat fides tua.

L. col. xxviii

10. col. xxviii

11. col. xxviii

L. col. xxviii

12. col. xxviii

13. col. xxviii

14. col. xxviii

15. col. xxviii

L. col. xxviii

16. col. xxviii

17. col. xxviii

Et tu aliquando conuersus. confirma fratres tuos.

Quid dixit ei. Domine. tecū paratus sum. et in carcerem et
in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non conta-
bit hodie gallus. donec ter abneget nosse me.

Et dixit eis. Quando misi uos sine sacco et pera et cal-
ciamentis. Numquid aliquid defuit uobis. At illi dix-
erunt. Nihil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacco-
lum. tollat. similiter et peram. Et qui non habet. uendat tu-
nicam suam. et emat gladium.

L. col. xxviii

18. col. xxviii

19. col. xxviii

Dico enim uobis. quoadhuc hoc quod scriptum est. oportet
impleri in me. et quodcumque iniquis deputatus est. Et enim
ea quę sunt de me. finem habent.

L. col. xxviii

20. col. xxviii

21. col. xxviii

L. col. xxviii

22. col. xxviii

23. col. xxviii

24. col. xxviii

L. col. xxviii

25. col. xxviii

26. col. xxviii

At illi dixerunt. Domine. ecce gladii duo hic. At ille
dixit eis. Sate est.

Et egressus. ibat secundum consuetudinē in montē oli-
uarum. Secuti sunt autē illum et discipuli.

Et cū puenisset ad locū. dixit illis. Orate. ne intretis
in temptationē.

Le. c. lxxvi
M. c. c. xxi
M. c. lxxvi
L. c. lxxvi

Et ipse auulsus ē. ab eis. quantum iactus ē. lapidis.

Le. c. lxxvii
M. c. c. xxi
M. c. lxxvii
L. c. lxxvii

Et positus genibus. orabat dicens.

Pater. siuis transfer calicem istum a me. Uerum ta
men. non mea uoluntas. sed tua fiat.

Le. c. lxxviii
Sol

Apparuit autē illi angelus de celo confortans eum.
et factus in agonia prolixius orabat. Et factus ē. su
dor eius. sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā.

Le. c. lxxix
M. c. c. xxi
M. c. lxxix

Et cum surrexisset a oratione et uenisset ad discipu
los suos. inuenit eos dormientes pro tristitia. Et ait illis.
Quid dormitis. surgite. orate. ne intretis in temptationē.

Le. c. lxxx
M. c. c. xxi
M. c. lxxx
L. c. lxxx

Adhuc eo loquente. ecce turba et qui uocabatur iu
das unus de duodecim. antecedebat eos. et adpropin
quauit ihū ut oscularetur eum.

Le. c. lxxxi
M. c. c. xxi
M. c. lxxxi
L. c. lxxxi
M. c. c. xxi
M. c. lxxxi
L. c. lxxxi

Ihē autē. dixit illi. Iuda. osculo filium hominis tradis.

Uidentes autē hi qui circa ipsum uenerunt. quod
futurum erat. dixerunt ei. Dñe. si percutimus
in gladio. Et percussit unus ex illis seruum prin
cipis sacerdotum. et amputauit auriculam eius dextrā.

Le. c. lxxxii
Sol

Respondens autem ihē. ait. Sinite usque huc.

Et cum tetigisset auriculam eius. sanauit eum.

le. ccl. xxviii
di. ccc. liii
di. c. lxxviii
lo. clxx

Dixit autē ihc ad eos qui uenerant ad se principes si-
cerdotū et magistratus templi. et seniores. Quasi ad la-
tionem existis cum gladiis et fustibus. cum cotidie
uobiscū fuerim in templo. Non extendistis manus in
me. Sed hec ē. hora ur̃a. et potestas tenebrarū.

le. ccl. xc
di. ccc. lvi
di. c. lxxxi
lo. clxxi
le. ccl. xci
di. ccc. lxxii
di. c. lxxxii
lo. clxxii

Comprehendentes autē eū. duxerunt ad domum
principis sacerdotum.

Petrus uero. sequebatur a longe. Accenso autē igni
in medio atrio. et circumstantib. illis erat petrus in me-
dio eorum. Quē cū uidisset ancilla quedam sedente
ad lumen et eū fuisset intuta. dix. Et hic cū illo erat.

le. ccl. xcii
di. ccc. lxxiii
di. c. lxxxiii
lo. clxxiii

At ille. negauit eum dicens. Mulier. Non noui illū.
Et post pusillum. alius uidens eū dixit. Et tu de illis ē.
Petrus uero. ait. O homo. Non sum. Et inter uallo
facto quasi hore unius. Alius quidam affirmabat
dicens. Uere. et hic cū illo erat. Nam et galileus ē.
Et ait petrus. homo. nescio quid dicis. Et continuo.
adhuc illō loquente. cantauit gallus.

le. ccl. xciii
di. ccc. lxxiiii
di. c. lxxxiiii
lo. clxxiiii

Et conuersus dñs. respex. petrum. Et recordatus ē.
petrus uerbi dñi sicut dixerat. quia prius quā gallus

canter. ter me negabis. Et egressus foras petrus. fleuit
amare.

Et cum quidam ex illis. illudebant ei cedentes. Et
uel uerum ei et percutiebant faciem eius. et interrogauerunt
eum dicentes. Prophetiza. quis. quate percussit. et alia
multa blasphemantes. dicebant in eum.

Et ut factus. dies. conuenerunt seniores plebis. et
principes sacerdotum et scribe. et duxerunt illum in consi-
lium suum dicentes. Scit ues xpc. dic nobis.

Et ait illis. Si uobis dixerio. Non credetis mihi. Si
autem et interrogauero. Non respondebitis mihi. neque
dimittetis.

Ex hoc autem. erit filius hominis sedens ad dexteris
uirutis dei.

Dixerunt autem omnes. Tu ergo es filius dei. Qui ait.
Uos dicetis. quia ego sum. At illi dixerunt. Quid
adhuc desideramus testimonium. Ipsi enim. audiui-
mus de ore eius.

Exsurgens omnis multitudo eorum. duxerunt
illum ad pilatum.

l. ccc
m. ccc. xxi
li. cc
lxxviii

l. ccc. lxi
lxxviii

l. ccc. lxi
Sol

Pilatus autē. in interrogauit eū dicens. Tu es rex iu-
daeorum. At ille respondens. ait. Tu dicis.

At autē pilatus ad principes sacerdotū et turbas.
Nihil inuenio causę in hoc homine.

At illi. inualescebant dicentes. Commouit populum
docens p̄niuersam iudaeam. et incipiens a galilea
usq. huc. Pilatus autē audiens galileam. interrogauit
si homo galileus eet. Et ut cognouit quod de herodes
potestate eet. remisit eum ad herodem. qui et ipse
hierosolymis erat illis dieb. Herodes autē uiso ihu.
gausus ē. ualde. Erat enim ex multo tempore cupi-
ens uidere eū. eo quod audiret multa de illo. et spera-
bat signū aliquot ab eo fieri. Interrogabat autē illū
multis sermonibus.

At ipse. nihil illi respondebat.

l. ccc. vi
m. ccc. xxi
li. c. lxxviii

l. ccc. vi
Sol

Stabant etiam principes sacerdotū et scribe. constant
accusantes eū.

Sp̄reuit autē illū herodes cū exercitu suo. et inlustr
inditū ueste alba. et remisit ad pilatū. Et facti sunt
amici herodes et pilatus. in ipsa die. Nam antea

inimici erat abin uicem.

*l. ccc. vii
m. ccc. xxi*
Pilatus autē conuocat principalib; sacerdotū et magistratib; et plebe. dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc hominē. quasi auertentē populū. Et ecce ego coram uobis interroguis. nullam causam inuenio in homine isto. ex his in quibus eum accusatis.

*l. ccc. viii
m. ccc. xxi*
Sed neq; herodes. Nam remisi uos ad illū. ecce nihil dignū morte actum ē. ei.

*l. ccc. xiii
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi*
Emendatū ergo illū dimittā. Necesse autē habebat. dimittere eis per diem festum unum.

*l. ccc. xiv
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi*
Exclamauit autē simul uniuersa turba. dicens. Tolle hunc. et dimitte nobis barabbā. Qui erat ppter seditionē quandam factam in ciuitate et homicidiū missus in carcerem.

*l. ccc. xvi
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi*
Iterū autē pilatus locutus ē. ad illos. uolens dimittere ihm. At illi. succlamabant dicentes. Crucifige. Crucifige illū.

*l. ccc. xxi
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi
m. ccc. xxi*
Ille autē. tertio dixit ad illos. Quidenī malī fecit iste. Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum et dimittam.

le. xxv.
c. lxxviii.
v. 22.

At illi instabant uocibus magnis. postulantes ut cruci
figeretur. Et inualecebant uoces eorum.

le. xxv.
c. lxxviii.
v. 23.

Et pilatus. adiudicauit fieri petitione eorum. Di
misit autem illis eum qui propter homicidium et sediti
onem missus fuerat in carcerem. quem prebuit. Ille uero.
tradidit uoluntati eorum.

le. xxv.
c. lxxviii.
v. 24.

Et cum ducerent eum. apprehenderunt simonem quen
dam cyrenensem uenientem de uilla. et imposuerunt
illi crucem portare post ihm.

le. xxv.
c. lxxviii.
v. 25.

Sequebatur autem illum multa turba populi et mul
eru. que plangebant et lamentabantur. Conuersus
autem ad illas ihc. dix. Filie hierusalem. nolite flere sup
me. sed sup uos ipsos flete. et sup filios uros. Quo ecce
uenient dies. in quib. dicent. Beate steriles et uentres
qui non genuerunt. et ubera que non lactauerunt.
Tunc incipient dicere mortuis. cadite sup nos. et
collibus operite nos. Quia si in uiridiligno hec faciunt.
in arido quid fiet.

le. xxv.
c. lxxviii.
v. 26.

Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo. ut interficerent.

Et postquam uenerunt in locum qui uocatur caluaria.

ibique fixerunt eum. Et latrones. unū adextreis
et alterum a sinistris.

Ih̄c autē. dicebat. Pater. dimitte illis. non enim
sciunt quid faciunt.

Diuidentes uero uestimenta eius miserunt sortes. Et
stabat populus expectans.

Et deridebant illum principes eū eis dicentes. Alios
saluos fecit. se saluum facere. sibi ē. xp̄e dī electus.

Illudebant autē ei et milites. accedentes et acetum
offerentes illi dicentes. Sit ues rex iudeorum. saluū te fac.

Erāt autē et sup̄ scriptio scripta sup̄ eum. litteris
grecis et latinis et hebraicis. hic ē. rex iudeorum.

Unus autē de his qui pendebant latronibus. blasphemabat eum dicentes. Sit ues xp̄e. saluū fac te met ipsum et nos.

Respondens autē alter. increpabit illum dicens.

Nec. tutius es dī. quod in eadem dampnatione es.

Et nos quidem iuste. nam digna factis recipimus.

Hic autē. nihil mali gessit. Et dicebat ad ih̄m. Dñe.
memento mei. cum ueneris in regnū tuum.

Et dixit illi ih̄c. Amen dico tibi. hodie mecum eris in
paradiso.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Erant autē fere horae sextae. Et tenebre factae sunt in uni-
uersa terra. usque in horam nonam. Et obscuratus ē. sol.
et uelum templi scissum ē. medium.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Et clamans uocem magna ihc. ait. Pater. in manus tuas
commendo spm meū. Et hæc dicens. expirauit.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Uidens autē centurio quod factū erat. glorificauit dñm
dicens. Uere. hic homo iustus erat.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculū
istud. et uidebant quæ fiebant. percutientes pectora sua re-
uertebantur. Stabant autē omēs notitius a longe. et
mulieres quæ secute erant eū a galilea. hæc uidentes.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Et ecce uir nomine ioseph. qui erat de turba uir bonus
et iustus. hic non consenserat consilio et actibus eorum
ab arimathia ciuitate iudee. qui expectabat et ipse reg-
nū dñi. Hic accessit ad pilatū. et petiit corpus ihu.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Et depositum in uoluit sūdōne. et posuit eū in monu-
mento exciso. In quo nondum quisquā. positus fuerat.

l. ccc. xxi.
m. ccc. xxi.

Et dies erat parasceues. et sabbatum illucescebat.

Subsecute autē mulieres quæ eū ipso uenerant de galilea.
uiderunt monumentū. et quæ admodum positū erat corp⁹ ei⁹.

181
Et reuertentes parauerunt aromata et unguenta.
et sabbato quide siluerunt. sedm mandatum.

Una autē sabbati ualde diluculo. uenerunt ad monu-
mentū portantes quę parauer^{unt} aromata. et inuenerunt
lapidem reuolutū a monumento. Et ingressi. non inue-
nerunt corpus dñi ihu. Et factum ē. dum mente conster-
nate eēnt de isto. ecce duo uiristeterunt secus illas.
in ueste fulgenti.

Cum tamerent autē et declinarent uultū interrā. dixer^{unt}
ad illas. Quid queritis uiuentē cū mortuis. Non ē. hic.
sed resurrex. Recordamini qualiter locutus ē. uobis.
cum adhuc in galilea eēt. dicens. Quia oportet filiū ho-
minis tradi in manus peccatorum hominū et crucifigi.
et die tertia resurgere.

Et recordate sunt uerborum eius. et regressę a monu-
mento. nuntiauer^{unt} hec omīa illis undeci. et ceteris omib.

Erat autē maria magdalena et iohanna et maria iacobi.
et ceterę quę cū eis erant quę dicebant ad aptos haec. Et uisi
sunt ante illos sicut de iamentū uerba ista. et non crede-
bant illis. Petrus autē surgens cucurrit ad monumentū

et procumbens uidit lintamina sola posita. et abiit secū
m. rans quod factum fuerit.

ET ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. quod
erat in spacio stadiorum lx ab hierlm. nomine emmaus.
Et ipsi loquebantur ad inuicē. de his omnib; que acce
derant. Et factum ē. dum fabularentur et secū quere
rent. et ipse ihc appropinquans ibat cum illis. Oculi
autē illorum tenebantur. ne eum agnoscerent. Et ait
ad illos. Quisunt hi sermones. quos confertis ad inuicem
ambulantes. et estis in istis. Et respondens unus eui nomi
de copas. dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierlm. et non
cognouisti que facta sunt in illa his diebus. Quibus
ille ait. Que. et dixerunt. De ihu nazareno. qui fuit
uir ppheta potens in opere et sermone. coram dō et omī
populo. Et quomodo eum tradiderunt summis sacerdotib;
et principes nrī in dūpnationē mortis. et crucifixer
eum. Nos autē sperabamus. quia ipse eēt. redemptu
rus isrl. Et nunc sup haec omā. tertia dies ē. hodie.
quod hec facta sunt. Sed et mulieres quedam ex nrīs
tentuerunt nos. que uita luce fuerunt ad monumētū.

Et non inuento corpore eius. uenerunt dicentes. secundum uisionem an-
golorum uidisse. qui dicunt eum uiuere. Et abiit quidam ex illis
ad monumentum. et ita inuenit. sicut mulieres dixerunt. Ipsi uero.
non uiderunt. Et ipse dixit ad eos. O stulti et tardi ad credendum.
in omnibus. que locuti sunt prophetę. Nonne hec oportuit
passum christum. et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a moysi
et omnibus prophetis. interpretabatur illis in omnibus scripturis.
que de ipso erant. Et appropinquauerunt castello quo ibant.
et ipse finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes. Mane
nobiscum quia ad uesperas est. et inclinata est iam dies.
et intrauit cum illis. Et factum est dum recumbere eis
eius. accepit panem. et benedixit ac fregit. et porrigebat illis.
Et aperti sunt oculi eorum. et cognouerunt eum. et ipse euauit
ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem. Nonne cor nostrum ardens
erat in nobis. dum loqueretur in uia. et aperiret nobis scriptu-
ras? Et surgentes eadem hora. regressi sunt in hierosolimam. et in-
uenerunt congregatos undecim. et eos qui cum ipsis erant di-
centes. Quod surrexerit dominus uere. et apparuit simoni.
Et ipsi narrabant. que gesta erant in uia. Et quomodo cogno-
uerunt eum. in fractione panis.

Dum hec autem locuntur. ihesus stetit in medio eorum. et dixit
eis. Pax uobis. Ego sum. nolite timere. Conturbati uero et con-
territi. existimabant se spiritum uidere. Et dixit eis. Quid
turbati estis. et cogitationes ascendunt in corda uestra. Audete

manus meas et pedes. quia ipse ego sum. salutate et uideret.
quia spiritus carnis et ossa non habet. sic me uidentis habere.
Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus et pedes.

1. cor. 15.
1. et 58.

Ad huc autem illis non credentibus. et mirantibus. per gaudium.
dixit. Habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtu-
lerunt ei partem piscis assi. et suum mellis. Et cum manducassent
coram eis. Sumens reliquias dedit eis.

1. cor. 15.
8.

Et dixit ad eos. Hec sunt uerba quae locutus sum ad uos cum adhuc
erem uobiscum. quoniam necesse est impleri omnia quae scripta sunt
in lege moysi et prophetis. et psalmis de me. Tunc aperuit
illis sensum ut intellegerent scripturas. et dixit eis. Quomodo sic
scriptum est. et sic oportet et christum pati. et resurgere a mortuis.
die tertia. Et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem
peccatorum in omnes gentes. incipientes ab hierosolyma. Uos
autem estis testes horum. et ego mittam promissum patris mei in uos.
Uos autem sedet in ciuitate. quoad usque induamini uirtute
ex alto. Eduxit autem eos foras in bethaniam. et eleuatis ma-
nibus suis. benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis.
recessit. ab eis. et ferebatur in celum. Et ipsi adorantes. regressi
in hierosolimam cum gaudio magno. et erant semper in templo. laudantes
et benedicentes dominum.

INCIPIT ARGUMENTUM SECUNDUM IOHANNEM.

hic est iohannes euangelista. unus ex discipulis dñi. qui uirgo electus ad dñm est. quem de nuptiis uolentem nubere uocauit dñs. Cui uirginitatis in hoc duplex testimonium in euangelio datur. quod et preteritis dilectus. idō dicitur. et huius matrem suam de cruce commendauit dñs ut uirginē uirgo seruariet. Denique manifestans in euangelio quod et ipse incorruptibilis uerbi opus inchoans. solus uerbum carnem factus ē. nec lumen tenebris comprehensum fuisse testatur. Primum signum ponens quod in nuptiis fecit dñs ut ostendens quod ipse etiam legentibus demonstraret. Quod ubi dñs in uitatis deficere nuptiarum uinum debeat. ut et ueteribus in mutatis. noua omnia que xpo in futurum appareant. Hoc autem euangelium scripsit in asia. postea quam in pathmos in sula apocalypsin scripserat. Ut cui in principio canonis incorruptibile principium in genesi. etiam incorruptibilis finis per uirginem in apocalypsi redderetur. dicente xpo. Ego sum. A et W. et hic est iohannes qui sciens superuenisse diem recessus sui. Conuocatis discipulis suis in epheso. per multa signorum experimenta promens xpm. descendens in defossam sepulture sue locum. facta oratione positus ē. ad patres suos. Tum extraneus ad dolorem mortis quam a corruptione carnis inuenit alienus. tamen post omnes euangelium scripsit. et hoc uirgini debebatur. Quorum tamen uel scriptorū tempore dispositio. uel librorum ordinatio. ideo per singula nobis non exponitur. ut scienti desiderio conlocatio. et querentibus fructus laboris. et dō magistrum doctrina seruetur A m et — .

EXPLICIT ARGUMENTUM.

VERB̄VERAT

ATVD D̄m̄

ET D̄SERAT

VERB̄;

51
Hoc erat in principio apud dñm. Omnia p̄ ipsum facta
sunt. et sine ipso factum est nihil. Quod factum ē. in
ipso uita erat. Et uita erat lux hominum. et lux in te
nebris lucet. et tenebre eum non cōphenderunt.

<sup>lu
ab
lu</sup>
Fuit homo missus ad dñm. cui nomen erat iohannes.
Hic uenit in testimonium. ut testimonium p̄hibe
ret de lumine. ut omnes crederent p̄ illum. Non
erat ille lux. sed ut testimonium p̄hiberet
de lumine.

<sup>lu
ab
lu</sup>
Erat lux uera. que illuminat omnem hominē
uenientem in mundum. In mundo erat. et mun
dus p̄ ipsum factus ē. et mundus eū non cognouit.

<sup>lu
ab
lu</sup>
Ipsa uenit. et sui eum non receperunt.
Quot quot autem receperunt eum. dedit eis
potestatem filios dī fieri. his qui credunt in no
mine eius. Qui non ex sanguinibus. neq. ex
uoluntate carnis. neq. ex uoluntate uiri. sed ex
dō nati sunt. Et uerbum caro factum ē. et habi
tauit in nobis. Et uidimus gloriam eius. gloriā
quasi unigeniti a patre. Plenum gratie. et ueritatis.

l. xl.
ch. xi
§. iiii
lx

Iohannes testimonium phibet de ipso. et clamat dicens.
Hic erat quem dixi. qui post me uenturus ē. uite
me factus ē. quia prior me erat.

l. xii
§. i
Sol

Et de plenitudine eius. nos omnes accepimus. et gra-
tiam pro gratia. Quia lex per moysen data ē. gratia et
uentas per ih̄m xpm facta est.

l. xiii
ch. xii
§. exviii

Om̄. nemo uidit umquam. Nisi unigenitus filius
qui est in sinu patris ipse narrauit. **I.**

l. xiiii
§. i
Sol

Et hoc est testimonium iohannis. quando miserunt
iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ^{eum} ad ioh̄m
ut interrogarent eum. Tu quis es. et confessus ē.
et non negauit. Et confessus est. quia non sum ego
xpc. Et interrogauerunt eum. Quid ergo helias
estu. et dixit. non sum. Propheta estu. et respon-
dit. non. Dixerunt ergo ei. Quis es. ut responsū
demus his. qui miserunt nos. Quid dicis. de te
ipso. ait.

l. x
ch. xiii
§. iiii

Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiam dñi.
sicut dixit isaías propheta.

l. xi
§. i
Sol

Et qui missi fuerant. erant ex pharisais. Et inter

157
rogauerunt eum. et dixerunt ei. Quid ergo bapti-
zaris. si tu non es xpc. neq. helias. neq. propheta.

Respondit eis iohannes dicens. Ego baptizo in aqua.
mediusq. autem ur̃m. quem uos non scitis. Ipse est
qui post me uenturus est. qui ante me factus est.
cuius ego non sum dignus. ut soluam eius corrigiā
calciamenta.

Haec in bethania facta sunt trans iordanem. ubi erat
iohannes baptizans. Altera die. uidit iohannes
ibidem uenientem ad se. et ait. Ecce agnus dī. ecce qui
tollit peccata mundi.

Hic est de quo dixi. post me uenit uir qui ante me
factus ē. quia prior me erit. et ego nesciebam eū.
Sed ut manifestetur isrl. ppter ea uenio ego in aqua
baptizans.

Et testimonium p̃buit iohannes dicens. Quia
uidi sp̃m dī descendentem quasi columbam de
celo et mansit super eum. et ego nesciebam eum.
Sed qui misit me baptizare in aqua. ille mihi
dixit. Super quem uideris sp̃m descendentem et

manentem super eum. hic est qui baptizat in spiritu sancto.

Et ego uidi et testimonium perhibui. quia hic est filius dei.

l. xvi
Sot

A Altera die. stabat iohannes. et ex discipulis eius duo.

Et respiciens iherosolimam ambulantem. dicit. Ecce agnus dei.

Et audierunt eum duo discipuli loquentem. et secu-

tisunt iherosolimam. Conuersus autem ihesus. et uidens eos se-

quentes se. et dixit eis. Quid queritis? Quid dixerunt ei.

Rabbi. quod est interpretatum magister. Ubi habitas?

Dicit eis. Venite. et uidete. Venerunt et uiderunt

ubi maneret. et apud eum manserunt die illa. Hora

autem erat quasi decima. Erat autem andreas frater

simonis petri. unus ex duobus qui audierant ab io-

hanne. et secuti fuerant eum.

l. xvii
Sot
l. xviii
Sot

I Inuenit hic primum fratrem suum simonem. et dixit

ei. Inuenimus messiam. quod est interpretatum christus.

Et adduxit ^{ad} iherosolimam. Intuitus autem eum ihesus. et dixit.

Tu es simon filius iohanna. tu uocaberis cephias. quod est

interpretatum petrus.

l. xiiii
Sot

I Hierasolum autem uoluit exire in galileam. et in-

uenit philippum. et dixit ei ihesus. Sequere me. Erat autem

philippus ab ethsaida ciuitate andree et petri. Inue-
nit philippus nathanael. et dicit ei. Quem scripsit
moyses et prophete. inuenimus ihm filium ioseph
anazareth. Et dixit ei nathanael. Anazareth potest
aliquid boni esse. Dicit ei philippus. Veni. et uide.
Vidit ihc nathanael uenientem ad se. et dicit ei. Tu.
Ecce uere israhelita. in quo dolus non est. Dicit ei nathana-
el. Unde menosti. Respondit ihc. et dixit ei. Prius
quam te philippus uocaret cum esses sub ficu. uidi te.
Respondit ei nathanael. et ait. Rabbi. tu es filius
di. tu es rex isrl. Respondit ihc. et dixit ei. Quia dixi
tibi uide te sub ficu credis. maius his uidebis. Et dicit ei.
Amen dico tibi. uidebitis celum apertum et angelos
di ascendentes et descendentes. supra filium hominis.

II **E** Idie tertia nuptie facte sunt in chana galilee. et
erat mater ihu ibi. Vocatus est. autem et ihc. et
discipuli eius ad nuptias. Et deficiente uino. dicit
mater ihu ad eum. Vinum non habent. Et dicit
ei ihc. Quid mihi et tibi est mulier. Non dum uenit
hora mea. Dicit mater eius ministris. Quod cumq.

dixerit uobis. facite. Erant autem ibi lapidee hîdræ sex
positæ scdm purificationem iudeorum. capientes singule
metretas binas et ternas. Dicit eis ihc. Implete hîdras
aqua. Et impleuerunt eas. usq. ad summum. Et dicit eis
ihc. Haurite nunc. et ferte architricli-no. Et tulerunt.
Ut autem gustauit architriclinus aquam uinum
factam et non sciebat unde eēt. ministri autem sciebant
qui hauserant aqua. Vocat sponsum architriclinus.
et dicit ei. Omnis homo. primum bonum uinum ponit.
Et cum inebriati fuerint. tunc id quod deterius est.
Tu autem. seruasti uinum bonum. usq. adhuc. Hoc fecit
initium signorum ihc in chana galilee. et manifesta
uit gloriam suam. Et crediderunt in eum. discipuli ei.

l. xxviii
ch. xxi

Post hæc descendit capharnaum. ipse et mater eius et frs
eius et discipuli eius. et ibi manserunt p̄ multis diebus.

l. xxix
ch. cxxiii
ch. el. vi
ch. el. vi

Et prope erat pascha iudeorum. et ascendit hierosolimam ihc.

l. xxxi
ch. cxxv
ch. cxxvi
ch. cxxviii

Etinuenit in templo uendentes et boues et oues
et columbas. et mensis nummularios sedentes. Et cum
fecisset quasi flagellum de funiculis. omnes cecit de
templo. Oues quoq. et boues. et nummulariorum ef

fudit es. et mensas subuertit. Et his qui columbas uende-
bant. dix. Auferte ista hinc. et nolite ficere domum
patris mei. domum negotiationis.

^{l. xxii}
^{Sol} **R**ecordati uero sunt discipuli eius quia scriptum est.
Telus domus tue comedit me.

^{l. xxiii}
^{Sol} **R**esponderunt ergo iudei. et dixerunt ei. Quod signum
ostendis nobis. quia hec facis.

^{l. xxiiii}
^{Sol} **R**espondit ihc. et dix eis. Soluite templum hoc. et in trib.
diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta
et sex annis aedificatum e. templum hoc. et in tribus
diebus excitabis illud. Ille autem. dicebat de templo
corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis. recordati
sunt discipuli eius. quia hoc dicebat. et crediderunt
scripture. et sermoni quem dix ihc. Cum autem cer.
hierosolimis in pascha in die festo. multi crediderunt
in nomine eius. uidentes signa que faciebat. Ipse aut
ihc non credebat semet ipsum eis. eo quod ipse nosset omis
et quia opus ei fieret. ut quis testimonium perhiberet
de homine. Ipse enim sciebat. quid eet in homine.

Erat autem homo ex phariseis nichodemus nomine.

princeps iudeorum. Hic uenit ad eum nocte. et dixit ei.
Rabbi. scimus quia ad deum uenisti magister. Nemo enim
potest hec signa facere que tu facis. nisi fuerit a deum eo.
Respondit ihc. et dixit ei. Amen amen dico tibi. nisi quis natus
fuerit denuo. non potest uidere regnum dei. Quod natum est.
ex carne. caro est. Et quod natum est. ex spiritu. spiritus est. Non mi-
reris quia dixi tibi. oportet uos nasci denuo. Spiritus ubi uult
spirat. et uocem eius audis. sed non scis unde ueniat. et
quo uadat. Sic est. omnis. qui natus est. ex spiritu. Respon-
dit nichodemus. et dixit ei. Rabbi. quomodo possunt
hec fieri. Respondit ihc. et dixit ei. Tu es magister in israhel.
et hec ignoras. Amen amen dico tibi. quia quod scimus.
loquimur. et quod uidimus testamur et testimonium
nostrum non accipitis. Sicut enim dixi uobis et non creditis.
quomodo si dixero uobis celestia credetis. Et nemo
ascendit in celum. nisi quia et descendit de celo. filius
hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit
serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium ho-
minis. Ut omnis qui credit in ipso non pereat.
sed habeat uitam aeternam.

Sic enim dilexit deus mundum. ut filium suum unigenitum daret.
Ut omnis qui credit in eum non pereat. sed habeat vitam eternam.
Non enim misit deus filium suum in mundum ut iudicet
mundum. sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit in
eum. non iudicatur. Qui autem non credit iam iudicatus est.
quia non credidit in nomine unigeniti filii dei. Hoc est autem
iudicium. quia lux venit in mundum. et dilexerunt
homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum
mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem et
non venit ad lucem. ut non arguantur opera eius. Qui
autem facit veritatem. venit ad lucem. Ut manifestentur
opera eius. quia in deo sunt facta. **III.**

Post hoc venit ihesus et discipuli eius in iudeam terram. et illic
demorabatur cum eis. et baptizabat.

Erat autem et iohannes baptizans in enon iuxta salim
quia aquae multe erant illic. et ueniebant. et baptizabantur.

Nondum enim missus fuerat in carcerem iohannes.
Facta est ergo questio ex discipulis iohannis cum iudeis.
de purificatione. et uenerunt ad iohannem. et dixerunt.
Rabbi. qui eras tecum trans iordanem. cui tu testimo

l. xx. 4
de. x. 11
R. xii

l. xxv. 1
de. xxviii.
de. xlii.
l. xxviii.
So!

nium phibuiſti. ecce hic baptizat. et omnes ueniunt ad eum.
Respondit iohannes et dixit. Non poteſt homo accipere
quicquam. niſi fuerit ei datum de celo.

<sup>l. xxviii
fol. xi
c. iiii
l. x</sup>
Ipsi uos mihi teſtimonium phibetis. quod dixerim. ego
non ſum xpc. ſed quia miſſus ſum ante illum.

<sup>l. xxviii
fol. x
Sot</sup>
Qui habet ſponſum. ſponſus eſt. Amicus autem ſponſi.
qui ſtat et audit eum. gaudio gaudet. propter uocem ſponſi.
hoc ergo gaudium meum impletum eſt. Illum oportet
crescere. me autem minui. Qui de ſurſum uenit. ſuper
omnes eſt. Qui eſt de terra. de terra eſt. et de terra loquitur.
qui de celo uenit. ſupra omnes eſt. Et quod uidit et audi
uit hoc teſtatur. et teſtimonium ei nemo accipit. Qui
accipit ei teſtimonium. ſignauit quia dſ uerax eſt.
quem enim miſit dſ. uerba dſ loquitur. Non enim
ad meſuram dat dſ ſp̄m.

<sup>l. xxx
fol. xxi
c. xiiii
l. xxxi
Sot</sup>
Pater diligit filium. et omnia dedit in manu eius.
Qui credit in filium. habet uitam eternam. Qui autem
incredulus eſt filio. non uidebit uitam.
Sed ira dſ. manet ſup eum.

III V et ergo cognouit ihe. quia audierunt phariſei.

quia ih̄c plures discipulos facit. et baptizat quā ioh̄ann̄.
quam quā ih̄c non baptizaret sed discipuli eius.

Reliquid iudeam. et abiit iterum in galileam.

Oportebat autē eum transire p̄ samariam. Venit ergo
in ciuitatē samarie quę dicitur sicchar. iuxta p̄dium qđ
dedit iacob ioseph filio suo. Erat autē ibi fons iacob.
Ih̄c ergo fatigatus extinere. sedebat sic sup̄ fontem.
Hora erat quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei ih̄c. Da mihi bibere. Discipuli eius
abierant in ciuitatē. ut cibos emerent. Dicit ergo ei
mulier illa samaritana. Quomodo tu iudeus cū sis
bibere a me possis. quę sum mulier samaritana.
non enim coueniuntur iudei samaritanis. Respondit
ih̄c. et dixit ei. Si scires donum dī et quis ē. qui dicit
tibi da mihi bibere. tu forsitan petisses ab eo. et
dedisset tibi aquā uiuā. Dicit ei mulier. Dñe.
neq. in quo haurias habes. et puteus altus ē. Unde
ergo habes aquā uiuā. Numquid tu maior es pa-
tre nr̄o iacob. qui dedit nobis puteū. et ipse ex eo
bibit. et filii eius et pecora eius. Respondit ih̄c.

et dixit ei. Omnis qui biberit ex aqua hac. sitiet iterum.
Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei. non sitiet
in eternum. Sed aqua quam dabo ei. fiet in eo fons aque
salientis in uitam eternam. Dicit ad eum mulier. Dne.
da mihi hanc aquam. ut non sitiam. neq; ueniam huc
haurire. Dicit ei ihc. Vade. uoca uirum tuum. et ueni
huc. Respondit mulier & dixit. Non habeo uirum.
Dicit ei ihc. Benedixisti. quia non habeo uirum.
Quinq; enim uiros habuisti. et nunc quem habes. non
est tuus uir. Hoc uere dixisti. Dicit ei mulier. Dne.
uideo quia propheta es tu. Patres nri in monte hoc
adorauerunt. et uos dicitis. quia hierosolimis est locus.
ubi adorare oportet. Dicit ei ihc. Mulier. crede
mihi. quia uenit hora quando neq; in monte hoc
neq; in hierosolimis. adorabitis patrem. Nos adora
tis quod nescitis. nos adoramus quod scimus. quia
salus ex iudeis est. Sed uenit hora et nunc est. quan
do ueni ad omnes. adorabunt patrem in spu et ueritate.
Nam et pater tales querit. qui adorent eum. Spus
est ds. et eos qui adorent eum. in spu et ueritate

113
oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias ue-
nit. quid dicatur xpc. Cum ergo uenerit. ille adnunti-
abit omnia. Dicit ei ibe. Ego sum. qui loquor tecum.
Et continuo uenerunt discipuli eius. et mirabantur.
quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit.
quid queris. Aut quid loquens cum ea. Reliquit ergo
hydrum suam mulier. et abiit in ciuitatem. et die
illis hominibus. Venite et uidete hominem. qui dixit
mibi omnia quaecumque feci. Numquid ipse est xpc. Ex-
ierunt de ciuitate. et ueniebant ad eum. Interea roga-
bant eum discipuli. dicentes. Rabbi. manduca. Ille autem.
dixit eis. Ego cibum habeo manducare. quem uos nescitis.
Dicebant ergo discipuli ad inuicem. Numquid aliquis
attulit ei manducare. Dicit eis ibe. Meus cibus est
ut faciam uoluntatem eius qui misit me. ut perficiam
opus eius. Nonne uos dicitis. quod adhuc quattuor
menses sunt et messis uenit. Ecce dico uobis. Leua-
te oculos uros et uidete regiones. quia albesunt iam
ad messem. Et qui metit mercedem accipit. et con-
gregat fructum in uitam eternam. Ut et qui seminat

simul gaudet. et qui metit. In hoc enim ē. uerbū uerū.
quia aliū ē. qui seminat. et aliū ē. qui metit. Ego misi
uos metere. quod uos non laborastis. Alii laborauerunt.
et uos in labores eorum introistis. Exiit ite autē illi.
multi crediderunt in eum samaritanorum. ppter uer
bū mulieris testimonium p̄bentis. quia dixit mihi
om̄a quęcūq. feci. Cum uenissent ergo ad illū sama
ritani. rogauerunt eum ut ibi maneret. et mansit
ibi duos dies. Et multo plures crediderunt ppter ser
monem eius. et mulieri dicebant. quia iam ppter tuā
loquelam credimus. Ipsi enim audiui mus et scimus.
quia hic est uere saluator mundi.

^{lxxxiii}
^{an. xiiii} **P**ost duos autem dies. exiit inde. et abiit in galileā.

^{lxxxv}
^{an. xvi}
^{lxxxvi} **I**pse enim ibi testimonium p̄buit. quia p̄pheta
in patria sua honorem non habet.

^{lxxxvii}
^{an. xvii}
^{lxxxviii} **C**um ergo uenisset in galileam. excoeperunt illum
galilei. cum om̄a uidissent quę fecerat hierosolimis
in die festo. Et ipsi uenerant in diem festum. Venit
ergo iterū in chana galilee. ubi fecit aqua uinū.

^{lxxxix}
^{an. xix}
^{lxxxx} **E**rat quidam regulus. cuius filius infirmabatur

capharnaum. Hic cum audisset quia ihc. adueniret
 iudea in galileam. abiit. ad eum. et rogabat eum ut
 descenderet et sanaret filium eius. Incipiebat enim mori.
 Dixit ergo ihc. ad eum. Nisi signa et prodigia uideritis. non
 creditis. Dicit ad eum regulus. Dñe. descende priusquam
 moriatur filius meus. Dicit ei ihc. Vide. filius tuus uiuit.
 Credidit homo sermoni quē dixit ei ihc. et abiit. Laus autē
 eo descendente. serui occurrerunt ei. et nuntiauerunt di
 centes. quia filius eius uiueret. Interrogabit ergo eorum
 ab eis. in qua melius habuisti. Et dixerunt ei. quia ben
 hora septima. reliquit eum febri. Cognouit ergo pater
 quia illa hora erat in qua dixit ei ihc. filius tuus uiuit.
 Et credidit ipse. et domus eius tota. Hoc iterū scdm
 fecit signū ihc. cum uenisset iudea in galileam.

lxxxviii
 j. lxx
 d. xx
 lxxxviii

Post hec erat dies festus iudeorum. et ascendit ihc
 hierosolimā. Est autem hierosolimis probatica piscina
 que cognominabatur hebraice bethsai. quinque por
 ticus habens. In his iacebat multitudo magna lan
 gentiū. cecorum. claudorum. expectantium aque
 motū. Angelus autē dñi scdm tempus descendebat

in piscinam. et mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in
piscinam post motionem aque. sinus fiebat. aqua cuq. detine-
batur infirmitate. Erat autē quidam ibi homo. triginta et
octo annos habens in infirmitate. ^{sua} Hunc cum uidisset
ihc iacentē et cognouisset quia iam multū tempus
haberet. dixit ei. Vis sanus fieri. Respondit ei lan-
guidus. Domine. hominē non habeo. ut cum turbata
fuerit aqua. mittat me in piscinā. Dum uenio enī
ego. alius ante me descendit. Dicit ei ihc. Surge
tolle crabbatū tuum. et ambula. Et statim sinus
factus ē. homo. et sustulit crabbatū suū. et am-
bulabat. Erat autē sabbatū in illo die. Dicebant
ergo iudei. illi qui sanatus fuerat. Sabbatū ē. non
licet tibi tollere crabbatū tuū.

^{lxxxviii}
^{Sot} **R**espondit eis. Qui me sanum fecit. ille mihi dixit ^{ergo}
tolle crabbatū tuū et ambula. Interrogauerunt eum.
quis ē. ille homo qui dixit tibi. tolle crabbatū tuū
et ambula. Is autē qui sanus fuerat effectus.
nesciebat quis eēt. Ihc autē declinauit a turba.
constituta in loco. Postea inuenit eū ihc in templo.

164
et dixit ei. Ecce sanus factus es. iam noli peccare. ne de
tenus tibi aliquid contingat. Abiit ille homo et nun
tiauit iudeis. quia ih̄c eet. qui fecit eum sanum.
Propterea persequiebantur iudei ihm̄. quia hec
faciebat in sabbato. Ih̄c autem respondit eis. Pater
meus usq. modo operatur. et ego op̄or. Propterea
ergo magis queriebant eum iudei interficere. quia
non solum soluabat sabbatum. sed et patrem suum
dicebat dñi. æqualem se faciens dō. Respondit
itaq. ih̄c. et dixit eis. Amen amen dico uobis non
potest filius facere a se quicquid. nisi quod uiderit
patrem facientem. Quicquid enim ille fecerit. hec
et filius similiter facit. Pater enim diligit filium et
omnia demonstrat ei. que ipse facit. Et maiora his
demonstrabit ei opera. ut uos miremini. Sicut eni
pater suscitauit mortuos et uiuificauit. sic et filius quos
uult uiuificare. Neq. pater iudicat quemquā. sed iu
dicium omnia dedit filio. Ut omnes honorificent filium.
sicut honorificant patrem. qui misit illum.

Quoniam non honorificat filium. non honorificat patrem.

l. xli

set

Amen amen dico uobis. quia qui uerbum meum audit. et credit ei qui
misi me. habet uitam aeternam. Et in iudicium non uenit.
sed transit a morte in uitam. Amen amen dico uobis. quia
uenit hora et nunc est. quando mortui audient uocem filii
dei. et qui audierint uiuent. Sicut enim pater habet
uitam in semet ipso. sic dedit et filio. uitam habere in se
met ipso. Et potestatem dedit ei et iudicium facere. quia
filius hominis est. Nolite mirari hoc. quia uenit hora.
in qua omnes qui in monumentis sunt. audient uocem
eius. Et pcedunt qui bona fecerunt. in resurrectionem
uite. Qui uero mala egerunt. in resurrectionem iudicii.
Non possum ego a me ipso facere quicquam. Sicut audio
iudico. et iudicium meum iustum est.

l. xlii

et exen
dicitur
et uenit

l. xliii

set

Quia non quero uoluntatem meam. sed uoluntatem eius
qui misi me.

Si ego testimonium perhibeo de me ipso. testimonium
meum non est. uerum. Alius est. qui testimonium perhibet
de me. et scio quia testimonium eius uerum est. quod
perhibet me. Nos misimus ad iohannem. et testimonium
perhibuit ueritati. Ego autem non ab homine testimo

165
num accipio. Sed ego dico ut salui sitis. Ille erat lucerna
ardens et lucens. uos autem uoluistis ad horam exultare
in luce eius. Ego autem habeo testimonium maius
iohanne. Opera enim que dedit mihi pater ut perficiam
ea. ipsa opera que ego facio. testimonium perhibent de
me. quia pater meminit. Et qui misit me pater. ipse
testimonium perhibuit me.

Nec uocem eius unquam audistis. neque speciem ei uidistis.

Et uerbum eius non habetis in uobis manens. quia quem
misit ille. huic uos non creditis. Scrutamini scripturas.
quia uos putatis in ipsis uitam habere. Et ille sum qui
testimonium perhibent de me. Et non uultis uenire ad
me. ut uitam habetis. Claritate ab hominibus non ac
cipio. Sed cognoui uos. quia dilectionem dei non habetis
in uobis. Ego ueni in nomine patris mei. et non accepis
tis me. Si alius uenerit in nomine suo. illum accipitis.
Quomodo potestis uos credere. qui gloriam ab inuicem ac
cipitis. et gloriam que a solo est. deo non queritis. nolite
putare. quia ego accusaturus sum uos apud patrem.
Et qui accuset uos moyses. in quo uos speratis. Si enim

credetis moysi. credetis forsitan et mihi. Deme enim
ille scripsit. Si autem illius litteras non creditis. quomodo
uerbis meis credetis.

POST HEC ABIIT IHS TRANSMARE GALILEE.
quod e. ti.beriadis. Et sequebatur eum multitudo magna.
quia uidebant signa que faciebat. super his qui in firmibant.
Subit ergo in montem ihe. et ibi sedebat cum discipulis suis.
Erat autem proximum pascha. dies festus iudeorum.
Cum subleuasset ergo oculos ihe et uidisset quia multi
tudo maxima uenerat ad eum. dicit ad philippum. Unde
enimui spines ut in uoluerit hi. hoc autem dicebat.
temptans eum. Ipse enim sciebat. quid esset factururus.
Respondit ei philippus. Ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis. ut unusquisque modicum quid accipiat.
Dicit ei unus ex discipulis eius. andreas frater simonis
petri. Est puer unus hic. qui habet quinque panes borda
ceos. et duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos.
Dixit ergo ihe. facite homines discumbere. Erat autem
fenum multum in loco. Discubuerunt ergo uiri. numero
quasi quinque milia. Accepit ergo ihe panes. et cum gratias

MI
LXXII
LXXIII
LXXIV
LXXV

LXXVI
LXXVII
LXXVIII
LXXIX
LXXX
LXXXI
LXXXII
LXXXIII
LXXXIV
LXXXV
LXXXVI
LXXXVII
LXXXVIII
LXXXIX
LXXXX

egisset. distribuit discumbentibus. Similiter et ex piscibus.
quantum volebant. Ut autem implerent. dixit
discipulis suis. Colligite que supererunt fragmenta.
ne pereant. Collegerunt ergo. et implerunt duodecim
cophinos fragmentorum. ex quinque panibus. hordeaceis.
que super fuerunt his qui manducauerant.

Illi ergo homines cum uidissent quod fecerat signum.
dicebant. Quia hic est. uere propheta. qui uenturus est in
mundum. Ille ergo cum cognouisset quia uenturi erant
ut caperent eum. et fierent eum regem.

Fugit iterum in montem ipse solus. Ut autem sero
factum est. descenderunt discipuli eius ad mare. Et cum
ascendissent nauem. uenerunt trans mare in capharnaum.
Et tunc ibi ieiunantes erant. et non uenerunt ad
eos ihesus. Mare autem. uento magno flante. exurgebat.
Cum itinuassent ergo quasi fadua xxv. aut xxx. ui
dent ihesum ambulantem super mare. et proximum nauis fieri.
et conuerterunt. Ille autem dicentes. Ego sum. nolite timere.
Voluerunt ergo in nauem accipere eum. et statim sunt
nauis ad terram quam ibant.

1. 1. 1.
50

A Altera die turba quæstabat transire. uidit quia nauicula:
Alia non erat ibi nisi una. et quia non introisset cū discipulis
suis ibi in nauem. sed soli discipuli eius abissent. Alij uero
superueniunt nauis alibi. tunc iuxta locum ubi
manducauerant panem. gratias agentes dñō. Cum
ergo uidisset turba quia ibi non esset ibi. neq. discipuli
eius. ascenderunt in nauiculas. et uenerunt capbar
naum. querentes eum. Et cum inuenissent eum trans
mare. dixerunt ei. Rabbi. quando hac uenisq.
Respondit eis ih̄s. et dixit. Amen. uen dico uobis. que
ritas me non quia uidistis signa. sed quia manducaui
ex panib. et saturati diu. Operamini. non cibū qui perit.
sed qui permanet in uitam æternam. quem filius hominis
dabit uobis. Hunc enim. pater signauit dñs. Dixerunt
ergo ad eum. Quid faciemus. ut operemur op. a dñi.
Respondit ih̄s. et dixit eis. Hoc ē. opus dñi. ut credatis in eum.
quem misit ille.

1. 1. 1.
51. elxi
di. xxvii

Dixerunt ergo ei. Quod ergo tu facis signū. ut uideamus
et credamus tibi. Quid operaris.

1. 1. 1.
52

Patres enim manna manducauerunt in deserto. sicut scrip

107
tum est. Panem de celo dedit eis manducare. Dixit ergo eis Ihesus.
Amen amen dico uobis. non moyses dedit uobis panem de
celo. sed pater misit ad uobis panem de celo uerum. Panis
enim dei est. qui descendit de celo. et dat uitam mundo.
Dixerunt ergo ad eum. Domine. semper da nobis panem hunc.

Dixit uitem eis Ihesus. Ego sum panis uitae. qui uenit ad me
non esuriet. et qui credit in me non sitiet umquam. Sed
dixi uobis. quia et uidistis me. et non creditis.

Omne quod dat mihi pater ad me ueniet. et cum qui
uenit ad me. non eiciam foras.

Quia descendi de celo. non ut faciam uoluntatem meam.
sed uoluntatem eius qui misit me.

Haec est. uita uoluntas eius qui misit me patris. ut omne
quod dedit mihi non perdam ex eo. sed ut suscitarem illud in
nouissimo die. Haec est enim uoluntas patris mei. qui
misit me. ut omnis qui uidet filium et credit in eum
habeat uitam eternam. Et resuscitabo eum in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei de illo quia dixisset. ego sum
panis qui de celo descendi. et dicebant. Nonne hic est Ihesus
filius Ioseph. cuius nos nouimus patrem et matrem.

quomodo ergo dicit hic. quia de celo descendit.

1. lx
Sol

Respondit ergo ih̄s. et dixit eis. Nolite murmurare in
inuicem. Nemo potest uenire ad me nisi pater qui mi
sit me traxerit eum. et ego resuscitabo eum in nouissi
modie. Est scriptum in prophetis. et uenit omnes deci
biles dī. Omnis qui audiuit a patre et didicit. uenit ad me.

1. lxi
Sol
1. cxii
1. cxiii

Non quia patrem uidit quisquam. nisi is qui est ad dō. hic
uidit patrem.

amen.

1. lxii
Sol
1. lxiii
1. cxiiii
1. cxv
Sol

Amen amen dico uobis. qui credit in me habet uitam
Egosum panis uitae.

Patres ur̄i manducauerunt in deserto manna. et mor
tuisunt. Hic ē. panis de celo descendens. ut si quis ex
ipso manducauerit. non moriatur.

1. lxvi
1. cxv
1. cxvi
1. cxvii

Egosum panis uiuus. qui de celo descendit. Si quis man
ducauerit ex hoc pane. uiuet in eternum. Et panis
quem ego dabo caro mea est. pro mundi uitā.

1. lxvii
Sol

Litigabant ergo iudei. ad inuicem dicentes. Quo
modo potest hic nobis carnem suam dare. ad manda
candam. dixit ergo eis ih̄s. Amen amen dico uob.
nisi manducaueritis carnem filii hominis. et bibe

168
non sanguinem eius. non habebitis uitam in uobis.

Qui man ducit meam carnem et bibit meum san-
guinem. habet uitam eternum. Et ego resuscitabo
eum. in nouissimo die. potius.

Caro enim mea. uere est corpus. et sanguis meus uere est.

Qui manducat meam carnem. et bibit meum sangui-
nem. in me manet. et ego in illo. Sicut misit me ui-
uens pater. et ego uiuo propter patrem. Et qui man-
ducit me. et ipse uiuet propter me. Hic est. panis qui
de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres
uri manna. et mortui sunt. Qui manducat hunc
panem. uiuet in eternum. Hec dixit in synagoga.
docens in capharnaum. Multi ergo audientes ex
discipulis eius. dixerunt. Durus est. hic sermo. quis
potest audire eum. Sciens autem ihc. apud semet
ipsum. quia murmurarent de hoc discipuli eius.
dixit eis. Hoc uos scandalizat. Tunc prius

Si ergo uideritis filium hominis ascendente. ubi

Sp̄s est. qui uiuificat. caro non prodest. quicquam.

Uerba que ego locutus sum uobis. sp̄s et uita sunt.

Sed sunt quidam ex uobis. qui non credunt.

l. lxxvii
m. et lxxviii
m. clxi

Sciebat enim ab initio ih̄c. qui eēnt. non credentes.
et quis traditurus eēt eum.

l. lxxviii
Sol

Et dicebat. Propterea dixi uobis. quia nemo potest
uenire ad me nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc
multi discipulorum eius. Abierunt retro. et iam cum
illo ambulabant. Dixit ergo ih̄c ad duodecim. Numquid
et uos uultis abire.

l. lxxviii
m. et lxxviii
m. lxxviii
l. lxxviii

Respondit ergo symon petrus. Dñe. ad quem ibimus.
uerba uite aeternae habes. et nos credidimus et cognoui
mus quia tu es xp̄c filius dī.

l. lxxviii
Sol

Respondit ei ih̄c. Nonne ego uos duodecim elegi. et
unus ex uobis ē. diabolus. Dicebat autem de iuda symonis
scariothis. Hic enim erat traditurus eum. cum esset
unus ex duodecim.

VIII **P**OST HEC AMBULABAT IH̄C IN GALILEAM.
non enim uolebat in iudeam ambulare. quia querebant
eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies festus
iudeorum. scēno p̄hegia. Dixerunt autem ad eum fratres
eius. Transi hinc et uade in iudeam. ut et discipuli

tui uideant operatui que facis. Nemo quippe in occulto
quid facit. et querit ipse in palam in esse. Si hec facis. ma
nifestas te ipsum mundo. Neque enim fratres eius. crede
bant in eum. Dicit ergo eis ihc. Tempus meum nondum
aduenit. tempus autem ur̃m semper est paratum. Non
potest mundus odisse uos. me autem odit. quia ego testi
monium phibeo de illo. quia opera eius mala sunt. Vos
ascendite ad diem festum istum. quia tempus meum
nondum impletum est. Hec cum dixisset. ipse mansit
in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius. tunc et
ipse ascendit ad diem festum. non manifeste. sed quasi
in occulto. Iudei ergo querebant eum in die festo. et
dicebant. Vbi est ille. Et murmur multus deiecit
in turba. Quidam enim dicebant. quia bonus est. alii
autem dicebant non. sed seducit turbas. Nemo tam
palam loquebatur de illo. ppter metum iudeorum.
I autē die festo mediente. ascendit ihc in templum.
et docebat. Et mirabantur iudei dicentes. Quomodo
hic litteras scit. cum non didicerit. Respondit eis ihc.
et dixit. Mea doctrina non est mea. sed eius qui misit me.

Siquis uoluerit uoluntatem eius facere. cognoscat de
doctrina. utrum ex dō sit. An ego a me ipso loquar. Qui
a se met ipso loquitur. gl'iam ppriam querit. Qui autē
querit gl'iam eius qui misit illum. hic uerax ē. et in
iusticia in illo non ē. Nonne moyses dedit uobis legē.
et nemo ex uobis facit legem. Quid me queritis inter
ficere. Respondit turba et dixit. Demonium habes.
Qui te querit interficere. Respondit ihc. et dixit eis.
Unum opus feci. et omnes miramini. Propterea moyses
dedit uobis circumcisionem. non quia ex moyse est sed ex
patribus. et in sabbato circumciditis hominem. Si cir
cumcisionem accipit homo in sabbato ut non soluitur
lex moysi. mihi indignamini. quia totum hominē
sanum feci in sabbato. Nolite iudicare scdm faciem.
sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidā
ex hierosolimis. Nonne hic ē. quem querunt interfi
cere. Ecce palam loquitur. et nihil ei dicunt. Num
quid uere cognouerunt principes. quia hic est xp̄s.
Sed hunc scimus unde sit. xp̄s autem cum uenerit.
nemo scit unde sit.

Clamabat ergo docens in templo ih̄c. et dicens. Et me
scitis. et unde sim scitis. et a me ipso non ueni. sed est
uerus qui misit me. quem uos nescitis. Ego scio eum.
quia ab ipso sum. et ipse meminit.

Queriebant ergo cum app̄bendere. et nemo misit in illū
manus. quia nondum uenerat hora eius.

Deturbā autem. multi crediderunt in eum. et dicebat.
Xp̄c cum uenerit. numquid plura signa faciet. quā
que hic facit. Audierunt pharisei turbā murmu
rantem. de illo hec.

Elimiserunt principes et pharisei ministros. ut app̄
benderunt eum.

Dixit ergo ih̄c. Ad huc modicum tempus uobiscum
sum. et uado ad eum qui misit me.

Queritis me. et non inuenietis. Et ubi sum ego. uos
non potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad se nec
ipsos. Quo hic iturus ē. quia non inueniemus eum.
Nam quid in dispersionem gentium iturus ē. et doc
turus gentes. Quis ē. hic sermo quem dixit. queritis
me et non inuenietis. et ubi sum ego. uos non potestis

uenire. Innouissimo autem diemagno festiuitatis
stabat ih̄c et clamabat dicens. Siquis sitit. ueniat ad
me et bibat. Qui credit in me. sicut dicit scriptura.
flumina de uentre eius fluent aque uiue. Hoc autē
dixit de sp̄u quem accepturi erant. credentes in eū.
Nondum enim erat sp̄s datus. quia ih̄c. nondum fuerat
glorificatus.

l. lxxxvii
m. lxxx

Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius
dicebant. Hic ē. uere ppheta. Alii dicebant. hic ē. xp̄c.

l. lxxxviii
m. lxxi

Quidam autem dicebant. Numquid. a galilea xp̄c
uenit. Nonne scriptura dicit. quia ex semine dauid.
et de bethleem castello. ubi erat dauid uenit. xp̄c.

l. lxxxix
Sol

Dissensio itaq. facta ē. in turba propter eum.

l. lxxxix
m. lxxii
m. lxxiii

Quidam autem ex ipsis uolebant adprehendere eum.
sed nemo misit sup illum manus.

l. cxxii
l. lxxxv
Sol

Uenerunt ergo ministri ad pontifices et phariseos. et
dixerunt eis illi. Quare non adduxistis eum. Respon
derunt ministri. Numquā sic locutus ē. homo. sicut
hic homo. Responderunt ergo eis pharisei. Numquid
uos seducti estis. Numquid aliquis ex principibus

171
credidit in eum. aut ex phariseis. Sed turba hæc quæ
non nouit legem. maledicti sunt. Dicit nichodemus
ad eos. ille qui uenit ad eum nocte. qui unus erat ex ip
sisi Numquid lex nra iudicat hominem. nisi audierit
ab ipso prius. et cognouerit quid fecit. Responder
et dixerunt ei. Numquid et tu galileus es. Scrutare
et uide. quia propheta a galilea non surgit. Et reuersi
sunt unusquisq. in domum suam.

Ih̄c autem. prexit in montem oliueti. et diluculo ite
rum uenit in templum. Et omnis populus uenit ad eū.
et sedens. docebat eos. Adducunt autem scribe et phari
sei mulierem in adulterio deprehensam. et statuerunt
eam in medio. et dixerunt ei. Magister. hæc mulier.
modo deprehensa ē. in adulterio. In lege autē. moyses
mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid
dicis. Hæc autem dicebant temptantes eū. ut possint
accusare eum. Ih̄c autem inclinans se deorsum digito
scribebat in terra. Cum autem persequerentur. interro
gantes eum. erexit se. et dixit eis. Qui sine peccato ē.
ur̄m. primus in illam lapidem mittat. Et iterum

se inclinans. scribebat in terra. Audientes autem. unus
post unum exiebant. incipientes a seniorib. Et reman
sit ihc solus. et mulier in medio stans. Erigens autem
se ihc. dixit ei. Mulier. ubi sunt quae accusabant.
Nemo te condemnauit. Quae dixit. Nemo dñe. Dixit
autem ihc. Nec ego te condemnabo. Vade. et am
plius iam noli peccare.

Iterum ergo locutus ē. eis ihc dicens. Ego sum lux
mundi. Qui sequitur me non ambulabit in tenebris.
sed habebit lucem uitae. Dixerunt ergo ei pharisei.
Iudete ipso testimonium phibes. Testimonium tuū
non ē. uerum. Respondit ihc. et dixit eis. Et si ego
testimonium phibeo de me ipso. uerum ē. testimoni
um meum. quia scio unde uenio. et quo uado. Vos
autem. nescitis unde uenio. aut quo uado. Nostis. tim
eum iudicatis. ego non iudico quemquam. Et
si iudico ego. iudicium meum uerum ē. quia solus
non sum. sed ego. et qui meminit patris. Et in lege
urā scriptum ē. quia duorum hominū testimoniū
uerum ē. Ego sum qui testimonium phibeo de me ipso.

227
111

^o
I. Ioxini
E. xii
E. oxini)

[illegible]

1. lxxxv

Sot

1111

Sot

uerax ē. et ego que audiui ab eo. hec loquor in mundo.

Et non cognouerunt. quia patrem eis dicebat dñm.
Dixit ergo eis ih̄c. Cum exaltaueris filium homi-
nis. tunc cognosceas quia ego sum. et a me ipso
facio nihil. Sed sicut docuit me pater. hec loquor.
Et qui me misit m̄m̄ est. non relinquit me
solum. Quia ego que placita sunt ei. facio semp̄.
Hec illo loquente. multi crediderunt in eum.
Dicebat ergo ih̄c ad eos qui crediderunt ei iudeos.
Si uos manseritis in sermone meo. uere discipuli
mei eritis. Et cognosceas ueritatem. et ueritas
liberabit uos. Responderunt ei. Semen abrahe
sumus. et nemini serui uimus umquam. Quomodo
tu dicis. liberi eritis. Respondit eis ih̄s. Amen
amen dico uob̄. quia omnis qui facit peccatum.
seruus est peccati. Seruus autem non manet in
domo in eternum. filius manet in eternum. Si ergo
filius uos liberauerit. uere liberi eritis. Scio quia
filii abrahe estis. sed queritis interficere. quia
sermo meus non capit in uob̄. Ego quod uidi apud
patrem ^{meum} loquor. et uos que uidistis apud patrem

um factis. Responderunt et dixerunt ei. Pater noster
Abraham est. Dixit eis ibi. Si filii abrahe estis. opera abrahe
facite. ¶ Nunc autem queratis me interficere hominem qui
uentatem locutus sum uobis quia audiui a dō. Hoc abraham
non fecit. Vos facitis opera patris uiri. Dixerunt itaq. ei.
Nos ex fornicatione non sumus nati. unum patrem habemus
dñm. Dixit ergo eis ibi. Si dñs pater ur est. diligetis me
utiq. Ego enim. ex dō processi et ueni. Neq. enim
a me ipso ueni. sed ille me misit. Quare loquelam
meā non cognoscitis. quia non potestis audire ser
monem meū. Vos ex parte diaboli estis. et desideria
patris uiri uultis facere. Ille homicida erat ab initio
et in ueritate non stetit. quia non ē ueritas in eo.
Cum loquitur mendacium. ex propriis loquitur.
quia mendax ē. et pater eius. Ego autem quia uen
tatem dico. non creditis mihi.

Quis ex uobis arguit me de peccato. Si uentatem dico.
quare uos non creditis mihi. qui ē ex dō. uerba dñi
audit. Propterea uos non auditis. quia ex dō non
estis. Responderunt igitur iudei. et dixerunt ei.

Nonne benedicimus nos. quia samaritanus es tu.
et demonium habes. Respondit ihc. Ego demonium
non habeo. sed honorifico patrem meum. et uos in
honoras me. Ego autem non quero gloriam meam. est
qui querat et iudicet. Amen amen dico uob. si quis
sermone meum seruauerit. mortem non uidebit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. Nunc cognouimus. quia
demonium habes. Abraham mortuus est. et propheta.
et iudicis. si quis sermone meum seruauerit. mortem
non gustabit in eternum. Num quid tu maior es patre
patris Abraham qui mortuus est. et propheta mortuus est.
quem te ipsum facis. Respondit ihc. Si ego glori
fico me ipsum. gloria mea nihil est. Est pater meus
qui glorificat me. quem uos dicatis quia deus noster est.
et non cognouistis eum. Ego autem. noui eum. Et
si dixero quia non scio eum. ero similis uob mendax.
Sed scio eum. et sermonem eius seruo. Abraham
pater uer exultauit ut uideret diem meum. et uidit
et gavisus est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Quin
quaginta annos nondum habes. et abraham uidisti.

174
dixit ih̄c. Amen amen dico uob. antequā abrahā
fieret. ego sum. Tulerunt ergo lapides. ut uicerent
in eum. Ih̄c autem abscondit se. et exiit de templo.

Et preteriens uidit hominē cecum a natiuitate. et in
terrogauerunt eum discipuli sui. Rabbi. quis pecca
uit. hic an parentes eius ut cecus nasceretur. Resp
ondit ih̄c. Neq. hic peccauit neq. parentes eius. sed
ut manifestentur opera dī in illo. Me oportet ope
rari opera eius qui misit me. donec dies est. Venit
nox. quando nemo potest operari. Quamdiu in mun
do sum. lux sum mundi. Hec cū dixisset. expuuit in
terram. et fecit lutum ex spū. et liniuit sup oculos
eius. et dixit ei. Uide lūa in natatoria siloc. qđ
interpretatur missus. Abiit ergo et lauit. et uenit
uidens. Itaq. uicini et qui uidebant eum prius quia
mendicus erat. dicebant. Nonne hic ē. qui sedebat
et mendicabat. Alii dicebant quia hic ē. Alii autē
nequaquā. sed similis ē ei. Ille uero dicebat. quia
ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt
tibi oculi. Respondit. Ille homo qui dicitur ih̄c

lutum fecit et unxit oculos meos. et dixit mihi. Vide. ad natatum
sile. et laua. Et abi. et laui. et uidi. Et dixerunt ei. Ubi est
ille. ^{ait.} Nescio. Adducunt eum. ad phariseos. qui cecus
fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit ihc. et
aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogauit eum pha-
risei. quomodo uidisset. Ille autem. dixit. Lutum posuit
mihi sup oculos. et laui et uideo. Dicebant ergo ex pha-
riseis quidam. Non est hic homo. ad d. qui sabbatum non
custodit. Alii dicebant. Quomodo potest homo pecca-
tor hec signa facere. ^{et scisma erat in eis.} Dicunt ergo
ceteri iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos suos.
Ille autem dixit. quia propheta est. Non crediderunt
ergo iudei de illo quia cecus ^{qui uiderat.} fuisset et uidisset. do-
nec uocauerunt parentes eius. et interrogauerunt
eos dicentes. Hic est. filius uester quem uos dicitis quia
cecus natus est. quomodo ergo nunc uidet. Respon-
derunt parentes eius. et dixerunt. Scimus quia hic est.
filius noster et quia cecus natus est. quomodo autem
nunc uidet nescimus. Aut quis eius aperuit oculos
nos nescimus. Ipsum interrogate. utrum habet.

115
ipse de se loquitur. Hæc dixerunt parentes eius. quia
timebant iudeos. Amen enim conspirauerant iudei.
ut si quis eum confiteretur xpm. extra synagogam
fieret. Propterea parentes eius dixerunt. quia aetate
habet. ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursu
hominem qui fuerit cecus. et dixerunt ei. Da glam
do. Nos scimus. quia hic homo peccator e. Dix ergo
ille. Si peccator e nescio. unum scio. quia cecus cu
essem modo uideo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit
tibi. quomodo aperuit tibi oculos. Respondit eis
Dixi uobis iam et audistis. quid iteru uultis audire.
numquid et uos uultis discipuli eius fieri. male
dixerunt ei. et dixerunt ei. Tu discipulis illius sis. nos
autem moysi discipuli sumus. Nos scimus. quia moysi
locutus e. ds. Hunc autem. nescimus unde sit.
Respondit ille homo. et dix eis. In hoc eni mirabile e.
quia uos nescitis unde sit. et aperuit oculos meos.
Scimus autem. quia peccatores ds non audit. Sed
si quis di cultor e. et uoluntate eius facit. hunc
exaudit. N scito non e. auditum. quia aperuit

quis oculos cecinati. Nisi erit hic adō. non poterit facere
quicquid. Responderunt et dixerunt ei. In peccatis
natus es totus. et tu doces nos. et eiecerunt eum foras.
Audiuit ihc quia eiecerunt eum foras. et cum inuenisset
eum. dixit ei. Tu credis in filium dī. Respondit
ille et dixit. Quis ē dñe ut credam in eum. et ihc dixit ei.
Et uidisti meum. et qui loquitur tecum ipse ē. At ille ait.
Credo dñe. Et proiciens. adorauit eum. Et dixit ei ihc.
In iudicium ego in hunc mundum ueni. ut qui non
uident uideant. et qui uident ceci fiant. Et au
dierunt ex pharisaeis qui cum ipso erant. et dixerunt ei.
Numquid et nos ceci sumus. dixit eis ihc. Si ceci
essetis. non haberetis peccatum. Nunc uero dicitis
quia uidemus. peccatum urum manet. **VIIII.**
Amen amen dico uobis. qui non intrat per ostium
in ouile ouium sed ascendit aliunde. ille fur est
et latro. Qui autem intrat per ostium. pastor ē ouium.
Huic ostium aperit. et oues uocem eius audiunt.
Et proprias oues uocat nominatim. et educit eas.
Et cum proprias oues emisit ante eas uadit. et

171
oues illum secuntur quia sciunt uocem eius. Ali-
enum autē non secuntur sed fugiunt ab eo. quia
non nouerunt uocē alienorum. Hoc prouerbum
dixit eis ih̄c. Illi autem non cognouerunt. quid
loqueretur eis. Dixit ergo iterum eis ih̄c. Amen
amen dico uobis. quia ego sum ostium ouium.
Omnes quot quot uenerunt fures sunt et latrones.
sed non audierunt eos oues. Ego sum ostium. Et me
si quis introierit saluabitur. et ingredietur et
egredietur. et pascua inueniet. Fur non uenit.
nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego ueni ut uitā
habeant. et abundantius habeant.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor. animam suā
dat pro ouibus. Mercennarius et qui non ē pastor.
cuius non sunt oues proprie. uidet lupū ueniētem.
et dimittit oues et fugit. Et lupus rapit. et dispergit
oues. Mercennarius autē fugit quia mercennarius ē.
et non pertinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor bonus.
Et cognosco meas. et cognoscunt me mee. Sicut
nouit me pater et ego agnosco patrem. et animā

meam pono. pro ouibus meis. Et alius oues habeo que
non sunt ex hoc ouili. et illis oportet me adducere
et uocem meam audient. Et fiet unū ouile. et unus
pastor. Propterea me pater diligit. quia ego pono
animum meū ut iterum sumam eam. Nemo tollit
eam a me. sed ego ponam eam. in meipso. Potestatem
habeo ponendi. unam meā. et potestatem habeo iterū
sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo.

Dissensio iterum facta ē inter iudeos. propter sermones
hos. Dicebant autē multi ex ipsis. Daemonium
habet et insinit. quidem auditis. Alii dicebant.
Hæc uerba. non sunt daemonium habentis. Nūquid
daemonium potest cæcorū oculos aperire.

Facta sunt. autem encenia in hierosolymis. et hiemis
erat. Et ambulabit ih̄c in templo. in porticu salo
monis. Circumdederunt ergo eum iudei. et dix
erunt ei. Quo usque. unum finem tollis. Si tu es xp̄s.
dic nobis palam. Respondit eis ih̄c. Loquor uobis
et non creditis. Opera que ego facio in nomine pa
tris mei. hæc testimonium perhibent de me. Sed

157
uos non creditis. quia non estis ex ouib. meis. Oues
mee uocem eum audiunt. et ego cognosco eas et secunt^r
me. Et ego uitam aeterna do eis. et non peribunt
in aeternum. et non rapiet eas quisquam de manu
mei. Pater misit qd dedit mihi maius omnibus e.
et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et p. tr.
unum sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei. ut
lapidarent eum. Respondit eis ihc. Multa opera
bona ostendi uobis ex patre meo. ppter quod eoru
opus me lapidatis. Responderunt ei iudei. De
bono opere non lapidabimus te. sed de blaspheia.
Et quia tu homo cum sis. facis te ipsum dm. Respon
dit eis ihc. Nonne scriptum e. in lege tua quia ego
dixi deus. filios dixi deos ad quos sermo di factus e.
et non potest solui scriptura. que pater sci ficauit et misit
in mundum. uos dicatis quia blasphemias. quia dixi
di filius sum. si non facio opera patris mei. nolite
credere mihi. Si autem facio. et si mihi non uultis
credere. operibus credite. Ut cognoscatis et cre
ditis. quia in me e pater. et ego in patre.

lxxiii
m
m.cxxvii
d. xxvii

Querbant ergo eum apprehendere. et exiit de manib.
eorum. Et abiit iterum trans iordanem in eum locum
ubi erat iohannes baptizans prius. et mansit illic.

lxxiiii
sat

Et multi uenerunt ad eum et dicebant. quia
iohannes quidem signum fecit in illum. Omnia
autem quaecumque dixit iohannes de hoc uenerunt.
et multi crediderunt in eum.

Donē!

Erat autem quidam languens lazarus a bethaniam
de castello marie et marthe sororis eius. Maria
autem erat que unxit dominum unguento. et extersit
pedes eius capillis suis. cuius frater lazarus in
firmabatur. Miserunt ergo sorores eius ad
iesum dicentes. Ecce quem amas. infirmatur.
Audiens autem iesus. dixit eis. Infirmitas hec
non est ad mortem. sed pro gloria dei ut glorificetur
filius dei per eum. Diligebat autem iesus martham
et sororem eius mariam. et lazarium. Ut ergo
audiuit quia infirmabatur. tunc quidem
mansit in eodem loco. duobus diebus. Deinde
post hec. dixit discipulis suis. Cumus in iudeam

178
iterum. Dicunt ei discipuli eius. Rabbi. nunc que
relinquit te iudei lapidare. et iterum uadis illuc.
Respondit ihc. Nonne duodecim hore sunt diei.
Siquis ambulauerit indie non offendit. quia lucem
huius mundi uidet. Qui autem ambulauerit nocte
offendit. quia lux non est in eo. Hec ait. et post hec
dicit eis. Lazarus amicus noster dormit. sed uado
ut a somno ex suscitarem eum. Dixerunt ergo discipuli
eius. Domine. si dormit. saluus erit. Dixit autem ihc
de morte eius. Illi autem putauerunt. quia de dormi
tione somni diceret. Tunc ergo dixit eis ihc manifeste.
Lazarus mortuus est. et gaudeo propter uos ut credatis
quod non eram ibi. sed eram ad eum. Dixit ergo
thomas quid dicatur didimus. ad condiscipulos. Eamus
et nos. ut moriamur cum eo. Venit itaque ihc et in
uenit eum quattuor dies iam in monumento ha
bentem. Erat autem bethania iuxta hierosolimam.
quasi stadiis quindecim. Multi autem ex iudeis
uenerant ad martham et mariam. ut consolarentur
eas de fratre suo. Martha ergo ut audiuit quia ihc

uenit. occurrit illi. Maria autem. domi sedebat.
Dixit ergo martha ad ihm̄. Dñe. si fuisset hic. fraternus
non fuisset mortuus. Sed et nunc scio. quia quicumq.
poposcens adō. dabit ei idē. Dicit illi ih̄c. Resurget
frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resur
rectione. in nouissimo die. Dicit ei ih̄c. Ego sum re
surrectio et uita. qui credit in me. etiam si mortuus
fuerit uiuet. Et omnis qui uiuit et credit in me.
non morietur in aeternum. Credis hoc. Art illi.
Vtiq. dñe. Ego credidi quia tu es xp̄c filius dī. qui
in hunc mundum uenisti. Et cum hoc dixisset. abiit
et uocauit mariam sororem suam silentio dicens.
Magister adest. et uocat te. Illa ut audiuit. surgit
cito et uenit ad eum. Nondum enim uenerat ih̄c in
castellum. sed erat adhuc in illo loco. ubi occurrerat
ei martha. Iudei igitur qui erant cum ea in domo
et consolabantur eam. cum uidissent mariam quia
cito surrex̄ et exiit. secuti sunt eam dicentes. Quia
uadit ad monumentum. ut ploret ibi. Maria ergo
cum uenisset ubi erat ih̄c. uidens eum. cecidit ad

176
pedes eius. et dixit ei. Domine. si fuisset hic. non esset mortuus
frater meus. Ihesus ergo ut uidit eam plorantem. et iudeos
qui uenerunt cum ea plorantes. fremuit spiritu. et tur-
bavit semet ipsum et dixit. Ubi posuistis eum. Respondit
ei. Domine. ueni et uide. Et lacrimatus est. Ihesus Dixerunt
ergo iudei. Ecce. quomodo amabat eum. Quidam
autem ex ipsis dixerunt. Non poterat hic qui aperuit
oculos cecis. facere ut et hic non moreretur. Ihesus ergo
rursum fremens in semet ipso. uenit ad monimentum.
Erat autem spelunca. et lapis super positus erat illi.
Atque Ihesus. Tollite lapidem. Dicit ei martha. soror eius
qui mortuus fuerat. Domine. iam fecit. quattuor uisus
enim est. Dicit ei Ihesus. Nonne dixi tibi. quod si credideris
uidebis gloriam dei. Tulerunt ergo lapidem. Ihesus autem
elevatis sursum oculis. dixit. Pater. gratias ago tibi.
quod audisime. Ego autem sciebam. quia semper me
audis. Sed propter populum qui circumstant dixi. ut
credant quia tu memisisti. Hec cum dixisset. uoce
magna clamauit. Lazare. ueni foras. Et statim
prodiit qui fuerat mortuus ligatus pedes et manus

in facie. et facies illius sudario erat ligata. Dicit eis ih̄c.
Solute eum. et sinite. Abire. Multi ergo ex iudeis
qui uenerunt ad martham et mariam et uiderant
que fecit. crediderunt in eum. Quidam autē ex ipsis
abierunt ad phariseos. et dixerunt eis quiescit ih̄c.
ollegerunt ergo pontifices et pharisei concilium.
et dicebant. Quid facimus. quia hic homo multa
signa facit. Si dimittamus eum sic. om̄s credent
in eū. Et uenient romani. et tollent nr̄m locum
et gentem. Unus autē ex ipsis cayphas cum eēt
pontifex anni illius. dixit eis. Vos nescitis quicquid
nec cogitatis. quia expedit nobis ut unus moriatur
homo pro populo. et non tota gens pereat. Hoc autē
a semet ipso nondixit. sed cum eēt pontifex anni il-
lius pphetauit. quia ih̄c morturus erat pro gente.
Et non tantum pro gente. sed ut filios dī qui erant
dispersi congregaret in unum.

A b illo ergo die. cogitauerunt ^{ut} interficere ^{nt} eum.
Ih̄c ergo iam non in palam ambulabit apud iu-
deos. sed abit in regionem iuxta desertū. in ciui-

tatem. que dicitur effrem. Et ibi morabatur. cu discipulis suis.
roximum autem erat pasca iudeorum.

lxxvii
Sol

Et ascenderunt multi hⁱ ierosolⁱmam de regione ante pasca
ut scificarent se ipsos. querebant ergo ihm. et conloque
bantur adinuicem. in templo stantes. quid putatis. quia
non ueniet ad diem festum. Dederant autem pontifi
ces et pharisei mandatum. ut si quis cognouero ubi sit
indiceret. ut adprehendant eum. Ihc ergo ante sex dies
pasce. uenit bethaniam. ubi fuerat lazarus mortuus.
quem suscitauit ihc.

lxxviii
Sol
lxxviii
Sol
lxxviii
Sol

Fecerunt autem ei cenam ibi. et matha ministrabat.
Lazarus uero unus erat ex discumbentib; cum eo.
Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistaci p^rci
osi. et unxit pedes ihu. et extersit capillis suis pedes
ei. et domus impleta est ex odore unguenti. Dicit
ergo unus ex discipulis ei. iudas scariothis. qui erat
eum traditurus. Quare hoc unguenti non uenit
trecentis denariis. et datum est egenis. Dixit aute
hoc. non quia de egenis p^ronebat ad eum. sed quia
fur erat. et loculos habens. ea que mittebantur portabat.

Dixit ergo ih̄c. Sine illam ut in diem sepulture me-
seruet illud. Pauperes enim semp habetis uobiscum. me-
autem non semp habetis.

l. c.
d. ccc. lxxviii

Cognouit ergo turba multa ex iudeis. quia illic est. et
uenerunt. non propter ih̄m tantū. sed ut Lazarū uide-
rent. quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē
principes sacerdotum. ut Lazarum interficerent. quia
multa ppter illum abibant ex iudeis. et credebant in ih̄m.
n crastinum autem turba multa que uenerat ad die-
festum. cum audissent quia uenit ih̄c hierosolys-
mam. acceperunt ramos palmarum. et pcesserunt
obuium ei. et clamabant. Osanna benedictus qui
uenit in nomine dñi. rex israhel.

l. c.
d. ccc. lxxviii

Et inuenit ih̄c asellum. et sedit sup eum. sicut scrip-
tum est. Noli timere filia syon. ecce rex tuus
uenit. sedens super pullum asine.

l. c.
d. ccc. lxxviii

Hec non cognouerunt discipuli ei' primū. sed quan-
do glorificatus est ih̄c. Tunc recordati sunt
quia hec erant scripta de eo. et hec fecerunt ei'.
Testimoniū ergo phibebat turba que erat cum eo

quando Lazarum uocauit demonum mento. et suscitauit
 eum a mortuis. Propterea et obuiam uenit ei turba
 qui audierat eum fecisse hoc signum. Pharisei
 ergo. dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil
 proficimus. ecce mundus totus post ipsum abiit.
 Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant.
 ut adorarent in die festo. hi ergo accesserunt ad
 philippum. qui erat abethsaida galilee. et roga-
 bant eum dicentes. Domine. uolumus ihesum uidere.
 Venit philippus et dixit andree. Andreas rursus
 et philippus dixerunt ihesu.

Luci
 111
 111
 111

Ihesus autem respondit eis dicens. Venit hora. ut
 clarificetur filius hominis.

Luci
 112
 112

amen amen dico uob. nisi granum frumenti cadens
 in terram mortuum fuerit. ipsum solum manet.
 Si autem mortuum fuerit. multum fructum affert.

Luci
 113
 113

Quamam animam suam. perdet eam. Et qui odit ani-
 mam suam in hoc mundo. in uitam eternam custodit eam.

Luci
 114
 114

Siquis mihi ministrat. me sequatur. Et ubi sum
 ego. illic et minister meus erit. Siquis mihi ministra

uerit. honorificabit eum pater meus.

*1. cor.
12. 12.
et cetera*

Nunc anima mea turbata est. Ego quid dicam. pater. Saluifica me ex hora hac.

*1. cor.
Sal*

Sed propterea ueni in horam hanc. Pater. clarifica tuum nomen. Venit ergo uox de celo. et clarificauit. et iterum clarificabo. Turba ergo que stabat et audierat. dicebat tonitruum factum esse. Alii dicebant. angelus ei locutus est. Respondit ihc. et dixit. Non propter me uox hec uenit. sed propter uos. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi ^{ei cecidit foras} iudicatus est. Et ego si exaltatus fuero a terra. omnia traham ad me ipsum. Hoc autem dicebat. significans. quia morte esset mortuus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege. quia xpc manet in eternum. Et quomodo tu dicis. oportet exaltari filium hominis. Quis est iste filius hominis. Dixit ergo eis ihc. Ad huc modicum lumen in uobis est. Ambulate dum lucem habetis. ut non tenebre uos comprehendant. Et qui ambulat in tenebris. nescit quo uadit. Dum lucem

182
habetis credite in lucem ut filii lucis sitis. Hec
locutus est et abiit. et abscondit se ab eis. Cum
autem tanta coram eis. non credebant in eum. ut ser
mo isaię prophete impleretur quem dixit Dñs.
quis credidit auditui nro. et brachiũ dñi cui reuelatũ ē.

^{i. xxi}
^{h. xxviii}
^{h. xxxviii}
^{i. lxxviii}
Propterea non poterant credere. quia iterum dixit
isaias. Excecauit oculos eorum. et indurauit eoru
cor. ut non uideant oculis. et intellegant corde.
et conuertantur et sanentur eos.

^{i. ex}
^{sol}
Hec dixit isaias quando uidit gloriam ei. et locutus
est de eo. Verum tamen. multi ex principib; credi
derunt in eum. Sed propter phariseos non constre
bantur. ut desinagoga non eicerentur. Dilaxerunt
enim gloriam hominũ. magis quam gloriam dñi.

^{i. xxi}
^{h. xxviii}
^{h. xxxviii}
^{i. lxxviii}
^{i. xxi}
^{sol}
Ih̄c autem. clamauit et dixit. Quicredit in me. non
credet in me. sed in eum qui misit me. Et qui uidet
me. uidet eum qui misit me. Ego lux in mundum
ueni. ut omnis qui credit in me. in tenebris non ma
neat. Et si quis audierit uerba mea et non custodierit.
ego non iudico eum. Non enim ueni ut iudicem

irurum. sed ut saluificem mundum. Qui spernit
me. et non accipit uerba mea. habet qui iudicet eum.
Sermo quem locutus sum. ille iudicabit eum in no
uissimo die. quia ego ex me ipso non sum locutus.
Sed qui misit me pater. ille mihi mandatum de
dit. quid dica. et quid loquar. Et scio quia man
datum ei. uita eterna est. Que ergo ego loquor.
sicut dixit mihi pater. sic loquor. **XL**

Ante diem autem festum pasce. sciens ihc quia
uentus erat hora. ut transiret ex hoc mundo ad patrem.
Cum dilexisset suos qui erant in mundo. in fine dilexit

^{l. xxiii}
^{l. cclxxii} **E**t cena facta. cum diabolus iam misisset in
cor. ut traderet eum iudas symonis scariothis.

^{l. xxiii}
^{ch. ccl}
^{l. cclxxiii} ciens quia omnia dedit ei pater in manus. et
quia ad deum exiit. et ad deum uadit.

^{l. xxiii}
^{sol} **S**urgit agnus. et ponit uestimenta sua. Et cum acce
pisset linteam. precinxit se. Deinde misit aqua
in peluem. et cepit lauare pedes discipulorum.
et extergere linteo. quo erat circumcinctus. Venit
ergo ad symonem petrum. et dicit ei petrus. Domine.

180
tum mihi lauas pedes. Respondit ihc.
et dicit ei. Quod ego facio. tu nescis modo.
Scies autem postea. Dicit ei petrus. Non lauabis
mihi pedes in eternum. Respondit ei ihc. Sinon la-
ueris te. non habebis partem mecum. Dicit ei si-
mon petrus. Dne. non tantum pedes meos. sed et manus
et caput. Dicit ei ihc. Qui lotus est. non indiget.
nisi ut pedes lauet. sed est mundus totus. Sed uos
mundi estis. sed non omnes. Sciebat enim quisna-
esset qui traderet eum. propterea dixit. non estis
mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes eorum.
et accepto uestimenta sua. cum recubuisset iterum.
dixit eis. Scitis quid fecerim uobis. enim
Vos uocatis me magister et dne. et benedicitis. sum
Si ergo ego laui uros pedes dns et magister. et uos
debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum eni
dedit uobis. ut quemadmodum ego feci uobis. ita
et uos faciatis.

Amen amen dico uobis. Non est seruus maior
domino suo. neque apostolus maior eo qui misit

l. cxxv
Sol

illum. Si hec sens. beati eratis si feceritis. Sed
non de omnibus uobis dico. ego scio quos
elegerim. Sed ut adimpleretur scriptura: qui man-
ducauit meum panem. Lavabit contra me calcamentum
suum. Amodo dico uobis. prius quam fiat. ut cu
factum fuerit credatis quia ego sum.

l. cxxv
d. cxxv
f. cxxv
l. cxxv

Amen amen dico uobis. qui accipit si quem misero.
me accipit. Qui autem me accipit. accipit eum qui
me misit.

l. cxxv
d. cxxv
f. cxxv

Cum hec dixisset. turbatus est spiritu. et prostratus est
et dixit. Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet
me. Aspiciebant ergo ad inuicem discipuli. hesitantes
de quo diceret.

l. cxxv
d. cxxv
f. cxxv
l. cxxv

l. cxxv
Sol

erat ergo recumbens unus ex discipulis ei in sinu ihesu
quem diligebat ihesus. Innuit ergo hunc simon petrus.
et dicit ei. Quis est. de quo dicit. Itaque cum recubu-
isset ille supra pectus ihesu. dicit ei. Domine. quis est.
Respondit ihesus. Ille est. cui ego intinxi pedem porrexero.

l. cxxv
l. cxxv

Et cum intinxisset pedem. dedit iudeo simoni
scariothis. Et post buccellam tunc introiit in

trouit in eum sitinas.

184

i. xxv
501

Dicit ei ihc. Quotil facis. sic eris. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Qui dam enim putabant quia loculos habebat indas. quia dicit ei ihc. eme ea que opus sunt nobis ad diem festum. aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam. exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset. dicit ihc. Nunc clarificatus est filius hominis. et ds clarificatus est in eo. Sed ds clarificatus est in eo. et ds clarificabit eum in semetipso. Et continuo. clarificabit eum. filioli. adhuc modicum uobiscum sum. Quaretis me. et sicut dixi iudais. quo ego uado. uos non potestis uenire. Et uobis dico modo. mandatum nouum do uobis. ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. et ut uos diligatis inuicem. In hoc cognoscent omnes. quia mei estis discipuli. si dilectionem habueritis ad inuicem.

o. xxv
502
503
504

Dicit ei si non petrus. Dne. Quo uadis. Respon dit ihc. Quo ego uado. non potes me modo sequi. sequeris autem postea. Dicit ei petrus. Anima

meam pte pono. Quare non possum te sequi modo.
Respondit ihc. Anima tua p me ponis. Amen am
dico tibi. non cantabit gallus. donec ter me neges.

^{i. exeu} Et ait discipulis suis. ^{sol} Non tur betur cor urm.

Creditis in dm. et in me credite. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Si quomin. dixissem uobis.
quia uado parare uobis locum. Et si abiero. et pre
parauero uobis locum. iterum uenio. et accipiam
uos ad me ipsum. ut ubi sum ego. et uos sitis. et quo
ego uado scitis. et uiam scitis. Dicit ei thomas. Dne.
nescimus quo uadis. et quomodo possumus uiam
scire. Dicit ei ihc. Ego sum uia et ueritas et uita.
Nemo uenit ad patrem. nisi p me. Si cognouissetis
me. et patrem meum utiq. cognouissetis. Et amo
do cognoscetis eum. et uidistis eum. Dicit ei phi
lippus. Dne. ostende nobis patrem. et sufficit nob.
Dicit ei ihc. Tanto tempore uobiscum sum. et non
cognouistis me philippe. Qui uidet me. uidet et
patrem. Quomodo tu dicis. ostende nob patrem.
Non credis. quia ego in p. tre. et pater in me est.

171
Verba que ego loquor uobis. A me ipso non loquor.

Pater autem in me manens. ipse facit opera. Non creditis. quia ego in patre. et pater in me est. Alioquin. propter opera ipsa credite. Amen amen dico uobis. qui credit in me. opera que ego et ipse faciet. et maiora horum faciet. quia ego ad patrem uado.

^{1. cxxviii}
^{2. cxxviii}
^{3. cxxviii}
Et quodcumq. petieritis in nomine meo. hoc faciam. ut glorificetur pater in filio. Siquid petieritis in nomine meo. hoc faciam.

Si diligatis me. mandata mea seruato. Et ego rogabo patrem. et alium paraclitum dabit uob. ut maneat uobiscum in eternum. spm ueritatis. quem mundus non potest accipere. quia non uidet eum. nec scit eu. Vos autem cognoscetis eum. quia apud uos manebit. et in uobis erit. Non relinqua uos orphanos. ueniam ad uos. Adhuc modicum. et mundus me iam non uidet. Vos autem uidetis me. quia ego uiuo. et uos uiuetis. In illo die uos cognoscetis. quia ego in patre meo. et uos in me. et ego in uobis. Qui habet mandata mea. et seruat ea. ille est qui diligit me.

l. xxxviii
d. xxxviii
l. xxxviii
l. xxxviii

Qui autem diligit me. diligetur a patre meo. Et ego diligam eum. et manifestabo ei. me ipsum.

l. cxxx
sol

Dicit ei iudas. non ille scariothis. Dñe. quid factū est. quia nobis manifestaturus es te ipsum. et non mundo. Respondit ihc. et dixit ei. Siquis diligit me. sermonem meum seruabit. Et pater meus diliget eum. et ad eum ueniam. et mansione apud eū faciemus. Qui non diligit me. sermones meos non seruat.

l. cxxxix
d. cxxxix
l. cxxxix

Et sermonem quem audistis. non est meus. sed ei qui misit me patris. Hec locutus sum uobis. apud uos manens.

l. cxxxix
sol

Paracletus autem sps scs. quē mittet pater in nomine meo. ille uos docebit omnia. et suggeret uobis omnia. quecumq. dixerō uobis. Pacem relinquo uobis. pacem meam do uobis. Non quomodo mundus dat. ego^{do} uobis. Non turbet cor ur̄m. neq. formidet. Audistis quia ego dixi uobis. uado. et uenio et uenio ad uos. Si diligeretis me. gauderetis utiq. quia ad patrem uado. quia pater maior me est. Et nunc dixi uobis. prius quam fiat. ut cum factū fuerit credatis. Jam non multa loquor uobiscum. Venit

111
enim princeps mundi huius. et in me non habet quicquam.
Sed ut cognoscat mundus. quia diligo patrem.
Et sicut mandatum dedit mihi pater. sic facio.
Surgite. cum hinc. Ego sum uitis uera. et pater
meus agricola est. Omnem palmitem in me. non
ferentem fructum. tollet eum. Et omnem qui fert
fructum purgabit eum. ut fructum plus afferat.
Iam uos mundi estis. propter sermonem quem locu-
tus sum uobis. Manete in me. et ego in uobis. Sicut
palmes non potest ferre fructum a semetipso. nisi man-
serit in uita. sic nec uos. nisi in me manseritis. Ego
sum uitis. uos palmites. Qui manet in me. et ego
in eo. hic fert fructum multum. quia sine me nihil
potestis facere. Siquis in me non manserit. mittet
foras sicut palmes et urescet. et colligent eum. et
in ignem mittent et urdet.

*Ex xxviii
Jo. 15
15*
Si manseritis in me. et uerba mea in uobis manserint.
quodcumque uolueritis petitis. et fiet uobis.

*Ex xxviii
Jo. 15
16*
In hoc clarificatus est pater meus. ut fructum plurimum
afferatis. et efficiamini mei discipuli. Sicut dilex

me pater et ego dilexi uos. Manete in dilectione mea.
Si precepta mea seruaueritis. manebitis in dilectione
mea. sicut et ego patris mei precepta seruau. et maneo
in ei' dilectione. Hec locutus sum uob. ut gaudium meum
in uob sit. Et gaudium urum. impleatur.

Hoc est preceptum meum. ut diligatis inuice sic diligite uos.

i. cxxxii
h. cxxii
f. cxxii

(Maiorem hac dilectionem nemo habet. ut anima sua
quis ponat p amicos suis.

i. cxxxiii
s. l.

os amici mei estis. si feceritis. que ego precipio uob.
Iam non dico uos seruos. quia seruus nescit. quid fa-
ciat dominus ei'. Vos autem dixi amicos. quia oia
quecumq. audiui a patre meo. nota feci uobis.
Non uos me elegistis. sed ego elegi uos. et posui uos.
ut eratis. et fructum afferatis. et fructus ur maneat.

i. cxxxiiii
h. cxxiii
f. cxxiii
s. l.

Et quodcumq. petieritis patrem in nomine meo. det uob.
hec mando uob. ut diligatis inuicem. Si mundus uos
odit. scitote. quia me priorem uobis odio habuit.
Si de mundo fuissetis. mundus quod suum erat diligeret.
Quia uero de mundo non estis. sed ego elegi uos de
mundo. propterea odit uos mundus.

Mementote sermonis mei quem ego dixi uobis. non est seruus maior
Si me persecuti sunt. et uos persequentur. Si sermonem domino suo
meum seruauerunt. et uerbum seruabunt.

Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum.

Quia nesciunt eum qui misit me.

Si non uenissem. et locutus fuissen eis. peccata non habe
rent. Nunc autem. excusationem non habent de peccato suo.

Qui me odit. et patrem meum odit.

Si opera non fecissem in eis. que nemo alius fecit. peccata
non haberent. Nunc autem. et uiderunt. et oderunt.
et me. et patrem meum. Sed ut impletur sermo. qui
in lege eorum scriptus est. quia odio habuerunt me gratis.

Cum autem uenerit paraclitus. quem ego mittam uob
a patre. spiritum ueritatis. qui a patre procedit. ille testimo
nium perhibebit de me. Et uos testimonium perhibetis.
quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum uob. ut
non scandalizemini. absque synagogis facient uos.

Sed uenit hora. ut omnis qui interficit uos. arbitretur
obsequium se prestare deo. Et hec facient uobis. quia
non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus su

uobis ut cum uenerit hora eorum. remiscamini.
quia ego dixi uobis.

¶ ex lau
sal

Hec autem ab initio uobis non dixi. quia uobiscum eram.
et nunc uado ad eum qui me misit. et nemo ex uobis
interrogat me quo uadis. Sed quia hec locutus sum
uobis. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritatem
dico uobis. Expediit uobis. ut ego uadam. Si enim
non abiit. paracletus non ueniet ad uos. Si autem
abiit. mittam eum ad uos. Et cum uenerit. ille
arguet mundum de peccato. et de iusticia. et de
iudicio. De peccato quidem. quia non credunt in
me. De iusticia uero. quia ad patrem uado. et iam
non uideatis me. De iudicio autem. quia princeps
mundi huius iudicatus est. Adhuc multa habeo
uobis dicere. sed non potestis portare modo.
Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis. docebit uos
omnem ueritatem. Non enim loquetur a se ipso.
sed quecumque audierit loquetur. et que uentura sunt. ad
nunciabit uobis. Ille me clarificabit. quia de
meo accipiet. et adnunciabit uobis.

omnium
et
vultu
Omnia quaecumq. habet pater. mea sunt.

et
vultu
S. L.
propterea dixi. quia de meo accipiet. et adnuntiabit vobis.

Modicum etiam non videbitis me. et iterum modicum et ui-
debitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex disci-
pulis eius ad inuicem. Quid est hoc. quod dicit nob. mo-
dicum et non videbitis me. et iterum modicum et videbitis
me. et quia uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est
hoc quod dicit modicum. nescimus quid loquitur. Cogno-
uit autem ihc. quia uolebant eum interrogare. et dixit
eis. De hoc queritis inter uos quia dixi. modicum et non
videbitis me. et iterum modicum et videbitis me. Amen
amen dico uobis. quia plorabitis et flebitis uos. mundus
autem gaudebit. Vos autem contristabimini. sed tristi-
cia uera uertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitia
habet. quia uenit hora eius. Cum autem pepererit pu-
erum. iam non meminit pressurę propter gaudium.
quia natus est homo in mundum. Et uos igitur. nunc
quidem tristitia habetis. Iterum autem uidebo uos. et
gaudebit cor ur̃m. Et gaudium ur̃m. nemo tollet a uob.
Et in illo die. me non rogabitis quicquam.

l. cl
d. lxxxi
di. cxxxii

men amen dico uobis. siquid petieritis patrem in nomine
meo. dabit uobis. Usq. modo. non petistis quicquā in nomine
meo. Petite et accipietis. ut gaudium ur̃m sit plenum.

l. cl
sol

ecce in prouerbis locutus sum uobis. Uenit hora. cum iam non
in prouerbis loquar uobis. sed palam de patre adnuntiabo uob̃.
Illo die in nomine meo petetis. et non dico uob̃. quia ego
rogabo patrem de uob̃. Ipse enim pater amat uos. quia uos
me amatis. et credidistis. quia ego ad d̃ exiui. Exiui a patre.
et ueni in mundum. Iterum relinquo mundum. et uado
ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam lo
quens. et prouerbum nullum dicis. Nunc scimus quia
scis omnia. et non opus est tibi. ut quis te interroget.
In hoc credimus. quia ad d̃ existis.

l. cl
d. lxxxi
di. cxxxiii

Respondit eis ih̃c. Modo creditis. ecce uenit hora etiam
uenit. ut dissipamini unusquisq. in propria. et me solu
relinquatis. Et non solum solus. quia pater mecu est

l. cl
sol

et locutus sum uobis. ut in me pacem habeatis. In mun
do pressuram habebitis. Sed confidite. ego uici mundu.
Et locutus est ih̃c. et subleuatis oculis in celum dixit.
Pater. uenit hora. clarifica filium tuum. ut filius

184
tuis clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis.
ut omne quod dedisti ei det eis uitam eternam. Hec est
autem uita eterna: ut cognoscant te solum uerum dñm.
et quem misisti ihm xpm. Ego te clarificaui sup̄ terrā.
opus consummaui. quod dedisti ut faciam. Et nunc cla
rifica me tu pater apud te metipsum. claritate quam ha
bui. priusquam mundus esset apud te. Manifestaui no
men tuum hominibus. quos dedisti mihi de mundo.
Tui erunt. et mihi eos dedisti. et sermonem tuum serua
uerunt. Hunc cognouerunt. quia omnia quod dedisti
abste sunt. quia uerba quod dedisti mihi. dedi eis. Et
ipsi acceperunt. et cognouerunt uere. quia ate exiui.
et crediderunt. quia tu me misisti. Ego p̄ eis rogo. non pro
mundo rogo. sed pro his quos dedisti mihi. quia tui
sunt. Et mea omnia tua sunt. et tua mea sunt. et clari
ficatus sum in eis. Et iam non sum in mundo. et hi in
mundo sunt. et ego ad te uenio. Pater sc̄. serua eos
in nomine tuo quos dedisti mihi. ut sint unū sicut
et nos. Cum essem cum eis. ego seruabam eos in no
mine tuo. Quos dedisti mihi custode diui. et nemo

ex his perit nisi filius perditionis. ut scriptura impletur.
Nunc autem ad te uenio. et hec loquor in mundo. ut habeant
gaudium meum impletum in semet ipsis. Ego dedi eis ser-
monem tuum. et mundus eos odio habuit. quia non sunt
de mundo. sicut et ego non sum de mundo. Non rogo. ut
tollas eos de mundo. sed ut serues eos ex malo. De mundo
non sunt. sicut ego non sum de mundo. Sanctifica eos in
ueritate. Sermo tuus. ueritas est. Sicut me misisti in
mundum. et ego misi eos in mundum. Et pro eis rogo.
sanctifica me ipsum. ut sint et ipsi sanctificati in ueritate.
Non pro his autem rogo tantum. sed et pro his qui credi-
turi sunt per uerbum eorum in me. ut omnes unum sint.
sicut tu pater in me et ego in te. ut et ipsi in nobis unum
sint. ut mundus credat. quia tu me misisti. Et ego cla-
ritatem quam dedisti mihi dedi eis. ut sint unum. sicut
et nos unum sumus. Ego in eis. et tu in me. ut sint con-
summati in unum. Et cognoscat mundus. quia tu me
misisti. et dilexisti eos. sicut et me dilexisti. Pater.
quos dedisti mihi. uolo. ut ubi ego sum. et illi sint
mecum. ut uideant claritatem meam quam dedisti mihi.

147
quia dilexisti me a constitutione mundi.

Pater iuste. et mundus te non cognouit. ego te cognoui.
Et hic cognouerunt. quia tu me misisti. et notum feci
eis nomen tuum. et notum faciam. Ut dilectio qua dilexisti
me in ipsis sit. et ego in ipsis.

Hec cum dixisset ihc. Egressus est cum discipulis suis
trans torrentium cedron: ubi erat ortus. In quem intro
iuit ipse. et discipuli et. Sciebat autem et iudas qui trade
bat eum locum. quia frequenter ihc conuenerat illuc.
cum discipulis suis.

Iudas ergo cum accepisset cohortem. et a pontificibus et pha
riseis ministros. uenit illuc cum lanternis. et facibus et armis.

Ihc itaq. sciens omnia que uentura erant sup eum. pces
sit. et dicit eis. Quem queritis. Responderunt ei. ihm
nazarenum. Dicit eis ihc. Ego sum. Stabat autem et iu
das qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis ego sum.
Abierunt retrorsum. et ceciderunt in terram. Iterum
ergo eos interrogauit. Quem queritis. Illi autem dixer.
ihm nazarenum. Respondit ihc. Dixi uob. quia ego
sum. Si ergo me queritis. sinite hos abire. Ut impleret

sermo quem dixit. quia quos dedisti mihi. n̄ p̄didi ex eis quemquam.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.
fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Simon ergo petrus habens gladium eduxit eum. et percussit pontificis seruum. et abscidit eius auriculā dextrā.

Erat autem nomen seruo malchus.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.
fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Dixit ergo ih̄c petro. Mitte gladium in uaginam.

Calicem quem dedit mihi pater. non bibam illum.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.
fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Cohors ergo et tribunus. et ministri iudeorum. cōprehenderunt ih̄m. et ligauerunt eum.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Et adduxerunt eum ad annam primum. Erat enim socer caiphe. qui erat pontifex anni illius. Erat autē caiphas. qui consilium dederat iudeis. quia expedit unū hominem mori p̄ populo.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.
fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Sequēbatur autem ih̄m simon petrus. et alius discipulus.

Discipulus autem ille erat notus pontifici. et introiit cum ih̄u in atrium pontificis.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.
fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Petrus autem. stabat ad hostium foris. Exiit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. et dixit hostiari. et introduxit petrum.

fol. cxi.
m. ccc. xlii.

Dixit ergo petro ancilla hostiaria. Numquid et tu ex discipulis es hominis istius.

191
Dicit ille · non sum · Stabant autem serui et ministri ad pru-
nas · quia frigus erat · et calefiebant · Erat autem cum eis et petrus ·
stans et calefaciens se · Pontifex ergo interrogauit ihm de
discipulis suis · et de doctrina ei ·

xxv.
xxviii.
xxviii.
Respondit ei ihc · Ego palam locutus sum mundo · ego semp
docui in synagoga et in templo · quo omnes iudei conue-
niunt · et in occulto locutus sum nullum · Quid me inter-
rogas · Interroga eos qui audierunt · quid locutus sum
ipsis · Ecce hi sciunt · quo dixerim ego ·

xxvii.
Hec autem cum dixisset · unus assistens ministrorum de-
dit alapam ihu dicens · Sic respondes pontifici ·

xxviii.
Respondit ei ihc · Si male locutus sum · testimonium phibe
de malo · Si autem bene · quid me cedis ·

Et misit eum annas ligatum · ad cauphan pontificem ·

Erat autem symon petrus · stans et calefaciens se ·

192
innun
Dicit ergo ei · Numquid et tu ex discipulis ei es · Nega-
uit ille et dixit · Non sum · Dicit unus ex seruis seruis pon-
tificis · cognatus eius cui absceidit petrus auriculam ·
Nonne ergo te uidi in hoc cum illo · Iterum ergo
negauit petrus · et statim gallus cantauit ·

Aducunt ergo ihm ad caupha in pretorium. **XXIII.**

Erant autem mane. Et ipsi non introierunt in pretorium. ut non contaminarentur. sed manducarent pascha. Exiit ergo pilatus ad eos foras. et dixit. Quam accusationem affertis adversus hominem hunc. Responderunt et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor. non tibi tradidissimus eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum uos. et secundum legem vestram iudicite eum. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere quemquam. Ut sermo ihu impleretur quem dixit. significans. quia esset mortem mortuus.

Introivit ergo iterum in pretorium pilatus. et vocavit ihm. et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Et respondit ihc. Atque ipso hoc dicis. an alii tibi dixerunt de me.

Respondit pilatus. Numquid ego iudeus sum. gens tua et pontifices. tradiderunt te mihi. Quid fecisti. Respondit ihc. Regnum meum. non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum. ministri mei utique decertarent. ut non traderet iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc.

172
Exit itaq. a pilatus. Ergo rex es tu. Respondit ihc. Iudicis
quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. et ad hoc ueni
in mundum. ut testimonium phibeam ueritati. Omnis
qui est ex ueritate. audit meam uocem. Dicit ei pilatus.
quid est ueritas. Et cum hoc dixisset. iteru exiit ad iudeos et dicit
Ego nullam inuenio in eo causam.

Est autem consuetudo uobis. ut unus dimittat uobis in pascha.
Vultis ergo dimittam uobis regem iudeorum.

Clamauerunt rursus omnes dicentes. Non hunc. sed
barabbam. Erat autem barabbas litro.

Tunc ergo apprehendit pilatus ihm. et flagellauit.
Et milites plectentes coronam de spinis. imposuerunt
capiti ei. Et ueste purpura circumderunt eum. et ue
niebant ad eum et dicebant. Aue. rex iudeorum.
Et dabant ei alapas.

Exit iterum pilatus foras. et dicit eis. Ecce adduco uob
eum foras. ut cognoscatis. quia in eo nullam causam inuenio.

Exit ergo ihc portans spineam coronam. et purpureum
uestimentu. Et dicit eis. Ecce homo.

Cum ergo uidissent eum pontifices et ministri. clama

bant dicentes. Crucifige. crucifige eum. Dicit eis pilatus.

Accipite eum uos. et crucifigite. Ego enim. non inuenio in eo causam.

Responderunt ei iudei. Nos legem habemus. et secundum legem
debet mori. quia filium dei se fecit.

Cum^{ergo} audisset pilatus hunc sermonem. magis timuit. Et in
gressus est pretorium iterum. et dixit ad ihm. Unde es tu.
Ihesus autem. responsum non dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris. nescis quia potesta-
tem habeo crucifigere te. et potestate habeo dimittere te.

Respondit ihesus. Non haberes potestatem aduersum me ullam.
nisi tibi esset datum desuper. Propterea qui tradidit me
tibi. maius peccatum habet. Exinde querebat pilatus

dimittere eum. Iudei autem. clamabant dicentes. Si hunc
dimittis. non es amicus cesaris. Omnis qui se regem facit.
contradicit cesari. Pilatus ergo cum audisset hos sermo-
nes. adduxit foras ihm. et sedit per tribunali. in loco qui dicitur
lithostrotos. hebraice autem gabatha. Erat autem parasceue
pasche. hora quasi sexta. Et dicit iudeis. Ecce. rex uestrus.

Illi autem clamabant. Tolle tolle. cruci. fige eum.

Dicit eis pilatus. Regem uestrum crucifigam. Responderunt

143
pontifices. Non habemus regem. nisi cesarem.

Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur.

Susceperunt autem ihm et eduxerunt. & buulans sibi crucem exiit in eum quid dicitur caluarie locum. hebraice golthotha. ubi eum crucifixerunt.

Et cum eo alios duos. hinc et hinc. medium autem ihm.

Scripsit autem et titulum pilatus. et posuit sup crucem.

Erant autem scripti. Ihc nazarenus. rex iudeorum.

Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum. quia prope ciuitatem erat locus. ubi crucifixus est ihc. Et erat scriptum.

hebraice. grece. et latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeoru. Noli scribere rex iudeoru. sed quia ipse dixit rex sum iudeoru. Respondit pilatus. Quod scripsi. scripsi.

Milites autem cum crucifixissent eum. Acceperunt uestimenta ei. et fecerunt quattuor partes. unicuique militi partem et tunicam. Erat autem tunica inconsutalis. desup contexta p totum. Dixerunt ergo adinuicem. Non scindamus eam. sed sortiamur de illa. cui sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sunt uestimenta

sibi. et in uestem meam miserunt sortem. Et milites
quidem. hec fecerunt.

Stabant autem iuxta crucem ihu. mater ei. et soror
matris ei. maria cleope. et maria magdalena. Cum ui
disset ergo ihc matrem et discipulum quem diligebat.
dixit matri sue. Mulier. ecce filius tuus. Deinde dicit
dixit discipulo. ecce mater tua. Et ex illa hora acce
pit eam discipulus in sua.

Postea sciens ihc. quia iam omnia consummata sunt.
ut consummaretur scriptura. dicit. Sitio. Vas ergo po
situm erat aceto plenum. Illi autem spongia plena
aceto hi. sopo circumponentes. obtulerunt ori ei.

Cum ergo accepisset ihc acetum. dixit. Consummatu est.
Et inclinato capite. tradidit spm.

Iudei ergo quo parasceue erat. ut non remanerent in
cruce corpora sabbato. erat autem magnus dies ille
sabbati. rogauerunt pilatum. ut frangerentur eoru
crura. et tollerentur. Venerunt ergo milites. et primi
quidem fregerunt crura. et alterius qui crucifixus est cumeo.
Ad ihm autem cum uenissent. et uiderunt eum iam

mortuum. non fregerunt ei crura. sed unus militum lancea
latus aperuit. et continuo exiit sanguis et aqua. Et qui uidit
testimonium perhibuit. et ille scit quia uera dicit. ut et uos
credatis. facta sunt enim hec. ut scriptura impleatur.
Os non comminuetur ex eo. Et iterum alia scriptura dicto.
Videbunt in quem transfixerunt.

<sup>l. cccxi
di. cccxlii
di. cccxlii
l. cccxlii</sup> **I**ost hec autem rogauit pilatum ioseph abarimathia. eo
quod esset discipulus ihu. occultus autem propter metum
iudeorum. ut tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus.
Venit ergo. et tulit corpus ihu.

<sup>l. cccxii
sol</sup> **V**enit autem et nichodemus. qui uenerat ad ihm nocte
primum. ferens mixturam myrre et aloes. quasi librae centum.

<sup>l. cccxiii
di. cccxlii
di. cccxlii
l. cccxlii</sup> **A**cceperunt ergo corpus ihu. et ligauerunt eum linteis.
cum aromatib; sicut mos iudeis est sepelire. Erat autem
in loco ubi crucifixus est ortus. et in orto monumentum
nouum. in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo
propter parasceuen iudeorum. qui iuxta erat monu
mentum. posuerunt ihm.

<sup>l. cccxiiii
di. cccxlii
di. cccxlii
l. cccxlii</sup> **U**na autem sabbati. maria magdalena uenit mane. cum
adhuc tenebre essent ad monumentum. et uidit lapide

sublatum a monumento

occurrit et uenit ad simonem petrum. et ad alium discipulum
quem amabat ihc: et dicit eis. Tulerunt dñm de monumento.
et nescimus ubi posuerunt eum. Exit ergo petrus et ille ali
us discipulus. et uenerunt ad monumentum. Currebant autē
duo simul. et ille alius discipulus precucurrit citius petro.
et uenit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset.
uidit posita linteamina non tamen introiit. Uenit ergo
simon petrus sequens eum. et introiit in monumentum
Et uidit linteamina posita. et sudarium quod fuerat sup
caput eius. non cum linteaminib. positum. sed separatim
in uolutum in unum locum. Tunc ergo introiit et ille disci
pulus. qui uenerat primus ad monumentum. et uidit. et
credidit. Nondum enim scriptum. quia oportuerat eū
a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum ad semetipsos discip
ula autem stabat ad monumentum foris. plorans. Dū
ergo fleret. inclinauit se. et prospexit in monumentum.
Et uidit duos angelos in albis sedentes. unum ad caput.
et unum ad pedes. ubi positum fuerat corpus ihu. Dicunt
ergo illi. Mulier. quid ploras. dicit eis. qui tulerunt

seiebant

146
dñm meum. et nescio ubi posuerunt eum.
et cum dixisset. conuersa est retro sum. et uidit ihm stan-
tem. et nesciebat quia ihc est. Dicit ei ihc. Mulier. quid
ploras. quem queris. Illa existimans quia ortulanus esset.
dicit illi. Dñe. si tu sustulisti eum. dicito mihi ubi posuisti
eum. et ego eum tollam. Dicit ei ihc. Maria. conuersa illa.
dicit ei. Rabbini. quod dicitur magister. Dicit ei ihc. Noli
me tangere. nondum enim ascendi ad patrem meum. Uade
autem ad fratres meos. et dic eis. Ascendo ad patrem meum. et
patrem ur̃m. Ad dñm meum. et ad dñm ur̃m. Uenit maria mag-
dalena ad avertens discipulis. quia uidi dñm. et hec dixit mihi.
um ergo eet sero die illa una sabbatorum. et fores essent clau-
se. ubi erant discipuli congregati. propter metum iudeoru.
uenit ihc. et stetit in medio. et dicit eis. Pax uobis. Et cum
hoc dixisset. ostendit eis manus et latus.
auisi sunt ergo discipuli. uiso dño. Dixit ergo eis iteru.
Pax uobis. Sicut misit me pater. et ego mitto uos. Hoc
cum dixisset. insufflauit et dicit eis. Accipite spm scm.
Quorum remiseras peccata. remittuntur eis. Et quoru
retinueras. retenta sunt.

homo aut un⁹ ex duodecim qui dicit didim⁹. n̄ erit cū eis quando
uenit ihc. Dixer⁹ ergo et alii discipuli. Vidim⁹ dñm. Ille aut. dixit eis.
Nisi uidero in manib⁹ ei⁹ figurā clauorū. et mita digitū meū in
locū clauorū. et mita manū meā in latus ei⁹. non credam.
et p̄ dies octo. iterū erant discipuli ei⁹ intus. et thomas cū eis. Venit
ihc ianuis clausis. et stetit in medio et dixit. Pax uob⁹. Deinde dixit
thome. Infer digitum tuum huc. et uide man⁹ meas. et affer
manū tuā. et mitte in latus meū. et noli ēē incredulus. sed fidelis.
Respondit thomas. et dixit ei. Dñs meus. & dñs meus. Dixit ei ihc.
Quia uidisti me credidisti. beati qui non uider⁹ et credider⁹.
Multa quidē et alia signa fecit ihc in conspectu discipulorū suorū.
que n̄ sunt scripta in libro hoc. haec autē scripta sunt. ut
credatis. quia ihc ē xp̄c fili⁹ dī. Et ut credentes uitā habeatis. in no
stra manifestaui se iterū ihc. ad mare tiberiadis. (m̄ne ei⁹)
simul manifestaui autē sic. Erant autē symon petrus. et thomas
qui dicitur didim⁹. et nathanahel qui erat achana galilee.
et filii zebedei. et alii ex discipulis ei⁹ duo. Dixit eis symon
petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venim⁹ et nos tecū. Et exier⁹
et ascender⁹ in nauē. et illa nocte nihil prendider⁹. Mane
autē iā factō. stetit ihc in litore. n̄ tam cognouer⁹ discipuli.

qui ihc est. Dicit ergo eis ihc. Sueri. numquam id pulm. m. i.
habeas. Responderunt ei non dixit eis. Mitte in d. m. m.
nauigi. rete. et inuenietis. Miserunt ergo. etiam non ualebant
illud trahere. a multitudine piscium.

icit ergo discipulus ille. quem diligebat ihc. petro. Dñs est.
Si ~~man~~ petrus cum audisset quia dñs est. tunica succinxit
se. erat enim nudus. et misit se in mare. Alii autē discipuli. na
uigio uener. Non enim longe erant a terra. sed quasi cubitis
ducentis. trahentes rete piscium.

t ergo descenderunt in terram. uiderunt prunas positas.
et piscem suppositum et panem. Dicit eis ihc. Asserte de
piscibus. quos prendidistis nunc.

scendit si. mon petrus. et traxit rete in terram. plenum mag
nis piscib. centum quinquaginta trib. Et cū tam eēt. n. ē scissū rete;
icit eis ihc. Venite. prandete.

quia dñs est.
t nemo audebat discubentium interrogare eū. tu quis es. scientes.

t uenit ihc et accepit panē. et dat eis. et pisce similiter.

oc autem tertio manifestat. ē ihc discipulis suis. cū resurrexisset.

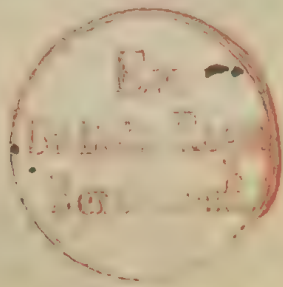
ū ergo prandissent. dixit si. moni petro ihc. Simon amor
iohannis diligis me plus his.

tum dñe. tu scis quia amo te. Dic ei. lasce agnos meos.

icit ei iterū. Si. mon iohannis diligis me. At illi. Etia dñe.

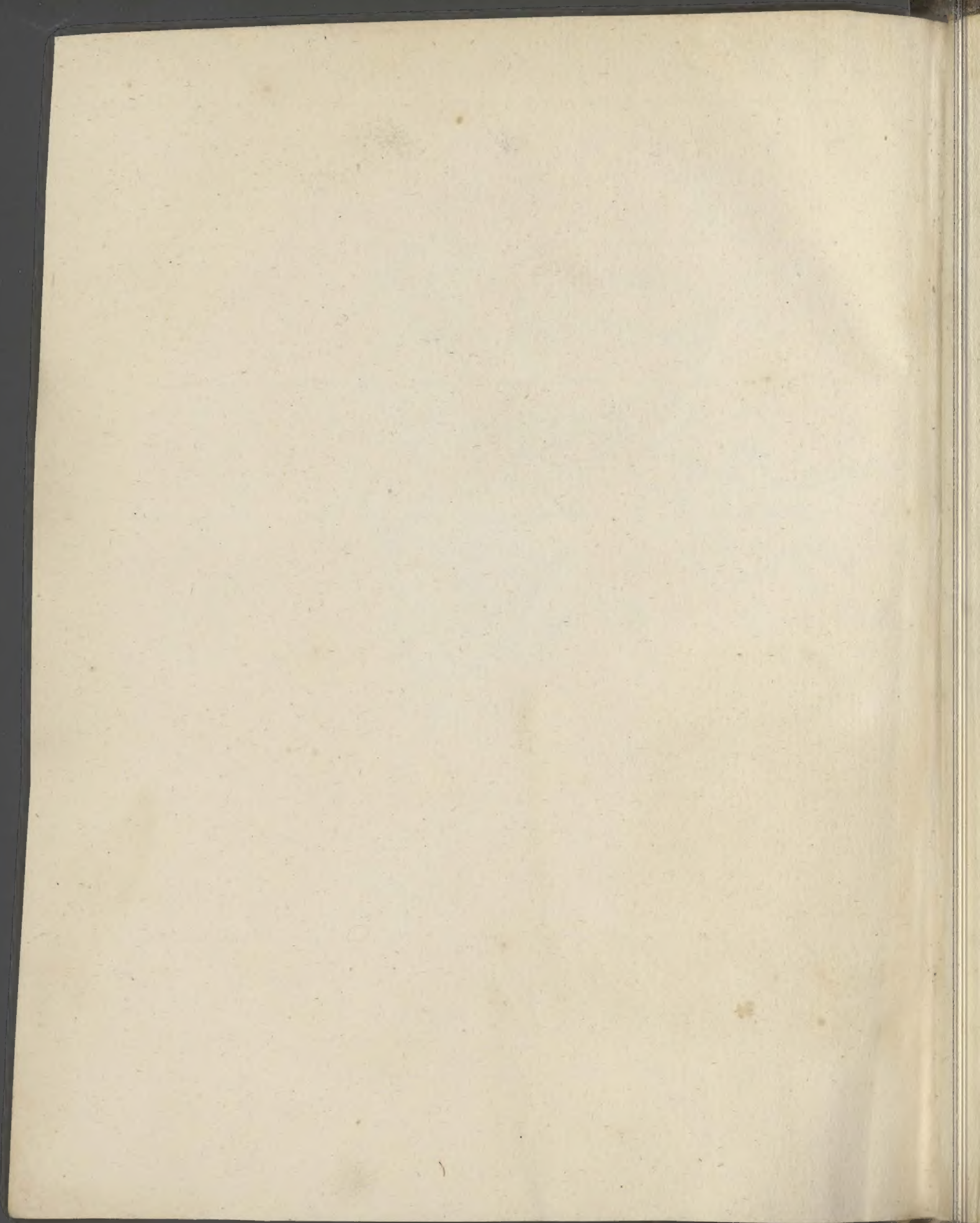

¶ quia amate. Dicit ei. Pasce agnos meos.
¶ et tunc. Si. et iohannis amas me. Contristatus. Petrus
quia dixit ei. tunc amas me. et dicit ei. Dñe. tu omnia scis. tu scis quia
ioco ei. Pasce oues meas. ¶ Amote
men amen dico tibi. cū es iunior. cingebas te. et ambulabas
ubi uolebas. Cū autē senueris. extendes manū tuā. et alius te
cinget. et ducet quo non uis. hoc autē dixit. significans quia
morte clarificaturus esset dñm. Et hoc cū dixisset. dicit ei.
Sequere me. Conuersus petrus. uidit illū discipulū quem
diligebat ih̄s sequentē. qui et recubuit in cena suppetus
ei. et dixit. Dñe. quis ē qui tradet te. hunc ergo cum uidisset
petrus. dicit ih̄u. Dñe. hic autem quid. Dicit ei ih̄s. Si sic
eum uolo manere donec ueniam. quid ad te. Tu me sequere.
Exiit ergo sermo iste inter fr̄s. quia discipulus ille non
mortuus. Et non dixit ei ih̄s quia non mortuus. sed si eū
uolo manere donec ueniam. quid ad te. hic est discipulus
ille qui testimonium phibet de his. et scripsit haec.
Et scimus quia uerū est testimonium eius. Sunt autem
et alia multa quae fecit ih̄s. quae si scribantur p̄ singulū.
nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi
sunt libros. Amen.

III

196 *L*
all

